

HIỂN ĐẠO

TẬP HAI

MỤC LỤC HIỂN ĐẠO

Tập II

	Trang
☐ Quyển 6: Hồi Quê Nhà.....	519 - 570
☐ Quyển 7: Đã Chết Mà Sống.....	571 - 641
☐ Quyển 8: Tôi Không Quên	643 - 704
☐ Quyển 9: Ánh Sáng Từ Bi	705 - 779
☐ Quyển 10: Đường Giải Thoát.....	781 - 852
☐ Quyển 11: Thần Cơ Thật Luận	853 - 920
☐ Quyển 12: Con Thuyền Đại Đạo	921- 988
☐ Bảng Tra Cứu Đề Mục Hiển Đạo, Tập II...	989 - 993

Ấn Bản Hiệu Chính năm 2007

(Số trang được ghi theo Ấn bản 2005 phát hành tại Hoa Kỳ
phông chữ Unicode, mẫu chữ Times New Roman 14.)

THAY LỜI TỰA

Người tín đồ PGHH là người tin tưởng và hành trì theo giáo pháp Học Phật Tu Nhân của Đức Huỳnh Giáo Chủ, cũng là người hướng cuộc đời về Đức Phật với tâm niệm thoát khỏi sanh tử luân hồi khổ não.

Tin tưởng Phật pháp và hành trì theo giáo pháp được chọn lựa mà không hiểu rõ giáo pháp đó cũng như việc hành trì chỉ qua loa chiếu lệ thì không sao đạt đến mục tiêu mong muốn.

Muốn hiểu rõ giáo pháp, người Phật tử thuần chánh chẳng những học hỏi nơi minh sư của mình mà còn cần học hỏi nơi các thiện tri thức, nơi những đồng đạo đi trước hoặc đồng hành đã ít nhiều đạt đến mục tiêu tỏ ngộ. Muốn tránh giải đãi trong việc hành trì, thậm chí thối chuyển trên đường tu học, người Phật tử cần liên tục lắng nghe lời nhắc nhở, khuyến tu chơn chánh bên tai.

BỘ HIỂN ĐẠO là một tác phẩm lớn được biên soạn bằng tâm huyết và công phu của ông Thanh Sĩ - một đệ tử xuất sắc của Đức Huỳnh Giáo Chủ. Tác phẩm này có 16 quyển chánh được viết dưới thể văn vần. Sách bao gồm nhiều đề tài khác nhau, chiết giảng rất cụ thể, rành mạch giáo lý Học Phật Tu Nhân của Đức Huỳnh Giáo Chủ và kinh luận Phật đà. Lời lẽ HIỂN ĐẠO trong sáng tao nhã và tình lý khuyến tu vô cùng súc tích thiết tha; do đó, HIỂN ĐẠO giúp ích thật nhiều những ai hữu duyên càng thêm tinh tấn trên bước đường hành đạo. Nhận thấy HIỂN ĐẠO là một tác phẩm đạt được hai mục tiêu lớn như nói trên: giúp người Phật tử hiểu rõ thêm Đạo Phật và thêm tinh tấn trong việc hành trì, Nhóm Chủ Trương Tái Bản chúng tôi không ngại phương tiện eo hẹp và công khó để ra mắt HIỂN ĐẠO kỳ này nhằm phổ biến trợ duyên bạn đạo khắp nơi.

HIỂN ĐẠO Ấn Bản 2004, thay vì in lại từng quyển nhỏ thường rất dễ thất lạc, chúng tôi đã gộp in thành ba tập, mỗi tập dày khoảng 500 trang với bản đánh máy mới rõ ràng và trình bày trang nhã.

Chúng tôi ước mong quý bạn đạo hữu duyên với tác giả Thanh Sĩ sẽ thích thú đón nhận và lưu truyền HIỀN ĐẠO. Chúng tôi cũng ước mong việc làm này phần nào thể hiện được tâm niệm mà Tác Giả đã từng ký thác như sau:

*Máy Đạo không xa xôi,
Quay đầu lại thấy rồi;
Thấy ra mau hay chậm,
Là do sức tỉnh hồi.*

Kinh kệ cần lo tiếp tục truyền,
Tĩnh hồn bá tánh giấc sâu miên;
Bỏ đi lối sống theo ma quỷ,
Tìm đến đường sanh cõi PHẬT TIÊN.
Công lớn ngọc vàng đâu dám sánh,
Đức cao tước lộc khó so duyên;
Hỡi ai nối chí theo THẦY, TỔ.
Kinh kệ cần lo tiếp tục truyền.

Chúng tôi xin chân thành cảm tạ quý bạn đạo, hữu danh cũng như ẩn danh, đã yểm trợ tích cực về tịnh tài và công sức để thực hiện việc tái bản HIỀN ĐẠO kỳ này.

Hoa Kỳ, mùa Phật Đản và mùa Khai Đạo PGHH Năm 2004.
NHÓM CHỦ TRƯỞNG TÁI BẢN

QUYỀN 6

HỒI QUÊ NHÀ

HỒI QUÊ NHÀ

- Hồi Quê Nhà* gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sương làm mờ mặt cung trăng,
Nhưng mà gương sáng chị Hằng vẫn soi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là thân lấm lóc lẩn,
8. Nhưng không mất hạnh nhà tăng chút nào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù là bồn nguyện nhà tăng,
Nhưng lòng yêu nước vẫn hằng nhớ luôn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng đâu quên chuyện khóc măng,
16. Đồng bào hai chữ lại càng nhớ hơn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xác ngăn hồn khó thể ngăn,
Lúc nào hồn cũng vẫn hằng về luôn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau giọt lệ khôn dần,
24. Khóc cho đến đôi mắt gần mù sưng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vì đâu quên ngủ quên ăn,
Phải chăng vì chữ giáo hoằng mà ra.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

2 *Hồi Quê Nhà*

- Đi đâu cũng Phật Pháp Tăng,
32. Dù thân phải chịu lóc lắn đủ điều.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau nên mới khuyên răn,
Cách nhau nay đã ngót năm năm Trời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng vì cơ vận trầm thăng,
40. Chiếc đò của khách thiên tăng xa vời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biển non tuy cách muôn ngàn,
Nhưng lòng chớ cách mới rằng thương nhau.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đạo mầu khá giữ cội căn,
48. Dù đau đón mấy xin đừng bỏ qua.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi khi nghe bị khó khăn,
Lòng như lửa đốt thêm xăng chế vào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trẻ già thương xác cuông tăng,
56. Tiếng câu Trời Phật đến vang tai này.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tâm lòng của kẻ xa gần,
Lúc nào đây cũng cảm ơn vô cùng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 3

- Có quên trong một khắc gian,
64. Xin nên nhớ lại chớ đành quên luôn.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho muôn lớp lưới giăng,
Kéo thần trí tuệ cũng lần cắt ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta đâu sướng mặc sướng ăn,
72. Luôn cam khổ sở để hoàng đạo tông.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đạo đời nghĩa vụ nặng oằn,
Khỏi tình hòa hảo phải càng gắn keo.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một cây không thể nên rừng,
80. Hợp nhiều người lại mới nung nổi nhà.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hãy cùng tương ái tương thân,
Năm tay nhau khắp xa gần chớ buông.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Gốc lành nhớ khá tưới tăng,
88. Một ngày lãng bỏ khô khan một ngày.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau như được thêm trăng,
Ghét nhau như vượn lia cành hết trông.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

4 *Hồi Quê Nhà*

- Thanh liêm nên nhớ ngày hằng,
96. Đùng ham của hối bỏ lẫn mực công.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hiếu là lớn của đạo nhân,
Rán tu để đáp công ơn sinh thành.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thấy ai gặp việc khó khăn,
104. Nên ra tay giúp xin đừng ngó lơ.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho thiếu mặc thiếu ăn,
Cũng ôm bụng chịu việc gian chớ làm.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng quên câu chuyện Đường Tăng,
112. Tây phương quyết đến yêu chần mặc yêu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xưa nay những kẻ ác gian,
Mấy ai được hưởng giàu sang lâu dài.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dục lòng dù mấy cố ngăn,
120. Giữ gìn cách ở thói ăn nhân từ.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đắm say nơi các sắc trần,
Khác nào ong bướm nhện giăng bay vào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 5

- Lửa lòng muốn dập khó khăn,
128. Dập xong sẽ thấy sáu căn tịnh bình.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Không nhờ hai chữ qui căn,
Làm sao tránh khỏi sáu đàng chuyển luân.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khi tre vừa mới lên măng,
136. Muốn nên kèo cột xin đừng ăn tươi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giận chi mặt nước nhớ nhần,
Nếu không gió thổi sóng bằng lặng ngay.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muốn cho hết cỏ nhỏ căn,
144. Nhánh càng chặt mé càng đâm ra chồi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Việc chi đều cũng do tâm,
Lấy tâm làm chủ đạo hằng được xong.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có hình tướng dễ cản ngăn,
152. Không hình tướng rất khó dẫn lẫm ư.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy tâm để xử trị tâm,
Ấy là căn bản không làm khá ghi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

6 *Hồi Quê Nhà*

- Ngày nào còn nước còn trăng,
160. Mối tình cố hữu thân bằng không quên.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tâm bằng vạn sự đều bằng,
Hằng tâm nếu có, có hằng sản ngay.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là ngăn ngủ nén nhang,
168. Mười phương qui tựu trong làn khói bay.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khi người đau dạ mặt nhăn,
Bên đây ta cũng ngực ran châu mảy.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng vì lo cuộc trầm thăng,
176. Nên đây tảo Bắc bên Nam không ngừng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày nào còn kẻ khó khăn,
Ta còn lo việc bửa giảng đạo mầu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hoàn cầu chưa được bình quân,
184. Tiếng kêu hòa hảo phải cần kêu luôn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngã nhân chưa được phá băng,
Con người Nam Bắc còn căng mối thù.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 7

- Nếu ai cũng giữ đạo hằng,
192. Thì con sóng dậy đất bằng đâu sanh.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đã cùng một giống Hồng Bàng,
Nên hòa hợp lại chớ toan chia lìa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đề cho một giọt máu văng,
200. Anh hùng thế mấy cũng rằng tội nhân.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho được bậc cao quan,
Cũng đừng lên mặt với làng khi xưa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rác dơ đem đổ đầy đàng,
208. Trách sao giòi tửa ruồi lằng sanh ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy lời Phật Thánh làm căn,
Việc nhà hết rồi nước càng mau yên.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chuyện người Bát Giới, Sa Tăng,
216. Không theo Tam Tạng đâu thặng Phật đài.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là hùm rất hung hăng,
Nhưng còn không nở xé ăn con mình.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

8 *Hồi Quê Nhà*

Bạ làm bạ nói bạ ăn,

224. Sánh cùng với loại bốn chân khác gì.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đừng chờ thấy núi đá văng,

Mới lo rót nước thấp nhang không rồi.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Lời nào của Phật dạy răn,

232. Chắc như đinh đóng chớ rằng sai ngoa.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Xác Đông, hồn chẳng lia Nam,

Mộng trung thường đến viếng thăm xa gần.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Bên tai thường được nghe rằng,

240. Con ơi! Trong núi có vàng rán moi.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Khuyết tròn là phận cung trăng,

Trớ trêu máy tạo khéo dẫn mình theo.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Còn chua chớ vội gì ăn,

248. Để ăn khi chín mới càng ngon hơn.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Có trông tất được có ăn,

Lúa đầu mọc giữa gỏi chẵn mà chờ.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

526

Thanh Sĩ 9

- Tuy nay tu niệm khó khăn,
256. Nhưng mai sau cuộc tai nạn được qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đá không đập mạnh vào nhau,
Dụng cho lấy có lửa nào văng ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thất mùa lúa đổ rán cần,
264. Mỗi nơi một hạt góp thành đầy nong.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu đây chỉ nghĩ riêng thân,
Ở trong quê nội đâu cần đi xa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhớ câu môi hở lạnh răng,
272. Giữa nhau có sự liên quan phi thường.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Được lòng tín nhiệm của dân,
Vững bền hơn Vạn Tường Thành Trung hoa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nước thì cây có nhọn dân,
280. Còn vì đạo lý thì cần chur môn.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Gây nên một kẻ thù hấn,
Thêm cho mình một khó khăn ích gì.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

10 *Hồi Quê Nhà*

- Ức lòng mây cũng rán dần,
288. Đừng vì chuyện nhỏ mà làm hại to.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thà cam riêng chết một thân,
Chớ không nên để hại dân nhiều người.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Độc cao muốn cuộc cho bằng,
296. Phải cần ra sức ngày hằng mới nên.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Việc nào lại chẳng khó khăn,
Bền lòng mới được dễ dàng chẳng không.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Suốt đêm ta mãi trở trăn,
304. Vì còn lăm cuộc khó khăn bên mình.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta vì sự sống phải ăn,
Bất cần mùi vị dở ngon thế nào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bóng người đồng đạo xa gần,
312. Lúc nào cũng hiện trong lòng của ta.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nghiệp oan dù lăm buộc chẳng,
Nhớ đem tâm huyết gỡ lằn cho ra.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 11

- Dù ai có lấm vật giăng,
320. Chưa nên cãi lẽ thì cần nhịn đi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vận thời dường thể cung trăng,
Khuyết qua rồi kể đến tròn chẳng không.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ sang nơi đảo Phù Tang,
328. Vì câu hoẵng hóa biển trang đủ điều.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Không vào tận chôn hùm hang,
Thì đâu bắt được cọp con đem về.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bề ngoài đủ dáng tục trần,
336. Bên trong duy nhứt tinh thần nhà tu.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dụng tâm của kẻ cuồng tăng,
Thường tình lấy nhục nhãn quan khó nhìn.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Riêng ta nào muốn lóc lẩn,
344. Vì lòng thương khắp nhơn gian phải đành.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nơi đâu cũng có thiện căn,
Tùy duyên hóa độ không phân giống nòi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

12 *Hồi Quê Nhà*

- Từ ngày lâm chốn hồng trần,
352. Lệ rơi góp lại cũng gần bằng sông.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng thương nhau lại càng tăng,
Dù cho xa cách bao năm chẳng mòn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Làm sao đem độ cho bằng
360. Đây gìn lòng một đó đừng dạ hai
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vận gần tái ngộ sẽ gần,
Trời không nữ phụ con dân hữu thành.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đêm nào ta cũng băn khoăn,
368. Lòng mong bá tánh sớm toan cho vừa.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mạch sâu này khó nổi ngăn,
Ý nguyên nếu chẳng kết thành tốt tươi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc cho sâu bọ cứ ăn,
376. Nhà nông lại cũng lo mần bắt luôn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phạm rồi liền biết ăn năn,
Tự trong tâm phát nguyện rằng chừa luôn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 13

- Tâm lành nếu được gia tăng,
384. Thì lòng hung ác sẽ lần mất đi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán lo tu luyện sáu căn,
Đi theo đường chánh cản ngăn đường tà.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho trong giới thánh tăng,
392. Không chuyên nhất niệm cũng lẩn ra phạm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ nơi cửa tục làm tăng,
Chúng sanh thành Phật sự năng có thương.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sóng tâm muốn được lặng bằng,
400. Gió trần sáu ngọn tắt lần từ đây.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cá lên bờ bị kiến ăn,
Kiến rơi xuống nước cá sẵn làm mồi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Được thời chớ quá lung lẳng,
408. Nhìn ra phân nửa để dành lúc nguy.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuồng đời như chén nứt răn,
Chỉ chờ có kẻ mạnh dần bề luôn.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

14 *Hồi Quê Nhà*

- Nếu chưa phải cuối chuyến thoàn,
416. Ta nào gọi khách quá giang làm gì.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hào hoa các cuộc lợi danh,
Khác nào ánh sáng sao băng giữa trời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sá chi chiều tối mây hồng,
424. Đắm mê giờ trước tan tành giờ sau.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu chưa gần cuộc tiêu tan,
Đây đâu nhọc sức kêu vang khắp Trời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày đêm tai vẫn nghe rằng,
432. Con ơi sự thế như làn sóng nhô.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nghĩ đời như đám mây giăng,
Nên lòng đây vẫn lo toan không ngừng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dựa theo lời Phật khuyên răn,
440. Đây liêu thân chẳng còn màng khổ lao.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phật ngài đã bảo chắc rằng,
Từ nay đến cuộc tiêu tàn không xa.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

532

Thanh Sĩ 15

- Vì câu văn vật mộng hoàn,
448. Nơi nào đây cũng kêu vang tu hành.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời ta không nói lãng nhãng,
Nói câu chơn lý nói đàng thật hư.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Theo lời đây đã khuyên răn,
456. Nếu không thành đạo đây đành đọa sa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời đây khuyên chớ nghi nan,
Khá nên nung nấu tinh thần Phật gia.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta đang lệ đổ khôn ngăn,
464. Viết ra lời lẽ khuyên răn người đời.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đau lòng như ruột ai phẫn,
Trách thay vận bị đưa đàng quá xa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi đêm ta mỗi ra đàng,
472. Nhìn Trời xa rộng ta càng ghen tương.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thích Ca nhập được Niết Bàn,
Ta làm sao cũng nên hàng Phật nhi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

16 *Hồi Quê Nhà*

- Sau khi tỉnh giấc mê man,
480. Lòng ta nhớ rõ mọi đàng muôn xưa.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có hồi ta ở cửa tầng,
Chưa rồi lòng tục chịu ngăn khổ lao.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muôn năm mặt biển lặng bằng,
488. Gió đùa một phút nhớ nhẩn khắp cùng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy tâm làm chủ sáu căn,
Sáu trần tất chẳng xâm lăng đến mình.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tề Thiên tuy quá lung lẳng,
496. Nhưng lời Tam Tạng vẫn hằng nghe theo.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rui mè tuy lấm rối nhẩn,
Nhưng không rời cột nên căn nhà lâu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tâm khi lấy được thăng bằng,
504. Lên Tiên cũng dễ xuống trần khó chi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xuống thang chỉ một khó khăn,
Leo lên dốc đứng muôn ngàn gay go.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

534

Thanh Sĩ 17

- Nếu không chịu được khó khăn,
512. Làm sao vượt khỏi biển trần lao đao.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu không sắp đến hạ màn,
Ta nào khuyên lựa con đường đi ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bút nghiên ta viết mỗi hàng,
520. Mỗi pha lần giọt lệ tràn vào đây.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta không riêng khóc cho thân,
Khóc chung thể sự tranh phân nhiều điều.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi lời ta nói có ngần,
528. Xin xem xét kỹ chớ rằng nói chơi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lạ gì chó sủa cung trăng,
Việc chưa từng thấy, thấy càng sanh nghi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm ta được nghe rằng,
536. Chánh đường mặc kệ kêu thằng hay ông.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cứ làm theo phận nhà tăng,
Độ đời lo độ nói rằng mặc ai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

535

18 *Hồi Quê Nhà*

- Thấy sen đang độ búp măng,
544. Đâu đành bỏ nó héo nhả nửa chừng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muôn xưa còn đã thề rằng:
Còn người đau khổ là còn hóa thân.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc dù biển lấm sóng nhả,
552. Mặt trời cứ mọc, mọc càng thêm cao.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muôn năm chỉ một ngày thẳng,
Không tu còn muốn nói rằng sự chi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngồi nơi hải đảo Phù Tang,
560. Lòng ta luống những không an cho đời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bỏ đi các việc lằng nhằng,
Đời không tồn tại đạo hăng khá lo.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một mình phòng nọ một căn,
568. Suốt canh ngồi nghĩ trăm thẳng sự đời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quyết không thua mặt chị Hằng,
Hoàn cầu đâu cũng rọi lẩn điển quang.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

536

Thanh Sĩ 19

- Gấp hơn tướng trận muôn ngàn,
576. Ta đang đối địch với đàng học kim.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chủ trương đúng bậc chơn tăng,
Không theo lối cũ cố ngoan hẹp hòi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một lời ta đã nói rằng,
584. Biết bao nhiêu kẻ luận bàn dở hay.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta luôn vung ngọn gươm thân,
Dây oan của khách hồng trần cắt đi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy thân này để làm toàn,
592. Đưa đời qua khỏi lằm than ái hà.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhiều khi suốt buổi quên ăn,
Mà không biết đời vì toan sự đời.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nay đà ngót đã năm năm,
600. Lòng thương già trẻ còn nằm hôm qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đức Từ Bi lớn vô ngần,
Bảo ta rằng cứ giáo hoằng ở con.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

537

20 *Hồi Quê Nhà*

- Theo lời của Phật dạy rằng,
608. Ta dù phải bỏ xác trần cũng vui.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đêm nào ta cũng nhìn trăng,
So mình khách địa lòng càng xót đau.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết rằng mây lắm bủa giăng,
616. Trước sau trăng cũng là trăng ngại gì.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tớ thầy đông một bộn căn,
Bước chơn cứu thế lòng hằng toan lo.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xưa kia ta cũng làm tăng,
624. Nay đâu quên được bôn năng cứu đời,
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trong lòng nhớ mẹ muôn ngàn,
Vì câu bĩ thói nén dần trong tim.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng thương mẹ với thương dân,
632. Bên tình bên hiếu xử phân sao vừa.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu riêng thương mẹ thương thân,
Ở trong đất nước sướng hơn đi ngoài.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

538

Thanh Sĩ 21

Được người nghe tiếng khuyên răn,
640. Lòng mừng hơn được muôn cân vàng ròng.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nước làm đỡ khát thế gian,

Đạo làm hết khổ muôn ngàn sanh linh.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu thân này lấy nghiền tan,

648. Lửa sâu rười tắt đành cam chịu nghiền.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thật ra không chút tiếc thân,

Tiếc lòng của khắp nhân dân tiêu mòn.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ta chưa khóc mẹ một lần,

656. Mà thường khóc việc thế trần muôn khi.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ước gì có cánh chim bằng,

Bay về che khắp ruộng làng hạn khô.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Lời ta cứ nói khăng khăng,

664. Cuộc đời đã mộng khá năng tu hành.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ta không nói chuyện hoang đàng,

Nói điều trước mắt để bàn cho thông.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

22 *Hồi Quê Nhà*

Chia nhau từng món mặc, ăn,
672. Mới rằng đồng chủng, mới rằng đồng môn.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu còn theo lối tranh ăn,

Khác gì loài thú rừng săn giành mồi.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Muốn cho thấy bóng chị Hằng,

680. Khá mau chơn bước khỏi hang tục trần.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Quấy rồi khá biết ăn năn,

Đừng cho quấy nữa mới rằng người ta.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thích Ca xưa cũng phạm nhờn,

688. Nhờ lòng cương quyết lánh trần mà nên.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thật tu nếu chẳng siêu thăng,

Đây cam thế mạng muôn lần chẳng nao.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nhiều khi đang lúc ngồi ăn,

696. Nhớ qua sự thể liền dừng đĩa ngay.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nhớ lời của Phật Linh San,

Rằng con ơi chớ ngưng toàn lúc nao.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

540

Thanh Sĩ 23

- Soi gương của Đức Quan Âm,
704. Nghe ai khổ nạn thì tâm cứu ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cẩn hai hột muối chia bằng,
Tình huynh nghĩa đệ lòng hằng nhớ ghi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có thân thì phải thiệt thân,
712. Chớ đứng trước mặt sau lưng hai bề.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chuyện qua đã hồng bao lần,
Nguyên do lớn nhất thiếu phần tín tâm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù là việc tục việc tăng,
720. Lòng tin chẳng có sự làm không nên.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tình yêu nên rải khắp dân,
Khiến cho non nước xa gần ấm êm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu riêng vì một cá nhân,
728. Hại nhiều người khác khổ thân chớ làm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng quên nắm lấy giới răn,
Giới răn là cái địa bàn nhà tu.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

24 *Hồi Quê Nhà*

- Hãy mau uốn lúc còn măng,
736. Nên tre rồi khó thể làm cho ngay.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán tu cho phận siêu thăng,
Đề đây đủ sức cứu hồn mẹ cha.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nay đà đến lúc qui căn,
744. Con ai nẩy dất kịp tràng hội thi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc dù có nghiệp ma oan,
Biết qui theo Phật nghiệp lần lần tiêu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm ta được nghe rằng,
752. Con ơi ma nghiệp đâu bằng Phật duyên.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trong khi vừa mới tưởng xằng,
Trừ ngay chớ để đến làm lộ ra.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sớm chiều vái lạy bốn phang,
760. Tuy là mỗi gói nhưng an linh hồn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thọ ân nên biết đền ân,
Bón ân trả được vẹn thân tu hiền.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

542

Thanh Sĩ 25

- Ngồi lì theo lối hủ tăng,
768. Trái lời của Phật vạch đàng từ xưa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tu hành nên nhắm ngay dân,
Độ hồn siêu rồi độ thân no lành.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết khuyên kẻ khác ăn năn,
776. Chính mình cũng phải đạo hăng cho xong.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đời thường dễ nói khó làm,
Nói làm như một hét phàm ra Tiên.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng đồng một loại không chân,
784. Rắn thì hung dữ còn trăn thì hiền.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xin đừng đội lột nhà tăng,
Gạt người mền Phật để làm lợi tư,
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chưa làm và chữa nói năng,
792. Trong lòng mới nghĩ Thánh Thần đã hay.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dân còn thiếu hụt khó khăn,
Rán làm để giúp mặc ăn no lành.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

543

26 *Hồi Quê Nhà*

Có tiền nên nhớ bỏ ban,

800. Chớ riêng hưởng lấy giàu sang một mình.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu là việc nước việc dân,

Muốn làm viên mãn phải cần hợp nhau.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Bên tai còn nhớ nghe rằng,

808. Con ơi! Mọi nhỏ đảúp thành ô to.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Con người sẵn có bản năng,

Muốn làm sẽ được chớ rằng sợ không.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Trong lòng chớ vắng cân phân,

816. Đâu nên đâu chẳng phải cần hiểu ra.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Từ đây đến cuộc lở băng,

Khá trau đạo hạnh để ngăn thảm sầu.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ngòi binh lửa cứ ngăn dần,

824. Cháy ngoài bất tiện nó lân cháy trong.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Những lời đây nói có ngăn,

Hãy suy nghĩ kỹ chớ rằng cuồng ngôn.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

544

Thanh Sĩ 27

- Mùa hè lại đốt pháo thăng,
832. Làm cho nhà cửa cháy lan ra nhiều.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bây giờ mới biết cung trăng,
Ngàn xưa đã có người phăng tới rồi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Kiến trên miệng chậu bò quanh,
840. Tưởng xa nhưng chẳng khỏi vành chậu ô.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Uông công mưu bắt tử thân,
Hữu hình tất hoại định phần thế gian.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu không tạo nghiệp huyễn thân,
848. Thì không bị cái ngoại trần cuốn lôi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sấm thau thì bị sét ăn,
Sấm vàng tất chẳng rỉ rã chút nào.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khoảng không sau trước vẫn không,
856. Khỏi cần nói hoại nói không làm gì.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có thân khá liệu vẹn thân,
Đường về Cực Lạc rất gần chẳng xa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

545

28 *Hồi Quê Nhà*

- Nếu không có cuộc quá giang,
864. Nhọc chi ta phải cầu toàn réo kêu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thân ai nấy độ đành rằng,
Nhưng lòng bác ái ngó ngang sao đành.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ví dù ta có bỏ thân,
872. Nhưng lòng yêu chúng vẫn còn luôn luôn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thầy còn chẳng quản tuổi măng,
Ta đâu đành hưởng cái xuân đương thời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bác Nam chưa thuận một đàng,
880. Hào hòa hai chữ phải càng kêu luôn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày mai dù thế giới tan,
Hôm nay chớ để nhờn gian dối lòng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hiều đời biến hoại sắp gần,
888. Càng lo giúp đỡ nhân dân nhiều bề.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngôi không phước chẳng hề tăng,
Phước không tăng được thiên đàng khó đi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

546

Thanh Sĩ 29

- Ở trần lo giúp cho trần,
896. Lòng không tham đắm mới chân tu hiền.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chúng sanh tức thị Phật Thần,
Giúp đời tất giúp đạo chơn được rồi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thật lòng thương xót thế gian
904. Quán chi bùn trịn đầu màng thúí khai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Buồn chi tiếng chó sủa trắng,
Việc chưa từng thấy lòng sanh nghi ngờ.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nước mềm càng đập càng văng,
912. Hung sùng không thể nào ăn được hiền.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rốt đời các việc đều căng,
Bền tâm sẽ được công thành không sai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hố sâu lấp mãi sẽ bằng,
920. Dục tâm dù mấy cố dần cũng qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trên không nghe tiếng nói rằng,
Con ơi! Dục núi làm đàng đi qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

547

30 *Hồi Quê Nhà*

- Ước mong quê nội xa gần,
928. Lúc nào cũng được tinh thần dẻo dai.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khó khăn cũng mặc khó khăn,
Việc làm cứ vẫn lo làm chớ ngại.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giặc ngoài còn dễ chống ngăn,
936. Giặc trong khó dẹp cho an tức thời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trời sanh có biển có giang,
Cũng sanh có gió đưa thoàn tới nơi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tuy là đang ở xa ngàn,
944. Chỉ trong giờ khắc đôi đàng gặp ngay.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhớ nhau dù có muôn ngàn,
Cũng ôm bụng chịu chớ than trách nhiều.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giờ chưa thể gặp bằng thân,
952. Thì nên thay đổi tâm hồn gặp nhau.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm tiếng Phật khuyên rằng:
Con ơi! Hãy khá nén dần lệ châu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

548

Thanh Sĩ 31

- Tình yêu chúng tợ keo khăng,
960. Không như sương tuyết tiêu tan nhất thời.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán đi cho đến cuối đàng,
Đừng vì mỗi gói ném ngang giữa chùng.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chèo ta chực mái nơi hoàn,
968. Dòng xuôi gió thuận thẳng đàng về Nam.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tạm thời xa cách đôi phang,
Để mưu vĩnh cửu cho đoàn Rồng Tiên.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày ta trở gót về Nam,
976. Là ngày vui vẻ hơn ngàn lần xưa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc cho ai có nói rằng,
Tình thương nhau vẫn nồng nàn tình thương.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi đêm ta mỗi ra đàng,
984. Mặc chơn chơn bước, mặc lòng lòng lo.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một hôm nghe Phật nói rằng:
Con ơi! Rán sống cho đoàn hậu lai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

32 *Hồi Quê Nhà*

Nếu không vì đạo thâm hoằng,
992. Chắc ta đã bỏ xác trần từ lâu.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngàn xưa ta đã chuyển thân,
Vào ra trong cõi hồng trần lấm phen.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Không duyên với kẻ xa gần,
1000. Thì đâu gặp gỡ khu phân Việt Nam.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đã là có được duyên căn,
Há không gìn giữ nắm phẫn đến cùng.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chữ qui trong dạ nặng nặng,
1008. Không tu sớm được Phật đàng còn lu.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Càng ngày văn vật càng tăng,
Tâm mê càng lấm đạo hằng càng lu.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nên bày tiện cách mặc ăn,
1016. Không nên bày thứ dọa hãm loài người.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thuở xưa lấm lúc minh văn,
Văn minh sụp đổ đã man bắt đầu.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

550

Thanh Sĩ 33

- Sáu đường cứ mãi trôi lăn,
1024. Nhộng rồi ra bướm, bướm sanh ra tằm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hồng trần chỉ tạm thời gian,
Không bì được cõi Tây phang Phật đài.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cõi đời nếu chẳng tiêu tan,
1032. Phật Tiên không gọi thế gian tu hiền.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chưa khôn còn tuổi trẻ măng,
Khôn rồi xác nọ sắp gần ra ma.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Càng xem thấy bóng tâm vẩn,
1040. Càng lo thế cuộc không còn dài lâu.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Còn chua chim chóc không ăn,
Chín rồi dơi chuột lại năng mó vào.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mây đây khi thấy bủa giăng,
1048. Không ai nói cũng biết rằng sắp mưa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng cho đây nói chuyện xằng,
Rán suy xét kỹ để bàn cho ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

34 *Hồi Quê Nhà*

- Ta đành xa cách mầu thân,
1056. Không vì danh lợi vì dân hoàn cầu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đã là mang lấy xác thân,
Há không tình cảm như phần số đông.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ném đi tình cảm cá nhân,
1064. Để yêu thương khắp xa gần người ta.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trong tâm ta vẫn thừa rằng,
Mẹ ơi! đem trẻ cho ngàn muôn dân.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Riêng ta đau khổ chẳng than,
1072. Thấy người đau khổ xốn xang vô cùng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Vào khuya đêm nọ đầu năm,
Phật rằng con trẻ khéo tâm bi thiên.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngàn muôn khăn khó lóc lẩn,
1080. Nhờ lời không bóng ngày hằng gượng qua.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Những lời ta đã nói năng,
Nhờ ơn chư Phật dạy răn mới tường.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

552

Thanh Sĩ 35

- Đừng đem ý hẹp nghi nan,
1088. Khả dùng trí rộng để bàn tột nơi.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày đêm ta vẫn vái van,
Xin Trời Phật khiến xóm làng nhứt tâm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ước mau hết cuộc qua phân,
1096. Để cho Nam Bắc tình thân một niềm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ tô màu sắc đỏ vàng,
Chỉ nên biết giống Hồng Bàng nhứt tông.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dân đang thiếu mặc thiếu ăn,
1104. Lo đi chớ quá rộn ràng phái môn.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Riêng mình chưa vẹn lấy thân,
Cũng nên ngưng miệng xin đừng nói ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta dù sao cũng đành cam,
1112. Nhưng không ưng chịu ai làm khổ ai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngày nào còn sự bất bằng,
Còn cần hợp sức để ban cho đều.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

36 *Hồi Quê Nhà*

Bên tai thường được nghe rằng,

1120. Đồi đời nhơn loại sống bằng như nhau.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Từ đây tới lập đời tân,

Không còn xa nữa chớ sòn chí tu.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nếu không có cuộc tây trần,

1128. Làm sao hết được thứ dân yếu hèn.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Tảo tân ta chạy lảng xãng,

Cũng vì muốn chẳng có dân tiêu hèn.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ngoài đồng chuột nổi lên ăn,

1136. Lúa đâu cũng hết là con đại nàn.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Bò rừng phá rẫy nhà tăng,

Nếu tăng không giữ giới răn đúng điều.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Một khi có cuộc đá lãn,

1144. Nhà đâu cũng sập chớ rằng ở xa.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Lá đâu sâu cũng bò ăn,

Gạo không có lại lá cắn không ra.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

554

Thanh Sĩ 37

- Gặp ngày đại nạn Trời ban,
1152. Nước trong hóa máu uống ăn được nào.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tai Trời đành khó chống ngăn,
Họa người cũng chẳng dễ dàng ngừa qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cũng đừng quá tánh lổ lãng,
1160. Càng treo đá nặng càng làm chìm mau.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đôi nhau càng lắm khó khăn,
Càng thâm hẹp lại con đường mai sau.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết tha thứ biết sống sanh,
1168. Khất khe người há để mình yên thân.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bóng kia càng thối càng tăng,
Càng phun mạnh sức nổ càng thêm mau .
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chữ thương cũng phải có ngăn,
1176. Thương không đúng cách thì càng hại to.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đạo không quanh ở bên tăng,
Mà là đạo ở nơi dân khắp trời.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

38 *Hồi Quê Nhà*

- Chấp nê khó thấy chơn quang,
1184. Phải ra khỏi cửa trời trăng mới tường.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Được tâm như khoảng không gian,
Đâu còn chỗ dựa để sanh thất tình.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Niệm trong cái niệm không sanh,
1192. Phật nào lại chẳng gọi mình đến chơi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mặc ăn mà chẳng mặc ăn,
Lợi danh mà chẳng lợi danh chút nào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhìn ngay tượng Phật trên bàn,
1200. Kêu ông hay có kêu thằng cũng thầy.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muốn tu cho được siêu thăng,
Trần ai nhứt vật chẳng năng để lòng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thân dù nặng mấy trăm cân,
1208. Hễ người biết lợi thì thân nổi phình.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lấy tâm hiểu lẽ trăm thăng,
Tại mình tất cả chớ rằng tại ai.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

556

Thanh Sĩ 39

- Miệng kia nói được hung hăng,
1216. Tất là nói được hiền lành sao không.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phải nên tự chủ lấy thân,
Chớ cho các việc ngoại trần khiến sai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Biết buồn khi yếu tinh thần,
1224. Tinh thần ấy sẽ lần lần mạnh lên.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi ngày mỗi xét sửa thân,
Hạnh dù xấu mấy cũng lần tốt ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi khi đứng trước Phật bàn,
1232. Tưởng như có Phật chớ rằng không ai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù nơi chỉ có một thân,
Tưởng như giữa chợ người từng lại qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Việc chi hễ trước khi làm,
1240. Nhìn đôi phút để xét phân chánh tà.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Sáu căn đối với sáu trần,
Khiến lòng biến hóa muôn ngàn hình dung.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

40 *Hồi Quê Nhà*

- Nhiệm lâu muốn bỏ khó khăn,
1248. Nhưng trì chí sẽ lần lần bỏ xong.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngán ngao cái kiếp trần gian,
Tạo thành đủ thứ không an thứ nào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Kiếp người đối cảnh thế gian,
1256. Người tiêu cảnh lại cũng tan theo thời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tu đi chớ nghĩ xiên xăng,
Chần chờ đến mất xác trần hết tu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Có hôm Phật bảo ta rằng:
1264. Con ơi! Mỗi phút xác thân mỗi mòn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cứ lo rờ rẫm châu trần,
Phía sau lửa cháy rần rần lại quên.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tử thần chỉ nể Niết Bàn,
1272. Chớ không sợ kẻ thế gian chút nào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phật ngài đã chực sẵn thang,
Rán leo cho tới Niết Bàn bố ai.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

558

Thanh Sĩ 41

- Rán tu xem được hội hàng,
1280. Tài cao phép lạ chói chang mắt trần.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trên Trời bỗng có lưới giăng,
Cứu người lương thiện khỏi đàng điều hâu.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đến khi Trời đất tối tăm,
1288. Chơn tu nơi trán phóng lãn điển minh.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thảm cho những kẻ ác tăng,
Gặp khi núi nổ đá dẫn nát xương.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhân nào quả nấy minh phân,
1296. Liệu cho khỏi cuộc tẩy trần tới đây.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Một khi đã thấy xôi giàn,
Ấy là châu hát tới màn thứ ba.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lúc nào ta cũng xôn xang,
1304. Thấy dân chưa lánh khỏi hoàn lũng be
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Tối hôm nọ có lời rằng:
Con ơi! Cầu mục gánh vàng đi qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

42 *Hồi Quê Nhà*

- Còn chi chẳng sớm qui căn,
1312. Hồi đầu theo Phật cứu an xác hồn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đời chưa đến cuộc tiêu tan,
Ta đâu lo đến da còn bọc xương.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Muốn đời sớm biết hồi tâm,
1320. Từ trong não óc tổ trần ra đây.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xin vui đọc lấy ngày hằng,
Giúp cho đây khỏi tủi lòng viết ra.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nói ra lấy lẽ công bằng,
1328. Chạm lòng xin chớ cho rằng xỏ xiên.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đồng tâm khuya sớm vái rằng,
Gió đông sớm thổi cho thoàn rút neo.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ý nguyện ví chẳng kết thành,
1336. Chết đi cũng nguyện tái sanh lại liền.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hiền lành còn bị hung hăng,
Dòng châu còn chảy không ngăn được nào.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 43

Đạo chưa hưng khắp Bắc Nam,
1344. Những người thiện chí chớ cam ngồi nhìn.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Lòng nghe dân chúng luận bàn,
Phải hay là chẳng để toan cho hòa.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đo lường cây láy xích thẳng,

1352. Nhưng bề rộng hẹp do mình làm ra.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Lấy kinh làm chỗ cứ căn,

Khi ra xử thế giảm tăng tùy mình.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Dù cho có đủ khả năng,

1360. Cờ chưa đến nước phải đành nằm im.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nóng lòng chỉ một phút gian,

Việc nên trái lại đổi đàng ra hư.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Rán tu cho mở trí năng,

1368. Để cho tai mắt khỏi làm thấy nghe.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Tuồng đời đâu cũng rồi nhãng,

Ngung dùng võ lực đến bằng trí mưu.

Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

561

44 *Hồi Quê Nhà*

- Đáo đầu rồi cũng qui nguon,
1376. Qua hồi vật chất đến cơn tinh thần.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ nơi sống hạ tinh thần,
Khéo tay dắt lầy đến từng siêu nhiên.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ngàn đời cho đến muôn năm,
1384. Tinh thần Phật giáo không làm sao tiêu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lời lành của Phật dạy răn,
Được nghe rõ rệt ấy phần phước xưa.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho ma khảo bao lần,
1392. Cũng đừng để mất tinh thần Phật nhi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Ta đang trông đợi ngày hằng,
Đợi người trong đạo phá màn vô minh.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mất to chỉ một bụi văng,
1400. Đủ làm khó chịu xôn xang khó nhìn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Bao nhiêu tâm trí diệu năng,
Do nơi vọng tưởng xiên xàng mà lu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 45

- Trong khi đi đứng ngồi nằm,
1408. Đừng quên ngó lại nơi tâm của mình.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cho lòng hướng Phật Tây phang,
Hơn lòng hướng việc thế gian các điều.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hễ là nhớ Phật làm chơn,
1416. Chớ nên nhớ Phật mà trần cứ tham.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Hoa kia nay đã búp măng,
Rán gìn đến nở chớ đừng làm khô.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thường ngày nhớ tám điều răn,
1424. Nhắm vào nơi đó ở ăn cho vừa.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng ta luôn ước mong rằng,
Kẻ làm cha mẹ biết cần dạy con.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ phân kẻ lạ người quen,
1432. Hễ là đồng đạo đua chen giúp giùm.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Kết liên nhau lại mỗi làng,
Lo bề cày cấy để ngăn đói nghèo.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

46 *Hồi Quê Nhà*

- Sống riêng là sống khó khăn,
1440. Sống chung là sống dễ dàng các phương.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Gái trai đang độ thanh xuân,
Dục tình mấy cũng lý luân rán gìn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trái tai muốn cự mà dần,
1448. Nhịn qua rồi mới thấy rằng là hay.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quê người tiếng kệ kêu vang,
Ngược xuôi chiều uốn khác hơn quê nhà.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quê nhà bất luận nữ nam,
1456. Ai người hiểu đạo khá đem khuyên đời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho có lắm tài năng,
Cũng đừng ngạo mạn hãy nên khiêm nhường.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Giữ gìn lời lẽ nói năng,
1464. Biện phân đâu cũng có ngăn dễ nghe.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù cho trưởng thượng cao tăng,
Đối ai cũng nhớ giữ phần lễ nghi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 47

- Người già mà biết nhượng nãng,
1472. Trẻ xem vào đó học lần khiêm cung.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Mỗi người mỗi biết sửa sang,
Lần hồi Phật giáo bước đàng sẽ thông.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Đừng quên kẻ ở xa ngàn,
1480. Lòng mong lớn nhỏ xóm làng nôn tu.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Lòng đây mong ước nằng nằng,
Quê nhà xin chớ phụ phàng lòng đây.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ rằng nằng hạn khô khan,
1488. Ngồi không chịu đói mùa màng bỏ trôi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khó làm mà cứ việc làm,
Nên rồi giá mắc mấy lần thường khi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Quản chi bụi cát trên đàng,
1496. Cứ đi chớ sợ chúng gàn cản chơn.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Dù ai có lắm cản ngăn,
Không làm ngoài được thì làm trong tâm.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

48 *Hồi Quê Nhà*

Đề gìn giữ chặt tình thân,

1504. Khá thường đi lại xa gần thăm nhau.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Khi mình đã có lỗi làm,

Nghe người nói đến phải nhìn nhận ngay.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đẹp lòng tự ái riêng thân,

1512. Đề nghe lời của người phân học vào.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nhớ câu mật ngọt chết lẳng,

Lời chi cũng phải dịu dàng dễ thương.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Đạo cho có hạnh chớ quên,

1520. Tỉnh cho thiệt tỉnh chớ nên lừng khùng.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Hảo hòa tình ấy rán tăng,

Đề cho ai thấy cũng rằng tốt thay.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Nên hư vạn sự do nhân,

1528. Không nên phú hết cho phần hoàng thiên.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Ý ta thường muốn nói rằng,

Cùng nhau hợp lực đổi phần thanh suy.

Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!

Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

Thanh Sĩ 49

- Việc qua vì trái giới răn,
1536. Cho nên chịu lăm tóc tang âu sầu.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Trùng dương hôm sớm một thân,
Nhớ qua chuyện cũ như dần ruột gan.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhiều khi nước mắt tuôn tràn,
1544. Vì thương nhớ đến hồn oan dân lành.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Từ đây mỗi việc chi làm,
Chớ vì tư lợi nữ tâm hại người.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Làm người phải có lương tâm,
1552. Nếu không sánh loại rừng thâm khác nào.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Chớ nên sống lối tàng ngang,
Nên gìn nhân cách của hàng trượng phu.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán tu cho mở nhãn quang,
1560. Để xem cách sống của hàng Thần Tiên.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nhìn đời ta bắt nghĩ rằng,
Dục tâm là chủ các tầng lớp dân.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

567

50 *Hồi Quê Nhà*

- Dục tâm dù có muôn ngàn,
1568. Cũng không ngoài kiếp dã tràng biển đông.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Nếu không có cõi chơn thân,
Ta đâu khuyên lánh tạm trần làm chi.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rán lo làm phước làm nhân,
1576. Khỏi thân ô trược đến từng cao thanh.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Phật Tiên đâu cũng đứng gần,
Người nên sẽ được hiện thân đất liền.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thâm canh ta được nghe rằng:
1584. Con ơi! Phật ngọc chẳng chẳng chúng sanh.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khắp nơi có Phật biết rằng,
Từ đây hãy rán tu hành cho siêng.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Học chi cái lối hung hăng,
1592. Chi làm người ghét đâu làm ai thương.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Cuộc đời vay trả lãng xăng,
Nay vậy mai khác dân quan đổi đời.
Hồi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?

568

Thanh Sĩ 51

- Một khi có cuộc biến loạn,
1600. Việc làm ngày trước người càng nhớ ra.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Rủi thay gặp buổi khó khăn,
Sự tu rất khó nhưng đừng bỏ qua.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Khó khăn nhưng vẹn đạo hằng,
1608. Tất Trời sẽ giúp cho thành công mau.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Xin đừng quên kẻ xa ngàn,
Tu hiền ôm chặt lòng vàng chớ phai.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Người nhà dù có phụ phàng,
1616. Riêng ta cứ nhớ nhớ càng nhiều hơn.
Hỡi Quê Nhà gần xa lớn nhỏ!
Kẻ Trời đông còn nhớ hay chẳng?
Thương nhau mượn mực vài hàng,
1620. Gởi về thăm hết xóm làng gần xa.

Viết xong tại Đông Kinh

QUYỀN 7

ĐÃ CHẾT MÀ SỐNG

ĐÃ CHẾT MÀ SỐNG

- Các việc tục người tôi đã chết,
Chết hẳn từ lúc trước nữa kia;
Trên xác thân mọi việc trần mê,
Đã chết mất vào khuya đêm nọ.
Hiện bây giờ tôi còn nhớ rõ,
Vào một đêm trăng tỏ trời thanh;
Không bóng người nào đứng chung quanh,
Chỉ trợ trợ một thân thơ thân.
Bên cầu đá có chùa Tinh Tấn,
10. Đền leo heo nhơn nhớn trước môn;
Chùng như là có sức chiêu hồn,
Tự nhiên kéo lần chơn bước đến.
Bên cửa tự có đèn một nén,
Trong sân chùa sao sến nhiều cây;
Mắt nhìn qua lòng nghĩ như vậy,
Trong chùa có Phật hay là chẳng.
Sự tưởng Phật nơi lòng có đặng,
Người mới đem cây đèn trồng đây;
Kẻ hữu tâm cây cũng duyên thay,
20. Mắt càng ngắm càng say tâm nào.
Cảnh thanh tịnh biểu dương tánh đạo,
Khác cảnh đời huyên náo tranh đua;
Ta ngẩng nhìn quanh khắp kiếng chùa,
Vào hay chẳng lòng chưa định quyết.
Nhìn phong cảnh nhìn chùa mãi miết,
Tự thấy lòng mến tiếc dường bao;
Rồi tự nhiên chơn rón bước vào,
Một sư cụ đón chào lễ phép.
Ta cũng bắt cúi mình khép nép,

2 *Đã Chết Mà Sống*

30. Rằng hôm nay chẳng biết tại sao;
Trong nảo đầu lại bắt nhói đau,
Nơi phòng nội ngồi lâu không được.
Mới ra ngoài chơn lần rào bước,
Gió duyên đầu khéo hút vào đây;
Chớ tôi không phải ở xóm này,
Mà là ở cách đây mấy dặm.
Su rằng: nếu thế là tốt lắm,
Nếu không duyên sao giảm chôn này;
Xin mời ông tiện bước vào đây,
40. Trước lễ Phật sau vài câu chuyện.
Ta vâng lời bước vào Phật điện,
Lễ Phật xong rồi đến hậu đường;
Su rằng: người ở chôn tha phương,
Đến đây viếng lệ thường rất ít .
Có lẽ ông duyên sâu Phật Thích,
Mới ngẫu nhiên lễ Phật chùa này;
Xin mời ông ngồi xuống nơi đây,
Liên đồng tử bung khay nước đên.
Su rằng: xin mời ông tự tiện,
50. Ta cảm ơn cầm chén nước lên;
Su cũng đồng nói tiếp theo liền,
Đạo nếu chẳng có duyên khó gặp.
Chùa này kể từ ngày thiết lập,
Người như ông mới gặp đầu tiên;
Giữa đêm hôm đến viếng chùa chiền,
Thật là một kỳ duyên hy hữu.
Xin mời ông đêm nay ở ngủ,
Để chuyện trò có đủ thời giờ;
Đây cũng là do ở Phật cơ,
60. Khéo xui khiến người như ông đến.
Tuy mới gặp nhưng lòng đã mến,

572

Thanh Sĩ 3

- Người như ông cũng hiếm chùa này;
Lần đầu tiên mới đến nơi đây,
Nghe sư cụ quá lời khen tặng.
Ta thưa rằng: tôi không dám nhận,
Tôi như bao người đến viếng chùa;
Chỉ khác hơn không đến bữa trưa,
Mà lại đến đêm khuya vắng vẻ.
Bởi người tôi đang sầu lắm lẽ,
70. Khác nào như là kẻ điên cuồng;
Thường đêm thường tâm não ưu buồn,
Mắt ăn cũng mắt luôn cả ngủ.
Mỗi khi gặp phải cơn phong vũ,
Hoặc thấy nghe những sự bất lành;
Cõi lòng tôi như bị xé banh,
Đêm ấy suốt thâu canh không ngủ.
Nỗi thương nhớ xa gần áp ủ,
Sự âu lo bao phủ tim gan;
Rồi tự nhiên nước mắt cứ tràn,
80. Không còn cách nào ngăn nén được.
Nếu năm mãi gối chẵn đều ướt,
Và trong lòng bút rút không an;
Nên thường hay rảo bước ra đàng,
Mượn phong cảnh để làm khuây khoả.
Suốt bao năm đều như thế cả,
Không ngày nào trong dạ thấy vui;
Vẻ mặt luôn ảm nét bụi ngùi,
Cười cũng chỉ gượng cười lấy có.
Chính hôm nay cũng như thế đó,
90. Lòng bản khoán chuyện nọ chuyện kia;
Quên cả Trời lạnh lẽo đêm khuya,
Cứ đi mãi đến kê am tự.
Thế tạo khéo nhiều trò thách thử,

4 *Đã Chết Mà Sống*

- Làm cho người Phật tử chua cay;
Trước khi tôi để bước vào đây,
Đứng lâu ở bên cây cầu đá.
Ngắm dòng nước chảy trong lòng dạ,
Chùng như là khuấy khoả ít nhiều;
Nước chảy luôn bắt kể rác rêu,
100. Sớm cũng chảy mà chiều cũng chảy.
Khấp quả đất cùng trên thế giới,
Chậm hay mau đều chảy tới luôn;
Mặc cho đời có dạ ghét thương,
Không vì đó mà ngưng sức chảy.
Trong lòng cứ quanh đi quẩn lại,
Nước cùng ta có phải giống chẳng?
Ngó nước xong nhìn cảnh chùa tăng,
Lòng như gọi muôn ngàn câu chuyện.
Chuyện mới cũ chuyện đời u hiển,
110. Rồi như ai kéo đến vào đây;
Thật tôi không có ý định này,
Ắt sẽ có gì hay đem lại.
Sự cụ rằng: chắc như thế ấy,
Nên xin ông ở lại đêm nay;
Để cùng tôi tâm sự vấn dài,
Nếu ông chẳng chấp đây già cả.
Ta liền thưa lời ông quá hạ,
Việc đạo đời già cả càng thâm;
Trẻ tuổi đâu khỏi lắm sự lầm,
120. Đợc ông chỉ lấy làm quý hóa.
Biết chùng đâu chuyện trong nhút dạ,
Khéo gọi nên duyên cả thiên niên;
Vậy xin ông lượng việc tục tiên,
Dạy bảo kẻ đường duyên mỏng mỏng.
Ngoài Trời cũng lấy làm lạnh lẽo,

Thanh Sĩ 5

- Nếu quá khuya xin ngủ nhờ đây;
Sư liền rằng: như thế là hay,
Rồi tự bước vào ngay sau hậu.
Mang bánh nước thêm ra rồi bảo,
130. Xin ông dùng lấy thảo với tôi;
Nhà chùa không giống ở nhà đời,
Chỉ bánh nước không mùi chi khác.
Ta rằng: cố nhiên chùa chay lạ,
Xin ông đừng thắc mắc làm chi;
Ông vui lòng hậu đãi thế thì,
Lòng tôi thiệt xiết chi cảm đội.
Khách thập phương mỗi khi bước tới,
Các sư đều tiếp đãi thế này;
Mùi thiền đâu cũng được thơm lây,
140. Tặng với tục cả hai được mến.
Sư rằng: ba mươi năm gần đến,
Tôi đem thân phụng hiến chùa này;
Sự lễ nhường bất luận với ai,
Cũng thế cả không hay phân biệt.
Vì lẽ chữ từ bi được biết,
Chỉ yêu thương không ghét một ai;
Lòng rộng hơn kẻ thế ở ngoài,
Cảnh chùa tất là thay cảnh Phật.
Tâm nhà tăng khác hơn kẻ tục,
150. Tặng thay chơn cho Phật ở đời;
Vì vậy nên đối với mọi người,
Nên thương hết chớ nơi nào ghét.
Phải tiêu biểu tinh thần siêu việt,
Mới là người học Phật làm tăng;
Tôi ở chùa chút mấy mươi năm,
Lúc nào cũng chủ tâm như thế.
Khách đến viếng nhiều không số kể,

6 *Đã Chết Mà Sống*

- Người như ông là kẻ khác xa;
Nên tôi quên đi phận tuổi già,
160. Muốn ông được luận qua nhiều việc.
Ta rằng: đạo tôi không mấy biết,
Nhưng lòng hay yêu việc thiện lương;
Tâm hồn luôn hướng cảnh Phật đường,
Vì tin Phật là chơn giác ngộ.
Lúc nào cũng muốn Ngài cứu độ,
Không những tôi mà cả thế gian;
Khổ đời nhiều dạ thấy không an,
Có lẽ Phật mười phang đã thấu.
Sư rằng: việc thế gian khó dấu,
170. Mắt Phật đã xem thấu khắp nơi;
Người sống trôi giữa biển khổ đời,
Lòng mong ước như người ông đấy.
Thật hiếm có và tôi ít thấy,
Phần đông thường lo lấy riêng thân;
Nghĩ cho mình là việc trước hơn,
Chớ ít có nghĩ luôn kẻ khác.
Cũng vì thế lắm người tạo ác,
Toàn là do dự đắc lợi tư;
Ta thưa rằng: thật đúng thế ư,
180. Cũng vì vậy loài người luôn khổ.
Sự khổ chẳng mấy ai muốn có,
Nhưng vô tình tạo nó không hay;
Cũng có người cố ý tạo gây,
Theo đuổi tánh xưa say dục vọng.
Trong đau khổ người cam chịu sống,
Vì là nuôi hy vọng tương lai;
Vì sống vì ham muốn nọ này,
Nhiều người dám liều thân bất kể.
Mỗi người mỗi muốn ham một lẽ,

Thanh Sĩ 7

190. Khô khác nhau khó kẻ sau cùng;
Dù cho là mấy bậc anh hùng,
Cũng khó thắng được lòng ham muốn.
Ai cũng bị khô làm rối cuốn,
Không người nào sung sướng tự do;
Càng giàu sang càng địa vị to,
Trong lòng lại càng lo càng khổ.
Vì ích kỷ mà lo không hở,
Ấy tánh chung của kẻ thế gian;
Tánh này chừng nào được tiêu tan,
200. Loài người mới bình an vô sự.
Không giặc giã không người hung dữ,
Cũng không ai ích kỷ tổn nơn;
Mong cửa thiên rộng mở xa gần,
Giúp thiên hạ đồng tâm cải thiện.
Dù tiến bộ được bao nhiêu chuyện,
Loài người không cải thiện như nhau;
Tiến bộ kia cũng vẫn khổ đau,
Chỉ phương tiện hại nhau vô ích.
Sự tiến bộ tôi không công kích,
210. Chỉ luận nghe chỗ ích chỗ không.
Nhìn kim thời như thể pháo bông,
Tôi càng thấy trong lòng bút rút;
Những nỗi của tôi đang buồn bực,
Ba phần tư do cuộc thế dân.
Còn một phần vì chữ hiếu thân,
Đi đâu cũng nhớ luôn không ngớt;
Ngày nào nơn loại cùng sang sót,
Chừng ấy tôi mới bớt nỗi buồn.
Chính tôi như là kẻ đang cuồng,
220. Cuồng đạo đức cuồng luôn thế sự;
Đời mỗi bữa mỗi thêm câu nhử,

577

8 *Đã Chết Mà Sống*

- Khiến lòng người thêm bị nhóp nhơ.
Cứ chạy đua theo cái thời cơ,
Lòng người rồi dường tơ muôn mối;
Chón tầu sắc bất phân sớm tối,
Ngày chí đêm tiếp nối truy hoan.
Cạnh tranh nhau sống mới sống sang,
Loài người vẫn mưu toan đủ cách;
Mưu toan ấy ít khi trong sạch,
230. Hầu hết đều như nhóp dã man.
Sự bán buôn đến việc dân quan,
Toàn giả dối như ban hát bộ;
Xấu xa mấy cũng thầy không hổ,
Tội lỗi bao vẫn kẻ như không.
Trên đường đời số ấy rất đông,
Chúng dễ cảm được lòng kẻ yếu;
Việc xấu tốt có người cũng hiểu,
Theo phần đông đành chịu xấu luôn.
Lành một người còn dữ cả muôn,
240. Lành ấy khó gìn luôn đến cuối;
Có lẽ ở chín tầng mây nổi,
Đức Ngọc Hoàng không khỏi dẫn đo.
Phàm như tôi còn quá ưu lo,
Huống Thượng Đế sao cho khỏi thâm;
Loài người càng ngày hơn gấu hạm,
Gặp bắt ăn chớ chẳng luận suy.
Có đủ đồ giết hại kinh nguy,
Để phụng sự cư y ẩm thực;
Nói tới đây ta liền nhớ sực,
250. Để hỏi sư đạo đức thế nào.
Một mình ta cứ nói thao thao,
Thật là quấy làm sao đây nhỉ;
Có thể gọi người cuồng đạo lý.

Thanh Sĩ 9

- Đi đến đâu cũng chỉ thể thôi,
Nghĩ vậy rồi ta mới cất lời;
Thưa sư những việc tôi vừa luận,
Đúng hay chẳng nhờ sư chỉ dẫn.
Sư rằng: lòng bi mẫn của ông,
Thật là người đáng nối Phật tông;
260. Lời rất đúng chứ không sai chạy,
Tâm hồn ông bủa đầy nội ngoại.
Dựa vào tình Nhơn loại nói ra,
Rất hợp lời dạy của Thích Ca;
Ai nghe cũng phải là nhìn nhận,
Chỉ những kẻ ý tình thiên cận.
Chẳng nghe theo lại giận không chùng,
Lấy tình thần phổ độ chúng dân;
Nhận hay chẳng đâu cần ông nhủ.
Ta thưa rằng lời sư hữu lý,
270. Chính lòng tôi đã nghĩ thế ư;
Vạch rõ ra các việc nên hư,
Nghe hay chẳng tùy người liệu lượng.
Không phiền trách chỉ là mong tưởng,
Khắp người đồng qui hướng một đường;
Dù Đông Tây Nam Bắc chư phương,
Cùng siết chặt niềm thương nhau cả.
Chẳng phân biệt kẻ quen người lạ,
Chỉ xem nhau tất cả là người;
Đôi đũa nhau một cách tốt tươi,
280. Giúp nhau sống cuộc đời no ấm.
Tránh chửi mắng tránh điều đá dăm,
Càng không nên mưu ngầm hại nhau;
Bất luận là ở một việc nào,
Lấy tình thật đối nhau làm trước.
Điều này nếu loài người có được,

10 *Đã Chết Mà Sống*

- Chắc không ai sống cuộc đời nghèo;
Dù dân trong rừng bụi núi đèo,
Cũng mở mắt như nhau tất cả.
Như thế mới là chọn tiến hóa,
290. Cũng gọi rằng triệt để văn minh;
Su rằng: tôi rất biểu đồng tình,
Chính tôi cũng đĩnh ninh như thế.
Tâm hồn ông nghĩ suy đảo để,
Thật là không hổ kẻ sống đời;
Trong thân người có được lòng người,
Ấy đâu phải mỗi ai cũng có.
Tôi còn nhớ khi tôi lúc nhỏ,
Con của nhà hào phú một vùng;
Được mẹ cha cung dưỡng tưng dung,
300. Tôi như thể là ông hoàng tử.
Sẵn xe cộ sẵn nhà to bự,
Sẵn của tiền tích trữ dư muôn;
Tôi khác nào buồm gặp gió luồng,
Muốn lấy được bất cần suy nghĩ.
Đi học chỉ đến trường lấy vị,
Chớ không cần để ý học hành;
Trông hết giờ lo việc yến anh,
Tụ bè bạn lộng hành đủ việc.
Tuôn tiền bạc ra không biết tiếc,
310. Chơi đủ điều không việc nào chừa;
Những việc nào trong bụng thích ưa,
Tội lỗi mấy cũng lo cho được,
Đối bạn tác đày như bát nước.
Nhưng bị bao nhiêu lượt gạt lừa,
Chận lời ông, ta lại liền thừa;
Xin ông kể lại cho ít việc,
Su rằng: nếu như ông muốn biết.

580

Thanh Sĩ 11

- Thì tôi đâu có tiếc điều gì,
Đời của tôi gặp lắm ai bi;
320. Dù đã chẳng thiếu chi tiền bạc,
Một việc gặt trong muôn sự gặt.
Tôi bị người bạn tác rất thân,
Gặt lừa tôi đau đớn không ngần;
Từ nhỏ lớn chưa từng nghe đến,
Người bạn ấy lòng tôi rất mến.
Từ nhà trường cho đến ra ngoài,
Mọi việc đều đâu cất kè vai;
Đi đâu cũng dắt tay nhau cả,
Vui khổ thảy đều trao đổi dạ.
330. Gần gũi nhau thường cả ngày đêm,
Muốn có tiền tôi giúp cho tiền;
Cho đến việc tình duyên cũng thế,
Lòng thương bạn hơn là huynh đệ.
Xử tốt nhau bất kể việc gì,
Thường gặp nhiều trường hợp hiểm nguy;
Tôi vì bạn quên đi mạng sống,
Được cha mẹ cung như trứng mỏng.
Nhiều khi tôi liều lĩnh bất cần,
Ít nghe lời khuyên của song thân;
340. Thường nghe những lời phân của bạn,
Thói thường ấy hết còn bất mãn.
Ngược lại lòng người bạn chưa vừa,
Còn muốn thêm lắm chuyện thích ưa;
Nhân vào một buổi trưa hôm nọ,
Bạn gọi tôi kê tai nói nhỏ.
Làng gần đây mới có một nàng,
Tuổi còn măng vừa đẹp vừa ngoan;
Đêm nay có thể sang chơi nhỉ,
Tánh hiếu sắc tôi không cần nghĩ.

12 *Đã Chết Mà Sống*

350. Liền bằng lòng rằng sẽ đi ngay,
Vậy tám giờ tối ở đêm nay;
Chúng ta sẽ cùng đi một lượt,
Bạn lại bảo rằng không thể được.
Tôi phải cần đi trước dọn đường,
Sau rồi anh sẽ đến tiện hơn;
Có tôi sẵn chờ anh tại đó,
Từ lâu rồi việc này thường có,
Cho nên lòng tôi chả nghi ngờ;
Bảo bạn nên đi trước thăm dò.
360. Tám giờ đúng tôi thò mặt đến,
Cho rằng dịp neo mà gặp bến.
Tôi đi theo giờ hẹn không ly,
Nửa chừng đường trong lúc đang đi;
Có một tốp ra vây phủ chặt,
Bắt lấy tôi đánh gân mù mắt;
Lại lấy luôn hết bạc trong mình,
Còn bảo rằng muốn được tồn sinh,
Mai này phải mang thêm mười vạn.
Nếu chẳng có thì là mất mạng,
370. Nghe thế tôi càng hoảng thêm lên;
Tôi trở về lén lấy đủ tiền,
Tối đêm kế liền mang đến nạp.
Thân đã bị đánh thoi bầm dập,
Không dám thừa còn nạp thêm tiền;
Lúc ấy lòng tôi oán chung thiên,
Nếu giết được giết liền mới hả.
Sau mấy tháng chưa nguôi trong dạ,
Cứ nghĩ rằng sao trả được thù;
Tổn bạc tiền chẳng ức chi đâu,
380. Bị đánh chửi tôi đau hơn hết.
Từ ngày ấy tôi ngơ các việc,

582

Thanh Sĩ 13

- Chỉ dẫn đo mãi miết sự này;
Lòng cảm hờn không thể nào khuây,
Tôi đi đó đi đây suốt buổi.
Một hôm nọ cũng trời giông ruồi,
Để cho tôi giải mối oan tình;
Trong khi tôi đang bước thình lình,
Chợt gặp một bạn quen từ trước.
Chào hỏi xong cùng đi uống nước,
390. Một tiệm gần phía trước đang đi;
Ở nơi đây thêm một chuyện kỳ,
Cô bung nước thường khi quen mặt.
Cô làm ở tiệm xa chỗ khác,
Sang tiệm này mới ít hôm đây;
Khi thấy tôi cô lại sựng mày,
Chào xong muốn nói ngay chi đó;
Nhưng cô lại nín đi không tỏ,
Như có vẻ nghĩ chi khăn khó.
Lúc tôi còn ngồi đó uống trà,
400. Cũng độ chừng gần một giờ qua;
Tự nhiên thấy cô ta bước đến,
Hỏi rằng bạn của ông thường mến.
Sao lại không thấy đến hôm nay,
Tôi trả lời rằng suốt mấy ngày;
Tôi chẳng gặp mặt mày của ảnh,
Có lẽ tại vì anh không rảnh.
Thành thử không thấy đến thăm tôi,
Cô lắc đầu và lại trề môi;
Rằng ông có tin tôi chẳng nhỉ?
410. Có một việc rất là kín bí.
Tôi muốn đem tỏ lại cùng ông,
Nếu chẳng tin ắt sẽ chạm lòng;
Vì hệ đến bạn ông chí thích,

14 *Đã Chết Mà Sống*

- Tôi rằng có chi đâu mà mịch.
Việc chi xin nói thật ra nghe,
Xin cô đừng có quá dặt dè;
Vui lòng nói ra nghe cho biết,
Cô rằng chính đây là sự thiệt.
Tôi đã nghe tận mắt tận tai,
420. Ôm lòng chờ đợi mấy tháng nay;
Nhưng không thấy ông lai vãng tới,
Việc ông bị đánh thoi dũ dôi.
Do bạn ông dẫn lối đẩy thoi,
Vì cần tiền cho một gái chơi;
Nên mới xúi giục người côn đảng,
Gạt rằng có gái tơ ngoan ngoãn.
Để chặn ông khoảng vắng cướp tiền,
Bảo rằng ông hiện có muôn thiên;
Nên dọa để lấy thêm nhiều nữa,
430. Hồi tiệm trước nhờ tôi thường bữa.
Hay đứng gần bệ cửa hầu chờ,
Bạn ông cùng với lũ côn đồ;
Thình lình lại bước vô ngòi kế.
Họ nói nhỏ nhưng tai tôi để,
Vì thế nên mọi lẽ được nghe;
Nhưng bạn ông ông vẫn thường khoe,
Rằng thương mến hơn là ruột thịt.
Nên tôi vẫn tưởng rằng thân thích,
Không thể làm chuyện mịch ấy ra;
Chỉ nói đùa để có cười xoà,
440. Ai đâu nữ gà nhà bôi mặt.
Chùng tôi nghe xảy ra sự thật,
Tôi ngán ngơ và bắt giận tôi;
Chớ chi khi nghe chuyện ấy rồi,
Đem nói hết mọi lời ông hiểu.

584

Thanh Sĩ 15

- Nạn tai ấy tất không vương víu,
Lỗi này tôi cũng chịu một phần;
Không đồng mưu nhưng cũng phạm nhon,
Lòng tôi cứ bán khoán mãi mãi.
450. Ông người tốt và lòng rộng rãi,
Đối bạn bè tiếp đãi ân cần;
Lại bị người bạn rất chí thân,
Hại ông kẻ còn hơn thù địch.
Tôi càng thấy lòng như châm chích,
Chờ gặp ông tỏ hết ra nghe;
Để cho ông biết có dặt dè,
Chớ tin lắm sẽ e khổ nữa.
Nghe đến đây đầu tôi như bửa,
Tức giận không còn có chi bằng,
460. Vớ người nào khác có thể dằn;
Còn vớ bạn đồng chẵn đồng gói.
Nay lại nở nhả tâm phản bội,
Không thể nào tha tội được đâu;
Càng nhớ càng như lửa thêm dầu,
Liên về ngựa nằm lâu suy nghĩ.
Một là bắt tẩn tra cho phỉ,
Hai là làm nhục sỉ mới vừa;
Ba mướn người bắt trói xẻ cưa,
Để trả lại thù xưa bị đánh.
470. Lòng căm hận càng sôi sục mạnh,
Nghĩ tới lui không rảnh trong đầu;
Tức bạn bè chơi đã từ lâu,
Tiền bạc tốn biết bao nhiêu kể.
Lại cũng bỏ cả bề danh thể,
Lời mẹ cha cũng để ngoài tai;
Đối bạn bè như bát nước đầy,

16 *Đã Chết Mà Sống*

- Ân chẳng trả lại xoay trả oán.
Tôi càng nghĩ lòng càng chán ngán,
Hạng người này để sống làm gì;
480. Mướn hung đồ giết phúc nó đi,
Tôi nghĩ thế đến khi mê ngủ.
Liên trong giấc chiêm bao phát phủ,
Thấy một bà đội mũ Quan Âm;
Vẻ trang nghiêm khác kẻ tục phàm,
Từ ở phía trời Nam bay tới.
Hiện trước mặt tôi và liên nói,
Mừng cho người xong mỗi nợ xưa;
Người bạn mà người rất mến ưa,
Người đã có nợ xưa với nó.
490. Thuở xưa có tên Hoàn tên Võ,
Cùng đồng thời sanh có một niên;
Võ là con một vị ngự tiên,
Vừa giàu có vừa quyền thế lớn.
Hoàn con của một nhà nghèo khổ,
Nhưng Trời sanh tánh vốn thông minh;
Ở nhà trường học giỏi có danh,
Còn tên Võ tánh tình ngu xuẩn.
Được nhờ Hoàn nhiều lần chỉ dẫn,
Cả hai người kết bạn với nhau;
500. Càng ngày càng khắng khít thâm giao,
Việc giai cấp nghèo giàu quên cả.
Cha của Võ rất không ưa dạ,
Rầy Võ sao chơi kẻ nghèo nàn;
Không tìm người thế lực giàu sang,
Để kết bạn cho ngang giá phẩm.
Võ bất kể lời cha rầy mắng,
Chơi với Hoàn ngày mặn thêm hơn;
Hoàn muốn chi Võ cũng chịu luôn,

586

Thanh Sĩ 17

- Dù là việc ngàn muôn khăn khó.
510. Coi tiền bạc rẻ như rác cỏ,
Lòng thương Hoàn hơn vợ con yêu;
Hoàn nói chi đều cũng nghe theo,
Đối Hoàn chẳng một điều nào mịch.
Võ thường bị bạn giàu châm chích,
Vì Võ chơi quá thích với Hoàn;
Ai nói chi Võ cũng chẳng màng,
Lòng Võ mến thương Hoàn tốt bụng.
Bị sàm tấu bị ganh thế lực,
Cha Võ đành mất chức hồi hưu;
520. Ngày đêm vì hồ nhục sâu ưu,
Sanh bệnh chẳng bao lâu kể chết.
Từ đó cả gia tài tiêu hết,
Võ trở nên thất nghiệp bơ vơ;
Lúc bấy giờ Hoàn gặp hội cơ,
Đỗ quan trạng được vua gọi tới.
Làm một vị đại thần cận giới,
Vua lại đem con gái gả cho;
Hoàn bấy giờ chức lớn giàu to,
Trái lại Võ nghèo xơ nghèo xác.
530. Từ cha Võ bệnh sanh kể thác,
Võ phải về châu chực tóc tang;
Nên mấy năm đã cách xa Hoàn,
Chịu nghèo khổ lang thang vất vả.
Nghe tin Hoàn được làm quan cả,
Võ rất mừng vội vã đến thăm;
Võ băng rừng vượt núi suốt năm,
Mới tới chỗ của Hoàn trấn ngự.
Hoàn chẳng nhìn nhận là bạn cũ,
Lại còn cho là thứ ăn mày;
540. Bảo lính hầu kéo đánh nát thây,
587

18 *Đã Chết Mà Sống*

- Thêm chửi bới nhiếc xài thậm tệ.
Mặc dù Võ nhiều lời khóc kể,
Xin Hoàn nên nghĩ nhớ bạn xưa;
Càng nói càng bị lính đánh bừa,
Hoàn bảo lính đuổi xô khỏi cửa.
Võ tức giận đến tuôn máu mửa,
Thệ lớn rằng chờ thưở trả thù;
Chưa trả xong lòng chẳng nguôi đâu,
Dù cho phải chịu đầu thai mãi.
550. Trong vũ trụ bất kỳ thế giới,
Hoàn sanh đâu Võ lại sanh theo;
Từ trước giờ cứ thế như keo,
Nhưng chưa gặp dịp nào để trả.
Nay người sắp đến ngày xả quả,
Nên nghiệp xưa phải trả khôn dời;
Tên Hoàn kia vốn thiệt là nguoi,
Còn tên Võ là người bạn ấy.
Nay nguoi giận nó làm việc quấy,
Định mượn người giết hại nó đi;
560. Thì nghiệp xưa kia vẫn còn y,
Nó sẽ đợi thời kỳ báo nữa.
Lửa đang cháy đem dầu để chữa,
Càng cháy thêm lên chớ tắt đâu;
VẬY khuyên nguoi bỏ ý trả thù,
Đề dứt nợ từ lâu đã thiếu.
Tiền nghiệp ấy khi người được hiểu,
Nóng giận bao cũng dịu lại ngay;
Cõi thế gian là kiếp trả vay,
Nguoi nên biết từ đây khá tránh.
570. Bà nói xong rồi quay lại mạnh,
Theo hào quang chói ánh bay đi;
Tôi giật mình thức dậy nghĩ suy,

588

Thanh Sĩ 19

- Cho rằng giấc mộng kỳ bí thật.
Tôi vốn là con người duy vật,
Nhỏ lớn chưa hề biết chiêm bao;
Gặp chuyện này quái lạ làm sao,
Khiến tôi bắt ôm đầu nghĩ mãi.
Suốt mấy bữa xét đi xét lại,
Đến cuối cùng tôi thấy nên tin;
580. Vì nếu không có nghiệp của mình,
Thì chẳng có mộng linh này đây.
Tôi bỏ hẳn tâm lòng giết hại,
Rồi liền kêu bạn lại nói ngay;
Nếu chẳng nhờ có giấc mộng này,
Tôi sẽ giết anh ngay chẳng để.
Bạn nghe rõ những lời tôi kể,
Mặt xám lên tỏ vẻ ăn năn;
Liền xin tôi mở lượng hồng khoan,
Thệ đến chết chẳng làm thói ấy.
590. Kể từ đó bạn tôi sửa cải,
Trở nên người tốt mấy hơn xưa;
Tôi lại càng thêm sự thích ưa,
Quên tất cả chuyện xưa lầm lỗi.
Nhưng ông ôi đời không biết nổi,
Họa này qua kể tới họa kia;
Đời của tôi còn lắm nữa kia,
Đâu một việc kể ra sao hết.
Nghe sư kể đoạn đời bi thiết,
Được mộng lành mách nghiệp oan xưa;
600. Khiến lòng ta lại bắt thêm ưa,
Cho rằng cũng là cơ duyên đây.
Bầu trời rộng nơi nào cũng vậy,
Phật không quên tìm dạy con duyên;
Sư cụ con nhà của quý quyền,

20 *Đã Chết Mà Sống*

- Ly gia hẳn nhiều nguyên nhân lắm
Ta nín lặng một hồi suy gẫm,
Rồi mở lời chậm chậm thưa rằng;
Sự tu hành cũng có duyên căn,
Nhiều khi muốn mà làm không được.
610. Có lắm kẻ do duyên thuở trước,
Hoặc là người chưởng phước lâu xa;
Tự nhiên tu không đợi nhắc ra,
Hoặc được nhắc đến là hối ngộ.
Nhu sư đã vào đường Tịnh độ,
Tôi nghĩ rằng nhờ có duyên sâu;
Mới xa lìa được cảnh sang giàu,
Ở chùa miếu sòng nâu khô hạnh.
Sư rằng cũng do nơi hoàn cảnh,
Xô đẩy tôi bước đến cảnh thiền;
620. Thật là không phải sự tự nhiên,
Đòi tôi viết nên thiên kỳ sử.
Ta đưa mắt nhìn nơi sư cụ,
Hiểu ít nhiều tâm sự đời sư;
So lại mình nhiều chỗ tương như,
Muốn hầu chuyện với sư thêm nữa.
Ta thưa ngay không còn lần lựa,
Rằng kẻ ra cũng có duyên gì;
Mới lôi chon đến cửa từ bi,
Quên trời lạnh quên khi khuya khoắc.
630. Nghe đời của sư bày vắn tắt,
Khiến cho tôi cũng bắt ngẩn người;
Nghệp này không riêng của sư thôi,
Mà còn có nhiều người như thế.
Nhưng việc thiện xưa không chứa để,
Mộng lành đâu mấy kẻ thấy ra;
Việc nên tha mà chẳng biết tha,

Thanh Sĩ 21

- Nợ chẳng trả tạo ra thêm nợ.
Bởi không biết nên lòng không sợ,
Nghĩ ra đâu khác kẻ đui mù;
640. Việc bí kỳ đối với nhà sư,
Theo tôi nghĩ còn nhiều chẳng ít.
Xin sư lấy một vài bi kịch,
Kể thêm nghe tôi rất cảm ơn;
Sư rằng tôi đâu có ngại ngần,
Kể nhiều sợ làm ông chán ngán.
Đời tôi còn biết bao nhiêu đoạn,
Đoạn vừa qua là bạn phản tôi;
Nhưng cũng chưa đáng mấy ông ôi,
Đoạn kể mới tày trời hơn nữa.
650. Cũng vào lúc tuổi xuân đang thưở,
Bạn lừa tôi sau đó ít lâu;
Tật chơi bởi vì đã ăn sâu,
Chỗ tửu điếm nơi đâu cũng tới.
Một hôm nợ ở nơi dạ hội,
Được gặp người con gái rất xinh;
Trông thấy tôi cô lại liếc tình,
Tôi gọi đến ngồi gần bên cạnh.
Tình có rượu khiến tình thêm mạnh,
Nghe đờn ca thêm tánh bướm ong;
660. Thói đã quen ưa khách má hồng,
Gặp gái đẹp khiến lòng thêm mê.
Lời tình tứ bao nhiêu tuôn hết,
Toàn những câu tha thiết yêu đương;
Lời gió trăng cô cũng chẳng nhường,
Lời luận biện mọi đường thông thái.
Kể từ đó tôi thường đi lại,
Cả hai đàn đều thấy thích nhau,
Rốt cuộc cùng mở động nguyên đào;

22 *Đã Chết Mà Sống*

- Mỗi tình ái giữa nhau càng siết,
670. Tôi đặt sự yêu cô trên hết.
Lúc ấy tôi như điếc như mù;
Chỉ biết cô chẳng biết ai đâu,
Không cô sẽ hoàn cầu không có;
Yêu đến đổi cửa nhà đều bỏ,
Ở bên cô suốt cả ngày đêm.
Tạo một bầu không khí ấm êm,
Lòng tôi biết bao niềm sung sướng;
Trong lúc ấy lòng tôi những tưởng,
Như thể là được hưởng lâu dài.
680. Cô muốn chi tôi cũng chịu ngay,
Tiền bạc đâu muốn xài đến mấy;
Hơn một năm cứ như thế ấy,
Có một hôm cô lại bảo rằng.
Hãy cùng nhau mở cuộc lữ hành,
Đổi không khí cho thêm sức khỏe;
Còn nhiều chỗ rất nên đẹp đẽ,
Đáng cho người còn trẻ xem qua.
Chúng ta đâu phải hạng tuổi già,
Mà ngồi mãi trong nhà cho uổng;
690. Hương vị của thiên nhiên nên hưởng,
Đẻ già rồi muốn thưởng không vui.
Còn ngoạn du muốn biết đủ mùi,
Các chỗ phải dạo chơi chăm rãi;
Nhưng cốt yếu số tiền trong đây,
Cần đem theo nhiều mới yên tâm.
Thói thường nghe lời của cô phân,
Dù ai cũng nhận nhìn là phải;
Vì thế nên tôi không hề cãi,
Liền về nhà mở lấy tiền theo.
700. Cố nhiên là đem một số nhiều,

592

Thanh Sĩ 23

- Đề vững bụng đúng theo cô muốn;
Trong lúc lòng tôi đang sung sướng,
Được cùng cô đi thưởng cảnh xa.
Trời có trăng đêm ấy sáng lòà,
Tàu trong lúc chạy qua eo biển;
Trời mát mẽ thêm quang nguyệt điện,
Khêu gọi lòng anh yển chi bằng.
Dù cho ai không muốn xem trăng,
Cảnh này cũng không dẫn sao được;
710. Tôi chưa bảo cô liền mời trước,
Ra bệ tàu hóng mát xem trăng.
Có phải là thú vị hơn chăng,
Ngôi mãi ở trong phòng khó chịu;
Lời cô bảo trúng ngay chỗ yếu,
Tôi bằng lòng liền níu lấy tay.
Dắt nhau lần rào bước ra ngoài,
Vừa đi lại vừa lời to nhỏ;
Rồi cùng dựa lan can đứng ngó.
Cảnh êm đêm còn có chi hơn,
720. Chị Hằng xem cũng bắt ghen hờn;
Cho rằng cặp tình nhân quá khích,
Tiếng máy tàu chạy nghe thành thịch.
Pha lẫn lời yêu thích gái trai,
Nung nấu lòng thêm nổi mê say;
Bao nhiêu chuyện ở ngoài quên hết,
Nhưng than ôi! Lòng người khó biết.
Trong lúc tôi đang siết tay cô,
Nơi lòng không còn chỗ nghi ngờ;
Thình lình bị cô xô xuống nước,
730. Giờ phút ấy mọi người an giấc.
Cố nhiên không ai biết hay chi,
Tưởng thân tôi bị cá nuốt đi;

24 *Đã Chết Mà Sống*

- May nhờ có thuyền câu cứu vớt,
Khi tỉnh lại sau hồi chết ngộp.
Vừa tức vừa nước mắt tràn trề,
Tự trách mình sao quá si mê;
Bị ác phụ đánh lừa không biết.
Nghe đến tiếng yêu đương tha thiết,
Liên tin theo không xét mới làm;
740. Nếu không nhờ ngư lão từ tâm,
Thân này đã tự trầm đáy biển.
Tự trách tôi ấy là một chuyện,
Giận cô kia tán tận lương tâm;
Đã cùng nhau chung gối ăn nằm,
Muốn chi cũng chiều làm theo cả.
Tiền bạc đổ ra như nước lã,
Lời ái ân cũng đã chứa chan;
Nay lại đành đem dạ sói lang,
Giết mình cách xô thân xuống biển.
750. Hơn năm trời luống nuôi ong kiến,
Lòng tôi càng nghĩ đến thêm hờn;
Từ đó cho đến bốn tháng hơn,
Tôi như kẻ mất hồn thơ thần.
Mỗi ngày mỗi đó đây vợ vẫn,
Mượn rượu làm cơn giận nguôi đi;
Ngày nào như ngày nấy li bì,
Quên nhà cửa quên đi tất cả.
Tôi lúc ấy chính trong lòng dạ,
Chẳng còn tin nhân quả là chi;
760. Cho đời mình còn có ra gì,
Ở tốt mãi chuyện nguy cú gặp.
Trong khi đó tôi mong trời sập,
Đề chết tôi chết hết loài người;
Trong lòng không còn muốn sống đời,

Thanh Sĩ 25

- Chán đến đổi thấy người đều ghét.
Tha hồ uống rượu chè be bét,
Gây gỗ luôn không biết từ ai;
Bỗng một hôm trong lúc rượu say,
Tôi lại bước vào ngay một tiệm.
770. Đó cũng chính là nơi tử điếm,
Gặp một cô trang điếm rất xinh;
Nhìn kỹ ra tôi bất hoảng kinh,
Chính là kẻ xô mình trước đây.
Tức thời tôi liền kêu cô lại,
Cô giả vờ ra kẻ không quen;
Và chính cô cũng đổi khác tên,
Bảo rằng chẳng hề quen tôi cả.
Nghe cô nói lòng tôi giận quá,
Bảo rằng cô là kẻ sát nhân;
780. Gần gũi nhau đã một năm hơn,
Nay lại bảo không quen biết tới.
Tội giết người muốn cho được khỏi,
Nên dùng lời nói dối phải chăng?
Lúc ấy cô lại nói lớn rằng:
Tôi say rượu nhìn lầm nói bậy.
Cô vào trong kêu người khác lại,
Kéo tay tôi bảo phải đi ngay;
Nhược bằng còn ngồi nói dông dài,
Sẽ kêu lính bắt ngay tức khắc.
790. Không chúng có chi đem làm chắc,
Tôi đành cam chịu nhục đi ra;
Từ đó đi về đến tới nhà,
Tôi oán giận kẻ ra sao hết.
Bị xô xuống biển sâu gần chết,
Nay lại còn bị nhiếc xài thêm;
Câu chuyện này quyết chẳng để êm,

26 *Đã Chết Mà Sống*

- Làm sao rửa được hiềm mới chịu.
Quá suy nghĩ đầu tôi nặng trĩu,
Suốt mấy ngày ăn ngủ không yên;
800. Con người tôi dường thể như điên,
Nổi giận tức càng lên cực độ.
Cuối cùng tôi lấy con dao nhỏ,
Quyết đêm khuya chận ngõ cô về;
Giết phút đi dạ mới hả hê,
Thứ bất nghĩa sống chi vô ích.
Vừa nghĩ thể thấy trong người mệt,
Nằm lãn ra ngủ mất hồi nào;
Hiện thấy ra một cảnh chiêm bao,
Cũng bà lão thấy lâu rồi đó.
810. Nương hào quang bà sang nói rõ,
Ở này người tuổi trẻ kia ơi!
Đó cũng là nghiệp báo lâu đời,
Hãy vui trả cho rồi chớ hận.
Cách khoảng đây cũng lâu xa lắm,
Có vợ chồng tên Phán tên Nga;
Nga mặt mày có chút xấu xa,
Nhưng tánh nết thật là rất tốt.
Phán muốn chi đều chịu theo nết,
Dù cho là những việc khó khăn;
820. Phán lại là có tánh cộc cằn,
Thường đánh chửi Nga hơn con vật.
Lòng Nga biết bao nhiêu buồn bực,
Nhưng thương chồng quên hết đờn đau;
Phán dù làm khó dễ cách nào,
Cũng lòn cúi chịu theo tất cả.
Mặc dù thể Phán không vừa dạ,
Đi rượu chè mèò mã lung tung;
Khi về nhà quát tháo hành hung,

Thanh Sĩ 27

- Vật không động cũng tung cũng đá.
830. Tuy Nga rất lấy làm buồn bã,
Nhưng vẫn lời nhỏ nhẹ khuyên can;
Phấn chẳng nghe còn chửi mắng vang,
Nga đành phải nín thình để chịu.
Không khí giữa gia đình nặng trĩu,
Mọi việc do Phấn tạo gây ra;
Lúc ấy lòng của Phấn chán Nga,
Lại đi lấy một cô gái khác.
Nhơn một hôm trời trong gió mát,
Phấn dùng lời dối gạt bảo Nga;
840. Hãy cùng nhau đi dạo núi xa,
Đôi khí hậu ở nhà buồn quá.
Nghe chồng nói Nga mừng trong dạ,
Tưởng chồng mình cải hóa ăn năn;
Nga liền lo sửa soạn hành trang,
Rời cùng Phấn đi xem cảnh núi.
Phấn rằng muốn có nhiều gió thổi,
Cần leo lên cho tới chót cao;
Nga nghe lời rời Phấn cùng nhau,
Trèo đến chỗ thật cao đứng ngó.
850. Lòng của Phấn Nga đâu có rõ,
Trong lúc Nga đứng ngó phía xa;
Bất thành linh Phấn lại xô Nga,
Rơi xuống vực thăm xa mù mịt.
Phấn cho rằng là Nga đã chết,
Liền trở về tóm hết của tiền;
Dẫn tình nhơn đến một chỗ riêng,
Tạo lập một gia đình mới khác.
Trong lúc ấy thân Nga tưởng thác,
Nhờ rớt trên ở các dây bìm;
860. May có tiêu phu được trông xem,
597

28 *Đã Chết Mà Sống*

- Cống về trại thuốc men lành mạnh.
Nga trở về nhà thì vắng lạnh,
Phấn bỏ đi biệt dạng hồi nào;
Nga buồn rầu thành phát bệnh đau,
Cách đó một năm sau bỏ mạng.
Linh hồn vẫn ôm theo nỗi oán,
Từ lâu rồi chưa đặng rửa ra;
Phấn là người cô ấy là Nga,
Nghiep oan ấy nay đà mùi mẫn.
870. Đành phải trả chớ không thể trốn,
Người nên mừng chớ giận oán chi;
Nay nếu người mưu giết cô đi,
Sau này phải trả nguy hơn nữa.
Tình đục vốn là nơi biển lửa,
Rơi vào thường bị nó thiêu đi;
Muốn dứt xong cái kiếp mê si,
Người hãy sớm qui y tu tỉnh.
Bỏ tất cả những mùi chung đỉnh,
Cũng chừa đi các tánh muốn ham;
880. Lia sự đời vào cửa thiền lam,
Chịu khổ hạnh lo làm Phật sự.
Gìn chay lạt giới răn luôn giữ,
Trong lòng luôn niệm chữ A Di;
Mặc cho đời ngạo báng khinh khi,
Học theo Phật từ bi hỷ xả.
Kẻ hung ác với phường gian trá,
Được lợi to cũng chả lâu dài;
Chỉ tạm thời hưởng lấy hôm nay,
Nhưng phải trả ngày mai đau khổ.
890. Lấy kiếp người để mà hiểu rõ,
Xưa làm chồng giết bỏ vợ hiền;
Nay bị người mưu hại liên miên,

598

Thanh Sĩ 29

- Tồn tiền của không yên thân sống.
Tạo nghiệp chẳng khác nào gieo giống,
Gieo thứ nào lên mộng thứ ni;
Đừng tưởng rằng Trời chẳng biết gì,
Luật nhân quả không ly một mảy.
Hại người tất bị người hại lại,
Làm phải thời có phải trả cho;
900. Ấy tự nhiên của máy thiên cơ,
Nay hay thuở ngàn xưa cũng thế.
Kẻ dân dã hay ông hoàng đế,
Cũng nằm trong định lệ trả vay;
Cân công bằng chẳng vị tư ai,
Có vay tất có ngày phải trả.
Thứ chậm trái, thứ mau có quả,
Tùy nghiệp nhân nặng nhẹ mà ra;
Chớ cho rằng Trời chẳng thấy qua,
Gian dối mãi ấy là làm lạc.
910. Có một việc ta cần nên mách,
Đề cho người được biết lo toan;
Khấp hoàn cầu sắp có chuyển vang,
Cuộc biến hải thương tang rất lớn.
Thay cảnh vật rửa đời như bọt,
Không nơi nào trốn tránh khỏi đâu;
Từ ngàn muôn triệu kiếp xưa lâu,
Vẫn thay đổi biết bao nhiêu lượt.
Lập lại mới cho người hữu phước,
Sống thanh bình sống cuộc an cư;
920. Người khá mau biết kiếp hoại hư,
Lo tu tỉnh lánh đời mộng huyễn.
Nói đến đây lão bà liền biến,
Có một luồng gió lạnh thổi qua;
Tôi giật mình vội mở mắt ra,

30 *Đã Chết Mà Sống*

Lần nhớ lại lời bà trong mộng.
Tự nhiên thấy lòng tôi cảm động,
Mới bắt đầu nghĩ đến có Thần;
Từ trước nay tôi vẫn tưởng rằng,
Có người chớ Phật Thần không có.

930. Tôi đã có nhiều lần xiên xỏ,
Những hạng người bảo có Phật Thần;
Nay được nhờ thấy mộng hai lần,
Cũng một vị Nữ Thần như trước.
Dạy rành việc quả nhân tội phước,
Nhứt là cho biết được tiền căn;
Khiến lòng tôi mừng rỡ vô ngần,

.....

Lúc ấy túi còn mang dao nhỏ.
Tôi lấy ra ném bỏ ngay đi,
Lòng oán hờn cũng hết tức thì;

940. Kể từ đó cứ suy nghĩ mãi,
Mặc dù đã có nhiều cửa cải.
Từ lâu rồi đủ loại ăn chơi,
Chỉ vui say trong một phút hồi;
Qua rồi vẫn thấy đời vô vị,
Lần lượt hết qua thời ấu trĩ.
Già đến rồi khổ lại còn hơn,
Kể chết đi ra cỏ ra phân;
Ai cũng thế không hơn nữa được,
Kiếp người đến đó là rốt cuộc.

950. Khác nào như một giấc chiêm bao,
Nội bấy nhiêu cũng chán làm sao,
Huống Thần giấc chiêm bao đã dạy,
Đời sắp đến tang thương biển hải,
Nếu thế thì còn cái chi đâu.
Chỉ còn phương qui Phật hồi đầu,

600

Thanh Sĩ 31

- May ra giải được câu trần khổ.
Nghĩ như vậy liền trong khi đó,
Tôi bèn đem nói rõ cha tôi;
Buổi đầu cha tôi chẳng ưng lời,
960. Sau rốt chịu cho tôi qui Phật.
Nhưng bảo tôi tìm người đại đức,
Để qui y khỏi thất chơn truyền;
Lúc ấy tôi đi khắp chùa thiền,
Nhưng đâu cũng không đành bụng cả.
Bởi phần đông chấp câu nhân ngã,
Cho chùa mình hơn cả các chùa;
Toàn là theo cái lối bán mua,
Mua cúng thí mua đồ chúng mới.
Thấy sư tăng lắm người giả dối,
970. Làm cho tôi muốn thối tâm thân;
Nhưng xét vì họ cũng phạm nhờn,
Bọn họ chỉ một phần tử xấu.
Không phải các sư đều vậy ráo,
Cố tìm thêm một đạo nữa xem;
Thảng như đầu đó cũng luốc lem,
Đến chừng ấy bỏ êm cũng được.
Thế theo lời thần linh mách trước,
Mình có duyên với Phật chẳng không;
Vậy rán đi tìm kiếm giáp vòng,
980. Có lẽ đến cuối cùng sẽ gặp.
Lòng nghĩ thế tôi đi tìm khắp,
Chót hết tôi đến gặp chùa này;
Một nhà sư có tiếng gần đây,
Là chơn chánh khiến ai cũng mến.
Trong lúc đó khi tôi bước lên,
Thấy mặt sư trong bụng liền tin;
Đức hạnh sư thấy lộ ra hình,

32 *Đã Chết Mà Sống*

- Người đoan chánh nói năng lễ lối.
Từ đó tôi qui y thọ giới,
990. Ở chùa này cho tới bây giờ;
Thật đúng câu đạo có duyên cơ,
Duyên cơ chẳng khó sờ gặp đạo.
Do giấc mộng gặp Thần mạch bảo,
Khiến cho tôi vào đạo tu hiền;
Chuyện ấy truyền đến kẻ xóm riêng,
Có nhiều kẻ đã nghiêng theo Phật.
Nãy giờ ta ngồi nghe sư nhắc,
Chuyện kể ra cũng rất hiếm hoi;
Sư vừa ngưng ta lại mở lời,
1000. Cảm ơn cụ kê đời của cụ.
Thật là một cuộc đời công tử,
Bỏ đi tu là sự ít ai;
Nếu chẳng duyên sâu với Phật đài,
Khó vào ở chôn này lắm cụ.
Vì rằng đã từ lâu nhiễm đủ,
Tánh quen theo các sự ăn chơi;
Khi vào đây mọi việc đều thôi,
Chịu dưa muối hẩm hui rất khó.
Cảnh hoan lạc hồng trần gác bỏ,
1010. Mấy mươi năm chuông mõ tu hành;
Kể ra là cũng một anh danh,
Đâu phải kẻ thường tình làm được.
Sư rằng cũng nhờ duyên kiếp trước,
Riêng tôi dù muốn được dễ gì;
Từ ngày tôi vào cửa từ bi,
Quá hiu quạnh nhiều khi muốn chán.
Nhưng mỗi lúc thấy lòng hơi ngán,
Được mộng lành khuyên răn lo tu;
Nhờ thế mà tôi gắng công phu,

602

Thanh Sĩ 33

1020. Lo hương khói mấy mươi năm đầy.
Vào ở chùa nhiều lần bị khuấy,
Giữa tăng ni lắm cái xảy ra;
Tưởng đâu tôi hoàn tục hồi gia,
Nhờ cương quyết mới là vượt khỏi.
Phật tuy hay nhưng ma cũng giỏi,
Trên đường tu tấn thối dễ dàng;
Nếu không nhờ có sự kiên gan,
Vào giờ tí ra liền giờ ngo.
Nhịn miếng ăn đã là rất khó,
1030. Nhịn thấy nghe việc đó càng hơn;
Đã gởi thân nơi chốn thiền môn,
Còn sân nộ là không phải đạo.
Vì nghĩ thế bao nhiêu phiền não,
Mỗi ngày tôi cố tháo bỏ lần;
Suốt mấy mươi năm chẳng hề ngưng,
Song cũng chẳng dám xưng rằng hết.
Có lẽ phải trì tâm đến chết,
Được hay không là phút cuối cùng;
Trước Phật đài thề vẹn thi chung,
1040. Dù sanh tử tôi không thể bỏ.
Tin chân lý là đường sáng tỏ,
Mọi việc do theo đó không làm;
Phật là chơn giác ngộ hơn phàm,
Lời ngài dạy cứ làm ắt trúng.
Ta rằng lời của sư rất đúng,
Phật vì thương sanh chúng nói ra;
Nói với lòng tự giác giác tha,
Không phải nói để mà thủ lợi.
Những chỗ của ngài thông hiểu tới,
1050. Nói ra cho người khỏi lạc lầm;
Ấy chính là do cái từ tâm,

603

34 *Đã Chết Mà Sống*

- Nên nghe đến để làm thì tốt.
Có nhiều kẻ bảo rằng không hợp,
Chẳng qua vì cố chấp một bên;
Nếu lấy lòng quản đại công nhiên,
Phải nhìn nhận không xiên xỏ được.
Ví dụ bố thí không chấp trước,
Làm ân không mong được trả ân;
Ấy mới là thật có lòng nhân,
1060. Điều này có phải chẳng tốt đẹp.
Không như thói thường lòng nhỏ hẹp,
Tay trái đưa tay mặt lấy vào;
Giúp người mà không được trả mau,
Sanh hờn trách hoặc mưu nhiều hại.
Không luận đến trong hàng giáo phái,
Chỉ dựa vào nhân loại để phân;
Người hại người là việc bất nhân,
Ngu mầy cũng cho rằng vô lý.
Người không được vì lòng ích kỷ,
1070. Đi hại người với lý bất công;
Điều này người muôn miệng một lòng,
Nhận rằng đúng chớ không thể cãi.
Thẳng như có người cho rằng trái,
Trái ấy tư không phải trái công;
Trái cá nhân không trái đại đồng,
Trái với kẻ chỉ trông một mặt.
Tôi muốn nói rằng lời của Phật,
Là lời chung của khắp chúng dân;
Chớ không riêng của một cá nhân,
1080. Dựa một mặt xét phân là sai.
Tôi rất muốn sao toàn nhân loại,
Lấy tinh thần quảng đại xét suy;
Sẽ hiểu rành tâm trạng từ bi,

604

Thanh Sĩ 35

- Chùng ấy chẳng còn nghi nữa được.
Sư rằng: cũng lấy làm mong ước,
Mọi người đồng hiểu được Phật tâm;
Đề sớm lo giải nghiệp mê lầm,
Cho đâu đó hết cơn sầu khổ.
Nhưng nhận thức mỗi người mỗi chỗ,
1090. Không cùng chung trình độ như nhau;
Thành thử dù có lắm ước ao,
Tôi chỉ thấy chiêm bao một cảnh.
Ta rằng: cố nhiên vì khác tánh,
Mà mỗi người nhận định sai nhau;
Nhưng người tu cứ vẫn ước ao,
Cho nhân loại cùng nhau hướng thiện.
Biết rằng khó thành như ý nguyện,
Nhưng ý mong điều thiện cứ mong;
Cố làm dù cho được hay không,
1100. Vẫn tiêu biểu tấm gương bác ái.
Sư rằng: lời của ông rất phải,
Lòng của tôi cũng thấy thế nì;
Nên từ lâu tôi vẫn cố lý,
Lòng nguyện ước không khi nào bỏ.
Tôi thường khuyên thập phương lớn nhỏ,
Làm hiền lành chừa bỏ hung hăng;
Đối với nhau lấy lẽ công bằng,
Và gìn cách ở ăn trong sạch.
Lòng nhớ niệm A-Di-Đà Phật,
1110. Sẽ được qua khổ ách tai nạn;
Ngày lâm chung có Phật bước sang,
Rước về cõi Tây phang Tịnh Độ.
Có nhiều kẻ nghe tôi khuyên dỗ,
Biết ăn năn hối ngộ rất nhiều;
Nay buồn tôi như bóng xế chiều,

605

36 *Đã Chết Mà Sống*

- Chẳng còn sống bao nhiêu tuổi nữa.
Sự khuyển nhủ người đời tu sửa,
Sẽ không còn mấy bữa nữa đâu;
Bỏ xác tôi không chút buồn rầu,
1120. Nhưng tiếc sớm ngưng câu giảng giáo.
Ước gì được trường xuân bất lão,
Để kéo dài ngày giáo độ đời;
Hiện nay trào văn vật thịnh thời,
Thiếu đạo lý người đời dễ lụy.
Mỗi ngày một thêm nhiều thuyết ngụ,
Biết bao trò hoa mỹ gạt người,
Kẻ tu hành nếu thiếu kém lời;
Sẽ không giúp cho người tỉnh mộng,
Cứ quay cuồng theo luồng mới sống.
1130. Càng ngày càng mơ mộng thêm lung,
Mặc cho tâm trí nghĩ lung tung;
Khiến thân sống như cùm thêm rọ.
Tôi nhiều lúc canh ba chuông gõ;
Giác chưa an cứ nhớ sự đời,
Lo sao cho giải thoát mọi người,
Khỏi đau khổ của đời tạm vật.
Kim tiền chẳng phải là sự thật,
Chỉ đóng vai trong một tấn tuồng;
Trên mặt đào kép lộ vui buồn,
1140. Chỉ giả dối chớ không phải thật.
Kẻ xem đó lại rơi nước mắt,
Tưởng cho là sự thật rất lầm;
Phải làm sao tỉnh được chơn tâm,
Biết thật giả khỏi lâm sâu thẳm.
Hiện tại có nhiều điều dễ cảm,
Cũng chỉ làm thỏa mãn xác thân;
Nhưng xác thân là cái tạm trần,

Thanh Sĩ 37

- Bồi bổ mấy cũng không bắt lão.
Càng trau chuốt càng thêm khổ não,
1150. Rốt cuộc rồi mộng ảo hườn không;
Bao nhiêu điều chế tạo luống công,
Không cứu được xác thân khỏi chết.
Tôi nghĩ thế nên xem thường hết,
Sự phấn son con hát một màu;
Đại sự là cần dứt khổ đau,
Làm nhân loại hết câu lão tử.
Điều này ngày nào chưa thành sự,
Tiến đến đâu cũng chỉ trò hề;
Không thể làm tôi bị say mê,
1160. Trái lại chỉ thêm ghê gớm nữa.
Tôi đã gặp lắm lần binh lửa,
Thấy loài người hùm hổ như nhau;
Gặp mỗi toan ăn xé quấu quào,
Phải hay quấy nào đâu đếm xía.
Giờ trước bảnh giờ sau bị chĩa,
Mạng sống người mục rẻ dường bao;
Càng thấy càng bắt dạ ngán ngao,
Lòng tin Phật càng cao thêm nữa.
Ăn khoai bắp để cho qua bữa,
1170. Chính là cơn nước lửa đó ông;
Người chỉ lo tả đột hữu xông,
Quên rằng hiện trong lòng đang đói.
Tôi lúc đó dù cho muốn nói,
Cũng không làm sao gọi ai nghe;
Thật thấy mê khó giục cơn mê,
Chính là cảnh đã qua rồi đó.
Ông đâu biết người tôi lúc nọ,
Tuổi đã già nhưng có yên đâu;
Chỗ này hầu chỗ khác cũng hầu,

38 *Đã Chết Mà Sống*

1180. Ăn đã chẳng ngủ đâu yên giấc.
Thấy việc thế xét ra lời Phật,
Tôi ngậm cười cho cuộc thế gian;
Thân chưa xong lo việc bao đàng,
Đợi đến lúc hơi tàn mới hối,
Thật đáng chán sự đời giả dối.
Nhưng làm sao cho mọi người tin,
Cứ ngồi đây gõ mõ tụng kinh;
Không giúp được nhân sinh tỉnh thức,
Muốn đi khắp gần xa giảng dứt.
1190. Ngặt vì tôi thân xác đã già,
Lúc trẻ thì chưa hiểu rộng ra;
Khi hiểu được thì già khôn lịu.
Cảnh trái ngược dù ai cũng chịu,
Ông là người thông hiểu đạo đời;
Lại cũng còn tuổi trẻ đương thời,
Có đủ sức hơn tôi gấp mấy.
Còn nhiều ngày giúp cho nhân loại,
Quay về đường chánh đạo quang minh;
Tôi nghĩ ông nên mở rộng tình,
1200. Đem chơn lý kêu lên khắp chốn.
Ta rằng: tôi quản chi thân khôn,
Biết bao nhiêu chỉ dẫn bấy nhiêu;
Nói cạn lời chẳng tiếc một điều,
Từ lâu chẳng ngớt kêu tu tỉnh.
Cũng có kẻ cho rằng nói phỉnh,
Hoặc bảo là quan niệm lỗi thời;
Tôi cũng không vì đó ngưng lời;
Vẫn khuyên đến khi người nhận phải.
Đang ôm nặng khối tình non loại,
1210. Đòi của tôi cần phải hy sinh;
Không riêng tôi đến cả gia đình,

Thanh Sĩ 39

- Xin hiến hết cho dân không tiếc.
Miễn dân chúng tu hành sớm biết,
Thân tôi dù phải chết cũng vui;
Sur cụ vừa nghe đến lời tôi,
Vừa vui vẻ vừa lời kính cẩn.
Rằng tôi chẳng phải là huệ nhãn,
Lúc nãy tôi thấy đáng người ông;
Tự nhiên tôi thối thọt trong lòng,
1220. Cho rằng chẳng phải thường nhân đây.
Chùa này biết bao người qua lại,
Tôi chưa hề kinh hãi một lần;
Nay thấy ông tôi khiếp tinh thần,
Có thể nói là lần thứ nhất.
Nãy giờ nghe ông phân đạo đức,
Tâm linh tôi đã mách không sai;
Như lời ông vừa nói trước đây,
Đâu có phải mỗi ai cũng nói.
Đây bác ái ẩn sau tiếng gọi,
1230. Thật tình yêu hơn loại đại đồng;
Nếu tăng ni đều cũng như ông,
Ai đâu dám đem lòng khinh dễ.
Tuy thân xác của ông son trẻ,
Nhưng tâm hồn già cả còn thua;
Tuy ba mươi năm ở nhà chùa,
Tôi rất thẹn rằng chưa bì kịp.
Cuộc gặp gỡ này đâu mấy dịp,
Xin ông vui lòng tiếp nói thêm;
Hôm nay dù có thức suốt đêm,
1240. Tôi vẫn chẳng thấy thèm buồn ngủ.
Già như tôi tựa cây héo rũ,
Gặp ông đây như có mưa vào;
Tôi có duyên với Phật dường bao,

40 *Đã Chết Mà Sống*

- Nay nghe đạo mai dầu có chết.
Ta ngồi nghe để sư nói hết,
Xong rồi ta mới tiếp thừa rằng:
Tôi cũng mang mình thịt xác trần,
Sư khen quá tôi không dám nhận.
Người thương người ấy là bốn phận,
1250. Có lạ chi khen tặng quá lời;
Tôi đem thân cống hiến cho đời,
Ấy cũng chỉ làm nơi bốn phận;
Kẻ làm sớm người thì làm muộn,
Đã là người ai chẳng thương nhau.
Thế cho nên giúp đỡ dường bao,
Cũng không thể tự hào chi được.
Lúc nào cũng mát là tánh nước,
Ấm tự nhiên là sức mặt trời;
Tuy giúp đời chẳng tưởng giúp đời,
1260. Ấy là bốn phận người phải biết.
Từ sanh tiền đến khi nhập diệt,
Phật há không xướng thuyết ấy sao;
Nếu tôi còn sống sót ngày nào,
Tư tưởng ấy vẫn rao truyền mãi.
Sư rằng thật là chơn bác ái,
Tư tưởng ông quảng đại vô cùng;
Có mà không không cũng vẫn không,
Gương soi vẫn mấy lông chẳng vướng.
Tưởng không tưởng mới là thật tưởng,
1270. Hưởng mà không thì hưởng mới chơn;
Nhận thức ông khác lối thường nhân,
Hiện tại đáng thay chân đức Phật.
Ta rằng: đạo vốn là sự thật,
Lấy đó làm trụ cột nói ra;
Tất nhiên là chân lý không xa,

610

Thanh Sĩ 41

- Cũng chẳng trái lời chư Phật dạy.
Bởi giả dối nên thường biến hoại,
Muốn được luôn tồn tại bất di;
Cần chặt gìn sự thật làm qui,
1280. Đặt trên cả sự gì huyền ảo.
Đó là chỗ hướng về cửa đạo,
Muôn kệ kinh đều bảo như nhau;
Chính tôi không để vắng ngày nào,
Luôn đề trí tâm vào sự thật.
Gần đây dấu tiêu tan vạn vật,
Sự thật là sự thật không tiêu;
Đại khái là chỉ có bấy nhiêu,
Mong ai cũng tìm theo đến rốt.
Ngày nào còn kẻ chưa hiểu nốt,
1290. Nhà tu hành chưa hết việc tu;
Dù tuổi già sức yếu như sư,
Cũng hăng hái chớ ngơ bồn phận.
Mai dù chết nay luôn chỉ dẫn,
Lòng từ bi độ tận chúng sanh;
Gần tắt hơi còn để lời lành,
Xưa nay các Phật luôn thế cả.
Sư rằng rất lấy làm quý hóa,
Lời của ông nung dạ tôi thêm;
Dù ở chùa tôi chẳng ngồi êm,
1300. Thường đi lại để khuyên bá tánh.
Của cúng thí mỗi khi có thành,
Thường đem ra cứu cảnh dân nguy;
Cất nhà thương lập viện cô nhi,
Cất trường học hoặc xây cầu cống.
Các chùa khác lúa tiền dư đọng,
Chia nhau xài chẳng dụng cho ai;
Bỏ các điều xã hội ra ngoài,

42 *Đã Chết Mà Sống*

- Vì thế khiến nhiều người bất mãn.
Tôi đã đến tận nơi khuyên giảng,
1310. Cần phải lo cải chánh cho mau;
Cảnh chùa không phải chỗ làm giàu,
Chớ đội lốt nhà tu lợi dụng.
Tăng ni phải sống gần dân chúng,
Hưởng của đời phải dẫn dạy đời.
Hãy treo gương hiền đức tốt tươi,
Đừng giả dối bị người nhạo báng;
Sở dĩ bị nhiều người bất mãn,
Bởi tăng ni không đặt chơn tu.
Đành nhân hư chớ đạo bất hư,
1320. Nhưng chùa cũng tại sư mà vắng;
Chán sư, việc đi chùa bất chán,
Một người làm cả đám mang nhơ.
Làm thế là không hợp Phật cơ,
Tu chẳng giúp ai nhờ tu dối;
Chỉ làm chướng mắt trong xã hội,
Đâu mở đường khai lối cho ai.
Nếu tăng ni cứ mãi thế này,
Cửa thiền sẽ không ai bước tới;
Ở chùa miếu không gìn luật giới,
1330. Nhìn người đời đâu khỏi hổ hang,
Và thiện nam tín nữ thập phang,
Đâu ai gọi là tăng sư nữa.
Chùa cũng chẳng phải nơi trốn nợ,
Chớ vào đây ăn ở yên thân;
Phải luôn luôn hoạt bát tinh thần,
Nêu cao cái tâm hồn tăng chúng.
Đủ phương tiện giúp vùa nhân chúng,
Chẳng ngại thân trong cảnh khó nào;
Thường ban vui cứu vớt khổ đau,

612

Thanh Sĩ 43

1340. Được như thế người nào chẳng mến.
Khấp đó đây tôi thường đi đến,
Chùa nào tôi cũng khuyên thế ni;
Bản ngã to như núi Tu Di,
Ít người chịu bỏ đi chuyện dối.
Mượn chùa để làm nơi thủ lợi,
Ai xem qua chẳng khỏi buồn lòng;
Lời Phật thì đáng kính đáng tôn,
Nhưng tăng chúng ít ông mến được.
Trào lưu mới cuồn như sóng nước,
1350. Lôi tu hành cũ rít thế ni;
Chỉ làm cho người bắt hoài nghi.
Khó dắt họ qui y theo Phật,
Phải biết câu kiến cơ nhi tác;
Chớ không nên cố chấp một phương,
Tùy thời cơ dùng cách thích đương.
Để dắt chúng vào đường giác ngộ,
Không nên chấp đi đường thủy bộ;
Miễn làm sao tới chỗ được rồi,
Chiều uốn cho phù hợp thế thời.
1360. Mới không khiến cho người bỡ ngỡ,
Đời tiên bộ đạo cần tiên bộ;
Lửa cháy nhiều nước chữa phải nhiều,
Thuốc đầu thang thì chỉ bấy nhiêu,
Nhưng tùy chúng có nhiều gia vị.
Không làm thế bịnh không thể trị,
Theo ý tôi ông nghĩ thế nào?
Ta rằng lời sư đáng biết bao,
Thật là một nhà tu xứng đáng;
Sự phổ hóa tùy theo giai đoạn,
1370. Xem thời cơ không đặt chấp nê.
Miễn sao cho dân tỉnh cơn mê,

44 *Đã Chết Mà Sống*

- Dù phải dụng phương chi cũng được,
Kẻ đương khát mà không cho nước,
Lại cho tiền là ngược phải chãng;
Người cần tiền để giải khó khăn,
Lại đem nước đến dâng là trái.
Tùy trường hợp để mà đối đãi,
Chớ không nên chấp lấy một bề;
Khi lấy mê để độ người mê,
1380. Có vậy mới tiện bề dặt chúng.
Lời mới nầy của sư biện luận,
Nếu các chùa ai cũng làm theo;
Cửa thiền không đến đổi mốt meo,
Bá tánh sẽ kéo nhau đến viếng.
Chẳng cản trở trào lưu dân tiên,
Giúp cho thêm phát triển tinh thần;
Giữa tăng ni với cả nhân dân,
Sẽ khắng khít không còn rời rạt.
Đâu hổ mặt là người tự giác,
1390. Và cũng không trái thuyết từ bi;
Miệng đời đâu còn kẻ khinh khi,
Ai thấy mặt tăng ni chẳng kính.
Từ lâu bị tiếng cho lừa phỉnh,
Sẽ tự nhiên được đĩnh chánh ngay;
Kẻ vô thần cũng bắt nghiêng tai,
Huống hồ với những ai mộ đạo.
Nhà xã hội trên nền Phật giáo,
Sẽ làm cho trường cửu hòa bình;
Trí huệ dung hòa với tánh tình,
1400. Giữ vật chất tinh thần cân đối.
Tất sẽ thấy ở trong xã hội,
Con người lần trở lại tốt lành;
Những thói quen tự lợi tự sanh,

Thanh Sĩ 45

- Sẽ đổi lại cộng vinh cộng lạc.
Không ai muốn cho ai phải thác,
Chia áo lạnh sốt bớt cơm ngon;
Toàn nhen sanh cùng một tâm hồn,
Sống sáng suốt sống không nghèo đói.
Biểu hiện rõ khối tình nhân loại,
1410. Cũng không thua gì cõi Thiên Đàng;
Tinh thần ai cũng được minh quang,
Không ai có việc làm vô ý.
Lấy tâm chủ của đời sống trí,
Trong đời đâu còn kẻ ác nhân;
Nổi bất bình giữa lớp chúng dân,
Lần lượt sẽ bình phân lại được.
Việc nói đức hay là nói phước,
Xét không ngoài công cuộc này đâu;
Rất mong rằng những kẻ sông nâu,
1420. Nói liền được cây cầu xã hội.
Ngồi một chỗ luận câu phước tội,
Không đứng ra mưu lợi cho đời;
Sẽ không gây thiện cảm với người,
Dù nói mãi không ai nghe đến.
Huống có kẻ giỏi bẻ luận biện,
Đạo nơi thân không chuyện nào xong;
Mượn kệ kinh làm việc buôn rong,
Càng dễ khiến cho dân chúng ghét.
Nên bỏ hết những điều láo khoét,
1430. Phải thiết tu và phải yêu dân;
Đi đúng lời cầu đạo xả thân,
Ở chùa phải cho chơn đạo hạnh.
Giữ nhân cách tốt hơn bá tánh,
Nói thế nào làm cũng thế ni;
Tránh đừng bôi lọ cửa từ bi,

615

46 *Đã Chết Mà Sống*

- Gương sáng của tăng ni nêu rõ.
Sư cụ chặn lời ta liền tỏ,
Rằng lời ông dễ có mấy ai;
Luận biện theo tiếng nói thời nay,
1440. Nhưng phương pháp không sai căn bản.
Khéo gói ghém đầu đuôi chắc chắn,
Ai nghe qua cũng đặng hiểu ngay;
Quan niệm ông thật rất là hay,
Kết luận việc đạo đời là một.
Theo tôi tưởng nêu suy ráo rốt,
Đạo với đời là một không hai;
Nếu ai cho đạo ở riêng ngoài,
Đạo ấy dựa vào ai mà có.
Đời cho đạo là không dính mó,
1450. Hỏi do đâu đời có kết liên,
Thế cho nên đời đạo dính liền;
Nhu trái mặt không nên nói khác,
Thật ông rất là người hoạt bát.
Xin lỗi ông sự học đến đâu,
Ta thừa rằng: học chữ không sâu;
Học tai mắt chỗ nào cũng học,
Nhứt là học bằng nơi trí óc.
Mỗi ngày tôi mỗi học không ngừng,
Thường dạy tôi là cả chúng dân;
1460. Cả vật chất tinh thần đều học,
Sư còn nhớ câu: tâm là Phật.
Phật là tâm, trong các kinh chẳng?
Nếu lấy tâm làm cái bản căn,
Vô học cũng như hàng hữu học.
Phải hay quấy do tâm làm gốc,
Mọi việc chi cũng cốt tâm sanh;
Lấy tâm suy tất biết dữ lành,

Thanh Sĩ 47

- Học không học không nên phân biệt.
Chỉ muốn biết hay không muốn biết,
1470. Ấy là điều cần thiết đấy thôi;
Mang thân người có đủ như người,
Khôn hay dại tùy nơi mỗi kẻ.
Nên lấy trí xét suy cạn lẽ,
Dùng chơn tâm làm chỗ y cứ;
Thì dù cho có mấy hồng hư,
Cũng nên được như người khác vậy.
Thật ra cũng vì nơi lẽ ấy,
Nhà tu hành cần phải nhắc cho;
Dựa vào tình nhân loại mà lo,
1480. Chớ không phải vì lo vụ lợi.
Su gât đầu khi nghe đây nói,
Và bảo rằng: sành sỏi làm sao!
Trong biển đời có đủ thứ màu,
Không bị nhuộm thứ nào ít có.
Đủ phương tiện để mà tế độ,
Việc nói làm không chỗ hớ hênh;
Lấy chỗ hư đời để làm nên,
Thật không khác gì anh thợ khéo.
Nếu có kẻ được ông chỉ nẻo,
1490. Chắc chắn làm nên đạo chẳng không;
Thân đã già gối mỗi lưng cong,
Mà đạo lý chưa thông đến chỗ.
Nay hữu duyên cùng ông tương ngộ,
Vạch đường chơn chỉ rõ nẻo về;
Một lời ông giảng giáo cho nghe,
Sẽ tỉnh được giấc mê muôn thuở.
Tả sao hết được lòng mừng rỡ,
Đời của tôi còn có chi hơn;
Nay được ông vệt gút mây trần,

48 *Đã Chết Mà Sống*

1500. Mai dù có bỏ thân cũng được.

Sự học của ông vừa nói trước,
Đòi ít ai học được như ông;
Học bề ngoài ít kẻ học lòng,
Lo nhánh lá chớ không lo gốc.
Gọi rằng học nhưng mà vô học,
Vô học mà học hết là ông;
Mỗi khi nghe và mỗi khi trông,
Chỗ nào cũng làm thành bài học.
Chẳng những thế còn trong trí óc,

1510. Vẫn luôn luôn tự học lấy mình;

Ấy là phương phản tỉnh hồi minh,
Ai cũng thế đâu sanh tội khổ.
Chẳng được vậy chính mình khó độ,
Đâu còn thừa sức để dắt ai;
Lời ông càng nghĩ thấy càng hay,
Rất quý hóa của thời văn vật.
Lối luận biện không sai sự thật,
Lời nói nào cũng rất tinh minh;
Không chấp kinh nhưng chẳng ngoài kinh,

1520. Thật là lối biến quyền rất khéo.

Có đủ cách uốn chiều tròn méo,
Dìu dắt người khỏi nẻo lạc lầm;
Nếu các tăng sư ở thiền lâm,
Hầu hết được như ông tất cả.
Tất mở rộng được cơ hoàng hóa,
Sẽ giúp cho nhiều kẻ hồi tâm;
Ta thừa rằng: tại chẳng muốn làm,
Việc tôi biết sư tăng đều biết.
Vì yém thế hoặc không cương quyết,

1530. Nên không lo đến việc hoàng dương;

Cái lối tu tiêu cực tâm thường,

618

Thanh Sĩ 49

- Vô tình đã đóng khuôn nhà đạo.
Ngồi một chỗ đợi chờ Phật đạo,
Không lo đi truyền giáo cho dân;
Quen lối tu độc thiện kỳ thân,
Trái với thuyết tế dân độ thế.
Lối tu ấy xưa nay thành lệ,
Nên cửa thiền càng bé hẹp lần;
Tôi rất mong khắp hết sư tăng,
1540. Nên theo lối tu hành tích cực.
Cần liên lết và nên tổ chức,
Bành trướng cho đạo Phật rộng ra;
Bỏ thói quen chùa họ chùa ta,
Cho đâu cũng một nhà Phật giáo.
Có trách nhiệm giữ gìn mỗi đạo,
Khi thấy sai nên bảo cho nhau;
Gương đạo mẫu luôn được nêu cao,
Có thể mới kịp trào lưu tiến.
Thiếu đoàn kết thiếu dùng phương tiện,
1550. Tất nhiên không phát triển kịp thời;
Càng ngày càng bị chúng bỏ rơi,
Không phổ biến được lời Phật giáo.
Nếu muốn được mọi người biết đạo,
Phải gia công truyền giáo mỗi ngày;
Người này rơi người khác tiếp tay,
Như thế mới đạo khai rộng lối.
Tùy hoàn cảnh tùy theo xã hội,
Tùy dân tâm của mỗi thời kỳ;
Đề ứng dùng phương pháp thích nghi,
1560. Sẽ khiến được người qui theo đạo.
Xem tánh người để mà chỉ bảo,
Bởi mỗi người nghiệp tạo khác nhau;
Phải dất lần từ thấp lên cao,

50 *Đã Chết Mà Sống*

- Nhút là tránh buổi đầu chớ vội.
Xem trình độ và xem phẩm giới,
Đề dùng lời tương đối với người;
Chớ gặp ai cũng nói một lời,
Sẽ không hợp với người khác cảnh.
Tăng sư phải cho cao đạo hạnh,
1570. Đề hiểu ra được tánh người đời;
Tất nhiên là sẽ dụng hợp lời,
Không chạm phải những nơi đáng tiếc.
Xem đến mạch chứng chi phải biết,
Mới cho toa phù hợp bịnh nhân;
Chứng không rành bịnh chẳng lành thân,
Nhiều khi hại bịnh nhân là khác.
Phải thật nghiệp chớ nên nói khoác,
Đừng để mù mà dắt kẻ đui;
Phật đã thành Phật mới độ đời,
1580. Tăng đã đạt mới lời dắt chúng.
Lý không rõ nói bừa đâu trúng,
Nghĩa chưa thông luận bướng càng sai;
Thấu ngọn ngành nói dở mà hay,
Chưa căn cội nói hay mà dở.
Mê thấy khít nhưng mà trống hờ,
Ngó như sai mà có sai đâu;
Thật mà quyền quyền thật rất màu,
Không một cử động nào bất pháp.
Chưa khảy mỏ trúng không nên đập,
1590. Hột còn non gieo gấp không lên;
Nên làm hư, hư lại làm nên,
Nhà tu chớ nên quên điều ấy.
Sư ngó đây mắt không hề nháy,
Rằng thật là chơn lý tốt vời;
Thế mới là tỉnh được người đời,

620

Thanh Sĩ 51

- Muôn pháp chỉ một lời gồm cả.
Xin hỏi ông đường về Phật quả,
Nhà tu hành cần có những chi?
Ta rằng không nên có những gì,
1600. Mới có thể là qui Phật quả.
Sư rằng lời rất minh được dạ,
Xưa nay cùng chur tổ nhứt ngôn;
Sống ghi tâm thác gởi theo hồn,
Lời châu dễ khách trần nghe được.
Gặp ông tợ cá mà gặp nước,
Mê dù bao cũng được tỉnh ra;
Vậy xin ông mở lượng hải hà,
Dạy thêm nữa cho già được biết.
Ta rằng có chi mà khẩn thiết,
1610. Tôi hiểu như sư biết từ lâu;
Lấy trong kinh chớ có khác đâu,
Nói việc của các sư thường tụng.
Đường bột có mà không chịu dụng,
Đề bao lâu thì cũng bột đường;
Bánh nhiều màu nhiều thứ khôn lường,
Nhưng nguyên liệu vẫn đường với bột.
Số ngàn muôn cũng từ con một,
Nhánh lá nhiều nhưng gốc không hai;
Kinh để xem cho rõ vậy ngay,
1620. Không phải để tối ngày tụng luống.
Cứ chất đồng trên bàn nhiều cuốn,
Chẳng chịu xem hiểu tận đuôi đầu;
Thì dù cho có tụng bao lâu,
Nghĩa lý của một câu không rọi.
Có khác nào như chim học nói,
Người nói sao nhái lại biết chi;
Chỉ làm cho tủi dạ từ bi,

52 *Đã Chết Mà Sống*

- Không nói được bước đi của Phật.
Phật đâu muốn nhà tu ản dật,
1630. Muốn vào xông ra đực cứu dân;
Luôn vui lòng vị nghĩa vong thân,
Tình yêu chúng sanh bằng tình mẹ.
Không hề sống thân mình riêng rẽ,
Vẫn sống chung với kẻ thập phương;
Nghe ai đau khổ biết lo lường,
Thấy ai đại khờ toan chỉ dặt.
Bất luận ai gặp cơn nguy ngặt,
Ra tay không để mắt nhìn suông;
Vui cùng vui buồn vẫn cùng buồn,
1640. Giữa bá tánh với mình như một.
Nghèo đến nỗi muối còn một hột,
Cũng cần hai chia sót cho nhau;
Đôi người nghèo cũng thể người giàu,
Đều quý mền như nhau tất cả.
Chớ trọng giàu cúng nhiều hoa quả,
Đừng khinh nghèo chẳng có món chi;
Quý tâm hơn là quý vật gì,
Như vậy mới là sư chơn chánh.
Chẳng khiếp sợ người quyền lực mạnh,
1650. Không xem thường kẻ chẳng thế oai;
Mang xác trần ai cũng như ai,
Say hay tỉnh là nơi đáng kể.
Có tội lệ hay không tội lệ,
Ấy là nơi đánh giá con người;
Nhưng nhà tu đôi với người đời,
Tội hay chẳng cũng vui dạy dỗ.
Vì ai cũng ở trong biển khổ,
Cần phải nên tế độ như nhau;
Càng thấy người có lắm khổ đau,

Thanh Sĩ 53

1660. Càng muốn cứu cho mau khỏi nạn.
Tóm tắt phải lấy lòng bình đẳng,
Đôi đũa trong bá tánh thập phương;
Chớ biệt phân nhiều ít lòng thương,
Thế mới chẳng sai đường bác ái.
Rất mong các sư nên xem lại,
Kinh trên bàn tụng mãi từ lâu;
Xem chừng nào đạt lý cạn sâu,
Lúc đó sẽ tiện câu hoằng hóa.
Chớ ngồi mãi ở trong liêu xá,
1670. Hãy bước ra đi hóa độ người;
Làm cho người mê được tỉnh hồi,
Ấy bốn phận của người Phật tử.
Cuộc sống chết là nơi đại sự,
Cần lo mau do dự không nên;
Tuổi cứ già mặc kẻ nhớ quên,
Bóng trời chẳng đứng yên một chỗ.
Khi cần độ mà không lo độ,
Dịp lành qua rồi khó gặp ra;
Không riêng lo cho phận mình già,
1680. Lo kẻ khác cũng là sắp chết.
Họ còn sống mà không đến thuyết,
Đợi chết đi tụng nghiệp đầu tiêu;
Lúc mạnh không chịu dạy một điều,
Gần xuống lỗ mới kêu hành thiện.
Còn giờ đâu để mà tu luyện,
Niệm Phật không thể niệm đủ câu;
Ấy phải chẳng việc đáng buồn rầu,
Nhà tu há chẳng lo âu tới.
Thêm lại gặp phải trào lưu mới,
1690. Dễ làm cho xã hội quay cuồng;
Kẻ xấu xa nhiều chẳng số lường,

54 *Đã Chết Mà Sống*

- Người trong sạch đếm không mấy kẻ.
Càng không thể ngồi yên lặng lẽ,
Nhà tu nên mạnh mẽ đứng lên;
Dùng đủ lời khéo léo nhủ khuyên,
Khiến nhiều ít người nghiêng theo đạo.
Được nhiều kẻ phụng hành chánh giáo,
Sẽ bớt nhiều thảm nảo trong đời;
Hiểu phận mình chớ phút nào ngồi,
1700. Rất mong các tăng sư được thể.
Nhiều khi chỉ một vài câu kệ,
Mà lấp qua được bể sâu đời;
Khách thiên môn há nữ tiếc lời,
Không cứu giúp những người mê khổ.
Mỗi bát cơm mỗi đày công khó,
Ăn không lo thì nó chẳng tiêu;
Nợ không tròn thì đạo chẳng siêu,
Há ngồi mãi trong liêu đợi chết.
Lời của đây mới vừa nói hết,
1710. Sư tiếp lời rằng thật đúng thay;
Nếu tăng sư từ trước đến nay,
Làm như thế đâu ai hờn ghét.
Nhưng rất tiếc ít nơi đoàn kết,
Và ít ai lo việc hoằng khai;
Kệ kinh ai cũng tụng mỗi ngày,
Nhưng nghĩa lý ít ai xét tới.
Kẻ xét biết làm tỉnh không nói,
Người nói thì vụ lợi nợ kia;
Phần nhiều là mượn Phật làm bia,
1720. Để gạt gẫm người mê lấy của.
Chính tôi cũng đau lòng đòi bữa,
Nhu lời tôi vừa đã thừa qua;
Từng để chơn đến các thiên gia,

Thanh Sĩ 55

- Nhận lời phải thấy ra ít kẻ.
Thành thử vẫn còn nhiều tập tễ,
Theo lối tu bệ vệ phần đông;
Suốt ngày lo ăn luống ngồi không,
Không thí một chút công cho chúng.
Chẳng dám nói là phùng vô dụng,
1730. Cứ thế là đời sống ra gì;
Thường tụng kinh trước tượng từ bi,
Sao chẳng nhớ hành vi của Phật.
Phật đâu phải là người ản dật,
Và cũng không ngồi suốt trong liêu;
Vừa rồi ông đã dạy mấy điều,
Điều nào cũng cao siêu tất cả.
Thấy những hạng tu hành dối giả,
Tự thấy tôi trong dạ xốn xang;
Lấy làm thương Đức Phật Tây phang,
1740. Bị kẻ ở thế gian lợi dụng.
Luật giới chẳng hề làm cho đúng,
Cũng xưng là Hòa Thượng Yết Ma;
Thấy việc người bắt ngại phạt ta,
Vì là cũng đồng nhà sư cả.
Cũng tại họ làm điều man trá,
Nên người đời nghi cả các sư;
Nếu họ không cải sửa thói hư,
Chùa lần lượt không người đến viếng.
E rằng những người đang tinh tiến,
1750. Vì đó mà thôi chuyển biết đâu;
Nhu thế là tai nạn rất sâu,
Còn ai nôi được câu Phật pháp.
Ta liền chặn lời sư nói gấp,
Đuốc từ bi không tắt chớ nao;
Hạng giả tu đông đến mực nào,

56 *Đã Chết Mà Sống*

- Đạo Phật vẫn lâu lâu sáng tỏ.
Thời thịnh suy do người tạo nó,
Chơn lý thì vẫn có một đường;
Ai biết theo là phước khôn lường,
1760. Ai trái lại là vương đầy họa.
Xưa nay vẫn cứ như thế cả,
Và từ đây cũng chẳng đổi dời;
Biết tu là người biết sống đời,
Không tu ấy là người tự sát.
Tu tôi nói từng lương cái ác,
Bỏ đường mê nẻo giác tìm qua;
Biết ngăn ngừa ý tưởng xấu xa,
Biết cương quyết làm ra việc phải.
Đó là nghĩa của người tu cái,
1770. Chẳng phải tu theo lối ngồi không;
Tu cần trau sửa cả ngoài trong,
Việc riêng đến việc chung đều sửa.
Hại biến lợi lòng không lẫn lộn,
Dữ đổi lành trí để nhớ luôn;
Tâm không cho ngoại vật làm cuồng,
Lúc nào cũng chủ thân được cả.
Tu như thế sẽ trừ được họa,
Phẩm bậc nào dù khó cũng lên;
Mỗi người tu theo ý tôi khuyên,
1780. Chẳng toại nguyện tôi xin chịu đọa.
Su rãng: lời của ông đúng cả,
Nếu người tu như thế không thành;
Thân tôi dù muôn thác cũng đành,
Trong lòng vẫn tưởng tin triệt để.
Ông vừa bảo thịnh suy do thế,
Chơn lý là một thể không hai;
Từ ngàn xưa cho đến những nay,

Thanh Sĩ 57

- Phật pháp chẳng bị ai làm mất.
Đã là Phật trước sau vẫn Phật,
1790. Tự nên không phải vật tạo nên;
Vì vậy mà vẫn được vững bền,
Không bị cuộc nổi chìm làm hoại.
Thật là lời của ông rất phải,
Giúp lòng tin tôi lại mạnh thêm;
Kể từ đây tôi chẳng ngồi êm,
Quyết nỗ lực khêu lên đức thiện.
Kết liên với người đồng quan niệm,
Để làm cho phát triển đạo thiên;
Cho người đời thấy rõ tục tiên,
1800. Không còn nói đạo chuyên lừa dối.
Chính mình phải làm cho được trôi,
Để cho hàng tu đối nhìn vào;
Sẽ then lòng sửa chữa phần nào,
Cũng gián tiếp giúp vào họ được.
Mong Phật giúp tôi nên nguyện ước,
Ân đức này dù chết chẳng quên;
Ta rằng: trời chẳng phụ người hiền,
Ý nguyện tốt sẽ nên có thuở.
Giữa đường dầu xảy ra dang dở,
1810. Mong sư đừng lấy đó ngã lòng;
Ví dụ làm hiện kiếp không xong,
Nguyện kiếp khác nối luôn chớ bỏ.
Làm việc lớn có nhiều khăn khó,
Cứ làm luôn chớ có hẹn ngày;
Đem tấm lòng cứng rắn dẻo dai,
Đôi phó mọi chông gai cản trở.
Được như thế mới xong nản nợ,
Và đạo mẫu cũng sẽ tựu thành;
Để tà ma làm rối đức tin,

58 *Đã Chết Mà Sống*

1820. Việc chi cũng tan tành tất cả.
Phải tin tưởng phải bền chặt dạ,
Nhứt định là đạo quả sẽ nên;
Tôi cũng từng gặp lắm truân chuyên,
Nhưng vẫn giữ lòng nguyên như một.
Và từ đây đến ngày kết cuộc,
Cảm thấy còn nhiều khúc gay go;
Nhưng trong lòng chẳng chút sợ lo,
Ý chí mạnh thắng qua tất cả.
Nếu không mở thông đường thiên hạ,
1830. Nguyên chẳng ung cát giá lên vai;
Mắt nếu còn thấy kẻ nản tai,
Lòng quyết chẳng quên ngày giải thoát.
Quản chi nỗi khổ đau thân xác,
Miễn làm sao sớm đạt ý nguyên;
Chẳng những đời mình hết não phiền,
Mà kẻ khác cũng yên lạc nghiệp.
Châu ngọc há để cho phủ líp,
Phải vầy vùng cho sắc chói chan;
Nếu chẳng thay được khắp nhơn gian,
1840. Cũng rán được một làng một nước.
Nghĩa là phải làm cho nên được,
Không để ngơ qua cuộc đời tàn;
Luôn đấu tranh với mọi thời gian,
Cũng chẳng để ai làm dừng bước.
Chẳng riêng tạo để mình hưởng phước,
Mà lo cho người được lây duyên;
Bụi hồng trần sớm gọi cho yên,
Cùng được thấy nhà Tiên cảnh Phật.
Việc trước hết ngay trên quả đất,
1850. Đồng nhau chung hưởng cuộc thái bình;
Chẳng còn nghe ai muốn chiến chinh,

Thanh Sĩ 59

- Cũng không kẻ nào sanh kẻ bạo.
Giữa ai cũng lấy lòng hòa hảo,
Biết xử phân theo đạo công bằng;
Không riêng mình muốn được no ăn,
Nỡ ý mạnh lấy ngang của kẻ.
Ai cũng biết nói lời nhỏ nhẹ,
Không ai dùng lời lẽ cộc cần;
Biết xét lòng và biết ăn năn,
1860. Người nào cũng có tâm tự trị.
Sống nề nếp sống theo cương kỷ,
Ai cũng tôn đạo lý làm trên;
Mặt mỗi người đều lộ vẻ hiền,
Ngày ấy mới Thần Tiên tại thế.
Người tu niệm phải nên lập thế,
Làm sao cho được thế mới thôi;
Sống chưa làm xong xả sự đời,
Chết đâu được về ngôi thượng cảnh.
Sư nghe đến lời đây nhận mạnh,
1870. Khiến mắt thêm nhìn thẳng vào đây;
Và nói rằng ở giữa thời nay,
Tư tưởng ấy ít ai có được.
Vừa siêu nhiên vừa nên thích hợp,
Nếu phần đông người được thế ni;
Sự khổ đau hơn loại mất đi,
Cõi Cực Lạc tức thì hiện đến.
Lời ông khiến lòng tôi quá mến,
Chính ấy là bờ bến siêu sinh;
Khách hồng trần lấy đó làm tin,
1880. Tất sẽ được đưa mình khỏi tục.
Kẻ nào biết tầm trong lánh đục,
Nghe lời ông sớm dứt nợ đời;
Chẳng bao lâu đến mức tuyệt vời,

60 *Đã Chết Mà Sống*

- Đáng con Phật đáng người yêu kính.
Ta rằng: mọi việc do chữ tín,
Lời nói dù chơn chính dường bao;
Không chịu đem lòng tưởng tin vào,
Chơn chánh ấy làm sao thành được .
Vì thế nên lòng tin làm trước,
1890. Có lòng tin các cuộc sẽ nên;
Cũng nhờ tin khổ mấy cũng quên,
Lòng tin giúp người thêm bền chí.
Mọi việc chỉ sau khi xét kỹ,
Nếu chánh chơn đặt chí tin vào;
Rồi cứ lo dù chậm hay mau,
Không chán nản miễn sao được việc.
Điều này rất muốn ai cũng biết,
Để tránh điều hối tiếc nơi tâm;
Su rằng: lòng tin cũng dễ làm,
1900. Nhưng xét trước rồi tin đúng lắm.
Mỗi lời ông tôi đều suy gẫm,
Thấy rằng đâu đó cũng khít khao;
Mỗi câu đều mỗi có rập rờ,
Chỗ nào cũng dồi dào ý tứ.
Tôi xin nguyện để lòng ôm giữ,
Làm sao cho khỏi phụ lòng ông;
Sớm nên người yêu của đại đồng,
Được thế mới là không hổ phận.
Trong mấy tiếng đồng hồ học vấn,
1910. Hơn mấy mươi năm tụng kinh sưông;
Giúp tôi thêm biết rõ chánh đường,
Công đức ấy khó lường sao hết.
Có lẽ ông cũng đã mỗi mệ,
Đêm đã khuya trời rét thế này;
Xin ông vui lòng ngủ lại đây,

Thanh Sĩ 61

- Mai rồi sẽ hồi qui chẳng muộn.
Ta nhận lời của sư vừa muốn,
Bước theo sư vào chốn hậu liêu;
Vừa nằm vừa suy nghĩ đủ điều,
1920. Việc sư cụ cũng đeo ý nghĩ.
Ấy cũng một cuộc đời kỳ bí,
Cánh giúp người duyên đẩy xô người;
Ất có duyên với Phật lâu đời,
Nên mới được có trời báo mộng.
Nếu chẳng vậy người đang thân sống,
Khó thấy người nơi chốn tiêu dao;
Còn việc ta cũng lạ làm sao,
Đêm khuya vắng đi vào chùa miếu.
Sư chẳng trách lại còn mền trứ,
1930. Ất cũng duyên chi khéo tạo nên;
Người gặp nhau trong lúc đầu tiên,
Mà thông cảm là duyên muôn thưở.
Ta cứ nghĩ thế lòng không hở,
Rồi bỗng nhiên đã ngủ hồi nào;
Vùng hào quang liền chói ánh vào,
Một vị Phật ngồi cao mấy trượng.
Trông thấy Phật ta liền quì xuống,
Mở miệng ra vừa muốn thưa lên;
Thì Phật ngài đã nói trước liền,
1940. Rằng trước đây độ bát bá niên.
Cũng ở nơi một cái chùa thiền,
Có một vị tu hiền rất chính;
Thường tập hợp nữ nam thiện tín,
Dạy những điều đạo hạnh cho nghe.
Độ được nhiều người khỏi bến mê,
Khiến bá tánh gần xa đều mến;
Hạng dân dã vua quan đều đến,

62 *Đã Chết Mà Sống*

- Thường do lai sáng kiến nhà sư.
Khiến cảnh chùa lui tới chật người,
1950. Phật pháp cũng một thời hưng thịnh;
Một hôm nọ vào khuya vắng lặng,
Có một tên ăn trộm vào chùa.
Tên trộm đang khi vác khuân đồ,
Trong khi ấy nhà sư trông thấy;
Sư liền bảo nhỏ tên trộm lại,
Hỏi tại sao đi lấy của chùa.
Trộm rằng vì con vợ chẳng no,
Cho nên phải làm nghề ăn trộm;
Cảnh sống của gia đình rất khốn,
1960. Con thì đông vợ cũng quê mùa.
Không đủ ăn quần áo te tua,
Cực chẳng đã mới thò tay cắp;
Trong lúc ấy nhà sư bảo gấp,
Nên bỏ đi nghề nghiệp bắt lương.
Vì nó không khiến một ai thương,
Bị bắt gặp chịu đường tù tội;
Vậy ngươi phải từ đây cải hối,
Lo làm ăn theo lối lương hiền.
Nói xong sư vào lấy gói tiền,
1970. Cho tên trộm bảo đi ra gấp;
Trộm vừa xá vừa run lập cập,
Lãnh tiền rồi chạy gấp về nhà.
Trộm chùng khi mở gói tiền ra,
Bất hốt hoảng vì là nhiều quá;
Trộm vừa sợ vừa mừng khôn tả,
Vừa biết ơn sư có chi bằng.
Cho sư là một vị chơn tăng,
Trong lòng thấy nảy sinh kính phục;
Từ ngày ấy bắt đầu tin Phật,

632

Thanh Sĩ 63

1980. Số tiền kia giao hết vợ con.
Rời lánh mình vào chốn núi non,
Bỏ nghề trộm xả thân tu niệm;
Trở nên một nhà tu hạnh kiễm,
Sau được nhiều người mến đến danh.
Vị sư kia con có biết chãng,
Chính là cái tiền thân con đó;
Còn tên trộm ở vào thuở nọ,
Chính là sư hiện ở chùa này.
Người với con duyên rắm sâu dày,
1990. Cho nên khiến hôm nay tái ngộ;
Nếu kiếp trước không nhờ con độ,
Thì người đâu hỏi ngộ nơi tâm.
Tuy trải qua ước tám trăm năm,
Duyên ấy cũng vẫn còn khấn chặt;
Nay người đã nên sư thiền đức,
Con cũng là nói Phật tu hành.
Càng khiến cho duyên ấy thêm lành,
Nên người mới gặp con là mến;
Duyên ấy gọi cho lòng nhớ đến,
2000. Chớ nào đâu phải chuyện vô căn.
Vì muốn cho con rõ nguyên nhân,
Nên Phật mới hiện thân đến nhắc;
Ta cúi mình tạ ơn Đức Phật,
Rằng còn chi từ trước đến nay.
Nhờ Phật luôn sẵn dạ chỉ bày,
Ân đức rộng đất trời khó sánh;
Khi hữu sự hoặc trong khổ cảnh,
Có Phật ngài hiện đến dắt dìu.
Lời lành cho nghe biết bao nhiêu,
2010. Không nhờ Phật con đâu nên đạo;
Mọi việc chi cũng nhờ Phật bảo,

633

64 *Đã Chết Mà Sống*

- Tâm hồn con Phật tạo đầy ư!
Nếu không nhờ Phật dạy nên hư,
Con khó biết rõ nơi tà chánh.
Tuy nhiên đối với đường đạo hạnh,
Học bao nhiêu cũng chẳng thấy cùng;
Xin Phật vì sự lợi ích chung,
Dạy thêm nữa cho con được hiểu.
Phật rằng con khéo tìm đạo diệu,
2020. Đạo tuy sâu sức hiểu cũng dài;
Đạo không trong mà cũng chẳng ngoài,
Nơi bốn tánh của người sẵn có.
Nếu như ai muốn tìm thấy nó,
Lấy mắt thường thì khó thể trông;
Phải lấy lòng mới thấy được lòng,
Có chẳng được mà không chẳng được.
Còn một chấp niệm nào thúc phược,
Là vẫn còn bó buộc trong lòng;
Sự nào phiền không thể nào không,
2030. Còn như thế là còn luân lạc.
Từ bi chẳng từ bi vướng mắc,
Ấy mới là chơn thật từ bi;
Không bận tâm ở một sự gì,
Dù việc ấy hữu vi hay chẳng.
Không nghiêng trệ mới là bình đẳng,
Chẳng buộc ràng mới đáng tự do;
Con lấy đây làm thước để đo,
Siêu hay đọa cứ do theo đây.
Ta liền chấp hai tay cúi lạy,
2040. Xin đội ơn Phật dạy cho con;
Không riêng con hứa sẽ làm tròn,
Còn nguyện giúp xa gần xong diệu.
Phật dạy chỉ những lời cao diệu,

634

Thanh Sĩ 65

- Con dám đâu để hiểu một mình;
Xin truyền ra cho chúng làm tin,
Để trở lại nẻo lành sáng tỏ.
Có một việc con xin thưa rõ,
Xin Phật Ngài vệt mở gút mây;
Hiện xác con đang sống nơi đây,
2050. Thân bệnh lại gặp ngày trắc trở.
Nhiều chướng ngại cản đường hóa độ,
Lắm chông gai trên lộ từ bi;
Muốn bước mau nhưng khó nổi đi,
Đường Phật giáo nhiều khi nghệt lối.
Muốn đâu cũng mây lành bủa tới,
Ngặt gió phàm cứ thổi mãi lên;
Ý nguyện này chẳng được sớm nên,
Lòng con thấy muôn nghìn đau đớn.
Nhiều lúc quá buồn cho thời vận,
2060. Muốn chết không muốn sống trên đời;
Nhưng nặng tình với khắp mọi người,
Đến nay vẫn còn ngồi dương thế.
Phật liền nhẹ lời rằng ở trẻ,
Vận đen chưa phải lẽ chết thân;
Đã nặng duyên với khách hồng trần,
Phải dắt họ đến chừng hết khổ.
Càng chướng ngại càng nên hóa độ,
Không chông gai sao rõ từ bi;
Khó bước mau thì chậm cũng đi,
2070. Chớ ngại lối nhiều khi bị nghệt.
Mây cứ bủa mặc tình gió quét,
Cố làm sao che mát chúng sanh;
Con chớ buồn chưa toại nguyện lành,
Nguyện lành ấy sẽ thành tựu được.
Dù hoàn cảnh khắt khe trái ngược,

635

66 *Đã Chết Mà Sống*

- Vẫn bình tâm chờ cuộc thuận xuôi;
Phật biết con lòng chẳng thấy vui,
Nhưng chết cũng chưa nguôi được dạ.
Nên sống để rộng khai đạo cả,
2080. Sống làm cho thông thả khắp nơi;
Không sống riêng mà sống cho đời,
Sống cho khắp mọi người hết khổ.
Vì bác ái vì câu hóa độ,
Cho nên cần phải có xác thân;
Sống cho mình chỉ có một phần,
Muôn phần để sống sanh cho thế.
Sống thì khó chết thì rất dễ,
Khó sống nhưng sống để cứu đời;
Cả chúng sanh chưa được thành thời,
2090. Lòng từ muốn tắt hơi sao nữa.
Chết thân cũng chưa xong được nợ,
Chết ấy càng khiến dở dang thêm;
Đến chùng nào biển lặng sóng êm,
Khi ấy sẽ nằm yên để chết.
Nước tịnh rửa bụi trần chưa hết,
Chết đi ai lau quét cửa thiền;
Rán chịu lì trong cuộc đảo điên,
Để đời dữ ra hiện cho chúng.
Gió thổi mây Trời không hề lụn,
2100. Nước xao bao Trăng cũng sáng choang;
Khổ thế nào con cũng chớ than,
Cứ lo tới cho đàng sườn sẻ.
Đêm đêm thấy thân con quạnh quẽ,
Phật lấy làm đau dạ lắm con;
Trong khó khăn giữ phận vẹn tròn,
Ai xem đến mà không kính mến.
Sẽ có gió xuôi chiều thổi đến,

Thanh Sĩ 67

- Con chớ lo bờ bến khó kè;
Khi con về đất chúng theo về,
2110. Phạt nơi chốn liên huê luôn đọi.
Con rán chịu từ đây đến hội,
Cuộc trùng lai đền bội công lao;
Kẻ tu hành thỏa dạ khát khao,
Người nhơn đức phỉ câu mong ước.
Cảnh đau khổ tan như mây nước,
Cuộc lao lung sẽ được giải trừ;
Ấy là ngày thế giới an cư,
Con rán dặt cho người đến đó.
Từ nay dẫu còn nhiều khăn khó,
2120. Vì yêu dân chớ có nản lòng;
Mượn phàm thân cứu khách hồng trần,
Thói thường chết con đừng nghĩ nữa.
Có cái chết con cần nên lựa,
Nên chết lòng tưởng nhớ xấu xa;
Chết tánh tham và chết lòng tà,
Chết những việc gọi là bất thiện.
Chết mắt thấy sắc chi chẳng nghiệm,
Chết tai nghe đủ tiếng không mê;
Chết mũi mùi chi chẳng khen chê,
2130. Chết lưỡi nếm vị gì không chấp.
Chết thân chẳng nhiễm khi đụng vật,
Chết tâm không vướng mắc sự nào;
Chết hết lòng ô nhiễm trần lao,
Chết cả tánh chấp câu nhơn ngã.
Chết hờn giận chết điều dối trá,
Và chết luôn lòng dạ ghét ghen;
Chết lời nhơ chết ý đê hèn,
Các việc quấy đều nên chết cả.
Được như thế tất là thông thả,

68 *Đã Chết Mà Sống*

2140. Không lúc nào trong dạ buồn rầu;
Kẻ tu hành ở buổi ban đầu,
Làm theo đây sẽ mau nên đạo.
Con khá nhớ để khi truyền giáo,
Nhắc cho đời được hiểu làm theo;
Cõi hồng trần còn lắm nạn eo,
Dân chúng sớm nên theo đạo lý.
Nói xong Phật hóa quang hồi vị,
Ta cúi đầu lạy tạ theo sau;
Tự thấy lòng vui biết chừng nào,
2150. Cảm ơn Phật kẻ sao cho hết.
Kẻ từ ấy tâm trần đã chết,
Sự nhiễm ô tiêu diệt sạch không;
Tuy đeo mang thân xác cõi hồng,
Mà đã chẳng còn lòng mền tục.
Nơi nào cũng xông pha lẫn lút,
Tâm không hề trói buộc nơi đâu;
Vì muốn đời tỉnh giấc mê sâu,
Phải giả dạng đủ màu thế sự.
Muốn độ dữ vào trong đám dữ,
2160. Muốn cứu hiền dùng sự rất hiền;
Miễn sao cho người rõ tục tiên,
Mặc thân xác biến quyền như sạch.
Mong ai cũng trắng đen khá vạch,
Để cho minh là Phật hay phạm;
Lời đây khuyên nếu chịu gìn kham,
Không nên đạo đây cam chịu tội.
Bởi thương mền nhân sanh vạn bội,
Nên đem lời Phật gọi kẻ ra;
Chuyện tăng sư ở chốn thiền gia,
2170. Cũng kẻ nốt để mà hiểu rõ.
Việc hiện hữu là điều thật có,

638

Thanh Sĩ 69

- Còn duyên xưa chuyện đó ly kỳ;
Cõi thế gian bất luận việc gì,
Đều có hệ với khi trước cả.
Muốn già trẻ tin câu nhân quả,
Cho nên đây mới kể cạn lời;
Nếu xét qua tiền kiếp mọi người,
Sanh khắp chỗ không nơi nào chẳng.
Nợ vay trả với nhau nhiều chẳng,
2180. Không một ai mà chẳng nợ ai;
Người ở Đông có nợ ở Tây,
Kẻ Nam lại đã vay nghiệp Bắc.
Quả đất rộng nhưng mà thấy chật,
Đừng tưởng xa không việc liên can;
Lời kẻ qua thật rất rõ ràng,
Nghiệp xưa với thân đang hiện sống.
Nêu sư chẳng nhờ lời trong mộng,
Việc trả vay đâu đặng hiểu ra;
Phật khó trông nhưng chẳng ở xa,
2190. Mọi việc của người ta đều biết.
Phật thấy rõ chúng sanh tạo nghiệp,
Tùy cơ duyên cứu vớt cho ra;
Lòng từ bi rộng lớn sâu xa,
Không hề để bỏ qua một kẻ.
Xin lớn nhỏ xét cho rốt lẽ,
Để khỏi đau lòng kẻ đại bi;
Nhớ kỹ rằng đây nói lời chi,
Dựa theo bóng huyền vi mà nói.
Xin rón đọc chớ nài mệt mỏi,
2200. Đọc để cho rõ mỗi chánh tà;
Xem ngàn lần mà chẳng hiểu ra,
Cũng đừng chán hãy mò đọc mãi.
Cổ đọc riết có ngày sẽ thấy,

70 *Đã Chết Mà Sống*

- Chùng thấy ra chỉ khảm móng tay;
Nơi xa ngàn ta vẫn còn đây,
Việc không hiểu hỏi ngay chớ ngại.
Ngày nào cũng trông tin thơ lại,
Đêm vẫn luôn chờ thấy mộng lành;
Thấy ai người thật chí tu hành,
2210. Kể sao hết nỗi tình yêu mến.
Hồn ta vẫn thường hay lui đến,
Viếng thăm người tu luyện chơn thành;
Mỗi lần nghe có tiếng chim xanh,
Trong lòng thấy muôn nghìn náo nức.
Biết rằng có người chơn đạo đức,
Cảnh sen nơi cõi Phật nở ra;
Trên đầu kia có ánh sáng lò,
Hương công đức bay ra thơm ngát.
Ngôi một chỗ có thân đem trát,
2220. Há không vui khi được tin lành;
Một thân nhưng chẳng sống riêng mình,
Sống với khắp nhân sinh thế giới.
Hỡi Quê Nhà rán chung một khối,
Cho hồn kia cảm tới lòng đây;
Trong tâm không để vắng một ngày,
Cùng biết nhớ cùng gây được việc.
Một ngày quên một ngày rất tiếc,
Giữ cho lòng khắng khít nhau luôn;
Vui cùng vui buồn hãy cùng buồn,
2230. Mượn bút mực thay cơn hội ngộ.
Một phen này khai cho nên lộ,
Đề thông đường đây đó lại qua;
Ở nữ nam lớn nhỏ quê nhà,
Khá nghiệm kỹ lời ta vừa nói.
Nơi xa xôi vài lời nhắn gửi,

640

Thanh Sĩ 71

Tạm gọi là giải nổi nhớ thương;
Xin chúc lành khắp hết thôn hương,
2238. Khuyên răn giữ vẹn đường đạo đức.

Viết xong tại Đông Kinh

QUYÊN 8
TÔI KHÔNG QUÊN

TÔI KHÔNG QUÊN

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Năm năm dư đã trải qua,
Lòng thương nhau vẫn mặn mà lòng thương.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Khổ lao dù mấy cũng là,

8. Việc tu khuyên cứ rán mà lo tu.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Xem nhau như thể ruột rà,

Khi ai chạm đến thì là biết đau.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Đạo màu lòng vẫn thiết tha,

16. Dù cho thế cuộc dần dà bao lâu.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Trên đầu có Phật xem qua,

Hiền lương sẽ được gặp nhà hiền lương.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Việc buồn khi có gặp ra,

24. Cùng nhau chia sót cho qua nỗi buồn.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thương nhau như thể một cha,

Cẩn hai hột muối chia ra cũng đành.

Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

2 Tôi Không Quên

- Hãy tin chắc lấy lòng ta,
32. Chớ tin theo lối truyền ngoa của đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Từ tôi xa cách quê nhà,
Phong trần dày dạn ai mà biết cho.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vì tình thương khắp chur gia,
40. Mỗi đêm tôi mỗi chan hòa hột châu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chùng nào thế giới bình hòa,
Mới là ngon bữa mới là ngủ yên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Địa cầu cũng sống như ta,
48. Một khi tuổi nó đã già thì tan.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lòng tôi lòng của trẻ già,
Đôi lòng như một mới là đồng môn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thân đang sống cảnh phồn hoa,
56. Nhưng lòng vắng ngắt như là rừng sâu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mảnh gương chủ nghĩa hảo hòa,
Lúc nào cũng được nêu ra khắp cùng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 3

- Ngày đêm luống nhớ quê nhà,
64. Đau như ai cắt ruột rà từ manh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bụi trần tấp nập ngày qua,
Ngọc thời vẫn ngọc khó ra bùn lầy.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thân tuy cách trở san hà,
72. Nhưng lòng vẫn được thông qua mỗi ngày.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhiều đêm về viếng quê nhà,
Thức ra nước mắt đượm đà gói chần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Từ ngày rời khỏi quê nhà,
80. Lệ rơi đọng lại như là biển sông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật còn cảm động lòng ta,
Huống là người ở quê nhà chẳng thương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Kệ kinh xin chớ bỏ qua,
88. Rán xem cho được hiểu ra lý màu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tu hành cho vẹn nét na,
Để không hổ phận con nhà biết tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

645

4 Tôi Không Quên

- Luật nghi là cái nền nhà,
96. Phải nên gìn giữ chớ xa ngày nào.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc mình nếu chẳng tốt ra,
Thì không sửa được xấu xa của người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi nào việc quấy nghĩ ra,
104. Hãy nên biết sợ để mà chừa ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xử không xong được việc nhà,
Tất nhiên việc nước cũng là không xong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đã sanh ra phận người ta,
112. Ít nhiều gì cũng phải là nên danh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán noi gương tốt ông cha,
Đề cho con cháu nhớ ra sau này.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sống cho đáng mặt người ta,
120. Chớ đừng sống lối quỷ ma phá đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thọ ân thì phải nhớ ra,
Chớ đừng quệt mỏ như gà không nên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 5

- Bầu trời tuy rộng bao la,
128. Gặp ngày nạn ách thấy ra hẹp hòi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Người ta ai cũng người ta,
Nhưng mà lòng dạ ai mà giống ai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán lo cho được thuận hòa,
136. Dem đời buồn thảm đổi ra vui mừng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đêm nằm xin nhớ nghĩ ra,
Biết hòa là phúc không hòa thì nguy.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sa lầy khó rút chơn ra,
144. Rán theo đường chánh đường tà đừng theo.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hội này Tiên Phật lọc ra,
Nếu sai phương hướng thì là hết trông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đèn không để gió lọt qua,
152. Thì đèn vẫn được sáng loà suốt đêm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trong bùn vẫn giữ mùi hoa,
Tuy nơi thế tục nhưng mà Thần Tiên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

6 Tôi Không Quên

- Người ta đòi lại Tiên gia,
160. Dễ dàng cũng thể như là trở tay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Giác là Phật mê là ma,
Tự mình xét lấy thì là hiểu ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dơ rồi biết rửa sạch ra,
168. Tội mà biết hối thì là tội tiêu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lấy lòng Phật thắng lòng ma,
Ngày nào cũng thể sen tòa được lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ghét thương rất khó thay là!
176. Xét cho phải chỗ để mà ghét thương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vui buồn trong dạ người ta,
Thường do ngoại cảnh sanh ra phần nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lấy lời của Phật dạy ra,
184. Để đo việc thế thì là không sai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hớ hênh một chút sát-na,
Đủ làm khổ não người ta suốt đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

648

Thanh Sĩ 7

- Biết đem tâm trí dùng ra,
192. Người không thể trở nên là hùm lang.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhớ câu Phật vốn là ta,
Cho nên người mới nghĩ ra, Phật tường.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thương người như thể thương ta,
200. Thì lòng oán hận sẽ là không ngờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trong lòng biết niệm Di Đà,
Thì điều hơn ái cũng là biết luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tu xương chớ có tu da,
208. Rán làm xin chớ ngồi mà nói không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có nói ra,
Rằng con ơi! Đạo ngoài da không thành.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lòng thành hơn giá ngọc ngà,
216. Phật Tiên nên được nhờ ta lòng thành.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tuy tôi xa cách trẻ già,
Nhờ lòng thành có mới là cảm thông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

8 *Tôi Không Quên*

- Phật Trời Ngài chẳng bỏ ta,
224. Nếu ta lòng chẳng để xa Phật Trời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đau chơn miệng mới hả ra,
Chùng khi có nạn thì là mới tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thấy mây thì dọn vào nhà,
232. Đừng chờ mưa xuống mới ra khuôn đồ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chớ nghi lời Phật mách ra,
Việc nào Phật nói sẽ là có ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán tu chớ có bàn ra,
240. Cơ Trời sớm muộn cũng là tới nơi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chấp tay vào ngực của ta,
Ngó ngay chót mũi Di-Đà niệm luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thích Ca chủ cõi Ta bà
248. Nhưng lần này đức Di-Đà độ hơn
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Từ bi rộng lớn hải hà,
Nhưng không cứu được người ta hung sùng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

650

Thanh Sĩ 9

- Nắm tay nhau chớ rời ra,
256. Đỡ nhau khi té để mà tiến lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xác tôi còn ở đây mà,
Những lời thề với trẻ già đâu quên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dòng châu lai láng ngày qua,
264. Vì thương đồng đạo trẻ già chờ trông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mỗi khi người ở nước nhà,
Nhớ tôi tôi thấy ruột rà nhói đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm có tiếng ông già,
272. Bảo rằng lắm kẻ quê nhà nhớ con.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mối tình đã thấm xương da,
Dù đi đâu cũng vẫn là nhớ luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cơ Trời khéo thử người ta
280. Chia tay đôi ngã để mà xem sao?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đôi đảng cùng được nhớ ra,
Ân tình ấy sẽ hơn là vàng cân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

651

10 *Tôi Không Quên*

- Rất mong đồng đạo quê nhà,
288. Thương giùm kẻ sống ngàn xa một mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhớ nhau rán niệm Di-Đà,
Cầu xin Phật ở chín tòa độ nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhớ nhau trong việc Phật gia
296. Chớ không nhớ cửa nhớ nhà thế gian
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tìm tôi luôn thấy xót xa,
Từ lâu rồi cũng vẫn là đau tim.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mỗi khi tôi nước mắt ra,
304. Bên tai có tiếng bảo là không nên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em lớn nhỏ quê nhà,
Cũng nên bóp bụng cho qua vận thời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chớ quên lời Phật dạy ta,
312. Cá không ăn muối thì là cá ươn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thấy lòng hơn thấy người ta,
Răn mình chưa được chớ la việc người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

652

Thanh Sĩ 11

- Mặt trời gần mọc sáng ra,
320. Giấc mê chưa tỉnh vẫn là thường khi;
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nụ sanh thì chắc có hoa,
Sao không lo tới lại là muốn ngơ;
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc riêng không mấy thiết tha,
328. Việc chung lòng dạ đầy đà ước mong;
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhiều khi nước mắt cứ ra,
Cũng vì lòng quá lo xa cho đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sơn đầu tiếng một Tiên gia,
336. Rằng sanh mà tử, tử mà còn sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trẻ không thì chẳng có già,
Đã già thì chết ấy là xưa nay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tuần hườn hãy nhớ nghĩ ra,
344. Việc không lo sớm muộn là không xong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đồi cao mây cũng leo qua,
Mức chưa đạt tới thì là còn đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

12 *Tôi Không Quên*

- Giàu sang như Sĩ Đạt Ta,
352. Ngài còn chịu khổ để mà lo tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bình thời còn học Thích Ca,
Huống cơn điên đảo sao mà không tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lành phước đến, dữ họa ra,
360. Hãy nên xét kỹ để mà từng lương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thì giờ chớ bỏ trôi qua,
Nắm tay nhau lại tạo ra phước điền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đi cho đến hội Long hoa,
368. Bao nhiêu công khó sẽ là đền cho.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đường dài sức ngựa hiểu ra,
Việc lâu biết dạ người ta thế nào.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trồng hoa phải hái được hoa,
376. Tu không đắc đạo thì là không tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thói hư tật xấu chừa ra,
Tu cho chánh đạo mới là thấy linh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

654

Thanh Sĩ 13

- Chớ đừng mượn lớp áo dà,
384. Lừa người mộ đạo ấy là bất lương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vì nhiều quái vật sắp ra,
Cho nên Tiên Phật mới là kêu tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Diệu huyền sẵn có nơi ta,
392. Bình tâm phản chiếu tất là thấy ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Quyết tâm theo chánh bỏ tà,
Dù ai quyến rũ cũng là không theo.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ném quăng các vật Ta bà,
400. Leo thuyền Bát Nhã về mà Tây phương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dứt xong ý nghĩ vạy tà,
Rồi đây trí tuệ sẽ là phát sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ngục trần mau phá tung ra,
408. Ngoài trời có các Tiên gia đứng chờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật đem chia khóa cho ta,
Mau tay mở ngục Ta bà trốn đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

655

14 *Tôi Không Quên*

- Muỗi mòng cắn rứt ngày qua,
416. Sướng vui chi chẳng lánh xa cõi trần?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cùng tôi kết chặt lần ba,
Làm sao thấy Phật Di-Đà mới ưng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đây xin rán nhớ ra,
424. Để cho hôm sớm được hòa đôi tim.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trong như ngọc trắng như ngà,
Bao năm dày dặn vẫn là kiên trinh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phấn son tô điểm ngày qua,
432. Nhưng không ăn thấm lấy da của mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ta bà chẳng vương Ta bà,
Đông Kinh mà vẫn ở nhà Việt Nam.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nơi nào đây cũng vào ra,
440. Trong nhà ngoài lộ gió là gió thôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lúc nào cũng vẫn thiết tha,
Đem bầu tâm sự trút ra cho đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

656

Thanh Sĩ 15

- Không đầu rấn khó bò ra,
448. Không thầy, trò cũng như là mù đui.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Nắm tay nhau lại mới là,
Đề gìn sự nghiệp công cha lưu truyền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Dù sao cũng cứ hảo hòa,
456. Từ trên chí dưới rấn mà nhứt tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Bất lành nhất định chừa ra,
Người này không được nhờ mà người kia.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phải nên thương khắp người ta,
464. Lỗi làm biết nhận thì tha thứ liền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Làm sao đẹp tợ như hoa,
Ai xem cũng mến ai nghe cũng gần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Chánh chơn cứ mãi làm ra,
472. Thì đâu đến đổi người ta nhạo cười.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Trách mình chớ trách người ta.
Nếu mình không xấu thì là ai chê.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

657

16 *Tôi Không Quên*

- Chấp tay nhưt niệm Di-Đà,
480. Lỗi người trăm chuyện lòng ta một lòng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Từ sân ngựa đã chạy ra,
Ăn thua đến mức mới là định phân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi luôn đau đớn ruột rà,
488. Vì câu bĩ thối nước nhà chưa xuôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chết đi không muốn đợi già,
Nhưng vì nợ nước tình nhà còn đây.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tình trên nợ nước tình nhà,
496. Là tình nhờn loại tôi đà nặng mang.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Loài người chưa được bình hòa,
Xác tôi dù bỏ hồn mà chưa đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi từng nguyện với Phật đà,
504. Lời tôi ai được nghe ra đều hiền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xưa nay tôi đã nhớ ra,
Kiếp nào tôi cũng vẫn là sấu dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

658

Thanh Sĩ 17

- Thương tôi thì rán hiền hòa,
512. Để cho tôi bớt ruột rà đờn đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Con trong lòng mẹ đẻ ra,
Liên quan xác thịt còn là hồn linh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thọ ân thì phải đáp qua,
520. Lo tròn chữ hiếu mới là đáng con.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đang buồn tủi lắm mà,
Vi tình chưa vẹn nghĩa là cũng chưa.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi từng khuyên nhủ mẹ già,
528. Nên đem tôi để hiến mà cho dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xác tôi nếu phải nghiền ra,
Cứu đời khỏi bệnh cũng là chịu ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dám đâu sánh với Thích Ca,
536. Nhưng không để thẹn lời ra của Ngài.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ăn sâu quan niệm lợi tha,
Đời tôi chỉ biết có nhà nọ dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

659

18 *Tôi Không Quên*

- Chính tôi tôi thật đây mà,
544. Cái tôi của khắp người ta xa gần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Còn người hung ác sanh ra,
Còn tôi sanh sống để mà khuyên can.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nắng mưa núi chảnh khờn da,
552. Khổ lao tôi cũng vẫn là người tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thi gan với cuộc phong ba,
Quyết đưa đón khách đến nhà Từ bi
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tay tôi tay của trẻ già,
560. Dù xa đôi nẻo cũng là nắm luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em chỉ mới rát da,
Bên này tôi đã ruột rà thấy đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nói cười gượng gạo cho qua,
568. Trong lòng luống những xót xa lo buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhìn tôi chỉ thấy ngoài da,
Mấy ai soi thấu ruột rà của tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

660

Thanh Sĩ 19

- Mỗi ngày ước gặp trẻ già,
576. Để cho mắt đó thấy ra xác này.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tay vừa cầm bút viết ra,
Mắt vừa luy nhỏ như là mưa rơi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán tu cho nghiệp nhẹ ra,
584. Để cùng tôi có về nhà Phật Tiên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mảnh gương trước bụi hăng hà,
Gương trong sau trước vẫn là gương trong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đừng cho chúng quỷ lôi ra,
592. Khá ôm cho chặt cột nhà Từ bi .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Làm cho trí huệ sanh ra,
Muốn sanh trí huệ phải là lặng tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chùng tôi trở lại quê nhà,
600. Nhớ đem trí huệ làm trà cho tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không ham châu báu ngọc ngà,
Tôi ham được có con nhà hiền lương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

20 *Tôi Không Quên*

- Tôi không hề có bất hòa,
608. Xin người quê nội rán mà hảo tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi còn thương mến trẻ già,
Trẻ già cũng rán nhớ mà thương tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đôi đàng nước mắt đồng ra,
616. Bao nhiêu chương ngại cũng là đầy trôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Gần đây tôi sẽ về mà,
Mặt nhìn thấy mặt thì là nguôi ngoai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biển non chớn chở bao la,
624. Chỉ trong gang tấc thì là gặp nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Gặp nhau để gỡ rối nhà,
Chớ không phải gặp để mà ăn chơi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tu đi tu ruột tu da,
632. Tu cho loạn lạc đời ra thái bình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nếu không trên hảo dưới hòa,
Tôi còn gửi xác phương xa chưa về.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

662

Thanh Sĩ 21

- Không vì trốn nợ đi ra,
640. Mà vì trả nợ mới là xuất dương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không làm lợi ích người ta,
Tôi thề không sống Ta bà này đâu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi chân tôi bước đi ra,
648. Đạp bằng đước dộc mới là ung tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa,
Đau lòng tôi mới nói ra,
Thiênng liêng sứ mạng vẫn là thiênng liêng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ngọc ngà là vẫn ngọc ngà,
656. Dù người đem nó làm ra món gì.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xác này dù có bỏ ra,
Cũng chưa phải bỏ hồn nhà Từ bi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chết cây đem hột gieo ra,
664. Cây này lớn cũng như là cây kia.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đừng buồn đèn bị gió qua,
Tắt rồi đốt lại sẽ là cháy lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

663

22 *Tôi Không Quên*

- Hiện tôi đang khóc đây mà,
672. Khóc thầy xa tứ như gà mờ côi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rượu nồng nhiều lúc mượn ra,
Cho ngời nổi thảm cho hòa trời đông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm nghe tiếng Phật đà,
680. Rằng con ơi mọi nỗi nhà tạm nguôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Làm sao có thể nguôi qua,
Ở trong xương tủy việc nhà đã thâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Gỡ xong chuyện rồi nước nhà,
688. Bệnh tôi mới được giảm ra ít nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Độ này thời tiết bất hòa,
Tôi đang nằm bệnh tại nhà ở đây.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một mình lặn lội thở ra,
696. Tạo công khéo thử chi mà chua cay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bên hè tiếng dế kêu la,
Như than giùm kẻ đàng xa một mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

664

Thanh Sĩ 23

- Khôi tình ôm nặng ngày qua,
704. Nước non ôi có biết mà hay không?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không riêng tình của một nhà,
Mà tình chung của người ta muôn đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lòng tôi van vái ngày qua,
712. Phật ơi xin cứu người ta khổ nạn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em có thấu chăng là?
Riêng thân này chẳng nệ hà với ai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trời không riêng phủ mình ta,
720. Che cùng vạn vật dù là ở đâu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hiện giờ cũng đã canh ba,
Lung chưa dính chiếu cũng là vì nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mỗi ngày thường bước chân ra,
728. Dù thân đang bệnh cũng là cứ đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đang buồn tủi lắm mà !
Buồn đời chưa tỉnh tủi nhà chưa xuôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

24 *Tôi Không Quên*

- Cùng tôi chớ để rời ra,
736. Giúp tôi cho bớt xót xa tủi buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi không khóc lúc mất cha,
Mà tôi khóc việc người ta đã nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm có tiếng Phật đà,
744. Rằng con ơi bớt chan hòa hột châu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Càng đi càng thấy tới ra,
Dù cho đường có cách xa bao ngàn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chờ tôi chớ vội ngỡ ra,
752. Để cùng tôi đến Long Hoa một kỳ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một khi đốt nén hương ra,
Đừng quên hương ấy bay xa khắp cùng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thôn hương lớn nhỏ trẻ già,
760. Đồng lòng cầu nguyện Phật đà động tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vái thâm trong bụng của ta,
Thần Tiên nghe cũng như là sấm vang.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 25

- Nghèo nàn lãn lóc cho qua,
768. Đường tu nhớ giữ như là khi xưa.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhà nghèo con thảo biết ra,
Nước loạn mới rõ ai là lòng trung.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sảy sàng chịu đựng năm ba,
776. Được nên gạo cội phải là trầy vi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Công dày được quả lớn ra.
Chớ buồn tổn của hay là tổn công.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lần này thi chẳng đâu ra,
784. Hết rồi cái kiếp người ta đương đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc chi khi muốn làm ra,
Nên suy nghĩ kỹ kéo mà lầm sai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chớ cho tội lỗi phạm ra,
792. Phạm rồi sửa được nhưng mà khó khăn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lời sai chết chẳng nói ra,
Việc sai lợi mấy cũng là từ nan.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

26 *Tôi Không Quên*

- Nhiều khi một tiếng nói ra,
800. Đầu rơi khỏi cổ cửa nhà tan hoang.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vô tình một việc làm ra,
Hại lây muôn mạng vẫn là thường khi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sớm chiều dặn lấy lòng ta,
808. Việc chi cũng phải xét ra mới làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trồng hoa là để hái hoa,
Tu hành là để nên nhà Phật Tiên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo ra,
816. Con ơi tu chẳng thành là đừng tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Những lời khuyên nhủ trẻ già,
Không riêng tôi nói mà là Phật ban.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đường chơn khi nhận thấy ra,
824. Rán đi cho tốt dù là gai chông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biển tâm để nó đục ra,
Cá dù có lợi cũng là khó trông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 27

- Nếu không khổ kiếp người ta,
832. Ai đâu cần bảo ai mà tu thân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Còn nhiều nạn ách xảy ra,
Cho nên mới khuyên người ta làm hiền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đáo đầu sự thế khít nhà,
840. Không tu chừng đến việc là khó tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Giảng kinh không để ngâm nga,
Để xem cho hiểu đặng mà hồi tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đau lòng tôi biết bao là,
848. Giảng xem nhiều kẻ hiểu ra ít người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Giới răn cứ mãi bỏ ra,
Xung mình Phật giáo thì là ai tin.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán lo gìn đạo Thích Ca.
856. Giúp tôi bớt thâm khi ra xứ người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nước mềm nhiều giọt rơi ra,
Đá dù cứng mấy cũng là mòn hao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

28 *Tôi Không Quên*

- Bạn tâm chi các việc tà,
864. Nay cười mai khóc há là không kiên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tại sao Phật có Liên Hoa?
Vì lòng của Phật chẳng sa đắm trần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muốn cho đổi kiếp người ta.
872. Việc chi của thế cũng là xem không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc nào hơn ái hiền hòa,
Khi nghe thấy đến thì là làm ngay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Quanh mình đây lũ yêu ma,
880. Lãng tâm một chút thì là bị xô.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trong lòng khi nổi phong ba,
Định tâm vương Phật niệm ra để trừ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tự mình không đủ sức ra,
888. Mượn câu niệm Phật để mà thêm oai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Gần rồi ở khắp người ta,
Rán leo chút nữa thấy ra sơn đầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

670

Thanh Sĩ 29

- Phật không chọn lựa tài gia,
896. Chỉ tìm những kẻ nào là thật tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dù cho lỗi lạc tài ba,
Cũng trong máy tạo để mà chịu xây.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Oai hùng trên khắp người ta,
904. Nhưng chưa phải thắng được ma trong lòng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phải oai hai mặt mới là,
Thắng ngoài rồi cũng thắng mà được trong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi thân tự chủ được là,
912. Trên đường tu niệm đã qua chín phần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc đời tập nhiễm hằng hà,
Cho nên việc đạo khó mà nhớ dai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khó tu tu được thành ra,
920. Liên hoa cứu phẩm sẽ là phẩm cao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thôn lân nam nữ trẻ già,
Biết đời đã mỏng thì là rạn tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

671

30 *Tôi Không Quên*

- Ngày nào cũng vẫn khuyên ca.
928. Bởi vì cuộc thế cận ra mỗi giờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Càng nhiều khói lửa can qua.
Càng không nên ở xấu xa với người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cũng vì tận thế mà ra,
936. Nhãn tiền quả báo người ta đời này.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc không đáng mấy cũng là,
Nếu điều bất thiện thì xa chớ làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi ngồi đặt bút viết ra,
944. Bao nhiêu tâm trí để mà vào đây.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đọc đây sẽ rõ lòng ta,
Tuy xa mà vẫn không xa chút nào.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi nào lòng muốn ngợi ra,
952. Hãy mau đọc giảng sẽ là vững tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Buồn riêng tôi có xảy ra,
Nhớ ngay đồng đạo quê nhà thì nguôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 31

- Một hôm Phật có bảo ra,
960. Sầu chung hơn việc riêng ta âu sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vui chi cái kiếp người ta,
Đeo mang này nợ rồi là bỏ đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật đài nếu được xem ra,
968. Cõi trần sẽ chẳng còn sa đắm vào.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nếu tin lời Phật dạy ra,
Việc chi ở thế cũng là chẳng ham.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật Tiên vô số hằng hà,
976. Xưa nay đâu phải chỉ là một ông.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trong tòa cửu phẩm Liên Hoa
Tu cho tên được ghi mà nơi đây.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Duyên xưa nay mới gặp ra,
984. Không tu duyên ấy sẽ là vô duyên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Há không nhớ lại rừng già,
Ở trong lòng mãi còn ra giống gì.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

673

32 *Tôi Không Quên*

- Chớ nên tưởng ngực là nhà,
992. Thật nhà thì chẳng phải là vậy đâu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tâm trần rán gọi cho ra,
Vô minh khi hết thì là thấy minh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bồn tâm khi được thấy ra,
1000. Phật đâu cũng thấy lựa là thế gian.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vì còn tưởng nghĩ việc ta,
Cho nên niệm Phật nhiều mà không linh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nên hư đều tự mình ra,
1008. Siêu là nhờ ngộ đạo là vì mê.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vừa lo bồn phận người ta,
Vừa trau đạo hạnh cho hòa cả hai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phận người cư sĩ tại gia,
1016. Vừa là quốc sĩ vừa là Phật nhi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sống riêng là sống thiết tha,
Sống chung là sống an hòa vui tươi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 33

- Thương người như thể thương ta,
1024. Nếu ai cũng được thế là bình yên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sống trong thời đại hào hoa,
Nếu thêm có đạo đức là quý thay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rất mong khắp cả người ta,
1032. Đặt tình bác ái trong tòa văn minh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đã kêu là giống người ta,
Nếu không nhân cách thì là khó coi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trẻ noi theo chí người già,
1040. Những điều chơn chánh thì là học theo.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lễ nghi là phận người ta,
Đối cùng ai cũng giữ mà lễ nghi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đạo người cần phải biết ra,
1048. Xử sao cho vẹn kéo mà hồ danh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mỗi khi muốn mở lời ra,
Xét coi lời ấy có hòa hay không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

34 *Tôi Không Quên*

- Một lời dịu ngọt nói ra,
1056. Bạc tiền chẳng tốn nhiều nhà mền thương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Người ta ba thứ người ta,
Người sao tiền rưởi người ba mươi đồng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đừng làm nhẹ thể người ta,
1064. Phải năng tô điểm cho ra con người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thật hành chánh đạo Thích Ca,
Hoàn cầu bình tịnh nước nhà ổn yên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biết hay chẳng chịu làm ra,
1072. Cho nên cái kiếp người ta thâm sâu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Người không hòa vẫn cứ hòa,
Đã là giác ngộ phải là Từ bi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tạo nên một kẻ thù ra,
1080. Thêm cho mình một sợ lo trong lòng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bạc đen cũng mặc người ta,
Sắc son mình cứ điểm tô lấy mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 35

- Thuận nhau thì bước dài ra,
1088. Nghịch nhau con lộ sẽ là ngắn đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán làm trí thức mở ra,
Để phân biệt được đâu là giả chơn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đã sanh ra kiếp người ta,
1096. Không riêng trả nợ phải là lập công.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lập công cho khắp người ta,
Công kia sẽ được nhà nhà yêu đương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hiện tôi còn nhớ rõ ra,
1104. Phật rằng tình phải sâu xa với đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nguồn sâu cứ mãi chảy ra,
Tình tôi với khắp người ta kéo dài,
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cũng vì yêu chúng thiết tha,
1112. Hơn năm năm vẫn nhỏ sa không ngừng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đang ngồi giữa tiệm trà,
Vừa xem thế sự vừa ra đoạn này.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

36 *Tôi Không Quên*

- Nơi đâu tôi cũng xông pha,
1120. Mà nơi đâu cũng tôi là vẫn tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tuy là chén rượu ngày ngà,
Quanh mình chẳng vật chi là đáng say.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhiều khi buộc miệng đùa ra,
1128. Cho khuấy nổi thăm cho qua cơn sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chị Hằng đâu cũng hiện ra,
Nhưng đời cùng chị vẫn là khác nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm có tiếng ông già,
1136. Con ơi rau muống vốn là vô tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cung thành nếu chẳng trốn ra,
Thì ngôi Phật tổ dễ mà được lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vật mang nếu chẳng bỏ ra,
1144. Ất chìm không thể lội qua đến bờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán đi đến núi Phô Đà,
Cam lồ thỉnh được mới là trường sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 37

- Trong lòng thường nhớ Phật đà,
1152. Bao nhiêu ý tưởng vạy tà đều tan.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Những điều lợi ích người ta,
Rán làm cho được dù là khó khăn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ở ăn phản bội người ta.
1160. Đến chừng khi thác làm ma không đầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phải cho có nết có na,
Bạ làm bạ nói người ta chê cười.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đã là con gái đàn bà,
1168. Lả lơi tánh nết thì là khó coi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cũng thời một tiếng nói ra,
Nhẹ là được mển nặng là bị chê.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nói tu mà chẳng sửa ra,
1176. Nói nhiều càng bị người ta ghét nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đã là bốn phận mẹ cha,
Dạy con hiểu đạo ấy là đáng khen.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

38 *Tôi Không Quên*

- Nhìn vào kẻ mất nét na,
1184. Mười người hết chín người là trề môi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hoa thơm ong bướm lân la,
Người hiền lớn nhỏ trẻ già vãng lai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Điều nào khiến chúng bất hòa,
1192. Thà câm quyết chẳng nói ra một lời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tháng ngày cứ mãi trôi qua,
Lo sao cho kịp kéo già hết lo.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lòng quen theo việc vạy tà,
1200. Cho nên hành động thường là bất lương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biết răn trị lấy thân ta,
Thì đâu bị luật của nhà nước răn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em dìu dắt nhau là,
1208. Đòi ai dám mở miệng ra chê cười.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một khi hòa thuận trong nhà,
Mới là dạy được người ta ngoài đường.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 39

- Chùng nào thế giới âu ca,
1216. Con nhà Phật giáo mới là bớt lo.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc dù khó mấy cũng là,
Cố làm sẽ được sao mà lại không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hiện thời muôn cảnh phồn hoa,
1224. Dễ làm mê tánh người ta háo kỳ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mê điều lợi ích khắp nhà,
Chớ mê những việc hại ta hại người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chùng khi thương phạt lệnh ra,
1232. Ác hơn gần Phật cũng là vô phương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xưa nay luật của Trời già,
Không tư không vị dù là với ai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cá hô của đức Phật bà,
1240. Lành thì nó nổi dữ là lặn luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đang ngóng đợi đây mà,
Cùng người lương thiện dắt ra hội trường.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

40 *Tôi Không Quên*

- Giọt dài giọt vẫn chảy ra,
1248. Vì xem ít kẻ chịu hòa thuận nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ý nguyện chưa tựu thành ra,
Chết đi cũng thế nổi mà kiếp sau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rừng hoang cây cối rườm rà,
1256. Lửa thiêng một mảy sẽ là phá xong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tội tình muôn kiếp gây ra,
Một ngày cải hối cũng là rửa tiêu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mau lên kéo trẻ kỳ ba,
1264. Cuộc thi này chiếm được là vinh quang.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo ra,
Kỳ này lên được thì là lên luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Có lòng tưởng Phật thiết tha.
1272. Âm thầm Phật độ cho ta công thành.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muốn cho tà quái dang ra,
Niệm luôn sáu chữ Di-Đà đừng quên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 41

- Bên sau cuộc sống xa hoa,
1280. Biết bao nhiêu cái oan gia đang chờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biển sâu muốn được thoát ra,
Tâm lòng tham dục phải là trừ xong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phen này rán gặp Thích Ca.
1288. Thích Ca cũng muốn gặp mà chúng sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhiều đêm Phật ở bên ta,
Suốt canh kể hết nỗi nhà chúng dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật rằng con dấu quên ta,
1296. Lòng ta nhớ mãi phiền hà vẫn không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vẻ hiền của Phật nhìn ta,
Dịu dàng ân ái kể ra sao cùng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sớm làm khắp chốn hảo hòa,
1304. Người nào Phật cũng đến nhà viếng thăm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em một bụng sanh ra,
Há đem bè lưới để mà chặt nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

42 *Tôi Không Quên*

- Con hư đau dạ mẹ cha,
1312. Trò hư buồn tủi xót xa lòng Thầy.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi mình có việc quấy ra,
Mà không biết then thì là phi nhân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lần này cối lóp phàm ra,
1320. Được mười phương Phật ban cho phép màu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cứu mình cứu cả mẹ cha,
Việc tu đâu phải như là trò chơi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muốn người tu mới nói ra,
1328. Chớ đâu muốn nói để mà cười chơi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nghe rồi nên chọn lựa ra,
Mười điều làm được năm ba cũng mừng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lòng tôi luôn ở bên nhà,
1336. Chớ làm hung dữ sát chà lòng tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Người sâu tôi cũng tha nha,
Tôi đâu sung sướng để mà khổ ai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 43

- Chậm mau Trời cũng mọc ra,
1344. Đêm không chôn mãi người ta chớ buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mới trồng trái chửa trở ra,
Nóng lòng nhổ bỏ thì là uổng thay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật không nói gạt người ta,
1352. Lập đời việc ấy sẽ ra có ngày.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trách mình chưa sạch lòng tà,
Chớ đừng trách Phật không ra dặt diu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo là,
1360. Có nhiều La Hán trong nhà chúng sanh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật tâm nếu được thấy ra,
Thì mười phương Phật sẽ là thấy luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một ngày không chịu quét ra,
1368. Tất là bụi bặm đầy nhà phải không?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bợn như dù mây cũng là,
Cố chùi rửa mãi sạch ra như thường.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

44 *Tôi Không Quên*

- Chon tình nhà Phật nêu ra,
1376. Kèo đời không hiểu cho là nhỏ noi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đứng trong cửa sổ nhìn ra,
Đâu bằng đứng ở ngoài nhà mà xem.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Định thần cho mở trí ra,
1384. Để xem thấy rộng hiểu xa sự đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mỗi ngày mỗi tháo mở ra,
Trong bao lớp lưới cũng là gỡ xong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chỉ nghe tiếng khóc khổ a!
1392. Đủ làm thức dạ người ta đầy rồi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bên thềm nện bóng ác tà,
Trong lòng thấy đói liệu mà sao đây?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nỗi sầu canh cánh lòng ta,
1400. Riêng mình hiểu lấy thì là đâu ưng
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi tôi nước mắt chảy ra,
Người trong quê nội ruột rà đau chằng?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 45

- Trên đường đi lại Liên Hoa,
1408. Yêu tinh nhiều chạng hiện ra bất ngờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tề Thiên thước nọ mượn ra,
Đánh tan chúng quỷ để mà tiến lên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Yêu tinh thường giả Phật đà,
1416. Bình tâm xem kỹ kéo mà làm sai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sức đời cảm dỗ người ta,
Mạnh hơn sức nhẫn mới là ngã lẫn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bút không thể tả hết ra,
1424. Nỗi lo của kẻ ngàn xa hiện giờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phía sau của tiếng nói ra,
Biết bao trắc ẩn rán mà vạch soi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muôn hình thường giả dạng ra,
1432. Hòa cùng muôn thứ người ta hiện thời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nỗi lòng chưa được nguôi qua,
Không vì riêng phận mà là vì dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

46 *Tôi Không Quên*

- Đau lòng tôi lắm bá gia,
1440. Mỗi khi nghe thấy ai mà bất minh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Trong bàn cờ thế nhìn ra,
Tự nhiên nhớ chuyện nước nhà thêm đau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hòa nhau trăm việc đều hòa,
1448. Chia nhau trăm việc cũng là chia luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đạo không nhân thiện đạo tà,
Dân không ái quốc thì là dân ngu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ăn cơm uống nước quốc gia,
1456. Chớ đi phụng sự người ta ở ngoài.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Những điều tổn hại nước nhà,
Lợi danh dù mấy cũng là tránh đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lấy đông hơn việc riêng ta,
1464. Thì đâu đến đời hại ra nhiều người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hiệp nhau tu bổ quốc gia,
Cho dân đủ thóc đủ nhà ở ăn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 47

- Dân lười nước chẳng mạnh ra,
1472. Nước không đủ mạnh người ta hiếp mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biếng lười nào khác mù lòa,
Không hề tiến kịp người ta bước nào.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Diệu huyền chẳng sớm thấy ra,
1480. Cũng vì lười biếng mà ra phần nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Anh em lớn nhỏ quê nhà,
Việc nào công ích rán mà siêng năng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muốn ra sốt sáng đi ra.
1488. Nhờ lòng cương quyết Thích Ca mới thành.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi cần chẳng quyết tâm ra,
Để chùng việc đã trôi qua hết cần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có nói ra,
1496. Con ơi sốt sáng thì là việc nên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Hương thôn đồng đạo trẻ già,
Phải nên cương quyết như là Phật xưa.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

48 *Tôi Không Quên*

- Trái lời Thầy dạy hôm qua,
1504. Nay mai trò ắt gặp ra nạn sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mẹ cha mang tiếng người ta,
Trăm bề bởi tại con nhà mình hư.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Em hư anh dạy sửa ra,
1512. Đừng làm thình đứng ngó mà em hư.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Muốn cho ấm áp trong nhà,
Tình huynh nghĩa đệ phải hòa thuận nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xưa nay xáo thịt nòi da,
1520. Vẫn làm bia miệng người ta chê cười.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đau như muối xát ruột rà,
Mỗi khi nhớ lại cảnh nhà chia đôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cũng vì gạo quỷ tiền ma,
1528. Xúi cho thiên hạ rầy rà lẫn nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phải nên thắng lũ yêu ma,
Chớ cho chúng nó bắt ta làm mồi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 49

- Một hôm Phật có bảo là,
1536. Làm người thua lũ yêu ma hết người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Én còn chỗ ấm tìm ra,
Huống người không kiếm nơi hòa để nương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Phật dành cho hội Liên Hoa.
1544. Sao không rán đến cõi qua kiếp người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Có tôi cũng nắm tay ra,
Tôi không hề bỏ ai qua một mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Đồng tâm đồng chí đồng hòa,
1552. Nếu như có đọa sẽ là đọa chung.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Anh đau em nước mắt ra,
Vui là đồng hưởng khổ là đồng chia,
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Ở đâu làm đó cho hòa,
1560. Đừng thua hoa cúc thơm ra một vùng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
 Một hôm Tiên trưởng núi Hoa,
Rằng con Đóm sáng nhưng mà làm thính.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

50 *Tôi Không Quên*

- Nếu không có bịnh sanh ra,
1568. Thì là thầy thuốc cũng là không luôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lời tôi vừa mới nói ra,
Xét coi lời ấy nghĩa là thế nao?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vì đâu lúa gạo tìm ra,
1576. Phải chăng vì đói hay là vì no?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nếu không khổ cõi Ta bà.
Thì miền Cực lạc Di-Đà tạo chi?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Réo kêu hầu họng rách ra,
1584. Cạn sâu chẳng hiểu mới là đốn đầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xác gầy đưa tiếng khàn ra,
Kêu như thấy ó mẹ gà túc con.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nói nhiều thêm ứa ruột rà,
1592. Nhưng không thể nín vì là tình thương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Năm mê đâu biết cháy nhà,
Thức ra mới thấy hại là đường bao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 51

- Nhiều khi tôi bắt nghẹn ngào,
1600. Đang đi trên lộ bỗng trào lệ ra,
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tôi đang trần trọc đây mà,
Ngoài trắng mây phủ như là gheo tôi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đường xa chẳng ngại cho ta,
1608. Lòng người xa mới khiến ra nã nề.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Gió rung bên cội huyên già,
Mỗi lần nhớ đến lòng ta mỗi buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cha lú còn chú khôn ra,
1616. Đâu ngu hết cả người ta cười đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi nên một hột gieo ra,
Hái vào mười thúng người ta có thương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa,
Đừng đừng vội chán bỏ ra,
1624. Người không cày cấy mình ta cũng làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Khi người cổ thấy khát ra,
Mới hay giá nước cao xa hơn vàng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

52 *Tôi Không Quên*

- Thà nghèo được bụng người ta,
1632. Hòn giàu mang tiếng con nhà bất nhân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mực tàu cứ nẻ thẳng ra,
Ai buồn cũng chịu khó mà uốn cong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lợi danh thường xúi bất hòa,
1640. Tánh tham bỏ được thì là thuận nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thói hư tật xấu chừa ra,
Đi đâu cũng được người ta kính vì.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo là,
1648. Phải ăn ở tốt mới ra con người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nói thông nhưng chẳng làm ra,
Việc không nên được còn là bị khinh.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán treo gương tốt trong nhà,
1656. Để cho lớn nhỏ xem qua học đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thẹn mình làm nói sai ngoa,
Sai ngoa ấy chẳng phạm ra lần nhì.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 53

- Tự ta làm chủ được ta,
1664. Mới không bị gạt khi ra trường đời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bền lòng này bớ bá gia,
Chánh thì ít có còn tà thiếu chi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Có mợ thì chợ đông ra,
1672. Không mợ chợ cũng người ta đi nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thói thường chừng biết tiếc ra,
Việc không trở lại cho ta hai lần.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhắc cho quê nội trẻ già,
1680. Cá sảy cá lớn rán mà cầm câu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đừng buồn vận xấu quá đa.
Kiên gan có được thì là thành công.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cuộc đời không đổi mới ra,
1688. Thì đâu giục thúc đời ta tu hiền.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không tu vì chẳng xét ra,
Xét ra cho kỹ tất là phải tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

54 *Tôi Không Quên*

- Một hôm Phật có bảo ta,
1696. Nếu không tội lỗi thì là khỏi tu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nếu ai cũng được hiền hòa,
Không cần luật pháp hay là tù lao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phật rằng sanh kiếp người ta,
1704. Đi lên chẳng khó xuống là dễ hơn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thân người ai cũng thúi tha,
Xét suy cho cạn phải là chán không.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ở trên thân mạng người ta,
1712. Ngàn muôn tai khổ xảy ra rất thường.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Đại nạn chừng nó bùng ra,
Thân người như chuột cháy nhà khác chi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bò rừng quật xác người ta,
1720. Chó lôi xương kẻ làm ma không đầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nắng nóng bông trái không ra,
Khỉ ngồi đến rũ nhìn qua thêm sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 55

- Việc đời mau tợ chớp ra,
1728. Nhơn vô viễn lự phải là cận ưu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bên tai có tiếng bảo là,
Con ơi việc đến người ta bất ngờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Có nghi tôi cũng đành là,
1736. Lời Thầy lời Phật răn mà tin theo.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mèo kêu như trẻ khóc la,
Nhớ câu nhà sập thì là bìm leo
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Màu cờ đủ thứ trưng ra,
1744. Đau lòng cho cảnh người ta giết người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biết tu còn nạn bảy ba,
Không tu tai ách nói ra sao cùng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rừng hoang vệt lối đi ra,
1752. Không đi cọp vật đừng la than Trời .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Thật tu không những nạn qua,
Mà còn khỏi nghiệp đọa sa luân hồi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

56 *Tôi Không Quên*

- Với ai cũng ở khoan hòa,
1760. Mười người hết chín người ta thương mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Việc đâu còn có đó mà,
Ai thua ai được thấy ra có ngày.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chớ cười khi việc chưa ra,
1768. Việc ra rồi sẽ hoảng la kêu Trời .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một lời đây chép ghi ra,
Nhấn muôn người chẳng phải là riêng ta.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Bớt lòng tự ái riêng ta,
1776. Rán nên tiến đến vị tha tâm hồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rừng mê biển ái muốn ra,
Nếu không tự quyết thì là khó mong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhiệt thành lòng ấy có ra,
1784. Việc chi to mấy cũng là thành công.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nắng nồng cây dẫu héo ra,
Nếu ra sức tươi sẽ là cây tươi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 57

- Một điều thường ở người ra,
1792. Thời Trời tuy vậy nhưng ta phải làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cây to búa cũng bén ra,
Đừng cho chướng ngại làm ta ngã lòng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xứ người hiu quạnh thân ta,
1800. Nhờ lòng của khắp chừ gia đỡ buồn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không riêng tôi lắm thiết tha,
Mà người quê nội cũng là buồn chăng?
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo ra,
1808. Con ơi con tui người ta cũng sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cùng chung sống cõi Ta bà.
Trí ngu gì cũng vẫn là phàm thân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Người ta biết giúp người ta,
1816. Trong người ta ấy chính là Phật Tiên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ai hung cũng mặc người ta,
Việc hiền mình cứ làm ra mỗi ngày.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

58 *Tôi Không Quên*

- Dù ai ở quấy cũng là,
1824. Cứ đem việc phải để mà đổi cho.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lời nào tôi đã nói ra,
Nếu cho rằng đúng thì là ghi tâm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Năm lòng kệ giảng thi ca,
1832. Để khi buồn có ngâm ra giải sầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chính tôi từ bước chân ra,
Thường hay ngâm vịnh để mà nguôi ngoai.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Vừa ngâm vừa nước mắt ra,
1840. Đòi tôi đã biết bao là trở trêu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán tu đi bớt trẻ già,
Để cho tôi bớt lệ sa ít nhiều.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nước ngoài từ gửi thân ra,
1848. Nhớ nhau chỉ mượn tờ hoa gửi về.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Ước gì khắp hết người ta,
Những lời chơn chánh nhớ ra để làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 59

- Chờ cho vận bã trôi qua,
1856. Để cùng đồng đạo quê nhà chung vui.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mây sầu cứ mãi giăng ra,
Dù gần nhau cũng khó mà thấy nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Dần lòng xuống bớ trẻ già,
1864. Trời không nỡ phụ con nhà hiền lương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Sớm gần hay chẳng cũng là,
Lòng đây với đó đừng xa đủ rồi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chứa chan từ ở quê nhà,
1872. Chớ đâu phải mới khi ra nước ngoài.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chỉ là không muốn nói ra,
Lòng người đen trắng nào là không hay.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chính ta phải biết lòng ta,
1880. Lòng ta biết được biết ra lòng người.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Nhớ cho đến thấy mộng ra,
Mới rằng nhớ ấy sâu xa đáy lòng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

60 *Tôi Không Quên*

- Sau khi tỉnh mộng quê nhà,
1888. Nệm chăn ướt át như là mưa tuôn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Toàn dân chưa được hảo hòa,
Giọt châu của kẻ xa nhà còn rơi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Chuyện đời cứ mãi gọi ra,
1896. Người yêu mến đạo dễ mà ngồi yên.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phước không có thể tạo ra,
Thì điều tội cũng phải là đùng gây.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Lòng tôi như cả trẻ già,
1904. Vận thời cũng vẫn trôi qua từng giờ.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không nên riêng vái trong nhà,
Hãy nên vái khắp người ta thái bình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Không người tất chẳng có ta,
1912. Rán cùng ai cũng giữ hòa là hơn.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Từ đây người cũng như ta,
Lo nhà lo nước lo cho loài người .
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

Thanh Sĩ 61

- Con đường Phật đã dọn ra,
1920. Mình đi nên dắt người ta đi cùng.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Treo gương từ ở trong nhà,
Đến nơi ngoài ngõ cũng là treo gương.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Mỗi người mỗi ở tốt ra,
1928. Nhon dân thế giới ai mà khổ lao.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phân nhiều việc tại mình ra,
Trách mình hơn trách người ta đem vào.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Biết bao đèo ải bước qua,
1936. Đành rằng chơn mõi nhưng mà đừng lui.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán đi một đổi nữa mà,
Mức ăn thua đã thấy ra trước đầu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một mình xưa đã đi ra,
1944. Nay không ai cũng vẫn là phải đi.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm Phật có bảo ra,
Người không làm bốn phận ta phải làm.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.

62 *Tôi Không Quên*

- Nghe chẳng lời mới nói ra,
1952. Trẻ già ơi chớ bỏ qua phận mình.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Phận mình cư sĩ tại gia,
Tu Nhân học Phật phải là cho xong.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Một hôm có tiếng ông già,
1960. Rằng con ơi! Phật trong nhà của dân.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Cao sâu ý nghĩa thay là!
Ngàn vàng há dễ mua ra một lời.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Rán suy xét kỹ lời ta,
1968. Đọc đây thêm biết ruột rà của nhau.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Tới đây vừa đúng canh ba.
Muốn thêm ít đoạn nhưng mà dừng câu.
Tôi không quên khuyên ai khá nhớ,
Ở quê nhà lớn nhỏ gần xa.
Xin thăm tất cả trẻ già,
1976. Chúc cho ai cũng trật hà phước duyên.

Viết xong tại Đông Kinh

ÁNH SÁNG TỪ BI

- Một hôm gặp lúc mưa dầm,
Muốn cho ngon giấc mà nằm không yên.
Trong lòng suy nghĩ liên miên,
Việc chung của thế việc riêng của mình.
Làm sao hòa một tánh tình,
Để cho thế giới thái bình an vui.
Nếu còn kẻ ngược người xuôi,
Nhơn sanh bốn bể còn trôi nổi nhiều.
Cứ lo tưởng có bấy nhiêu,
10. Ruột gan như thể đốt thiêu hồi nào.
Nhắm nghiền đôi mắt lại nhau,
Nhưng ôi ! dòng lệ cứ trào mãi ra.
Trời mưa người cũng lệ sa,
Đôi tâm hồn phải chằng là dung thông.
Không sao an được giấc nồng,
Bật đèn ngồi giữa thơ phòng nửa đêm.
Buồn chi Trời chẳng chịu êm,
Mưa càng nặng hột bắt mềm lòng đây.
Quá đau đớn tấm gan này,
20. Ngồi trơ không tựa như thây mất hồn.
Thầm lòng khấn Đức Thế Tôn,
Dạy cho con những điều còn chưa thông,
Lòng luôn đau đớn với lòng,
Chưa ngày nào thấy giấc nồng được yên.
Không buồn thiếu kém bạc tiền,
Mà buồn thiếu kém đạo duyên với đời.
Từ lâu kêu réo hết hơi,
Nhưng mà không được mấy người nhứt tâm,
Khiến cho gan ruột héo bầm,

2 *Ánh Sáng Từ Bi*

30. Lúc nào cũng vẫn đứng nằm không an.
Lòng ta vừa ngậm ngùi than,
Mắt ta vừa cũng lệ tràn thêm ra,
Gật gù nghe tiếng xa xa,
Rằng con ơi ! hãy nghe qua lời này:
Rầy nào mà chẳng có rầy,
Rầy nhiều rán bắt đẽ gầy giống duyên.
Nhớ chãng trước mấy ngàn niên,
THÍCH CA vẫn bị kẻ ghen người hờn,
Nào đâu phải thiếu đạo dươn,
40. Mà do căn khí chur nhờn mỏng dầy;
Dây căn mùi đạo mau say,
Mỏng căn tiếng kệ ngoài tai khó vào.
Con ơi ! Đức lượng Trời cao,
Dưới trần đâu cũng trùm bao một tình.
Dù cho ai bội phụ mình,
Từ bi học lấy một tình yêu thương.
Tai nghe chiếc nhận kêu sương,
Nỗi lòng Đức Phật đoạn trường lắm con.
Ít đi đường khó nổi mòn,
50. Gốc gai dù mấy ớ con chớ buồn;
Gậy thiền cố chống qua truông
Con ơi ! rán đạp cho sông nẻo đường
Bước về chưa đến Tây phương,
Ý nguyên Tam Tạng còn vương mối sầu.
Con ơi ! Đâu chữa ra đâu
Bỏ thân muôn kiếp vẫn đầu sanh ra.
Con ơi ! Hai chữ giác tha,
Tình con với Phật vẫn là tình chung.
Giờ này con lắm nảo nùng,
60. Cũng là giờ Phật đau lòng đấỵ con.
Trời mưa con động lòng son,

Thanh Sĩ 3

- Lê con Phật thấy dạ còn đau hơn.
Ngàn xưa đã rậm sâu duon,
Khối tình đôi ngã chắc hơn sắt đồng.
Con ơi ! Con ở trần hồng,
Mọi điều động tịnh nơi lòng Phật hay.
Lăn lóc đau khổ chầy ngày,
Không vì tư dục vì khai đạo mâu.
Đã sâu càng quật thêm sâu,
70. Thật là xứng đáng đứng hầu Như Lai.
Xưa kia cũng thế như nay,
Giữa con với Phật chưa ngày nào xa.
Con nguyên gánh khổ bá gia
Khổ con nhiều lúc Phật xa xót lòng.
Từ bi bác ái đại đồng,
Khác phương nhưng Phật vẫn cùng một tâm.
Ngoài hiên Trời đổ mưa dầm,
Trông con rơi lụy Phật nằm sao yên.
Con than vì thiếu đạo duyên,
80. Phật than vì chúng quá ghìen trần ai.
Đang ngồi nơi chốn phương Tây,
Thấy con lệ thảm Phật cay đắng lòng.
Con ơi ! Việc hiếu chưa xong,
Nghĩa dân chưa vẹn hẳn lòng con đau.
Thuở xưa Đức Phật thế nào,
Hiện nay con cũng bước vào thế ni.
Vui lòng nôi gót từ bi,
Chúng sanh còn có một kỳ này đây.
Con ơi ! Trong nước có mây,
90. Trong mây có nước rán gây duyên lành.
Đường Tây vạch giữa chúng sanh,
Rồng từ cá sâu mà thành ở con.
Đừng buồn đen sẫm màu non,

4 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Nếu không có đá ngọc còn đâu sanh.
Con ơi ! Chuông lớn chỉ mảnh,
Thương đời mạt hạ phải đành hy sinh.
Chuyển di việc cận bên mình,
Giống duyên khi gặp rán gìn đừng buông.
Con ơi ! Cha tủi con buồn,
100. Nào đâu một buổi mà muôn niên rồi.
Bởi đời nay lỡ mai bồi,
Chiếc đò bở ngạn đập dôi lấm phen.
Thật vàng vùi mấy không ten,
Chơn tu thử mấy không hoen ó lòng.
Biển trầm luân chẳng lấp xong,
Không ai lay chuyển được lòng từ bi.
Miễn đời hết được mê si,
Nắng mưa bùn trịn quản gì thân lươn.
Con ơi ! Sớm tối lo lường,
110. Chẳng vì danh lợi vì đường độ sinh.
Không riêng con hiểu lấy mình,
Phật nơi đâu cũng rõ tình của con.
Gót chơn càng lấm hao mòn,
Đường càng xa rộng ở con chớ nài.
Con sâu đau dạ Như Lai,
Muôn xưa cũng tựa đêm này ở con.
Phòng đơn với một tim son,
Trời sâu người thăm cảnh còn chi hơn.
Con ơi ! Nơi chốn Kim Sơn,
120. Tiếng con vang động còn hơn sấm trời.
Dùng huyền Phật ngộ đôi lời,
An lòng con trẻ giúp đời cho xong.
Tử sanh giữ vẹn chữ đồng,
Trên vai còn gánh tang bồng đừng quên.
Ngày giờ mau lẹ như tên,

Thanh Sĩ 5

- Người còn lại đợi chưa nên phần nhiều.
Con ơi ! Trong lượn sóng triều,
Con thuyền Bát nhã phải chiều từng con.
Chông gai cũng chẳng chi hờn,
130. Nào nề là việc con từng trải qua.
Ngàn vàng chỉ một con là,
Con ơi ! Muôn sự chẳng qua nhứt thời.
Mượn cơ để chuyển thế thời
Mộng trung mà vẫn là người tỉnh mê
Con ơi ! Nhân loại ngày về,
Muôn hình vạn trạng tướng hê biến sanh.
Tuy con lặn lóc mọi ngành,
Vẫn lòng như thể Trời xanh một màu.
Nỗi lòng Phật quá đốn đau,
140. Thấy thân con trẻ chiền lao trong đời.
Con ơi ! Trần tạm con ơi!
Từ non đài ngổ những lời đây con.
Thấy con ôm tâm lòng son,
Phòng không bóng chiếc héo von thánng ngày;
Con ơi ! Thế tạm là đây,
Nhìn con lo liệu Phật cay đắng lòng.
Một lời thệ lúc xa sông,
Tin con sau trước một lòng sắt đing.
Đức tin con khéo vẹn gìn,
150. Thấy con như phụng lộn hình trên mây,
Nhìn con mà thâm lòng đây,
Cho nên Phật vẫn thánng ngày bên con.
Con ơi ! Hai chữ mất còn,
Liệu thân còn phải giúp luôn đến người.
Việc người thế kỷ hai mươi,
Sang cho mấy bức chưa cười được đâu.
Con ơi ! Nhìn trẻ càng lâu,

6 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Khiến lòng của Phật càng âu lầy lòng.
Đài mây vạn sự giai không,
160. Chỉ lo thế cuộc như bông sáng ngày.
Con ơi ! Chớ tưởng kéo dài,
Sớm tươi chiều héo xưa nay một đường.
Từ nay đến chuyền âm dương,
Con ơi ! Còn lắm sầu thương trong đời.
Thấy con quá bước nhiều nơi,
Khiến lòng Phật tợ như hồi sóng xao.
Đã thông nhơn quả thế nào,
Nhưng thương con vẫn không sao nén lòng.
Con ơi ! Đòi tạm giải xong,
170. Giữa con cùng Phật mới hòng an vui.
Ngàn vàng giá mấy con ơi!
Không bằng cứu được một người thế gian.
Liệu lường đến nát tim gan,
Khác gì đời Phật mấy ngàn năm xưa.
Một khi nổi gió sa mưa,
Giọt sầu rơi rớt đến toi tả lòng.
Con ơi ! Mượn đảo tang bồng,
Làm nơi nghỉ cánh để hòng bay xa.
Chỉ đường kẻ lạc xa cha,
180. Để cùng gặp gỡ ấy là ý mong.
Con ơi ! Vàng ở trong sông,
Chúng sanh cần phải ra công bới tìm.
Thấy đời chưa rõ Phật điềm,
Con đâu chính Phật cũng kim châm lòng.
Sầu Tây chưa dứt sầu Đông,
Đây vừa ngưng lệ kia dòng châu rơi.
Con ơi ! Lửa chẳng một nơi,
Mà đâu cũng khói lợp trời ở con.
Đến khi biển cạn non mòn,

Thanh Sĩ 7

190. Từ đây sự thế lắm còn chuyển luân.
Kẻ nào vội vã vui mừng,
Chỉ là chuốc lấy vào thân họa sầu.
Con ơi ! Cha thăm con rầu,
Không riêng danh lợi vì câu bi tình.
Hẹn đời đến cảnh thái bình,
Nếu chưa nên được lòng mình chưa vui.
Lòng buồn không lúc nào nguôi,
Nhưng ngoài mặt vẫn bài buôi với đời.
Con ơi ! Này trẻ con ơi !
200. Thấy con đăm bạc xứ người mà đau,
Chẳng ham danh vị sang giàu,
Chỉ vì yêu khắp đâu đâu dân tình.
Ngày này có Phật ứng thình,
Chẳng vì quá bước vì tình đã lâu.
Con ơi ! Với lẽ nhiệm mầu,
Vì con mọi việc đui đầu lộ ra.
Lấy đây làm mực gần xa,
Thức dân trong cõi Ta bà tinh tâm.
Đua chen trong giấc mộng năm,
210. Đời muôn hoa lệ trong tầm mắt neoh.
Con ơi ! Còn lắm nguy nghèo,
Đời như chỉ mảnh mà treo chuông vàng.
Lo lường sao khỏi làm than,
Hoàn cầu chỉ cách tấc gang xa gì.
Muốn ai cũng học từ bi,
Để làm cho khắp người qui đường lành.
Nếu còn lắm kẻ ác sanh,
Thì không thể có bình thanh bao giờ.
Con ơi ! Ngày rồi cuộc cờ,
220. Tướng binh sống chết trong giờ khắc thôi.
Nhìn đời Phật bắt châu ôi!

8 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Biết sao cứu hết khắp người thế gian.
Cánh hoa biết nó sắp tàn,
Hương thơm sắc đẹp có làm chi vinh.
Con ơi ! khuyên chúng sửa mình,
Chớ tham danh lợi quên tình anh em.
Dù cho có lắm luốc lem,
Cũng nên chùi rửa chớ làm thêm nhờn.
Dịp may nếu để thờ ơ,
230. Qua rồi kiếm lại bao giờ cho ra.
Đường về gặp Phật Thích Ca,
Ngày nay rất dễ hơn là ngày xưa.
Thị thành đến xóm làng thưa,
Nơi đâu cũng có kẻ cho lời lành.
Biết bao Bồ tát giáng sanh,
Tùy phương hóa độ dân tình khắp nơi.
Thế gian đua việc ăn chơi,
Phật Tiên lo sự cứu đời không ngưng.
Con ơi ! Phải biết gìn thân,
240. Thường luôn phản tỉnh là chân Thánh hiền.
Chẳng quên xét hậu suy tiền,
Lỗi lầm đâu khiến lưu chuyền dài lâu.
Đào luôn chẳng lấp mới sâu,
Một moi hai đập thì đâu nên hồ.
Cây già đành phải cây khô,
Chưa già không tưới cũng trở héo cành.
Con ơi ! Tu phải cho thành,
Chớ làm lấy có chỉ nhàn nhọc công.
Ngày này gói ghém không xong,
250. Một mai đâu khỏi chất chồng bề nhê.
Gặp cơ không cỡi gió về,
Đề khi ngược nước chơn lê sao rồi.
Con ơi ! Phật cảnh có ngôi,

Thanh Sĩ 9

- Trần gian không chỗ nào ngồi cho yên.
Bước cùng của cõi phàm duyên,
Không tìm đây hỏi còn nghiêng chỗ nào.
Mực tàu nẻ thẳng thì đau,
Nhưng không nhờ thế làm sao nên hình.
Mọi lời trong các kệ kinh,
260. Nói chung chớ chẳng cố tình riêng ai.
Hiểu sâu với nghĩa hơn loài,
Mới không lầm ý của bài kệ cơ.
Con ơi ! Trong buổi ban sơ,
Khó thông nhưng rán có giờ sẽ khai.
Phật xưa khi ở trần ai,
Lạc làm cũng đã nhiều ngày lắm con.
Nhưng không để chí hao mòn,
Ý nguyện chưa toại vẫn còn tiến tu.
Cho nên từ chốn ám u,
270. Tiến ra đến chỗ một màu sáng trung.
Con ơi ! Chướng ngại bao từng,
Với lòng anh dũng con đừng chịu thua.
Càng nhiều quái gỡ đuổi xua,
Càng làm chí khí con thừa mạnh ra.
Con ơi ! Giờ cũng canh ba,
Mắt con lệ đổ trời sa mưa dầm.
Phòng riêng con khó yên nằm,
Tây đài Phật cũng như bầm nát gan.
Mượn lời không bóng kêu vang,
280. Gọi là an ủi bước đàng của con.
Dù sao cái gánh nước non,
Cái đai hơn loại vẫn còn trên thân.
Con ơi ! Rảo bước xa gần,
Tuy muôn biến hóa, chưa từng mất căn.
Thấy con hiển xác cho trần,

10 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Khiến lòng Phật tợ như dần đầy con.
Từ đây đến rạng đầu non,
Đá rơi lấm cục đường còn nhiều gai.
Con ơi ! Dù phải dạn dày,
290. Nên vui chịu xác ốm gầy vì dân.
Thường đêm con nảo nề thân,
Nằm yên khó ngủ rảo chân thêm buồn.
Nhìn đời như hát bầy tuồng,
Nơi nào con cũng như sông nghề người.
Bên tai con vẫn đầy lời,
Nợ kia của thế chưa hồi nào mê.
Lời xưa con đã hẹn thề,
Lòng con nay vẫn chưa hề bỏ quên.
Chẳng ham lòng lấy tuổi tên,
300. Chỉ ham lợi chúng là tình của con.
Canh chầy mài cọ lòng son,
Ánh màu thêm hiển ngọc còn chi so.
Con ơi ! Biển rộng còn đo,
Lòng thương sanh chúng khó dò lấm con.
Tuy là thân xác gầy mòn,
Nhưng tâm hồn ấy núi non đâu bì.
Thấy con muôn việc chịu li,
Khiến cho các đấng từ bi cảm lòng.
Nào đâu một lúc gai chông,
310. Mà luôn đa sự cay nồng hỡi con.
Chát chua nay cũng vẫn còn,
Đường xa ó trẻ chớ mòn mỗi tâm.
Phật đài lấy lẽ thậm thâm,
Khuyên đời chớ vội mà lằm ó con !
Cứu dân bản nguyện chưa tròn,
Muôn thân cũng bỏ một thân quản gì.
Thế là mới thật từ bi,

Thanh Sĩ 11

- Và không trái mỗi đạo-nghì Phật xưa.
Con ơi ! Khó sánh sao vừa,
320. Tấm lòng của kẻ mến ưa tu hành.
Những người nuôi chí cao thanh,
Chỉ lo giúp chúng lợi danh không màng.
Ngược đường của kẻ thế gian,
Cho nên khổ não vương mang là thường.
Phận con nối gót Phật đường,
Lúc nào cũng nhớ treo gương cho đời.
Con ơi ! Này trẻ con ơi!
Khi con bị lụy, Phật Trời xón xang.
Canh chầy mọi kẻ ngủ an,
330. Riêng con thao thức Phật càng động tâm.
Lòng con thường có nói thầm,
Đời chưa giác ngộ giấc nằm chưa yên.
Con đừng buồn thiếu đạo duyên,
Đạo duyên đã có muôn niên đến giờ
Vùng trăng tụy lấm mây mờ,
Nhưng nào đâu phải hết cơ giúp đời.
Bền lòng tiến tới con ơi !
Nấc thang vị quả tốt vời rán leo.
Cung Thần ngăn sói trừ beo,
340. Con ơi ! Tìm cách gỡ eo cho trần.
Một thân nào phải một thân
Trên đường dắt chúng nên cân lấy mình
Tử vì tất cả chúng sinh;
Sanh vì tất cả sanh linh khổ nần.
Con ơi ! Cố phá rộng đàng,
Cho dân Nam-Bắc bớt càn chông gai.
Riêng thân hiu quạnh đâu nài.
Dân tình đây đó lạc loài mới đau,
Biết bao nhiêu cảnh máu đào,

12 *Ánh Sáng Từ Bi*

350. Nhưng còn có một ngày nào thảm hơn.
 Nếu ai cũng lấy lòng nhờn,
Lửa binh đâu cháy rộ rần khắp nơi.
 Con ơi ! Cho đến nạn trời,
Cũng do lòng ác của người sanh ra.
 Muốn cho mưa thuận gió hòa,
Lòng dân khắp chỗ phải là hiền lương.
 Xưa nay Hiền Thánh mười phương,
Cũng vì muốn thế mà trương đạo mầu
 Con ơi ! Việc chữa vào đâu,
360. Giữa đường bỏ xác biết bao nhiêu người.
 Nguyện đem thân hiến cho đời,
Khổ hay là chết vẫn vui không buồn.
 Miễn sao bốn nguyện tròn vuông,
Dù hy sinh đến dư muôn cũng đành.
 Con ơi ! Ném xác rừng xanh,
Làm mồi cho thú để dành duyên sau.
 Biển sâu chớ lợng bằng ngao;
Lấy phạm tâm khó hiểu vào Thánh tâm.
 Khô dân còn kéo dài năm,
370. Đường duyên còn phải mở tầm thước ra.
 Thấy con vì đạo xa nhà,
Vì dân xa mẹ xót xa Phật đường.
 Buồn khi gió ngược buồn trương,
Đau khi gánh nặng mà đường nhiều gai.
 Nặng thề với khách trần ai,
Chưa đi đến chốn gót hài chưa ngưng.
 Tâm hồn quá mến muôn dân,
Cho nên chẳng kể mỗi chân là gì.
 Con ơi ! Sen ở Liên trì,
380. Tên con rạn vỡ như khi trăng rằm.
 Muốn cho chúng khỏi mê lầm,

Thanh Sĩ 13

- Con từng phương tiện lóc lắn khắp cùng.
Nhìn con lòng Phật như nung,
Muốn con sớm toại nguyện cùng về đây.
Ngày nào bên cạnh Như Lai,
Vắng con là cõi trần ai còn sầu.
Tình riêng chẳng nói chi đâu,
Việc chung nên mới âu sầu ở con.
Con ơi ! Biển cạn non mòn,
390. Từ bi chí ấy vẫn còn như xưa.
Trần hoàn dưới lớp nắng mưa,
Sắc màu không đổi từ xưa ít người.
Dạy cho dân rõ đạo đời,
Luôn treo gương thiện cho người năm châu.
Khô thân dù có bao lâu,
Cũng vui chịu hết không câu trách hờn.
Hiểu thông định luật tuần hoàn,
Không phiền trời đất chẳng hờn thế gian.
Con ơi ! Đem cả tim gan,
400. Hiến cho nơn loại đã toan lâu rồi.
Giờ đây sắp đến đời đời,
Lòng hy sinh phải hơn thời xưa qua.
Biển thiên việc ấy không xa,
Nhưng buồn cõi thế ít nhà lo tu.
Bị đời quỷ quyết làm ngu,
Sống trong thị dục như mù đi đêm.
Biển sâu thuyền chắt khẳm thêm,
Kinh nguy bá bội ổn yên nhứt phần.
Con ơi ! Khuyên chúng tát lặn,
410. Chớ tham chớ lăm bỏ thân giữa vời.
Khẳm thuyền lại gặp xấu Trời,
Mạng căn giá kém hơn nơi bọt bèo.
Việc tu dân chúng quá nghèo,

14 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Cho nên khó tránh nạn eo của Trời.
Từ đây đến đời mới đời,
Chúng sanh như cá nằm phơi giữa đồng.
Riêng con nước mắt nhỏ rờng,
Mười phương các Phật cũng không yên ngồi.
Phép Thần mượn tiếng trên khơi,
420. Khiến con bớt thảm để lời khuyên dân.
Con ơi ! Mau bước ra sân,
Nhìn lên Trời sẽ thấy vùng mây che.
Lờ mờ như khuất màn the,
Bóng người trong ấy chính là anh con.
Khối tình thương trẻ dường non
Muôn năm qua chẳng hao mòn tóc tơ,
Vì con dạy đủ huyền cơ.
Muốn con giúp được người nhờ khắp nơi,
Giúp đời việc cả con ơi!
430. Giúp con cũng chẳng phải chơi đâu là.
Vùng mây lững đững là đà,
Bóng người ẩn hiện nói ra sau cùng.
Tai nghe như tiếng hồng chung,
Những lời tự nảy bỗng dung đời đời.
Từ đâu trên nửa lưng trời,
Tiếng vang như sấm còn lời như châu.
Lời rằng Nam Bắc nhứt câu,
Đông Tây nhị nghĩa địa cầu rung rinh,
Phật linh ma nó cũng linh,
440. Đua nhau dùng phép sát sinh hơn loài.
Chánh đường chỉ một không hai,
Đạo màu nắm chặt khối ngày thê lương.
Ví dù ít kẻ bạn đường,
Con thuyền Tịnh Độ chớ buông mái chèo.
Thề xưa cứ vẫn đi theo,

Thanh Sĩ 15

- Một ngày kia sẽ có nhiều người nghe.
Non Thần dù lắm tiếng ve,
Chuyện người dưới thế vẫn nghe đủ lời.
Cổ kim tình chẳng se lơi,
450. Nhân cơ Phật ứng đem lời phụ theo.
Gian truân mấy cũng rán đeo,
Chỉ leo qua một vài đèo nữa thôi.
Tiếng này vừa dứt xong rồi,
Phật liền dạy tiếp những lời vừa qua.
Con ơi ! Người ấy đâu xa,
Cùng con đã có trải qua bao đời.
Nỗi niềm cốt nhục không rời,
Đến lòng cứu thế cũng thời như xưa.
Thương con non biển không vừa,
460. Lúc nào cũng vẫn lòng hồ bên con.
Phần con rán giữ cho tròn,
Chớ anh con vẫn không mòn nghĩa nhân.
Nước nhà đã đáp tròn ân,
Đạo đời cũng xử vẹn phần từ lâu.
Nay vì nghiệp chúng hoàn cầu,
Cùng con kiếp chót đồng châu Như Lai.
Dịp này có một không hai,
Rán bồi công đức chờ ngày qui nguyên.
Hung sùng mê muội muôn thiên,
470. Tỉnh tâm làm việc lương hiền mấy ai.
Trái duyên mấy cũng chớ nài,
Giống lành cố rải chờ ngày nở hoa.
Nếu con chẳng dạ nại hà,
Kíp chầy sẽ giúp người ta được nhiều.
Một lời con trẻ réo kêu,
Muôn xe châu ngọc đem treo không vừa.
Khó làm khắp hết người ưa,

16 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Chớ buồn kẻ chẳng muối dưa như mình.
Tuy nhiên là giống hữu tình,
480. Có ngày họ sẽ sửa mình ó con.
Nhớ câu nước chảy đá mòn,
Giác mê mấy gọi mãi còn tỉnh ra.
Con ơi ! Chớ bỏ người ta,
Kiếp này là chót rán mà thi công.
Vớ đời mọi vật đều không,
Vớ người phải nhớ đầy lòng yêu thương.
Làm cho ai cũng hiền lương
Biết lo giúp đỡ biết nhường nhịn nhau
Con ơi ! Dù khác sắc màu,
490. Cũng là sanh chúng hãy giàu lòng thương.
Từ bi rộng lớn không lường,
Muốn con cũng được chung vườn từ bi.
Lao đao mấy chẳng quản gì,
Miễn là chữa được vết tì nhờn gian.
Ngày về nơi chốn Lạc Bang,
Rất mong con dắt được ngàn muôn dân.
Con ơi ! Nơi bến mê tân,
Con là một cửa muôn nhân duyên đời.
Lần này cho đến mồn hơi,
500. Lúc nào cũng nhớ hiến đời cho dân.
Đắng cay để phúc cho trần,
Là điều hiếm có chớ phân vấn dài.
Ngày nay như đã bao ngày,
Con từng vì chúng chịu cay khổ đời.
Con ơi ! Này trẻ con ơi !
Nhớ theo đúng lý của người mẹ con.
Quản chi thân xác hao mòn,
Miễn làm cho khắp muôn dân hưởng nhờ.
Từ xưa đâu phải mới giờ,

Thanh Sĩ 17

510. Đã thề độ thế chưa cơ nào ngừng.
Nhiều lần gặp cuộc dừng dừng,
Lòng con như một chửa từng đổi thay.
Xưa sao nay vậy chớ phai,
Chưa đi đến chốn dừng quay lối đường.
Con đau sâu, Phật hiểu tường,
Lúc nào Phật cũng bên giường của con.
Lời lành nung đúc tim son,
Trẻ chưa nên phận, Phật còn lắng lo.
Mùi thiền vẫn được thơm tho,
520. Mặc dù trong cảnh ngao cò bấy lâu.
Càng bao cay đắng âu sầu,
Càng cho đời hiểu lý mâu Phật gia.
Con ơi ! Trong cõi người ta,
Mẹo mưu thế mấy vẫn là chúng sanh.
Nếu không tâm hướng nẻo lành,
Thì còn mãi cuộc tranh giành món ăn.
Thử xem nơi đám ruồi lẳng,
Rồi nhìn lại kẻ học hần hiện nay.
Khác nhau chỉ có hình hài,
530. Chớ trong ý dục một bài như nhau.
Hại người để cướp sang giàu,
Khiến người đau khổ không nao núng lòng.
Nhìn vào nơi cõi trần hồng,
Thật người thì ít muỗm mòng nhiều hơn.
Thế nên khắp hết chur nhơn,
Nạn tai chịu lẫn chửa ngừng phút nao.
Con ơi ! Đang lúc ba đào,
Khắp trên mặt biển chỗ nào ổn yên.
Thuyền chìm hoặc lẽ thuyền nghiêng,
540. Khác nhau chỗ đó còn phiền như nhau,
Tâm trần càng lắm tự cao,

18 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Càng đưa nhau đến máu đào nhiều hơn.
Tranh tài chớ chắng tranh nhân,
Chấp nê từ việc tranh hơn từ lời.
Thế nên long đất lở trời,
Bất ngờ giây phút loài người tan hoang.
Chớ chi mà khắp thế gian,
Trọng nhân hơn trọng bạc vàng thì yên,
Nói ra thêm thảm thêm phiền,
550. Người đời đa số trọng tiền là hơn.
Coi thường những việc nghĩa ơn,
Giết người lấy của không ngần ngại chi.
Mặc dù người có lương tri,
Sánh cùng ác thú có gì hơn đâu.
Cho nên trong cuộc bể dâu,
Ác lai ác báo chạy đâu khỏi trời.
Muốn sao ai cũng tỉnh đời,
Đua nhau hành thiện khỏi hồi biến thiên.
Con ơi ! Xưa đã trót nguyên,
560. Rán tìm cứu kẻ hữu duyên Phật đài.
Chớ ngờ thế cuộc kéo dài,
Mái chèo Bát Nhã ngơ ngoài bể sâu.
Ngày qua mau chớ chắng lâu,
Nếu không liệu trước sau âu muộn màng.
Rung chuông tỉnh mộng trần gian,
Đài sen thấy được mới toàn mạng căn.
Bớt đi những thói hung hăng,
Sớm chiều rán tập lòng hằng thiện lương.
Thấy người bịnh tật biết thương,
570. Gặp ai đói khó biết nhường miếng ăn.
Không cần mặc áo nhà Tăng,
Đầy lòng nhân ái cũng thẳng Phật đài.
Chớ nên trau tria bề ngoài,

Thanh Sĩ 19

- Cần nên dọn dẹp dôi mài bên trong.
Nói làm phải được dung thông,
Chớ nên nói có làm không bắt thành.
Nếu cho cuộc tạm mỏng mảnh,
Đạo mầu cần phải phụng hành ngày đêm.
Biển trần sóng gió chưa êm,
580. Khổ đời càng lúc càng thêm chưa ngừng.
Hại nhau Tiên Phật bảo đừng,
Nhưng người đời chẳng chịu ngừng gươm đao.
Con ơi ! Cùng một thai bào,
Phải nên thương mến nữ nào ghét dơ.
Ngoài hiên luôn có kẻ chờ,
Trong nhà lộn xộn vào vợ vét đồ.
Hiển nhiên đâu phải mơ hồ,
Hãy mau bỏ lối ngao cò ấy đi.
Chớ nên bắt ố bắt tì,
590. Cần tha thứ hết những gì lỗi qua.
Làm cho thống nhứt trong nhà,
Để cho trở lại bình hòa như xưa.
Cửa nhà tan nát thấy chưa,
Không lo tu bổ còn cửa rui mè.
Giảng hòa nếu chẳng chịu nghe,
Có ngày không vải để che bọc mình.
Sẽ còn bị kẻ nhạo khinh,
Thị như súc vật mặc tình khiến sai.
Làm người ai cũng như ai,
600. Chớ nên sống dưới gót giày người ta.
Gương hùng xưa của ông cha,
Học theo cho xứng con nhà Rồng Tiên.
Con ơi ! Xem cảnh tùy duyên,
Liệu bề thức tỉnh khắp miền trần gian.
Nghèo hèn với bực giàu sang,

20 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Cũng nên đối đãi đồng hàng như nhau.
Đẹp tâm cố chấp sắc màu,
Con người ai cũng như nhau con người.
Lấy lòng bình đẳng tốt tươi,
610. Giúp nhau hơn việc khinh cười lẫn nhau.
Tinh thần càng giác ngộ cao,
Lại càng biết kính trọng nhau hơn nhiều.
Thân người khó tạo bấy nhiêu,
Thì càng nên trọng chớ điều chi khinh.
Càng bao mực sống bất bình,
Càng nên san phẳng cho xinh con người.
Mong sao tạo được cuộc đời,
Chẳng ai đau khổ không người ngu mê.
Được vậy sánh cõi Liên Huê,
620. Như trăng với nước chẳng hề khác nhau.
Con ơi ! Trong cảnh trần lao,
Chúng sanh lăn lộn chùng nào mới thôi.
Xưa nay cứ mãi luân hồi,
Trả vay nghiệp hoặc cuốn lời không ngừng.
Có thân chẳng liệu lấy thân,
Chung qui đưa đến mộ phần vô duyên.
Hiện thân hưởng của nghiệp tiền,
Lai sanh chịu lấy ác duyên đương đời.
Chúng sanh trong lúc hiện thời,
630. Sao không nghĩ đến cuộc đời mai sau.
Luật nhân quả chẳng sai đâu,
Ác sanh nhứt định đáu đầu ác lai.
Mê trần nên mới bào thai,
Chớ không phải tự nhiên đày ra đâu.
Sanh ra nơi cõi mê sâu,
Suốt đời có thấy ai đâu lạc nạn.
Cánh hoa hết nở rồi tàn,

Thanh Sĩ 21

- Nửa chừng sâu bọ cắn ngang là thường.
Xác thân xét lại tận tường,
640. Cùng hoa kia cũng một đường khác chi.
Mây trần không ngớt phủ vi,
Chúng sanh chẳng thấy những gì xa xôi.
Thế gian nay lỡ mai bồi,
Phật đài luôn được an ngồi bình thân.
Cũng do lòng chẳng mê trần,
Nên không luân lạc xoay vần trong mê.
Lòng ưa nơi cõi Liên Huê,
Cho nên thân được dựa kê Đài Sen.
Chơi bòn nên mới lấm đen,
650. Nước trong rửa mãi đâu hoen ố mình.
Dù ai cám dỗ mặc tình,
Phận mình cứ giữ cho tinh tấn lòng.
Đường về cõi Phật chưa thông,
Nguyện chưa nguôi được tấm lòng mộ tu.
Lột cho sạch hết lớp ngu,
Để không còn một mờ lu sai lầm.
Cố công rút hết ruột tằm,
Bảo thân cho đến mọc mầm cánh bay.
Muốn về gặp Đức Như Lai,
660. Bao nhiêu tội lỗi thẳng tay trị trừng.
Càng làm cho nhẹ được thân.
Thì càng chóng bước đến gần Đài sen,
Những điều lòng mến dạ quen.
Nhứt thời khó bỏ rần kiêng nhiều ngày,
Việc tu không phải một giây.
Mà là cần phải tu hoài cho nên,
Con ơi ! Nếu chẳng chí bền.
Đạo màu khó đoạt Phật Tiên khó gần,
Chuông vàng trong có tiếng ngân.

22 *Ánh Sáng Từ Bi*

670. Khá khuyên sanh chúng hãy cần đánh ra,
 Từ bi hơn giá ngọc ngà.
Chúng sanh rán tạo nên nhà từ bi,
 Tuy làm đạo pháp vô vi,
Mà trong vạn vật không chi sánh bằng.
 Nhớ nên quán niệm ngày hằng,
Mỗi manh nắm được bốn căn minh tường.
 Đêm qua thì có Thái dương,
Lối mê rời được thấy đường giác quang.
 Trần ai đã lấm nhộn hàng,
680. Sớm rời sớm được lạc an chơn thân.
 Từ bi đã gọi bao lần,
Lần này nếu chẳng tu thân còn gì.
 Đợi ngày thế giới biến di,
Vội vàng bái Phật qui y muộn màng.
 Lòng dân không thuận một đảng,
Sớm hay là muộn sẽ tan nát nhà,
 Đông Tây sự chẳng ôn hòa.
Nhơn sanh thế giới như là tơ treo,
 Nhìn qua cuộc thế mỏng meo.
690. Ngày đêm như thể ai thiêu đốt lòng,
 Bao nhiêu cái có hóa không.
Thương cho sanh chúng luống công tạo thành,
 Phước duyên người chẳng chịu đành.
Cứ dành tội ác cho sanh họa sâu,
 Nền hư nhà chẳng vững lâu.
Ác tâm khó tránh khỏi sâu khổ thân,
 Cảnh nguy nhơn loại rất gần.
Mọi người hãy rán ân cần sự tu,
 Chớ nên kết oán gây thù.
700. Để cho nghiệp báo không thu hút mình.
 Dân không thù oán nước bình,

Thanh Sĩ 23

- Người cùng tha thứ, an ninh hoàn cầu.
Trời lay đất chuyển mặc dầu,
Thiện nhơn vẫn được trong bầu an cư.
Mắt phàm thấy thật mà hư,
Thấy hư mà thật ngôn từ khó phân.
Xưa nay bao cuộc tẩy trần,
Chớ nào phải mới một lần này đâu.
Biển sông đổi lại cồn dâu,
710. Núi non biến hóa ruộng dâu đồng bằng.
Chớ không luôn được bình thặng,
Chúng sanh vì thế mạng căn mỏng mảnh.
Nguyên nhân tội ác như thành,
Cho nên không được bình thanh đời này.
Trái mùi phải rụng khỏi cây,
Đời tàn không thể giữ thân trường tồn.
Con ơi ! Nên lấy từ ngôn,
Khuyên người sớm biết trọng tôn sự lành.
Qua cơn biến đổi tan thành,
720. Gặp đời bình trị sống sanh lâu dài.
Cõi lành không có nạn tai,
Người xem người thể chơn tay ruột rà.
No cơm ấm áo mọi nhà,
Sống trong vui sướng ôn hòa thường niên.
Nếu tu đạt mức siêu nhiên,
Thức thần trong cánh Hoa liên tột vời.
Ngoài vòng định luật đất trời,
Không còn sanh tử đeo nơi thân mình.
Hoàn toàn khỏi cảnh u minh,
730. Chẳng điều chi trói buộc mình vào đâu.
Tự do mở tự do đầu,
Làm thầy vạn vật trong bầu chuyên luân.
Trường tồn với cái chơn thân,

727

24 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Quý ma đâu dám đến gần phá phanh.
 Muốn cho ai cũng tu hành,
 Để về đến chốn tốt lành này đây.
 Ở ăn chi lắm tà tây,
 Cho đày đọa hết kiếp này kiếp sau.
 Chỉ vay lấy có một hào,
740. Trả ra mười lượng chùng nào cho tiêu.
 Lắm người biết quấy làm liều,
 Chỉ tham trước mắt quên điều sau lưng.
 Mê đời không giữ được thân,
 Cái mê ấy có phải đần hay không?
 Vì mê thân khổ chập chồng,
 Linh hồn do đó mà không nhẹ nhàng.
 Sống trong muôn giấc mơ-màng,
 Cứ cho là thật người càng thêm mê.
 Bước sai khó trở lộn về,
750. Hết thân này lại đến kẻ thân sau.
 Chúng sanh khá tỉnh cho mau,
 Ở ngoài cõi tạm còn bao cảnh mầu.
 Không tu cõi Phật khó châu,
 Nếu tu thì phải thật cầu siêu sinh.
 Trọn đời giữ một đức tin,
 Mặc tình sóng gió gập ghình đến đâu.
 Bao nhiêu hoặc loạn trong đầu,
 Tập trung trí não để hầu bình minh.
 Phải luôn tự xét lòng mình,
760. Để ngăn ác niệm chực rình ngày đêm.
 Sóng tâm khi được lặng êm,
 Trời xanh sao sáng hiện lên rõ ràng.
 Nhớ câu vạn sự đầu nan,
 Nếu không kiên chí giữa đàng hồng ngay.
 Khá khuyên khắp hết gái trai,

728

Thanh Sĩ 25

- Thuyền chèo tới bến chớ quày nửa sông.
Đầu tiên khó định được lòng.
Định rồi vạn sự đều thông chớ ngờ.
Sau khi thật tỉnh giấc mơ,
770. Thấy nghe rõ rệt hơn giờ say mê.
Thức ra rất khó muôn bề,
Vì người đã quá ngủ mê lâu rồi.
Lắm rồi đâu phải dễ bơi,
Chùi ra há dễ một hồi mà nên.
Những điều nhớ rất khó quên,
Muốn quên phải có chí bền mới xong.
Người hay bị cảnh buộc lòng,
Khiến cho vạn sự đều tùng cảnh ra.
Bao nhiêu như xấu vậy tà,
780. Cũng đều do chỗ ấy mà phát sinh.
Nếu làm chủ được lòng mình,
Tất không bị cảnh dễ dành đường cong.
Nhớ câu vạn sự giai không,
Tâm vô nhứt vật mới hòng qui chơn.
Kệ kinh nhiều tự lâm sơn,
Chung qui cũng dạy chư như chủ lòng.
Muốn tu cho được thành công,
Nhớ ghi điều ấy chớ hòng lãng quên.
Tại gia hành đạo cũng nên,
790. Không cần cố chấp chùa đền cốc am.
Hứa tu thì phải y làm,
Ở phạm lòng chẳng nhiễm phạm là tu.
Phải tu với kẻ phạm phu,
Chớ tu với Phật bỏ lu người phạm.
Việc chi Phật cũng đã kham,
Chỉ lo cho kẻ tục phạm chưa xong.
Thiếu ngoài thiếu cả bên trong,

26 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Đạo chưa xong đạo đời chưa xong đời.
Nên cần giúp họ đến nơi,
800. Phải làm như thế là người thật tu.
Tu là cứu kẻ phàm phu,
Chớ ngồi một chỗ mà cầu Như Lai.
Phù sanh biết chẳng kéo dài,
Càng lo độ chúng khỏi ngày lao đao.
Vừa tu vừa độ cho nhau,
Đừng chờ dư của mới cho ăn mày.
Có tài thì bố thí tài,
Đức thì thí đức cho ai đang cần.
Nhiều khi còn phải thí thân,
810. Cứu người trong lúc lâm vòng nạn tai.
Từ bi chớ tiếc với ai,
Việc chi giúp được giúp ngay cho người.
Không riêng giúp chúng bằng lời,
Mà còn giúp của cho đời ẩm no.
Thấy ai có việc sợ lo,
Thì tìm đủ cách giúp cho an lòng.
Tu không chỉ nói cho thông,
Phải làm cho đúng như trong giáo truyền.
Làm gương cho thế trước tiên,
820. Mới là khiến kẻ lòng nghiêng theo mình.
Con ơi ! Là giống hữu tình,
Cố khuyên họ sẽ như mình tỉnh ra.
Xưa con còn nhớ chằng là,
Buổi đầu con cũng hờ hà như ai.
Phật khuyên chẳng để vào tai,
Cứ mê đắm cuộc các đài thế gian.
Trải qua lắm buổi tân toan,
Sau cùng mới hướng theo đàng Phật khuyên.
Tỉnh rồi biết rắm sâu duyên,

730

Thanh Sĩ 27

830. Nên qua nhiều kiếp không điên đảo lòng.

Tâm con cùng Phật dung thông,

Lúc nào cũng mở rộng lòng từ bi.

Con tìm được lối thoát ly,

Thì người cũng có thể đi trở về.

Ráng khuyên người tỉnh giấc mê.

Như xưa Phật đã vồ về lấy con.

Quản chi thân xác mắt còn,

Miễn là cứu chúng qua cơn tai nạn.

Biết ơn hay chẳng không màng,

840. Cứ soi cho sáng khắp đàng người đi.

Thấy ai còn quá mê si,

Nên thương chớ có điều gì bị khinh.

Thoảng như người có chửi mình,

Cũng nên tha thứ chớ nên oán hờn.

Việc nào cũng có nhơn duyên,

Hờn người tất bị người hờn chẳng không.

Có câu hình vạy bóng cong,

Làm hung nhứt định khó trông gặp hiền.

Cách đây độ mấy ngàn niên,

850. Con còn nhớ rõ sự duyên một ngày.

Có chàng nổi tiếng đờn hay,

Các nơi nhạc sĩ phục tài anh ta.

Nhiều người nhà ở phương xa,

Cũng tìm tới chỗ anh ta nghe đờn.

Nhưng anh lại thiếu lòng nhơn,

Thấy ai xui bại tay chơn anh cười.

Anh thường hay bảo mọi người,

Đừng cho xui bại gần nơi anh đờn.

Ít lâu sau có một hôm,

860. Bỗng nhiên anh thấy tay chơn nặng nề.

Cả thân đều rất mỏi mê,

28 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Thuốc men thứ uống thứ thoa không ngừng.
Tuy nhiên chứng bệnh không dừng,
Lần lần đến thật tay chân xụi què.
Hết còn động đậy ngo ngoe,
Cây đờn đành bỏ, hết khoe tài đờn.
Gần xa đều dậy tiếng đờn,
Cho rằng anh bị Trời hành tội khinh.
Mới cười người kể cười mình,
870. Luật nhọn quả chó lòng khinh mà lầm.
Dữ lành các việc do tâm,
Chúng sanh rán tạo lấy mầm tốt tươi.
Con ơi ! Con nhớ khuyên người,
Càng làm ác lắm càng đời quả mau.
Trong khi loạn lạc binh đao,
Càng làm hung ác càng mau hại mình.
Hiện thân đã chịu khổ hình,
Lai sanh còn gặp muôn nghìn lao lung.
Chạy không ra khỏi vòng cung,
880. Đi đâu người cũng mang lòng đi theo.
Lòng hiền thì có hiền đeo,
Lòng hung thì có hung đeo bên thân.
Chúng sanh đau khổ vô ngần,
Nên làm hiền để bớt phần khổ đau.
Lợi danh như thể bọt bào,
Nay tranh đấu được mai nào còn đâu.
Của người mình muốn tóm thâu,
Của mình người có nhịn đâu bao giờ.
Hoàn cầu đưa đến nguy cơ,
890. Một phần lớn tại người quơ của người.
Bày ra nhiều thuyết tốt tươi,
Phần đông chỉ nói ít người làm theo.
Tâm lòng ích kỷ cứ đeo,

732

Thanh Sĩ 29

- Của ai thấy cũng muốn quèo lấy đi.
Trước khi làm nhớ xét suy,
Lợi mình hại kẻ bỏ đi chớ làm.
Của nên thí chớ nên tham,
Mở lòng nhân đức chớ nham hiểm lòng.
Giúp nhau kẻ của người công,
900. Cho không ai đói cũng không ai nghèo.
Nhiều người trong cảnh nhóc nheo,
Lắm khi chẳng có cơm thiu lót lòng.
Vợ con tay dặt tay bông,
Thấy vậy há chẳng động lòng thi ơn?
Mọi người nên mở lòng nơn,
Chớ nên riêng sống chẳng cần giúp ai.
Mỗi người hợp lại một tay,
Nhà xây được lớn đất cày được xa.
Thù nhau mấy cũng nên hòa,
910. Để cho sự sống mỗi nhà an vui.
Làm người phải xứng đáng người,
Ở ăn cho sạch nói cười cho thanh.
Con người thấy lợi ra giành,
Khác nào thú vật chạy tranh lấy mồi.
Lợi chung việc đáng lắm rồi,
Lợi riêng để hại cho người là nơn.
Từ xưa chí đến bây giờ,
Những người bất nghĩa ai thờ tới đâu.
Giàu sang bạc chất ngang đầu,
920. Làm điều bất chánh có lâu bao giờ.
Thấy ai lâm nạn ngó lơ,
Khi mình hữu sự khó nhờ người ta.
Ở đời có lại có qua,
Biết mình không biết người là lầm sai.
Muốn cho dân chúng thời nay,

30 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Biết đem hột muối chia hai cho người.
Thấy hư dạy dỗ không cười,
Nghe ai nói phải thì vui học đòi.
Mỗi người tự tánh biết soi,
930. Lựa câu để nói lựa nơi để làm.
Phận anh anh biết xử kham,
Phần em em cũng tự làm cho xong.
Chồng không để thẹn làm chồng,
Vợ không để thẹn vợ trong gia đình.
Ở ăn cho có nhơn tình,
Lúc nào cũng giữ công minh việc làm.
Bao nhiêu đó biết gìn kham,
Cũng tăng nhân phẩm nữ nam được nhiều
Con ơi ! Con rán gọi kêu,
940. Kêu cho ai cũng biết theo đường lành.
Bỏ điều dối trá lưu manh,
Biết tôn trọng cái giá danh con người.
Tự mình biết sự hổ người,
Không làm những việc nhạo cười người ta.
Lời chi nói cũng ôn hòa,
Tránh xa gây gổ cũng xa nịnh lừa.
Vớ ai đều cũng dạ thưa,
Thật tình lễ phép chẳng ưa làm màu.
Giàu không tự ý mình giàu,
950. Quyền cao mà chẳng tự cao hơn người.
Nói ra thì biết nhường lời,
Thông minh nhưng chẳng chê người dại ngu.
Giữ tròn nhân cách trượng phu,
Không cho giai cấp làm mù lương tri.
Con ơi ! Càng biết đạo nghi,
Càng làm đẹp đẽ hạnh nghi con người.
Ở ăn qui củ trong đời,

Thanh Sĩ 31

- Trong thời thuận thảo ngoài thời hòa vui.
Nhờ ơn cha mẹ dưỡng nuôi,
960. Thì không thể trở nên người con hư.
Trọn câu tử hiếu phụ từ,
Đó là căn bản đạo người xưa nay.
Ở đời dù gái hay trai,
Khi ăn trái phải nhớ ai công trồng,
Chịu ơn chẳng đáp đền xong,
Sống thì hổ mặt thác không siêu hồn.
Chớ cho trốn nợ là khôn,
Kiếp này không trả sẽ dồn kiếp sau.
Dù cho có lắm bôn đào,
970. Cuối cùng cũng bị nghiệp bao lấy mình.
Cho nên trong lúc sanh bình,
Nợ nào cũng phải cố tình trả xong.
Nợ trần khi đã thật không,
Chẳng còn bị cuốn lôi trong cõi trần.
Rán nên tu dưỡng tinh thần,
Dừng cho các nghiệp buộc thân sau này.
Nghiệp siêu thì cố tạo gây,
Còn như nghiệp đọa bỏ ngay không làm.
Ở phạm tạo nghiệp phi phạm,
980. Chỉ làm rồi kiếp không làm đọa thân.
Con ơi ! Nhớ gọi khách trần,
Nên làm như thế cho thần thức siêu.
Lửa tuy một đóm không nhiều,
Nhưng mà có thể đốt tiêu cả rừng.
Chỉ trong một phút hận sân,
Làm tan nát cả nghĩa nhân một đời.
Phải nên bình tĩnh con ơi,
Hư rồi khó sửa rách rồi khó khâu.
Việc chi cũng xét đuôi đầu,

32 *Ánh Sáng Từ Bi*

990. Chớ đừng nói bướng làm nhau không nên.
 Những điều như xấu cố quên,
 Để cho trí não trở nên sáng lần.
 Một khi sáng sửa tinh thần,
 Việc làm sẽ được khỏi phần lầm sai.
 Sáng tâm thì sáng mắt tai,
 Mắt tai muốn sáng phải quay về tâm.
 Trong tâm muốn hết sai lầm,
 Đừng cho ngoại cảnh nó xâm nhập vào.
 Định tâm khó biết là bao,
1000. Nhưng tâm khi định vật nào dám so.
 Định tâm nào phải hết lo,
 Nhưng lo ấy chẳng phải cho tánh phạm.
 Lòng lo rộng lớn bao hàm,
 Lo dân còn khổ lo làm độ dân.
 Thay vì lo việc riêng thân,
 Để lo cho khắp thế trần thoát mê.
 Người tu lo liệu trăm bề,
 Đâu ngồi một chỗ ha hê sớm chiều.
 Thấy đời càng khổ bao nhiêu,
1010. Trong lòng càng phải lăm điều lo toan.
 Tuy lo mà chẳng mê man,
 Nên không bị kéo vào đàng yêu ma.
 Kệ kinh dạy để làm ra,
 Phật không dạy để ngồi mà tụng suông.
 Vừa xem vừa phải hành luôn,
 Tu như thế mới chánh đường con ơi.
 Kệ kinh chẳng thuộc một lời,
 Lòng từ bi có cũng ngồi Tòa sen.
 Những người lòng dạ bạc đen,
1020. Tụng cho đến chết không lên Phật đài.
 Trau trong chớ chuốt bên ngoài,

736

Thanh Sĩ 33

- Thế gian dụng tướng Phật ngài dụng tâm.
Tu lâu không đạt huyền thâm,
Phân nhiều khẩu Phật mà tâm độc xà.
Chỉ lo dọn dẹp ngoài da,
Trong tâm bỏ phế hơn là rừng hoang.
Dối lòng dối cả thế gian,
Tu như thế ấy tội càng lớn thêm.
Giờ này cũng đã nửa đêm,
1030. Thấy con trần trọc mẹ mềm ruột gan.
Mượn lời trong chốn không gian,
Cùng con trò chuyện đá vàng đời nay.
Có đêm nhứt định có ngày,
Có phạm tất có Phật đài ở con.
Có đời chết chóc héo von,
Cổ nhiên có cảnh sống còn an vui.
Ấy là cảnh Phật con ơi !
Chúng sanh muốn biết hãy dời đến xem.
Khác hơn cõi thế tèm lem,
- 1040 Ở nơi cõi Phật Tòa sen chói lòa,
Phật nào cũng ở trên hoa,
Không hề chết mất không già bệnh thân.
Dung nhan đẹp khác phạm nhân,
Vị nào cũng đủ tinh thần quang minh.
Thật là trường cửu hòa bình,
Đáng cho nam nữ siêu sinh cõi này.
Cõi này không phải mới đây,
Mà từ vô thủy đến nay có rồi.
Nhiều người đã tới đây ngồi,
1050. Vẫn còn vô số kẻ trôi biển trần.
Nhìn vào khổ ách muôn dân,
Khiến lòng từ mẫn như dân nát tan.
Quyết ra tay cứu thế gian,

34 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Lấp xong biển khổ lòng vàng mới ung.
Dạy tu để cứu khổ dân,
Chớ không dạy chỉ lo thân quên người.
Gặp khi binh lửa khắp nơi,
Người tu càng phải giúp đời nhiều hơn.
Người tu phải có lòng nhơn,
1060. Tu như thế mới đúng chơn giáo truyền.
Khổ nạn còn có vô biên,
Đâu đành ngồi ngó não phiền của dân.
Con ơi ! Dù phải tảo tần,
Cũng đừng bỏ dạ cứu trần thoát mê.
Riêng thân đâu có nặng nề,
Miễn đời nhẹ gánh cũng hê hả lòng.
Hiện giờ khắp chốn Tây Đông,
Hóa thân Bồ Tát đầy trong cõi trần.
Đó đây kêu gọi không ngừng,
1070. Kêu cho sanh chúng xả thân tu hành.
Bỏ lòng giết hại lẫn tranh,
Tạo nên hạnh phúc bình thanh lâu dài.
Mạng người ai cũng như ai,
Vì mình mà nữ xuống tay sao đành.
Thù nhau dù có muôn thành,
Giờ này cũng rạn mở tình thứ tha.
Nếu mình tha thứ người ta,
Thì người ta sẽ thứ tha cho mình.
Trong đời nhiều lúc vô tình,
1080. Mà gây tội lỗi vào mình không hay.
Lỗi mà thú nhận ra ngay,
Muôn người chỉ có một hai là cùng.
Một khi nổi gió ùng ùng,
Thì cây cội ngã nào không bao giờ.
Hành vi lỗi chẳng nằm trơ,

738

Thanh Sĩ 35

- Mà là lỗi ấy hại cho nhiều người.
Lỗi dù che đậy bao nơi,
Đến khi rớt cuộc thì người cũng hay.
Lỗi mình biết trước hơn ai,
1090. Trong tâm lo sợ mỗi ngày không ngưng.
Tránh đừng phạm lỗi vào thân,
Lỗi như đã phạm thì cần hỏi ngay.
Chớ cho lỗi ấy kéo dài,
Sớm ngày hối cải sớm ngày an tâm.
Trả vay định luật không lằm,
Nên khuyên sanh chúng chớ nên khinh lờn.
Dứt xong cái tánh ngã nhờn,
Tự nhiên sẽ hết tham sân trong lòng.
Tham sân khi đã sạch không,
1100. Ưu sầu phiền não trong lòng cũng tiêu.
Ngã nhờn tánh ấy còn nhiều,
Dẫu tu muôn kiếp chẳng siêu Phật đài.
Con ơi ! Nhớ bảo gái trai,
Mấy điều ấy rán miệt mài cho nên.
Thành công do ở chí bền,
Đừng lòng sớm nhớ chiều quên không đành.
Đã tu thì phải có hành,
Tu sông cửa miệng hổ danh nhà thiền.
Không cần ai bảo ai khuyên,
1110. Cũng thông hai chữ tu hiền gần nhau.
Tu hung Phật dạy hồi nào?
Đời nay lắm kẻ hùng hào sự tu.
Tu cho sáng chớ tu mù,
Tu cho siêu thoát chớ tu tiêu hồn.
Tu về Cực Lạc tu khôn,
Tu nơi địa ngục tu phồn đại ngu.
Cũng thời nhập đạo vào tu,

36 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Người hầu Phật Tổ kẻ châu ma vương.
Sự tu vốn có hai đường,
1120. Chúng sanh cần phải tìm phương mà về.
Đường tà càng buộc kiếp mê,
Chỉ đường chánh mới tựu tề giác quang.
Đạo tà thường hại thế gian,
Còn đường đạo chánh luôn toan cứu đời.
Đạo tà như đám sương mờ,
Còn đường đạo chánh như Trời sáng ra.
Tà làm tối mắt người ta,
Chánh làm sáng mắt trẻ già khắp nơi.
Chánh tà khéo chọn con ơi !
1130. Bước sai một bước khổ đời muôn năm.
Chúng sanh như lạc rừng thâm,
Lấy sao làm dấu để tìm hướng ra.
Cứ quanh trong chốn rừng già,
Thân kia khó tránh hùm tha ngày nào.
Biết nguy thì phải trốn mau,
Trói tay rồi mới tẩu đạo kịp đầu.
Muốn đi qua khỏi sông sâu,
Phải lo sắm đủ thuyền tàu trước đi.
Qui y mà chẳng hành y,
1140. Ngàn đời cũng chẳng thoát ly cõi trần.
Có thân sớm liệu lấy thân,
Đừng chờ hấp hối mới lần chuỗi tay.
Tu trong chớ có tu ngoài,
Thật lòng mộ đạo chớ bày dối tu.
Trời trong bỗng có mây mù,
Nay an mai chẳng sự đâu thể ngờ.
Xảy ra bão tố khắc giờ,
Đủ làm vạn vật xác xơ lấm rồi.
Biển thiên đã định trong đời,

Thanh Sĩ 37

1150. Xưa nay như thế mặc người tin không.
 Nếu tin tin chắc nơi lòng,
 Thường ngày tinh tấn gắng công tu hành.
 Không màng thế sự lợi danh,
 Chỉ lo bữa rộng chơn tình từ bi.
 Làm cho mình hết mê si,
 Đồng thời giúp kẻ khác đi chánh đường.
 Đạo mẫu nhưt quyết phô trương,
 Khiến cho ai cũng thiện lương như mình.
 Tam qui ngũ giới chặt gìn,
1160. Xây nên hạnh phúc hòa bình khắp nơi.
 Treo gương bác ái tốt tươi,
 Mở đường sáng rộng cho người đi theo.
 Kêu dân giúp kẻ khó nghèo,
 Gọi người hợp tác để gieo giống lành.
 Nhà nhà nỗ lực tu hành,
 Không ai gây gổ tranh giành với ai.
 Trẻ già ăn ở thẳng ngay,
 Thương nhau như thể chân tay ruột rà.
 Đầu làng cuối xóm thuận hòa,
1170. Không ai mất của không nhà hàm oan.
 Nhà nào cũng được ngủ an,
 Không còn thấy kẻ ngoài đàng ăn xin.
 Được vinh thì cũng đồng vinh,
 Khổ vui đều biết lấy tình sót san.
 Chẳng nghe thấy kẻ tham gian,
 Tạo nên xã hội hoàn toàn thanh liêm.
 Hiếu trung ăn ở trọn niềm,
 Sống không hổ thẹn cổ kim chút nào.
 Điều này không phải chiêm bao,
1180. Quyết tâm có một ngày nào dựng lên.
 Con ơi ! Nói phải làm nên,

38 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Luận suông đến chết tuổi tên không thành.
Giảng kinh miệng đọc tâm hành,
Chấp tay thì phải lòng thành Nam mô.
Học câu Bồ Tát hư vô,
Của người muốn hốt vào bồ sao nên.
Nếu bờ giác ngạn muốn lên,
Nợ nần chớ có chất trên vai nhiều.
Vai càng nhẹ gánh bấy nhiêu,
1190. Chân càng nhẹ bước dễ trèo lên cao.
Tu hành cũng thế khác nào,
Nghiệp mê càng nhẹ càng mau đắc thành.
Nhà tu thì phải làm lành,
Trọng điều phước đức hơn danh lợi trần.
Tu cho mình mãi tinh thần,
Sáng hơn kẻ tục muôn phần là tu.
Tu còn tâm trí mờ lu,
Tại người chưa được tóm thu vọng trần.
Phải cho đoan chính nhơn thân,
1200. Trong lòng bình tĩnh xét cân mọi điều.
Những gì còn có bao nhiêu,
Tự mình biết rõ chẳng điều nào sai.
Lấy tâm thông trị bên ngoài,
Đừng cho ngoại vật đọa đày trong tâm.
Vọng tình như đá nam châm,
Cảnh trần như sắt đến gần hút ngay.
Cảnh xem tình chẳng động lay,
Là điều rất khó xưa nay ít người.
Việc chi dù khó mấy mươi,
1210. Lòng người nhưt quyết rớt rời cũng nên.
Người tu cần có chí bền,
Gặp bao thử thách cũng nên kiên trì.
Ngày nay được biết qui y,

Thanh Sĩ 39

- Là do tiền kiếp đã đi đường lành.
Tu thêm nhứt định sẽ thành,
Cũng như giàu có nhờ dành nhiều năm.
Đạo thành rõ mỗi huyền thâm,
Như mù được sáng hết lăm đường đi.
Sự vui còn có chi bì,
1220. Chúng sanh còn ngại nỗi gì thờ ơ.
Ngồi không nói việc thiên cơ,
Đâu bằng độ thể được nhờ áo cơm.
Dù cho bận việc sớm hôm,
Trong lòng cũng chớ quên dân nghèo nản.
Tu cho lợi ích thế gian,
Xin đừng tu bỏ xóm làng bơ vơ.
Giúp người chớ lựa thân sơ,
Làm ơn chớ có bao giờ kể ơn.
Ở cho đáng mặt hiền nhơn,
1230. Kẻ xa cũng mến người gần đều ưa.
Những lời chửi rửa nên chừa,
Nói năng thêm bớt trây trua cũng đừng.
Một mình trong bốn vách vờng,
Vẫn coi như trước Triều Thần nghiêm trang.
Không nên nói bướng nói càng,
Đồng thời cũng giữ đàng hoàng dung nghi.
Trong tâm còn tưởng quấy chi,
Trừ xong chớ để thật thi ra ngoài.
Mỗi khi tâm vọng trừ ngay,
1240. Tức nhiên hành động hại tai không còn.
Nhớ câu nước chảy đá mòn,
Thường ngày biết sửa lỗi còn vào đâu?
Người thường hăng hái buổi đầu,
Sau rồi lơ lãng khác nào lửa rơm.
Trong nhà muốn có hoa thơm,

40 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Không trông chẳng tưới hoa đơm bao giờ.
Lập trang chỉ có để thờ,
Chẳng lo cúng bái bao giờ trang linh.
Tu hành mà thiếu đức tin,
1250. Để cho ma quỷ dễ dành đường cong.
Tu theo chiều gió phần đông,
Gìn tâm cứng tợ sắt đồng ít ai.
Tại sao tu hủy tu hoại,
Mà không thành Phật tại hay tu càng.
Tu không nhứt định con đàng,
Đàng nào cũng muốn bước sang uổng đời.
Nhiều người nào khác con dơi,
Ba hồi làm chuột ba hồi làm chim.
Thương đời chẳng nở ngồi im,
1260. Con ơi ! Cùng Phật lo tìm cứu dân.
Mặc cho nắng Sở mưa Tần,
Từ bi vẫn đặt gót chân khắp cùng.
Ngày nào còn kẻ lao lung,
Người tu chưa được toại lòng ở con.
Biển non có lúc cạn mòn,
Tình-yêu-nhân-loại vẫn còn luôn khi.
Thuyền từ xuôi ngược cứ đi,
Vớt cho hết khách lâm nguy giữa giòng.
Từ bi tình ấy mênh mông,
1270. Mãi lo đắp lạnh quạt nồng cho dân.
Tu không giúp đỡ thôn lân,
Chữ tu ấy có ai cần làm chi.
Khá khuyên nhủ các tăng ni,
Chớ nên yếm thế hãy đi độ người.
Đang cơn ách nước tai trời,
Ngồi yên tụng niệm sao rồi chữ tu.
Ví dầu mất buổi công phu,

Thanh Sĩ 41

- Giúp đời được lợi chữ tu cũng tròn.
Riêng mình mặc đẹp ăn ngon,
1280. Còn người đói rách lòng son đầu đành.
Thấy ai khổ biết động tình,
Không lần chuỗi hạt cũng thành Phật Tiên.
Khởi tâm lành khó vô biên,
Người nào có được Thần Tiên chẳng phàm.
Rán làm những việc khó làm,
Quý Thần nể mặt thế phàm kiêng oai.
Hứa làm gì chớ để sai,
Nguyện tu thì phải thường ngày lo tu,
Nếu tâm còn thấy mờ lu,
1290. Phải cần tịnh niệm công phu thêm dày.
Khi lòng nghĩ quấy trừ ngay,
Quấy không còn vọng huệ khai ra liền.
Hết tâm tưởng quấy là Tiên,
Còn tâm tưởng quấy là miền trần gian.
Ngàn năm rừng bụi bỏ hoang,
Chỉ trong chốc lát phá tan dễ gì.
Nếu không chịu khó kiên trì,
Loạn tâm kia có dễ gì bình xong.
Giặc nào bằng thứ giặc lòng,
1300. Lúc nào cũng đánh chớ không lúc ngừng.
Phải lo dè dặt canh chừng,
Hớ hình một tí địch quân nó vào.
Thói quen không thể trừ mau,
Đừng cho tật xấu nó vào ở lâu.
Trong tâm có Phật rán cầu,
Phật tâm thấy được đạo màu chứng khai.
Chớ tu ỷ lại Phật ngoài,
Mà cần phải kiếm Như Lai trong lòng.
Nếu không tìm thấy Phật trong,

42 *Ánh Sáng Từ Bi*

1310. Phật ngoài cũng sẽ khó mong lại gần.
 Hãy nên tự-chủ-tinh-thần,
 Đừng cho vật chất xa gần khiến sai.
 Chỉ huy được cả trong ngoài,
 Hoàn toàn an lạc đủ đầy tự do.
 Cái bầu vũ trụ thật to,
 Nhưng tâm người lấy độ so kém gì.
 Tâm không có sắc màu chi,
 Chấp nơi màu sắc dễ gì thấy tâm.
 Trong khi đi đứng ngồi nằm,
1320. Tự mình phản chiếu coi tâm thế nào.
 Bốn tâm vốn chẳng ra vào,
 Đã không trên dưới sắc màu cũng không.
 Thấy tâm phải thấy bằng lòng,
 Bỏ lòng thì chớ có hòng thấy tâm.
 Con ơi ! Muốn rõ huyền thâm,
 Mỗi manh ấy rán kiếm tâm cho ra.
 Tự làm chớ cậy người ta,
 Vì rằng thành Phật thành ma tại mình.
 Khó ngăn lục đục thất tình,
1330. Cố ngăn sẽ được cố gìn thì nên.
 Có điều cần nhớ chớ quên,
 Hơn nhau ở một chữ bền mà thôi.
 Nay chưa xong được thì moi,
 Moi chưa thì một cũng rồi chẳng không.
 Thích Ca cũng phải dày công,
 Chớ không đạt được lục thông tức thời.
 Thiện nam tín nữ khắp nơi,
 Cũng nên lấy đó để soi không lầm.
 Tu hành có được nhứt tâm,
1340. Thành công chắc chắn như cầm trong tay.
 Tu lâu không kiên Phật đài,

Thanh Sĩ 43

- Bởi tu cửa miệng chẳng hay tu lòng.
Cho ra chỉ có một đồng,
Muốn vào cả vạn tiền công tiền lời.
Mới vừa lạy Phật ban mời,
Kế chiều đó muốn được ngồi Tòa sen.
Ở trần dối trá đã quen,
Khi vào cửa Phật cũng bèn dối luôn,
Thấy đời tu dối thêm buồn,
1350. Gạt người còn muốn gạt luôn Phật Trời.
Người tu người khỏi khổ đời,
Lợi chi cho Phật mà người kể công.
Tu thì phải nhớ thành lòng,
Dối tu thêm tội đừng hòng vãng sanh.
Ngoài đời đủ lối cạnh tranh,
Trong chùa chỉ một đường lành mà thôi.
Chưa tu xảo quyết đành rồi,
Khi tu thì phải ra người hiền lương.
Cá không ăn muối cá ươn,
1360. Người không nghe Phật người vương khổ nạn,
Nhà tu chớ có ham sang,
Nên ham làm phước làm doan cho đời.
Sang không dứt nghiệp luân hồi,
Phước làm được hết kiếp người trầm luân.
Chúng sanh chớ có ngại ngần,
Thật tu sẽ chẳng mất phần tương lai,
Sống trong thời buổi hiện nay,
Biết tu hành, biết lạt chay ít người.
Cho nên kẻ biết tỉnh hồi,
1370. Thật là của quý vàng mười khó so.
Con ơi ! Cùng Phật toan lo,
Người nào chưa biết nhắc cho họ tường.
Chợ đời đủ thứ ghen tương,

44 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Đâu bằng cửa đạo yêu thương một tình.
Đời mưu lo sống riêng mình,
Đạo luôn xây dựng hòa bình sống chung.
Đời lo xác thịt thung dung,
Đạo ngoài xác thịt còn trong tinh thần.
Đời lo thân chẳng yên thân,
1380. Đạo vui thể chất tinh thần cũng vui.
Đời sau khi chết là rồi,
Đạo sau khi chết còn ngồi Tòa sen,
Đời nằm trong bức màn đen,
Đạo ra khỏi giếng nhìn xem bầu trời.
Đời hay vướng mắc không rời.
Đạo luôn siêu thoát mọi nơi buộc ràng,
Đời thường ăn ở tham gian,
Đạo bao giờ cũng giữ đàng thẳng ngay.
Đời lo cửa đóng then gài,
1390. Đạo thì mở rộng cửa ngoài cửa trong.
Đời hay đối xử hẹp lòng,
Đạo thường lấy dạ khoan hồng thứ tha.
Đời hay gây ít khi hòa,
Đạo thường hòa chẳng muốn nhà nào gây.
Đời hay phân biệt đó đây,
Đạo xem như thể chơn tay ruột rà.
Đời vì mình hại người ta,
Đạo vì người dám bỏ qua thân mình.
Đời hay hỗn loạn gia đình,
1400. Đạo luôn ngăn nắp phân minh trong nhà.
Đời thường con ngõ nghịch cha,
Đạo thì phụ tử hiền hòa luôn khi.
Đời hay ăn nói vô nghì,
Đạo bao giờ cũng nhu mì ngữ ngôn.
Đời thường tự đắc tự tôn,

Thanh Sĩ 45

- Đạo luôn khiêm nhượng dù khôn hơn người.
Đời nghe ai lỗi thì cười,
Đạo xem kẻ quấy kiếm lời nhủ khuyên.
Đời thường khinh nghĩa trọng tiền,
1410. Đạo thì trọng nghĩa xem hèn tiền nong.
Đời xem kẻ nạn ngồi trông,
Đạo trông ai khổ ra công giúp liền.
Đời nghe thấy lợi như điên,
Đạo nghe thấy lợi nhớ liền nghĩa nhân.
Đời thường đức hạnh không cần,
Đạo cho đức hạnh là phần lớn lao.
Đời tôn áo rộng mũ cao,
Đạo tôn ích lợi đồng bào lên trên.
Đời thường ân nghĩa hay quên,
1420. Đạo ân đã thọ lo đền cho xong.
Đời làm một chút kẻ công,
Đạo thành thật giúp chẳng mong ân đền.
Đời hay khinh dưới ganh trên,
Đạo thì trên kính dưới nên đỡ đàn.
Đời thường chỉ biết lo thân,
Đạo lo cho khắp xa gần ấm no.
Đời hay lấy chớ ít cho,
Đạo cho ít lấy vì lo phước điền.
Đời thường chia rẽ lảng giềng,
1430. Đạo luôn hòa hợp kết liên xóm làng.
Đời gây lăm sự tóe tang,
Đạo làm non nước vinh quang thái bình.
Đời hay thích việc sát sinh,
Đạo không muốn sự chống kình giết nhau.
Đời làm nhọn loại khổ đau,
Đạo mưu sanh chúng chỗ nào cũng vui.
Đời như chỉ quần rồi nùi,

46 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Đạo như bàn thạch được giới thêm tròn.
Đời như cột mọt đem sơn,
1440. Đạo như lầu ngọc có non xây thành.
Đời như bọt nước đầu gành,
Đạo như biển rộng trời xanh bao tròn.
Đời làm cha phải xa con,
Đạo làm vợ biển chồng non được gần.
Đời xem thường việc hiếu thân,
Đạo bao giờ cũng trọng ân sanh thành.
Kê sao hết việc tốt lành,
Của người đạo đức phải hành động ra.
Những lời dạy của Thích Ca,
1450. Làm theo chẳng để sai ngoa điều nào.
Nói ăn mà chẳng ăn vào,
Nói cho đến chết bụng nào có no.
Vào tu việc thiện không lo,
Tu cho đến đốt ra tro chẳng thành.
Chữ tu liền với chữ hành,
Tu không hành đúng thì đành ra ma.
Không thành bởi tại người ta,
Chớ không tại Phật Thích Ca dạy lầm.
Con ơi ! Bảo chúng sanh tâm,
1460. Bao nhiêu đạo pháp vẫn nằm trong dân.
Hồi đầu thấy đạo bên chân,
Còn mê tuy đạo ở gần mà xa.
Kỳ này nếu chẳng tỉnh ra,
Muôn thu khó gặp để mà hồi tâm.
Giữa đêm trong lúc yên nằm,
Khó kêu mở mắt khó làm dậy ngay.
Người nào dù ngủ mấy say,
Nghe nhà cháy cũng thức ngay ra liền.
Dù mê lắm cuộc trần duyên,

750

Thanh Sĩ 47

1470. Khi nghe tận thể cũng nên tỉnh hồn.
 Bao nhiêu ác nghiệp đổ dồn,
 Sắp gần đến lúc trả chung tai nạn.
 Điền viên sự sản tan hoang,
 Chúng sanh đâu cũng khóc than lu bù.
 Xác thối như lá mùa thu,
 Có nhiều thứ chết biết đâu mà lường.
 Người cùng nhau ghét hơn thương,
 Đông Tây Nam Bắc đầy đường máu rơi,
 Sau khi đổi đất thay trời,
1480. Kẻ còn sống sót trên đời hiếm hoi.
 Nếu đường chánh đạo không noi,
 Khó mong tồn tại để coi lập đời,
 Người đi quá sức của người,
 Nếu không oai lực Phật Trời khó ngăn.
 Mất phạm không thấy quyền năng,
 Quyền năng đã có vô ngần từ xưa.
 Gặp khi hạn mới trông mưa,
 Bây giờ còn mạnh người chưa vái trời.
 Tai bay họa gởi giữa vời,
1490. Từ đâu đưa tới người đời chưa hay.
 Hễ chim thì tự nhiên bay,
 Cá thời biết lội có sai bao giờ,
 Chúng sanh chớ có thờ ơ,
 Hãy tìm đường chánh để nhờ thân sau.
 Đợi khi mưa đổ ào ào,
 Mới lo mua lá bào nhào tẩm thân.
 Làm hiền hiền đến bên chân,
 Làm hung hung dính sau lưng không rời.
 Thích ai người đó đến chơi,
1500. Hung mà muốn được hiền mời khó thay.
 Nhân nào quả nấy không sai,

751

48 *Ánh Sáng Từ Bi*

Đừng gây nghiệp dữ phải gây nghiệp lành.
Xưa nay dạy việc tu hành,
Muốn người tránh nghiệp bất lành về sau.
Cũng vì nghiệp ác gây vào,
Chúng sanh cứ mãi chuyền lao trong trần.
Nay không chấm dứt ác nhân,
Sẽ lưu ác báo cho thân mai này.
Khổ thân chẳng phải phút giây,
1510. Mà là khổ ấy kéo dài vô biên.
Sống trong cảnh khổ triền miên,
Thức thần do đó đảo điên lu mờ.
Chúng sanh lắm kiếp không ngờ,
Trước kia thú vật bây giờ người ta.
Khi người khi thú khi ma,
Đều do nghiệp tạo sanh ra sáu đàng.
Làm người còn trí minh quang,
Sa vào thú vật hoàn toàn tối tăm.
Khó nghe được pháp huyền thâm,
1520. Khó gần chư Phật khó sanh làm người.
Đọa đày biết thử nào thôi,
Thân này vừa tắt kế mỗi thân sau.
Vô cùng thảm khóc đón đau,
Mỗi đời mỗi khổ đời nào được vui.
Đốt người kế bị người thui,
Sớm đi đóng quách chiều chui vào hòm.
Nếu đem mắt huệ ra dòm,
Mỗi sanh chúng có mỗi non xác trần.
Mỗi lần sanh mỗi bỏ thân,
1530. Có ai được hưởng trường sanh bao giờ.
Chúng sanh vì quá mê mờ,
Bao nhiêu kiếp trước hiện giờ đều quên;
Ngày nay có Phật gọi lên,

752

Thanh Sĩ 49

- Cũng cần nhớ lại để bền tâm tu.
Lần này phá được trí ngu,
Sẽ tìm thấy lộ về châu Như Lai.
Thật tu sẽ được thành ngay,
Nếu không thành Phật chịu đày thế cho.
Muôn qua sông được gặp đò,
1540. Lo gì chẳng được tới bờ bên kia.
Mau lên thuyền nọ sắp lia,
Trễ qua biết thuở nào về tới nơi.
Rán khuyên người gấp con ơi,
Đời này tu được hơn đời ngàn xưa.
Sự tu rất ít người ưa,
Mà ưa tu được ngày xưa đâu bằng.
Gặp muôn ngàn sự khó khăn,
Mà không thối chí Qui Thần cũng kinh.
Đời càng tiến bộ văn minh,
1550. Người tu càng dễ rung rinh tâm lòng.
Chặt gìn được cái tâm không,
Khó hơn đem cột mà trông biển sâu.
Khó tu mà vẫn tu cầu,
Con ơi ! Người đó nào đâu phải thường.
Dù cho các Phật mười phương,
Cũng đem lòng kính hướng phùng trần gian.
Đến khi đất hóa ra vàng,
Chúng sanh mới biết đạo tràng là cao.
Con ơi ! Lăn lóc đường bao,
1560. Thà cam bỏ xác chớ nao núng lòng.
Cứ đem bác ái đại đồng,
Gieo sâu đến tận đáy lòng chúng sinh.
Chủ trương nhơn loại hòa bình,
Phá tan thế lực chống kinh Đông Tây.
Mạng người ai cũng như ai,

50 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Phải nên tôn trọng chớ bay rẽ khinh.
Hại người để lợi cho mình,
Trái bề nhờn đạo trái tình từ bi.
Của người mình đến cướp đi,
1570. Của mình kẻ có kiêng gì ở đâu.
Đua nhau giành giựt xé xâu,
Gọi khôn chớ thật là ngu tột đời.
Thẳng ngay ăn ngủ yên nơi,
Vạy tà đi đứng nằm ngồi đều lo.
Hòa nhau của chất đầy kho,
Gây nhau chén bát nồi ơ tan lành.
Thuận nhau ăn đủ mặc lành,
Nghịch nhau bụng đói thân trần nghêu ngao.
Ở đời bất luận người nào,
1580. Loài người ai cũng như nhau nên hòa.
Trắng đen thì cũng người ta,
Chớ nên lấy đó làm đà thấp cao.
Khác nhau khác tiếng khác màu,
Cũng đồng giá trị như nhau con người.
Lấy lòng bình đẳng tốt tươi,
Không nên phân biệt là người trắng đen.
Biệt phân hành động dữ hiền,
Con người ai cũng đồng quyền như ai.
Không nên lợi dụng quyền oai,
1590. Nhẫn tâm đàn áp khiến sai người nào.
Chỉ cần giúp đỡ lẫn nhau,
Cho người nào cũng dồi dào áo cơm.
Việc làm này rất nên thơm,
Ước mong ai cũng sẵn lòng làm theo.
Bao nhiêu tang tóc khó nghèo,
Chẳng còn duyên có bám đeo con người.
Mới nghe qua chớ vội cười,

Thanh Sĩ 51

- Thử làm sẽ thấy tốt tươi ngàn nào.
Biết tôn quyền lợi như nhau,
1600. Thì không đến nổi máu đào tuôn rơi.
Đừng xem của lớn hơn người,
Chẳng bao giờ có tội bởi nước non.
Nghĩa còn tiền bạc sẽ còn,
Nghĩa tiêu tiền bạc cũng mòn tiêu theo.
Nghèo tiền việc nghĩa chớ nghèo,
Tiền nghèo người mển, nghĩa nghèo người xa.
Nghèo tiền có thể kiếm ra,
Còn nghèo việc nghĩa khó mà lập thân.
Nghĩa là tế thể an dân,
1610. Giúp người hữu sự không cần lợi chi.
Ngôn từ hoặc ở hành vi,
Cũng đều có thể cứu nguy cho người.
Phải nên tùy lúc tùy nơi,
Để dùng việc nghĩa cho đời nhờ ra.
Ở trong xã hội người ta,
Rất cần lấy nghĩa để mà đối nhau.
Chỗ nào đạo nghĩa được cao,
Thì là chỗ ấy xáo xào sẽ không.
Đời càng lắm việc bất công,
1620. Thì là việc nghĩa càng trông cậy nhiều.
Người càng giác ngộ bấy nhiêu,
Càng làm việc nghĩa thêm nhiều hơn xưa.
Kể cho mình bực Đại Thừa,
Xem thường việc nghĩa là chưa đúng đường.
Nghĩa không kém tám Đại Vương,
Nếu cho việc nghĩa tầm thường là sai.
Đạo cùng với nghĩa không hai,
Chia hai đạo nghĩa là sai đường lành.
Đạo mà có nghĩa mới thành,

52 *Ánh Sáng Từ Bi*

1630. Nghĩa càng được rộng đạo lành càng tươi.
Giữa người đối xử với người,
Càng nhiều đạo nghĩa thì đời càng thanh.
Muốn danh phải giữ chánh danh,
Nếu danh không chánh họa sanh đến mình.
Chánh danh không kẻ nào kinh,
Tà danh dẫu có giữ gìn cũng tiêu.
Chánh danh người đến khỏi kêu,
Tà danh gọi chẳng ai theo bao giờ.
Chánh danh thiên hạ được nhờ,
1640. Tà danh thiên hạ như cờ tống ôn.
Chánh danh mới thật là khôn,
Tà danh chỉ gọi là phôn đại ngu.
Ngu như kẻ khát uống dầu,
Ngu như lũ bướm bay vào đèn chong.
Điều chi trái với lẽ công,
Mạnh như Ông Hạng cũng không lâu dài.
Được quyền chớ hiếp hại ai,
Hại người nhứt định quyền oai không còn.
Lấy tình của mẹ thương con,
1650. Để thương người khác oán hờn sẽ không.
Sống trong tâm đức đại đồng,
Trên không ai oán dưới không ai thù.
Sáng đừng lừa gạt kẻ mù,
Khôn đừng lợi dụng người ngu hơn mình.
Gạt mù sẽ hóa ra manh,
Lừa ngu sẽ bị trở thành người nông.
Được thông dạy kẻ chưa thông,
Vui cùng đồng hưởng khổ cùng đồng chia.
Mẹ con tình ấy không lia,
1660. Người đâu cũng mến Trời kia cũng chiều.
Ở đây chẳng lựa nói nhiều,

756

Thanh Sĩ 53

- Mấy lời trên đó làm theo quý rồi.
Gặp khi đạo nghĩa suy đồi,
Khó tìm được kẻ thương người như thân.
Thị thành cho đến thôn lân,
Người nào cũng muốn lấy dân làm nề.
Cơm dân ăn uống no nề,
On dân chẳng trả còn tề chặt dân.
Thấy dân khổ bắt nã nùng,
1670. Ai người thiện chí cũng cần ra tay.
Không dân cũng chẳng có ai,
Dân là trụ cột chớ vầy đập dân.
Người nào muốn được lập thân,
Phải cần sống sát với dân chớ rời.
Lòng dân tức thị lòng trời,
Được dân ủng hộ thì đời thành công.
Việc càng lớn tợ núi sông,
Thì càng phải sống được lòng nhơn dân.
Có dân theo kế bên thân,
1680. Không cần phải có phép Thần cũng nên.
Nếu dân chẳng đứng kề bên,
Phép thần có cũng không nên công gì.
Dân như là nước khác chi,
Nước không sẽ chẳng vật gì còn sanh.
Những người muốn lập công danh,
Mà không đoái tưởng dân lành thì nguy.
Đền như các bực từ bi,
Xem thường sống chết cũng vì chúng dân.
Không dân thì đạo chẳng cần,
1690. Đạo cần là bởi có dân trong đời.
Chùng nào dân được thanh thoi,
Đạo không cần mở Phật Trời hết lo.
Dân còn kẻ dối người no,

54 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Đạo cần phổ biến để cho đồng đều.
Đạo không chỉ miệng réo kêu,
Mà còn làm đúng để treo gương lành.
Đời càng muốn việc chiến tranh,
Đạo càng cố động hòa bình nhiều hơn.
Đạo làm cho khắp nhơn dân,
1700. Được cùng hòa hảo tinh thần Bắc Nam.
Ý nguyện nếu chữa được kham,
Thì người hiểu đạo chưa làm chi vui.
Nghe lời Phật bắt bùi ngùi,
Thẹn mình chưa được xong rồi việc chi.
Đôi dòng lệ bỗng lâm ly,
Trong lòng thấy nặng như chì muôn cân.
Bao nhiêu hình ảnh xa gần,
Từ trong trí não lướt lần hiện ra.
Tiếng dân đến tiếng mẹ già,
1710. Vui cười thì ít khóc la thì nhiều.
Chỉ nghe đến có bấy nhiêu,
Tự nhiên cảm thấy như thiêu đốt lòng.
Phật ngài như đã cảm thông,
Bảo rằng bình tĩnh nơi lòng ở con.
Mặc dù kẻ biển người non,
Tâm kia cùng một tất còn gặp nhau.
Cảnh đời khe khát dường bao,
Không mòn chí cả thế nào cũng nên.
Người quên mình chớ để quên,
1720. Tình kia chẳng mất nghĩa đền được xong.
Con ơi ! Nuôi chí đại đồng,
Chúng sanh đâu cũng một lòng thương yêu.
Mặc dù từ nguyện có nhiều,
Cứu dân nhưng cũng phải chiều thời cơ.
Trước sau chỉ cách một giờ,

758

Thanh Sĩ 55

- Ngược xuôi khác hẳn đâu ngờ ở con.
Xuôi thì muôn việc được tròn,
Ngược thì trăm sự phần còn bẽ nhê.
Xuôi thì dễ bước ra về,
1730. Ngược thì khó nối đường quê cho liền.
Mình xuôi người cũng được yên,
Ngược mình thì kẻ cũng điên đảo đời.
Tài hay cũng chẳng qua thời.
Thuyền to cũng phải xem Trời mà đi.
Trước sau lòng vẫn từ bi,
Tạo an thì được tạo nguy thì dừng.
Liệu khi dễ bước dễ dừng,
Tránh cho gánh khỏi nửa chừng gãy đi.
Ngàn xưa cũng đã nhiều khi,
1740. Nay đâu phải mới sơ kỳ ở con.
Đợi muối thì trái mới ngon,
Vội vàng hái lúc còn non chua lè.
Hạn kỳ đã mỏng tợ the,
Nóng lòng mây cũng nhớ đê ở con.
Ân riêng sẽ được đáp tròn,
Nghĩa chung nếu chẳng để mòn trong tâm.
Nghe lời Phật dạy rất thâm,
Nhớ ngay việc mấy ngàn năm qua rồi.
Thấy ngồi nhưng chẳng phải ngồi,
1750. Đạo xong thì mọi việc đời cũng xong.
Nhờ ơn Đức Phật nhủ lòng,
Gút mây liền vệt bóng hồng lộ ra.
Động lòng nước mắt nhỏ sa,
Cúi đầu bái Phật như là tạ ơn.
Xác phàm biết liệu sao hơn,
Chỉ dùng lễ của khách trần đáp qua.
Trời mưa bỗng nặng thêm ra,

56 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Chùng như thay việc trải hoa cúng dường.
Cám ơn Đức Phật không lường,
1760. Đuốc Thần chẳng rọi thì đường đâu thông.
Mắt phàm tuy thấy rằng không,
Nhưng không ấy có thần thông vô cùng.
Vách bao cửa đóng bít bùng,
Bỗng nhiên như đã phá tung hồi nào.
Tưởng mình trong giấc chiêm bao,
Cảnh không giống cảnh tạo đào thế gian,
Phủ bao ánh sáng dịu dàng,
Một vì kim sắc kim quang đứng gần.
Tiếng trong trẻo tợ chuông ngân,
1770. Bảo rằng sự giả với chân xa gì.
Khác nào đôi mắt nhắm đi,
Nhắm thì thấy tối mở thì sáng ra.
Mở thì sáng thấy Di Đà,
Nhắm thì tối thấy quỷ ma loạn vào.
Thánh phàm nguồn cội như nhau,
Thật tâm ngó lại phía sau thấy liền.
Ở trong tục sẵn có Tiên,
Tiên không thấy được vì ghiền tục thân.
Tỉnh ra Phật ở rất gần,
1780. Còn mê Phật ở mấy tầng xa xôi.
Tuồng đời sắp hạ con ơi,
Phật đang chờ đón những người tỉnh ra.
Gần đây nơi cõi Liên Hoa,
Nhiều bông đã xếp thành Tòa sen tươi.
Nguyên do ở dưới trần đời,
Nhiều người tu sắp về ngôi nơi đây.
Dưới trần hương đốt một cây,
Tòa sen có một vùng mây bay vào.
Tâm thanh sen được tươi màu,

760

Thanh Sĩ 57

1790. Khởi tâm trọng trước sen xào héo ngay.

Có sen tươi tắn mỗi ngày,
Có sen mới nở phút giây rồi tàn.
Vọng tâm nơi chốn trần gian,
Cánh hoa sen ở Phật đàng chuyển lay.
Sen và người chẳng phải hai,
Cũng nên lấy đó khiến sai tâm hồn.
Ác tiêu còn thiện được tồn,
Trái đường đạo đức xác hồn ra tro.
Xác tiêu còn có thể lo,

1800. Hồn tiêu biết thử nào cho hườn hồn.

Kẻ trong thế giới càn khôn,
Biết lo xác cũng như hồn ít ai.
Cứ lo những chuyện đông dài,
Tử sanh việc lớn ít ai lo lường.
Bịnh đang hấp hối bên giường,
Thuốc không lo đến lo đường lợi danh.
Biết không sống được trường sanh,
Mà không chịu bỏ tánh tình tham lam.
Kẻ sao cho hết tánh phàm,

1810. Nết dù đánh chết không làm sao quên.

Bởi tham muôn họa gây nên,
Tánh tham chưa dứt chưa yên sự đời.
Đông Tây lở đất long trời,
Do lòng tham của loài người tạo ra.
Nhiều người người ở ngoài da,
Trong tâm là giống yêu ma thú hùm.
Xô nhau vào chỗ chết chùm,
Ít ai cởi mở gông cùm cho ai.

1820. Không ra sức cứu những ai khốn nàn.

Thừa cơ nguy lập giàu sang,

761

58 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Ít ai nhân dịp rối loạn cứu dân.
Có tài chỉ biết lo thân,
Chẳng lo giải cứu xa gần lúc nguy.
Học hay mà ở vô nghị,
Đâu bằng thất học mà tri đạo mầu.
Tình đời vị kỷ quá sâu,
Bao nhiêu kiến thức đều châu tánh tham.
To quyền lớn chức rộng hàm,
1830. Vị thân càng lớn lòng tham càng nhiều.
Năm châu nhiều cuộc máu điều,
Lý do phần lớn tại chiều lòng tham.
Nhắc hoài e chúng sanh nhàm,
Tánh tham trừ được đủ làm siêu thăng.
Con ơi ! Còn nhớ hay chẳng,
Xưa kia có một trong ngàn kiếp qua.
Con làm một đại phú gia,
Giàu sang hơn cả gần xa trong vùng.
Đong ra chỉ có một thùng,
1840. Lấy vào một gạ mà lòng chưa ưng,
Cho vay thì bắt thế chun.
Vốn lời trả thiếu tịch khuân gia tài,
Ruộng đồng thẳng cánh cò bay.
Không hề chia sót cho ai một tiền,
Tuy là bạc học lúa thiên.
Vẫn khe khát với tá điền từ tô,
Lúa tiền lo góp trâu vô.
Còn non với nghĩa rất khô khan lòng,
Gần xa những kẻ bần nông.
1850. Lấy làm oán ghét phú ông vô cùng,
Nhưng Ông cũng chẳng ngại ngùng.
Mặc cho ai nói còn Ông cứ làm.
Kể sao hết việc Ông tham,

Thanh Sĩ 59

- Ông tham tột bực trong làng của Ông.
Vợ con còn phải bực lòng,
Bảo rằng Ông chết sẽ không siêu hồn.
Thế mà chỉ có một hôm,
Ông đang sửa kiềng mấy bần trước sân.
Bỗng đâu gió thổi qua thân,
1860. Phú Ông xây xẩm ngã lăn trước nhà.
Người nhà liền chạy tuôn ra,
Thấy Ông bất tỉnh như là chết đi.
Khiêng Ông vào gọi lương y,
Bảy ngày sau đó mạnh đi như thường.
Một hôm từ chốn tha phương,
Có nhà đạo sĩ lỡ đường ghé qua.
Tối trời đường hãy còn xa,
Xin ông cho nghỉ sáng ra khởi hành.
Thấy nhà đạo sĩ hiền lành
1870. Phú Ông liền nhận lời xin ngủ nhờ.
Giống duyên phải hợp thời cơ,
Ngay trong đêm ấy chuyện trò lại qua.
Nhà sư mới hỏi phú gia:
Bệnh Ông đã phát tuần qua nặng nề,
Thoảng như trong lúc nằm mê.
Chết luôn nay xác dưới mồ phải không?
Bao nhiêu của cải tiền nong,
Chẳng đem theo được một đồng trong tay.
Làm ra chẳng dám ăn xài,
1880. Chết rồi bỏ lại mặc ai tiêu dùng.
Lòng tham lúc sống vô cùng,
Chết rồi tham ấy còn dùng vào đâu.
Chính mình mang tiếng hiểm sâu,
Của làm ra ấy nó đâu theo mình.
Xác thân nhứt định rã sinh,

60 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Của tiền nhứt định bỏ mình ra đi.
Kiếp trần đến phút chung qui,
Bạc tiền là thứ vô nghi phải chăng?
Vì tiền làm mất thiện căn,
1890. Vì thân để kiếp trầm thặng muôn đời.
Giữ thân trái đạo thân rời,
Làm tiền phi pháp tiền rơi không còn.
Mỗi ngày tuổi thọ mỗi mòn,
Lòng tham trái lại ngày càng thêm tăng.
Càng tham càng nặng tội căn,
Chết rồi của bỏ nghiệp mang theo mình.
Nghiệp kia dẫn lộ tử sinh,
Lần này khổ gấp muôn nghìn lần qua.
Để lòng suy nghiệm kỹ ra,
1900. Tánh tham hiện kiếp phải là ngu không?
Chi bằng mượn lớp bụi hồng,
Lấp đường sanh tử, vun trồng thiện căn.
Mượn sanh tử tạo Niết Bàn,
Lấy thân bùn tạo thân vàng dài lâu.
Phú ông nghe nói gặt đầu,
Khen rằng lời ấy ngọc châu không bì.
Nhận mình đã quá mê si,
Già rồi mà chẳng hiểu gì sự tu.
Chỉ lo tiền bạc góp thu,
1910. Không lo thân chết đến ru lúc nào.
Chớ chi được thức tỉnh mau,
Tội tham đâu đến đổi cao ngất đầu.
Diêm Vương sắp bắt đi châu,
Hôm nay mới được lời mầu đến tai.
Phú Ông ngược mặt thờ dài,
Trong lòng hối hận những ngày đã qua.
Nhà sư liền kể thêm ra,

Thanh Sĩ 61

- Xin Ông chớ tưởng tuổi già hết tu.
Thật tâm hướng thiện quày đầu,
1920. Chỉ trong nhứt khắc đợc châu Như Lai.
Ví dù sắp chết ngày mai,
Bữa nay hồi ngộ Liên đài cũng lên.
Tội do tâm nó tạo nên,
Thì là phước cũng tâm đền đợc ngay.
Tâm mê lạc cảnh trần ai,
Nếu như tâm giác Phật đài đợc qua.
Giác mê bất luận trẻ già,
Chỉ người giác đợc hay là còn mê.
Giác tu nhứt khắc Phật về,
1930. Mê tu muôn thuở cũng là phạm phu.
Thế nên đồng một trường tu,
Người thì phát huệ kẻ ngu suốt đời.
Nhà sư vừa nói dứt lời,
Phú Ông vừa cũng đồng thời phát tâm.
Bắt đầu mộ đạo huyền thâm,
Lợi danh gác bỏ chuyên tâm tu hành.
Bao nhiêu tiền của đã dành,
Đem ra bố thí nhơn sanh xa gần.
Vừa làm nuôi sống xác thân,
1940. Vừa đi khuyên giải nhơn dân tu hiền.
Thôn quê cho đến thị thiên,
Nhờ Ông mà tạo phước duyên rất nhiều.
Liên vào ở một buổi chiều,
Hào quang sáng rực trên lều Phú Ông.
Người gần thấy lạ đến trông,
Thì ra thấy xác Phú Ông đang ngồi.
Nhưng ông đã nhập tịch rồi,
Chấp tay vào ngực thân ngồi nghiêm trang.
Trên đầu phóng một hào quang,

62 *Ánh Sáng Từ Bi*

1950. Hào quang ấy rọi đến ngàn dặm cao.

Người gần xa xúm lại nhau,
Chấp tay quì xuống thì thảo vái van.
Trẻ già cùng một lời rằng,
Phú Ông đã nhập Niết Bàn không sai.
Lời này thấu đến gái trai,
Lòng vừa cảm phục vừa quay đường lạnh.
Phú Ông nhờ có tâm thành,
Cho nên nhứt khắc tu hành được siêu.
Phật rằng con xét bấy nhiêu,

1960. Tánh tham bỏ được đủ siêu Phật đài.

Chữ tham ấy của trần ai,
Khác hơn tham vượt khỏi ngoài trầm luân.
Nghe lời Phật nhắc tiền thân,
Khiến lòng đây bắt bâng khuâng trăm điều.
Xưa đây như thế còn siêu,
Thì ai cũng có thể tiêu tội tình.
Đọa siêu gì cũng tại mình,
Giác tâm là Phật mê tình là ma.
Nghĩ rồi đây mới thừa ra,

1970. Kiếp xưa con cũng vẫn là phàm phu.

Phật liền nói huệ với ngu,
Cũng như ngủ thức khác nào ở con.
Hồng kia chát bởi còn non,
Chín rồi hồng ngọt, chát còn đâu sanh.
Trước hung sau biết làm lành,
Việc hung xưa đã tan tành còn chi.
Phú Ông xưa đã mê si,
Sau khi giác ngộ mê gì cũng tan.
Xưa kia con cũng phàm gian,

1980. Nhờ tâm giác ngộ sen vàng được lên.

Thật ra mọi việc hư nên,

766

Thanh Sĩ 63

- Do tâm chớ có bắt đền nơi ai.
Phú Ông xưa với hiện nay,
Cũng là con chẳng phải ai xen vào.
Từ bi đã nguyện trùm bao,
Xưa nay vẫn một khác nào ở con.
Khổ lao sanh chúng nếu còn,
Thì còn chuyển kiếp chiều lòn độ dân.
Cứu đời dù phải quên thân,
1990. Cũng vui chẳng chút ngại ngần ở con.
Ngày nay gặp cuộc héo von,
Lời nguyện xưa mắt hay còn thấy ngay.
Thấy con đang tuổi còn trai,
Một lòng đạo pháp hoàng khai không sờn.
Cho nên từ chốn Kim Sơn,
Lời lành Phật chuyển để con thêm tường.
Lối đi rất có muôn đường,
Chọn đường đi tới Tây Phương kéo làm.
Con ơi ngọc ẩn khó tìm,
2000. Đường chơn khó kiếm đạo tâm khó mò.
Chúng-sanh nghiệp chướng quá to,
Ngăn che trí huệ khiến cho sai lầm.
Trừ xong nghiệp chướng nơi tâm,
Thấy chơn diện mục rõ mầm bỗn lai.
Còn ngăn còn thấy trong ngoài,
Rút ngăn chỉ một hình hài rỗng không.
Đến đây Phật cất giọng đồng,
Ngâm lên bài kệ của lòng như sau:
2009. **BÓNG HÌNH ĐẬU CHẴNG THẤY
KHI THẤY RÕ BÓNG HÌNH
VUÔNG TRÒN ĐỀU CỤ TỨC
VẠN VẬT CHI TỐI LINH**

64 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Dứt lời thanh thót ngọt ngào,
Đây liền mật niệm cúi đầu cảm ơn.
Nếu như chẳng có sâu duon,
Trong đời mạt pháp kệ chơn khó tường.
Vì yêu bá tánh thập phương,
Từ bi lấy kệ khai đường mê ly.
Ân sâu biển thẳm khó bì,
2020. Đời con biết phải lấy gì đáp xong.
Quá vui tràn ngập cõi lòng,
Đồng thời lệ cũng lưng tròn khó ngăn.
Trong lòng vừa thấy bản khoãn,
Liên nghe lời Phật bảo rằng con ơi !
Trời soi là phận ánh trời,
Người không phí ánh sáng thời người ngoan.
Đã qua được giấc mộng tràng,
Gọi người chưa thức nào toan mong đèn.
Nếu như ân Phật không quên,
2030. Thì điều Phật bảo khá nên nghe lời.
Tỉnh xong được giấc mộng đời,
Sẽ cùng Phật thức coi Trời bình minh.
Khi mê cảm thấy nặng mình,
Tỉnh rồi toàn thể như phình nhẹ ra.
Vì người mắt bệnh thấy lò,
Chớ đèn một sắc đâu ra nhiều màu.
Loạn tâm thấy việc loạn vào,
Thật ra thì có việc nào loạn đâu.
Xét cho thấy rõ đuôi đầu,
2040. Vọng tâm là gốc khổ sàu chúng sanh;
Vọng tâm chưa được bình thanh,
Thì điều sàu khổ còn sanh ra hoài;
Dầu nằm bên cạnh Phật đài,
Vọng tâm chưa dứt nạn tai khó trừ.

768

Thanh Sĩ 65

- Phật đài vốn cảnh chơn như,
Cảnh chơn như ấy cho người như chơn.
Cảnh và người chẳng kém hơn,
Nếu người kém cảnh không gần được đâu.
Tu mau hay đã tu lâu,
2050. Chơn như chưa đạt sở cầu chưa nên.
Đời tàn càng đến gấp bên,
Thì chơn như ấy càng nên giữ lòng.
Chát chua lắm dạ buổi bông,
Đạo thì lỗi đạo đời không mãi đời.
Con ơi! Không những nạn trời,
Chúng sanh còn chịu nạn người đa đoan.
Sấm đâu lại bỗng nổ vang,
Trẻ già bất tỉnh mê man xác hồn.
Tai bay họa gởi dập dồn,
2060. Tài ba thế mấy cũng khôn ngăn ngừa.
Chết nằm trong nắng trong mưa,
Chết trôi theo gió, chết đùa theo mây.
Chết do máy tạo chuyên xây,
Chết vì nhờn loại xúm gây tai nạn.
Chết nào bằng chết ôn hoàng,
Nhưng thua cái chết khô khan khí trời.
Chúng sanh mạng sống ngắn rồi,
Còn làm ngắn nữa vô hồi đau thương.
Cũng nên đồng ý cải lương,
2070. Để cho nhau được bớt đường nạn tai.
Mở tình yêu khắp nhờn loài,
Giúp nhau cuộc sống được dài thêm ra.
Giận nhau mấy cũng nên tha,
Thù nhau mấy cũng nên hòa tốt hơn.
Hờn người tất bị người hờn,
Ghét người người ghét không hơn được người.

66 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Hòa nhau cho được vui cười,
Hơn là thù ghét suốt đời âu lo.
Mình no người khác cũng no,
2080. Sự vui ấy có chi so sánh bằng.
Dục tâm mấy cũng rán dần,
Dẫn cho đến dứt tuyệt căn không còn.
Tình yêu hơn loại chẳng mòn,
Sánh cùng chư Phật đâu còn chỗ sai.
Thương người như thể chơn tay,
Ở trong thế giới hết ai sanh rầy.
Sự tu chính ở chỗ này,
Cho nên cần khắp hơn loài biết tu.
Người khôn diu đất kẻ ngu,
2090. Giàu thì giúp khó là tu thật lòng.
Giả tu thì có rất đông,
Thật tu lọc kỹ ra không mấy người.
Giả tu nên thế gian cười,
Thật tu ai dám đem lời nhạo khinh.
Giả tu nên Phật không linh,
Thật tu sẽ thấy Phật minh vô cùng.
Bị người tu dối lạm dùng,
Khiến cho bá tánh ngại ngùng đường tu.
Lâu rồi cửa đạo mờ lu,
2100. Một con sâu bướm làm sàu nồi canh.
Thấy hư bỏ luống sao đành,
Ra tay sửa lại cho thành tốt tươi.
Đạo khai chẳng cứu được người,
Đâu còn ý nghĩa tuyệt vời ở con!
Thấy ai tâm đạo mỗi mòn,
Sợ lo như mẹ thấy con đắm thuyền.
Tồn bao nhiêu của nhiều tiền,
Cũng vui miễn cứu con lên tới bờ.

770

Thanh Sĩ 67

- Con ơi! Nếu trễ thời cơ,
2110. Chúng sanh như nước vỡ bờ khó ngăn.
Sớm khuyên đời biết ăn năn,
Sớm làm bớt được những lần đạn tên.
Còn nghe những tiếng khóc rên,
Thì người tâm đạo chưa nên yên ngồi.
Ra công tô điểm đắp bồi,
Cho nền Phật pháp được hồi phục hưng.
Đạo màu tràn ngập trong dân,
Hòa bình trở lại thôn lân vui vầy.
Trò không thẹn mặt với Thầy,
2120. Thầy trò sum họp là ngày an cư.
Tuy rằng nhà cửa rách hư,
Đòng tâm sửa chữa tốt như buổi đầu.
Mặc ai làm nói cơ cầu,
Phận chơn đệ tử một câu trung thành.
Bỏ thân mấy lượt cũng đành,
Đường tu tuyệt đối hy sanh trọn đời.
Nhớ rằng khi thờ một hơi,
Một câu niệm Phật đừng rời trong tâm.
Việc chi muốn khỏi sai lầm,
2130. Trước khi làm nhớ để tâm suy lường.
Nếu là công việc thiện lương,
Cứ làm mặc kẻ đón đường ngăn sông.
Thấy ai khổ biết động lòng,
Nghe người nói đạo như rỗng gặp mây.
Biết cong rán sửa cho ngay,
Hiểu lầm cố sức đổi xoay khỏi lầm.
Ngủ mê đến mấy triệu năm
Thức trong chốc lát đủ làm sáng ra
Chớ lo trí huệ còn xa,
2140. Đèn khi châm lửa thì nhà sáng trung.

68 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Một khi bến nước đến gần,
Tức thời thấy rõ toàn thân của mình.
Chớ cho xao lãng chơn tình,
Quả kia sẽ kết cho mình nay mai.
Con ơi ! Gương bụi đóng dày,
Muốn mau trong phải lau ngày lau đêm.
Tại mình không nỗ lực thêm,
Chớ không phải tại gương hèm ai đâu.
Tánh gương trong sáng từ lâu,
2150. Bụi mờ gương có mờ đâu bao giờ.
Phật cơ vốn ở tâm cơ,
Tâm cơ mở được Phật thờ linh ngay.
Tại mình chẳng phải tại ai,
Không trau trong cứ dòi ngoài sao nên.
Muốn cao mà chẳng leo lên,
Trách sao chẳng thấy rộng thênh bầu trời.
Phàm tâm ôm mãi không rời,
Làm sao thấy được con người thánh tâm.
Gốc mê bá tánh quá thâm,
2160. Mộng trong giấc mộng lỗi lầm càng to.
Bảo nên bứng gốc không lo,
Cứ lo chặt nhánh bao giờ cho xong.
Tội do lòng chẳng sửa lòng,
Tu như thế đó uổng công bất thành.
Sáu căn nếu chẳng trọn lành,
Thì là không thể hoàn thành sáu thông.
Phải làm cho lặng biển lòng,
Mới nhìn thấy được mặt rồng uy nghi.
Tâm còn thấy máy mê si,
2170. Như trắng mây áng làm gì thấy ra.
Khấp trong bá tánh trẻ già,
Tự mình xét lấy tất là hiểu ngay.

Thanh Sĩ 69

- Lòng mình mình hiểu hơn ai,
Khỏi cần phải hỏi người ngoài làm chi.
Qui y mà được hành y,
Đạo nào cũng đắc, quả chi cũng thành.
Còn tu mà chẳng chịu hành,
Như trồng không tưới cội nhánh héo khô.
Miệng mô lòng chẳng chịu mô,
2180. Mô bao nhiêu cũng như hồ mắc mưa.
Dâng hương cúng Phật sớm trưa,
Thành tâm rồi sẽ tay đưa lên đầu.
Lạy hay không chẳng chấp đầu,
Chỉ cần người thật tâm cầu Như Lai.
Những người trước Phật lạy dài,
Về nhà làm ác Phật ngài đâu vui.
Tóm râu vợ vét của người,
Dem ra cúng Phật, Phật trời chứng đầu.
Phật Trời hiểu rộng thấy sâu,
2190. Người nên thành ý chớ âu làm trò.
Của mình một tí đem cho,
Giá hơn của cướp mấy kho xôi giàng.
Phật là khắp cả thế gian,
Muốn dâng cho Phật phải sang cho người.
Người xong thì Phật cũng rồi,
Bỏ người theo Phật, Phật Trời cũng xa.
Xưa kia còn nhớ Thích Ca,
Vật chi cũng bỏ thí ra cho người.
Đạo cao nhờ rộng độ đời,
2200. Bỏ đời không độ trái lời từ bi.
Lối tu yếm thế bỏ đi,
Cần nơi hỗn tục tùy nghi độ đời.
Bằng tiền, bằng sức, bằng lời,
Bằng nhiều phương tiện giúp người tinh mê.

70 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Ở quê thì dụng lối quê,
Ở thành thì phải cần thuê lối thành.
Tùy thời hóa độ nhơn sanh,
Văn minh phải lấy văn minh độ người.
Văn minh đạo khác hơn đời,
2210. Đời thời minh giả, đạo thời minh chơn.
Đời minh chỉ ở xác thân,
Đạo minh vật chất tinh thần cả hai.
Đem minh trong độ minh ngoài,
Độ người thì phải cho hay hơn người.
Vào đời mới độ được đời,
Cọc con muốn bắt phải chui hang hùm.
Chẳng cùng sanh chúng hợp sum,
Khó làm cho họ qui tùng đường tu.
Độ khôn chỉ mất một xu,
2220. Độ ngu phải tốn mấy lu tiền đồng.
Độ khôn chỉ nói một dòng,
Độ ngu phải thuyết mấy chồng kệ kinh.
Chớ quên cá nước chim cành,
Độ người phải nắm cảnh tình người ta.
Bệnh nào thuốc nấy cho hòa,
Y sư tùy chứng cho toa kéo lằm.
Chúng sanh còn lằm chấp tâm,
Nếu không khéo độ sẽ làm mất duyên.
Tục làm cho trở nên Tiên,
2230. Khó hơn bảo vượn đừng chuyên trên cây.
Cho nên từ trước đến nay,
Tu nhiều nhưng rất ít ai được thành.
Không tìm ra được mỗi manh,
Gỡ cho đến chết rồi danh vẫn còn.
Biết rồi dễ lằm ở con,
Chưa thông rất khó như lòn trong gai.

Thanh Sĩ 71

- Chớ nên chế nhạo một ai,
Khi mù ai cũng lấy tay mà sờ.
Chưa xem nên mới còn ngờ,
2240. Thấy rồi đâu có bao giờ sanh nghi.
Đạo nghe rồi thật hành đi,
Hành cho đúng cách huyền vi sẽ tường.
Bảo tu vì bởi yêu thương,
Của trần chẳng hưởng còn lòng gạt ai.
Tử sanh Phật đã đứng ngoài,
Nhìn vào sanh tử muôn loài thương tâm.
Hết làm dốt kẻ còn làm,
Mù không nghe sáng đường tâm sao ra.
Bảo tu như lửa cháy nhà,
2250. Chớ đâu phải việc ngâm nga giải buồn.
Kệ kinh nhiều kẻ đọc suông,
Như chim học nói như luồng gió qua.
Không tìm nghĩa Phật thuyết ra,
Làm sao hiểu chỗ sâu xa nhiệm mầu.
Lắm người nói đã tu lâu,
Chỉ tu ở bộ sông nâu bề ngoài.
Miệng trai mà chẳng tâm trai,
Đau trong mà cứ chữa ngoài sao tiêu.
Nói sao làm vậy một chiều,
2260. Miệng tu lòng cũng tu theo tất thành.
Người lành sanh ở cõi lành,
Kẻ hung thì phải sanh thành cõi hung.
Giả tu cõi Phật khó chung,
Chúng sanh cần phải thật lòng nhập môn.
Thật hồn thì được còn hồn,
Thật thân thì được giữ thân lâu dài.
Ở trong đời bất luận ai,
Vay đời tất phải đầu thai trong đời.

72 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Của vay thì phải trả lời,
2270. Nay ăn một miếng mai thời trả hai.
Hiện thời chịu lắm nạn tai,
Tội nơi tiền kiếp đã vay quá nhiều.
Sống bao nhiêu khổ bấy nhiêu,
Vui trong nghiệp ác là điều không vui.
Quả nào là quả chẳng muối,
Nghiệp nào là nghiệp chẳng hồi trả đũa.
Đời tàn như giống gặp mưa,
Trả vay trước mắt không chờ đợi lâu.
Lưới Trời thưa chẳng lọt đâu,
2280. Tiên mà phạm giới cũng thâm lại phạm.
Việc chi dù lắm muốn ham,
Nếu không chính đáng cũng cam nhận chừa.
Dục tâm biết lượng sao vừa,
Ham rồi ham nữa bao giờ hết ham.
Ham trong nhứt khắc chừa kham,
Được vui muôn thuở được làm siêu nhân.
Thân trần ai cũng thân trần,
Khác nhau ở chỗ tinh thần tục tiên.
Tục dù sang mấy cũng hèn,
2290. Tiên dù hèn mấy cũng thiêng hơn đời.
Còn sanh còn chịu luân vơi,
Hết sanh hết bị chôn nơi cõi trần.
Luận suy cho đủ xa gần,
Đạo mâu ở chỗ tinh thần bất di.
Đầy lòng bác ái từ bi,
Cứu đời chẳng chút tiếc chi với đời.
Là chơn đệ tử con ơi !
Phổ thông đạo lý đến hơi cuối cùng,
Tu không đợi lúc da dùn,
2300. Đạo không chờ đến đời cùng mới khai.

776

Thanh Sĩ 73

- Tu vì muốn hết đầu thai,
Đạo vì cứu kẻ mê say mà truyền,
Dù không có cuộc biến thiên,
Cũng tu cho khỏi nghiệp duyên luân hồi.
Huống là gặp lúc tận đời,
Sự tu càng phải trau giồi nhiều hơn.
Người sòn sanh tử không sòn,
Chẳng tu hết nghiệp người còn đầu thai.
Hễ sanh phải tử chừa ai,
2310. Tử sanh còn chịu thành thai bao giờ.
Nghe lời Phật mách huyền cơ,
Vượt qua bể khổ lên bờ giác linh.
Sầu ưu hết buộc lấy mình,
Cùng hàng Bồ Tát kết tình trường sanh.
Các ma bịnh hết hoành hành,
Tử thân cũng chẳng giựt giành mạng căn.
Cảnh vui còn cảnh nào bằng,
Bất sanh bất diệt Niết Bàn là đây.
Mau tu chớ trễ phút giây,
2320. Mộng đời như bóng xế tây non đài.
Thấy con nhăn nhó mặt mày,
Phòng đơn bóng chiếc lòng này thêm đau.
Từ xa mượn ngọn huỳnh hào,
Cùng con hội ngộ để trao lời lành.
Giờ này cũng đã thâm canh,
Mộng trần đang nhốt chúng sanh ta bà.
Xác tuy còn thở vào ra,
Nhưng hồn đã bị chúng ma lưu đày.
Mộng thân chỉ một đêm ngày,
2330. Mộng tâm thì nó kéo dài muôn thu.
Thân tâm nhốt giữa ngục tù,
Đón đau vô lượng khô sâu vô biên.

74 *Ánh Sáng Từ Bi*

- Cảnh này cứ mãi tiếp liên,
Lòng từ bi há ngồi yên mà nhìn.
Cứu dân được khỏi cực hình,
Thầy trò mới được thỏa tình từ bi.
Thuyền từ xuôi ngược cứ đi,
Khách chưa tới bến dễ gì thuyền ngưng.
Riêng mình dù khổ cũng ưng,
2340. Miễn cho bá tánh xa gần được vui.
Tình yêu hơn loại không nguôi,
Bỏ thân thì chịu bỏ người thì không.
Luôn luôn nuôi chí đại đồng,
Bốn phương trời chỉ một lòng yêu thương.
Tạo nên thế giới thiện lương,
Sống thì hạnh phúc, thác nương Phật đài.
Thương nhau như một bào thai,
Nhìn nhau bằng mắt đắng cay không còn.
Bao nhiêu tình cảnh héo von,
2350. Tan như nắng tuyết không còn diễn ra.
Bắc Nam đồng chí hảo hòa,
Người người lạc nghiệp nhà nhà an cư.
Điều này phải được y như,
Đạo khai trước muốn cho người bấy nhiêu.
Đêm nay chỉ có mấy điều,
Con nên truyền lại cho nhiều người nghe.
Lửa tuy chỉ có một que,
Khéo mồi ra cả muôn nhà sáng trưng.
Đến đây thì Phật lui chân,
2360. Để ta ở lại một thân nơi phòng.
Cảm ơn nước mắt nhỏ ròng,
Tả sao hết được tấm lòng từ bi,
Trải qua nhiều thuở nhiều kỳ,
Phật không tiếc một điều gì với ta.

Thanh Sĩ 75

Lời này ai được nghe qua,
Nên suy nghiệm kỹ rồi mà tu theo.
Nước hồ nào được trong veo,
Thì soi thấy bóng như nhau khác gì.
Vớ ai Phật cũng từ bi,
2370. Chớ nào Phật có riêng vì cho ta.
Những lời của Phật thuyết ra,
Muốn cho bá tánh gần xa được tường.
Nếu ai cùng Phật một đường,
Tất là Phật cũng tùy phương giáo truyền.
Trẻ già nên rán tu hiền,
Đề nghe được Pháp bí truyền THẾ TÔN.
Ít hàng nhấn gởi hương thôn,
2378. Đến đây xin tạm ngưng dòng bút nghiên.

Viết xong tại Đông Kinh

QUYÊN 10

ĐƯỜNG GIẢI THOÁT

ĐƯỜNG GIẢI THOÁT

- Đạo Phật giáo là nơi cứu khổ,
Độ chúng sanh không bỏ một ai;
Lòng thương yêu khắp như loài,
Không hề muốn thấy một ai khổ trần.
Đường chơn chánh trên hơn tất cả,
Nẻo nhiệm màu chẳng có chi bì;
Muốn người rõ tánh từ bi,
8. Cho nên Phật bảo con đi khuyên đời.
Đêm thanh vắng dùng lời nhiệm nhặc,
Khách thường trần bất đắc chơn ngôn;
Riêng con tâm đạo thường tồn,
Vớ người cũng rán gọi hồn nhớ tu.
Kỳ qui nhứt để đâu kiếm được,
Khuyên trẻ nên trau chuốt tinh thân;
Chừng nào định quốc an dân,
16. Người thương người thể thương thân mới rời.
Con ơi! Nếu còn người vong bản,
Riêng lợi danh riêng sống cá nhân;
Vẫn còn có cuộc tranh phân,
Ấy là vốn tánh phàm trần xưa nay.
Kim cổ đã bao ngày luân chuyển,
Do tâm trần suy biến gây ra;
Lần này cũng chẳng còn xa,
24. Lập công ớ trẻ kéo mà huôt đi;
Cuộc xảy đến cực kỳ khốc liệt,
Chúng sanh cần chương phước cho cao.
Con ơi! Nếu chẳng ba đào,
Thuyền từ đâu nhọc công vào biển mê.
Chớ rời khách hãy kê bên khách,
Rước nhưn gian Nam Bắc kéo chìm;

2 Đường Giải Thoát

- Dù sao cũng chớ ngồi im,
32. Nếu còn có kẻ đắm chìm sông mê.
Không riêng để mình kẻ Sen báu,
Muốn cho ai cũng đảo Tây Phương;
Lánh đi cuộc tạm trần dương,
Cùng nhau hiệp lực mở đường dài lâu.
Nơi cõi tạm thiên sâu vạn khổ,
Người tự làm nào có ai gây;
Muôn điều bởi một chữ say,
40. Khiến cho sanh chúng đọa đày chung thân.
Con ơi! Chốn hồng trần mù mịt,
Bị lợi danh phủ bít chơn linh;
Khiến cho hầu hết chúng sinh,
Quên tìm kiếm lối cứu mình khỏi mê.
Tự mê đã chưa hề tỉnh giác,
Còn làm khôn dẫn dắt người mê;
Đường mê thêm nổi dọc dề,
48. Gây thành cái thứ bệnh mê lưu truyền.
Kẻ đã thức nhớ khuyên người tỉnh,
Thấp đuốc lên cho cảnh sáng ra;
Ở trong tim não người ta,
Nhiệm mầu có đủ rạn mà phát minh.
Chớ để đến thúì sinh mất xác,
Lỗi công sanh phí mất một đời;
Một khi để kiếp qua rồi,
56. Muốn tìm trở lại làm người khó thay.
Làm người được là may muôn thuở,
Cũng là do xưa có nghiệp lành;
Bây giờ nếu biết tu hành,
Tất là sẽ được trở thành Phật Tiên.
Con ơi ! Hãy nhớ khuyên sanh chúng,
Phật Thích Ca xưa cũng là người;

Thanh Sĩ 3

- Quyết tâm lánh bỏ tệ đời,
64. Dem thân sanh tử đổi nơi Niết Bàn.
Dứt bỏ cả ngai vàng điện ngọc,
Hy sinh luôn vợ đẹp con cung;
Một lòng hành đạo xả thân,
Việc chi cũng bỏ chỉ cần từ bi.
Thương sanh chúng việc chi chẳng quản,
Tìm đạo màu tánh mạng xem thường;
Nhờ lòng đầy đủ nghị cương,
72. Thích Ca đắc đạo danh dương khắp trần.
Tu một thuở cứu thân vĩnh kiếp,
Độ được mình còn vớt mẹ cha;
Thuyền to một chiếc sắm ra.
Tất nhiên chớ hết cả nhà xuống đi.
Dấu Phật Tổ đã ghi rõ lẫm,
Chơn chúng sanh cần bám đi theo;
Muốn tu đừng có sợ nghèo,
80. Muốn thành Phật chớ nên đeo lòng tà.
Muôn việc đã nhiệm qua khó bỏ,
Cố bỏ đi dù có mất công;
Ban sơ khó tịnh được lòng,
Nhưng đừng thôi chí cuối cùng sẽ nên.
Học đạo lớn phải bền chí cả,
Muốn quả cao cần có công dày;
Thích Ca chứng quả Như Lai,
88. Cũng nhờ chí cả công dày mà nên.
Phật thành được chúng sanh thành được,
Thánh với phàm chỉ một bản lai;
Khác nhau kẻ tỉnh người say,
Chớ ai thì cũng như ai đủ hình.
Tội chính bởi tại mình gây tội,
Mê cũng do mình gọi hết mê;

4 Đường Giải Thoát

- Phật đi Phật biết đường về,
96. Mình đi mình lạc, ngu mê tại mình.
Kẻ bị cảnh sanh tình phạm tục,
Người cố tâm gây cuộc hồng trần;
Càng mê càng bước xa dần,
Càng gây nghiệp chướng càng dần độn lung.
Biết ác mộng phải bừng tỉnh dậy,
Thấy lầm đường thì chạy mau ra;
Nếu tâm còn chút dần dà,
104. Mộng sâu thêm nặng, lầm xa càng nhiều.
Tu phải tỉnh là điều trước hết,
Học phải hành là việc đầu tiên;
Ham chơi nên mới thành ghiền,
Tự lòng trói buộc, tự nguyên gỡ ra.
Lẽ siêu đọa Phật đà chỉ dạy,
Nghiệp dữ lành người phải tự lo;
Tự mình ăn mới được no,
112. Bắt người khác thế ăn cho thì lầm.
Thiếu hạnh phải tự làm lấy hạnh,
Chưa biết tu tự tánh lo tu;
Chuyển thân từ sáu hóa cù,
Mình tu không được ai tu cho mình.
Người với con đồng sinh cõi tạm,
Con với người đã nặng nhơn duyên;
Con thiêng rán độ người thiêng,
120. Bỏ người đi xuống mình lên sao đành.
Học Phật phải rộng tình tế độ,
Nói pháp cần phá bỏ chấp tâm;
Phật riêng tế độ Phật làm,
Pháp còn có sự chấp tâm pháp tà.
Mẹ nuôi con xót xa chẳng nệ,
Phật độ người đâu kể công lao;

Thanh Sĩ 5

- Hai tâm hồn rất giống nhau,
128. Mẹ giàu tình cảm, Phật giàu từ bi.
Tình yêu con đem đi yêu chúng,
Tánh lo tư để dụng lo công;
Tất nhiên cùng Phật một lòng,
Tội không thể có mê không thể còn.
Mẹ ăn chi cho con ăn nấy,
Phật thành mong vạn loại đều thành;
Lòng nguyên độ tử độ sanh,
136. Tình đời đâu sánh kịp tình từ bi.
Mẹ yêu con quản chi để chữa,
Phật thương người đâu sá tử sanh;
Niết-Bàn là chốn an lành,
Lâm phạm độ chúng không đành ngồi yên.
Người tưởng Phật muôn thiên có một,
Phật nhớ người giờ phút không quên;
Khi nghe có tiếng khóc rên,
144. Thì lòng Phật tựa như tên bắn vào.
Thời mạt pháp tà cao hơn chánh,
Buổi hạ nguon ít Thánh nhiều phạm;
Cho nên nạn ách bao hàm,
Mắt từ bi thấy, đâu cam ngồi nhìn.
Cây sức mạnh chúng sanh gây họa,
Ý tài cao thiên hạ khởi binh;
Giết người, người giết lại mình,
152. Càng xem càng bất động tình từ bi.
Quá thông thái người khi Trời Phật,
Lắm văn minh chúng miệt huyền cơ;
Khi Trời, Trời phạt bất ngờ,
Miệt huyền cơ, bị huyền cơ trị trừng.
Triệu ức năm qua từng thế đó,
Chẳng phải là mới có đây đâu;

6 Đường Giải Thoát

- Tiêu tan trên mặt địa cầu,
160. Muôn lần rồi chớ phải đâu một lần.
Núi nổ khắp xa gần đều cháy,
Nước tràn đầy khôn đại cũng trôi;
Tranh đời mỗi một lần trôi,
Cỏ cây đều sạch, thú người đều tiêu.
Cầm ngọn đuốc mà thiêu ổ kiến,
Lấy đá to mà liệng trúng gà;
Chúng sanh thử tưởng tượng ra,
168. Kiến kia sống chết, trứng gà nát không?
Kỳ đại hạn cũng đồng cảnh ấy,
Khi tẩy trần trông thấy hải kinh;
Thây bèo xác bọt linh đình,
Điều tha quạ xé chúng sinh tử nạn.
Trời héo mặt gà vàng cũng vắng,
Đất châu mày thỏ trắng bất tin;
Nhìn vào đại nạn chúng sinh,
176. Quỷ thần còn phải thất kinh vía hồn.
Thật ra việc sanh tồn kỳ chót,
Tài không hơn nơi đức ở con;
Đức tuy không thấy mà còn,
Tài coi rần rộ mà mòn như cưa.
Cọp với beo tranh đua oai dũng,
Bại nát mình thắng cũng trần thân;
Người tám lượng kẻ nửa cân,
184. Chung qui ai cũng rã thân tiêu hồn.
Kẻ tự cho rằng khôn mà đại,
Người bị coi là đại lại khôn;
Tài tiêu còn đức thì tồn,
Đó là chung kết của môn đấu trần.
Cuộc thắng bại phải cân nhắc kỹ,
Nẻo tồn vong cần nghĩ suy rành;

Thanh Sĩ 7

- Phải mau bỏ dữ về lành,
192. Dù không tôn giáo cũng hành thiện lương.
Lành chẳng khác buồm trương thuận gió,
Dữ như là chấu nhỏ chống xe;
Tu hành việc cả rán nghe,
Đời này hung dữ chỉ là giết thân.
Con ơi! Mặc người xung tài sức,
Phần con nên chủ đức là hơn;
Đức sau trước cũng vì nhơn,
200. Tài thường trước đức sau thân là nhiều.
Tài không đức chỉ chiêu khổ họa,
Đức không tài chỉ gá tai ương;
Tài thêm có đức đồng tương,
Khác nào rồng được mây vương lấy mình.
Có tôn-giáo phải gìn chánh đạo,
Không thần quyền cũng tạo hiệu trung;
Ở ăn đạo nghĩa bất tưng,
208. Khác nào cá nọ mà chun vào lò.
Mỗi việc ác mỗi tờ giấy nợ,
Thân nay chưa thì đời thân sau;
Vay bao thì trả cũng bao,
Xưa nay nhân quả luật nào nể ai.
Thời mạt pháp trả vay rất chóng,
Kỳ hạ nguơn chết sống lẹ thay;
Đời xưa trả báo thì chầy,
216. Đời nay trả báo một giây nhãn tiền.
Tiên quá bước huòn nguyên trần tục,
Thánh lộn đường giây phút phạm phu;
Tu hay là chẳng có tu,
Bề ngoài không kể chỉ thu tâm hồn.
Tâm giác được phạm nhơn hóa thánh,
Tánh mê còn Tiên dính hồng trần;

8 *Đường Giải Thoát*

- Thăng trầm tự xử lấy thân,
224. Lấy câu nhân quả định phân khỏi lầm.
Tự xét mình khởi tâm thiện ác,
Tự xét mình tạo tác hung hiền;
Khỏi cần hỏi ý Thần Tiên,
Tự mình cũng biết nghiệp duyên thế nào.
Ăn chanh muốn ngọt ngào không được,
Làm dữ mong có phước khó thay;
Một cùng với một là hai,
232. Trông chi hưởng nấy xưa nay không làm.
Con thương chúng khóc thảm đòi bữa,
Phật nhìn đời bắt ứa lòng vàng;
Mười người hết chín người gian,
Ngoài đời đã chán còn loan trong chùa.
Đạo đức chỉ là khoa ngoài miệng,
Tu hành không một chuyện trong lòng;
Kệ kinh học nói cho thông,
240. Khác nào con kết nháy ông chủ nhà.
Nói thông thái kẻ ra sao hết,
Làm trái ngang chẳng việc nào xong;
Đáng thương cho kẻ tốt lòng,
Bị người lừa gạt mà không biết gì.
Đến như Phật từ bi vô hạn,
Cũng bị người giả dạng tăng ni;
Làm cho sanh chúng ngờ nghi,
248. Cửa thiền vắng bóng, đạo nghi lắng tâm.
Con ơi! Đạo thậm thâm vi diệu,
Chúng luống công khuấy nhiễu không tan;
Chỉ thương cho khách trần gian,
Bị lòng ngờ vực chặn đàng từ bi.
Long Hoa vốn kỳ thi công đức,
Hạ ngươi là chính lúc chọn lừa;

Thanh Sĩ 9

- Lành thì làm, dữ nên chừa,
256. Thiện tồn ác thất thiên cơ định rồi.
Núi cao vút bổng trôi thành biển,
Biển sâu hòm lại biển non cao;
Ruộng khô tức khắc sông hào,
Sông hào nháy mắt biến vào rừng sâu.
Cuộc thay đổi lời đâu nói cạn,
Cơ nhiệm mầu biết dặn sao cùng;
Từ bi với kẻ hiếu trung,
264. An tâm nhờ Phật hộ từng ngày đêm.
Dữ rán bỏ chớ thêm việc dữ,
Lành nên làm thêm sự hiền lành;
Tồn sanh sẽ được trường sanh,
Thượng ngươn trở lại thái bình an vui.
Con ơi ! Khi thắm mùi đạo hạnh,
Như rồng kia thêm cánh nhẹ bay;
Đời thay mình chẳng hề thay,
272. Cùng chơn Bồ Tát, Như Lai đồng thiên.
Mau thành bởi lành duyên kiếp trước,
Sớm nên do chương phước hiện nay;
Cố công lượm lật một ngày,
Được nhiều hơn kẻ bỏ hoài suốt năm.
Trước không biết sau tầm sẽ rõ,
Xưa chẳng tu nay ngộ thì thành;
Dữ xưa nhưng hiện nay lành,
280. Lành còn chớ dữ tan tành còn chi.
Xưa lành nhưng nay thì làm dữ,
Dữ còn ra lành sự đâu còn;
Khác nào nhà mới sơn son,
Châm dầu đốt rụi chỉ còn đống than.
Lành rán làm lành toàn chung thỉ,
Dữ chớ theo dữ chí cùng đường;

789

10 *Đường Giải Thoát*

- Dữ lành vốn ở tâm vương,
288. Chủ tâm chớ để vào đường ngục môn.
Hồn chủ xác là tồn tại mãi,
Xác chủ hồn là hoại diệt luôn;
Chịu theo sở dục nông cuồng,
Chỉ mau hủy kiếp vô-thường ích chi.
Lấy thần trí chỉ huy thể xác,
Thể xác không dẫn dắt đường tà;
Học theo gương Phật Thích Ca,
296. Lấy thần trí đạo thẳng qua dục trần.
Đời tàn lại nhằm cơn hoại diệt,
Kiếp tạm còn gặp dịp sảy sàng;
Mười phần hết chín phần tan,
Một phần còn lại toàn vàng với châu.
Không cánh mà bay đâu cũng tới,
Ngồi một nơi thế giới xem cùng;
Giả chơn lắm sự lạ lùng,
304. Phật ma khó biết rối tung lòng người.
Quá vật chất bị đời ám ảnh,
Yếu tinh thần bị cảnh cuốn lôi;
Chung quy chẳng việc nào rồi,
Chỉ làm đau khổ cho đời nhiều hơn.
Rán mở trí để cân giả thiệt,
Nhớ bình tâm xét việc chánh tà;
Đời nhiều khôn khéo quỷ ma,
312. Đụng đâu tin đó thì là lầm to.
Học khôn quỷ thường lo việc qui,
Dựa tánh phàm chỉ nghĩ thân phàm;
Bảo thân phàm đủ cách làm,
Làm theo khôn quỷ thân phàm mau tiêu.
Được giải thoát là điều trên hết,
Còn luân hồi phải chết chóc luôn;

Thanh Sĩ 11

- Luống công bọ nước đóng khuôn,
320. Giả thân kết cuộc cũng hờn giả thân.
Phải tỏ ngộ đường trần mới dứt,
Được hết mê bến tục mới rời;
Mê là gốc khổ con ơi!
Còn mê thiên hạ chưa thời nào vui.
Bởi mê mới làm tôi thị dục,
Nếu ngộ đâu từng phục lòng tà;
Dục tà đều hại người ta,
328. Dục là thống khổ tà là trầm luân.
Dục thường vì xác thân khởi xương,
Tà thường vì vọng tưởng gây ra;
Cả hai đều thứ mắt lò,
Lợi gần thì thấy, hại xa không tường.
Gần dứt thở trên giường chưa biết,
Bảo vợ con nối tiếp đường lâm;
Vì tình mà thọ cảm tâm,
336. Vợ con rồi cũng lụi lằm theo luôn.
Nghệp cha mới vừa buông con bắt,
Hết cháu rồi lại chắt nối truyền;
Cứ như thế đó lưu liên,
Gây nên một khối thâm duyên nhiều đời.
Cha mẹ chết con rơi nước mắt,
Con chết thì cháu chắt khóc ròn;
Vợ thì chan chứa vì chồng,
344. Chồng thì vì vợ đôi giòng lệ rơi.
Nước mắt ấy từ đời vô thi,
Bốn biển to đem ví không bằng;
Sanh ly tử biệt vô ngần,
Giây oan đáng sợ nợ trần đáng ghê.
Vạn sự bởi ma mê dẫn lối,
Trăm việc do quỷ tới cầm đầu;

12 *Đường Giải Thoát*

- Giác xong mê nọ còn đâu,
352. Ngộ rồi tối ấy bị thâm mất liền.
 Trong tâm khởi dữ hiền phải biết,
 Lấy trí phân hư thiệt cho rành;
 Nếu điều tà niệm còn sanh,
Tự mình trừng trị tẩy thanh lòng mình.
 Hành đạo phải tự tin đầy đủ,
 Tham thiền cần tự chủ hoàn toàn;
 Vọng trần vừa mới thoáng ngang,
360. Chận ngay chớ để lan tràn trong tâm.
 Chừng nào cảnh hết làm tâm loạn,
 Khi ấy tâm đã đoạn cảnh trần;
 Chánh tà đều được minh phân,
 Nhưng đừng để tánh ngã nhân chen vào.
 Tâm cảnh chẳng còn màu hỗn độn,
 Tà chánh không xáo trộn trong lòng;
 Nhu là vật với hư không,
368. Tự nhiên ánh sáng đại đồng bùng ra.
 Con ơi! Phật Thích Ca đặc đạo,
 Bị ma vương khảo đảo lắm lần;
 Nếu tâm còn chút vọng trần,
 Tất không đạt được quả phần Như Lai.
 Ngồi niệm Phật thì ai cũng niệm,
 Nhứt tâm không xao xuyên ít người;
 Tâm như chong chóng giữa trời,
376. Phật thì một niệm còn mười niệm ma.
 Các việc xấu nhớ ra trước nhứt,
 Kể tay chân buồn bực mỗi mê;
 Rồi ma buồn ngủ chạy về,
 Phật quên niệm đến, khói mê phủ vào.
 Không cần hỏi ông nào cũng biết,
 Niệm thế bao giờ Phật chứng cho;

Thanh Sĩ 13

- Khác nào nôi gạo mới vo,
384. Bấc lên nhắc xuống bao giờ chín com.
Mục đích việc sớm hôm niệm Phật,
Là để cho chấm dứt niệm tà;
Chỉ còn một niệm Di Đà,
Để nhờ Phật rước sang qua Liên Đài.
Có thật cảm Phật Ngài mới ứng,
Niệm lơ là phật chúng vào đâu;
Ví người đã rớt sông sâu,
392. Không cần kêu cứu ai hầu cứu cho.
Niệm Phật chẳng béo no chi Phật,
Phật cũng không mong nhắc đến tên;
Chúng sanh muốn Phật vớt lên,
Cho nên mới tưởng niệm tên Phật Ngài.
Phật nguyện độ muôn loài thoát khổ,
Nên khi nghe ai có lời xin;
Phật thêm động tấm bi tình,
400. Như là mẹ thấy con mình lâm tai.
Phật nhứt định không sai lời nguyện.
Nhưng chúng sanh phải niệm chí thành;
Chỉ là một niệm trọn lành,
Cũng là được Phật thân hành đến nơi;
Hoặc chẳng niệm một lời chi cả,
Nhưng thường hay có dạ từ bi.
Trần ai chẳng nhiễm vật gì,
408. Cũng là được Phật hộ trì ngày đêm;
Người tự độ cầu thêm Phật độ,
Như nước xuôi lại gió thuận chiều.
Đường về chóng biết bao nhiêu,
Được hai sức độ mau siêu phàm trần.
Tuy có được tinh thần bác ái,
Cũng nhớ nên tưởng vái Di-Đà;

14 *Đường Giải Thoát*

- Kỳ này có Phật ấy qua,
416. Rước về Cực Lạc ngôi tòa Kim Liên.
Cõi ấy chẳng nào phiền đau khổ,
Tuổi sống lâu vô số vô biên;
Muốn chi thì được có liền,
Thân người nào cũng bằng sen hóa thành.
Cõi ấy vốn trọn lành trọn tốt,
Cõi ấy không ai chết ai già;
Thường ngày có đức Di Đà,
424. Dùng thân thông hóa hiện ra muôn hình.
Người nào cũng quanh mình đều sáng,
Ai cũng đều viên mãn thân thông;
Đường xa muôn dặm Tây Đông,
Nhưng đi chỉ mất độ trong phút giờ.
Người cõi ấy thường trưa mỗi bữa,
Đi cúng dường Phật ở khắp nơi;
Đi về trong buổi ngộ thời,
432. Người nào cũng muốn thính lời Như Lai.
Nên ai cũng đồng giai Bồ tát,
Không người nào sa lạc phạm phu;
Hạ ngươn kẻ phát tâm tu,
Cầu về Cực Lạc là đầu nhập môn.
Cõi ấy vốn người nhân thiện cả,
Ai muốn sang phải dạ lương hiền;
Cõi sen người phải như sen,
440. Gân bùn mà chẳng ố hoen mùi bùn.
Cõi lành kẻ dữ hung khó bước,
Phật từ bi chẳng rước bất lương;
Muốn về Cực Lạc Tây phương,
Các điều hung dữ chớ vương điều nào.
Lá già thì trước sau cũng đổ,
Để lá non thay nở trên cành;

Thanh Sĩ 15

- Hết đời trước kể đời thanh,
448. Luật đào thải ấy đã dành từ lâu.
Thuở xưa quả địa cầu rất tốt,
Đất bằng vàng thảo mộc bằng châu;
Người nào cũng rất sống lâu,
An vui chớ chẳng khổ sầu điều chi.
Người nào cũng dung nghi tốt đẹp,
Ai cũng đều hiền đức thông minh;
Nhỏ lần cho đến hiện tình,
456. Lòng người hóa xấu, địa hình hóa dơ.
Đến lúc phải ban sơ lập lại,
Khó tránh ngày có đại biến di;
Chính là cũng một cuộc thi,
Ai rơi ai đậu trong kỳ này đây.
Đức Tiếp Dẫn kỳ này cũng tới,
Rước hiền hơn thế giới Ta Bà;
Đem về Cự Lạc Di Đà,
464. Dứt đường sanh tử lánh xa hồng trần.
Bá tánh nhớ tu thân lập hạnh,
Nữ nam cần cải chánh trừ tà;
Lọc lừa trận ấy nổi ra,
Có thần che chở cho qua tai nạn.
Thiếu đạo đức sắt gang cũng chảy,
Thật hiền lành bới cạy không trôi;
Luật kia đã định sẵn rồi,
472. Lành thời tồn tại, dữ thời tiêu tan.
Ngòi pháo đốt tất vang tiếng nổ,
Họa gây ra thì khổ hại thân;
Cũng nên xét kỹ xa gần,
Cho hồn khỏi đọa, cho thân khỏi đày.
Hồn bị đọa khó khai ngộ được,
Thân bị đày khó vượt lao lung;

795

16 *Đường Giải Thoát*

- Dẫn nhau đi tới đường cùng,
480. Thân trong thêm tội, hồn trong thêm mê.
Thê thảm rồi kể thê thảm tới,
Ma cũ đi ma mới hiện vào;
Lúc nào biển cũng sóng xao,
Chúng sanh chẳng có lúc nào đứng yên.
Phân lớn bị bạc tiền mờ trí,
Ít ai mà chủ trị được tâm;
Nghèo thì bị bạc làm câm,
488. Giàu thì bị của giam cầm chung thân.
Xưa nay chón hồng trần như thế,
Hơn thua nhau chỉ kể đồng tiền;
Dòng đời xuôi ngược đảo điên,
Đều do cái thứ bạc tiền mà ra.
Thứ tiền bạc người ta tạo nó,
Rồi người ta lại khổ vì tiền;
Không tiền nói phải cũng điên,
496. Có tiền nói quấy cũng thiên người ừ!
Trâu bò thì bị người xỏ mũi,
Người bị tiền bạc cỡi trên lưng;
Trâu bò chỉ khổ xác thân,
Người thì xác thịt tinh thần khổ luôn.
Khổ đến chết chưa buông được nó,
Mà nhiều người lấy đó làm vinh;
Tiền xem trọng, nghĩa xem khinh,
504. Ngày nay thế giới chỉ tin đồng tiền.
Tiền là bạc không yên một chỗ,
Nay tay này mai ở tay kia;
Người thường vì nó rẽ chia,
Gây ra đổ máu đầm đìa khắp nơi.
Chủ được nó là đời hạnh phúc,
Nó chủ mình là mất tự do;

Thanh Sĩ 17

- Làm ra để giúp để cho,
512. Chớ gom góp để bo bo giữ đời.
 Dem giúp đỡ cho người chẳng mất,
 Cứ bo bo giữ cát không còn;
 Vật mòn biết dụng không mòn,
 Tiền dùng nên bạc nên tròn nghĩa ân.
 Ham tiền bị hư thân lắm kẻ,
 Mến bạc nhiều người nhẹ giá danh;
 Gái thì bán mất tiết trinh,
520. Trai thì trộm cắp hoặc sanh gian hùng.
 Thân cho mấy khi lòng mến bạc,
 Tình thân kia cũng nát như tương;
 Tự mình bóp chết tình thương,
 Mà không sáng mắt bởi vương bạc tiền.
 Tiền dùng đúng tiền hiền như Phật,
 Bạc xài lắm bạc ác hơn ma;
 Phật ma cũng tại người ta,
528. Chớ tiền bạc nó vốn là vô tri.
 Nhiều tiền kiếp Mâu Ni giàu có,
 Bạc tiền đâu làm khổ được Ông;
 Mà là nhờ có tiền đồng,
 Giúp Ông bố thí khắp trong dân làng.
 Đó là một trong ngàn công đức,
 Phật Thích Ca chứa chất từ xưa;
 Dùng tiền như hạn cho mưa,
536. Biển non đo cũng chẳng vừa đại ân.
 Phật xưa cũng xác trần cõi tạm,
 Ngài cũng tình cũng cảm như ai;
 Thế mà ngài chứng Như Lai,
 Nhờ lòng bố thí nhờ hay nhân từ.
 Phật làm thế nay người cũng thế,
 Tất nhiên là ngôi kế Phật Ngài;

18 *Đường Giải Thoát*

- Nhớ câu trọng nghĩa hơn tài,
544. Tiền tài chớ để nó sai khiến mình.
Ai có của bị khinh cũng mặc,
Đừng vì tiền gay gắt với ai;
Có ra thì đỡ xây xài,
Không thì nhịn chịu chớ cay đắng lòng.
Nghèo nhớ giữ lòng trong dạ sạch,
Giàu đừng quên bổ đức thi ân;
Có dư chớ hưởng riêng thân,
552. Nên cho kẻ khác lây phần ấm no.
Được như vậy được kho công đức,
Sống đời đâu khổ cực vì đời;
Trong tâm thường được thanh thoi,
Tuy trong cõi tục mà đời Thần Tiên.
Tiên với tục dính liền mặt trái,
Để vậy phạm lộn lại là Tiên;
Cũng thời sử dụng đồng tiền,
560. Người lo quần chúng kẻ riêng lo mình.
Lo quần chúng là tình Tiên Phật,
Lo riêng mình là chất phạm nhân;
Tình Tiên Phật hết trầm luân,
Chất phạm nhân tất còn thân luân hồi.
Phật phạm có thể thôi đâu khó,
Làm hay không việc đó tại người;
Người đâu bóng đó không rời,
568. Ngoái đầu ngó lại mặt trời thấy ngay.
Xưa ma đó bỗng nay Phật đó,
Cây với thuyền nào có xa nhau.
Khéo tay moi móc ghép vào,
Thì cây nên được thuyền tào khó chi.
Chúng sanh chớ bỏ đi tự lực,
Mọi người nên lấy sức của mình;

Thanh Sĩ 19

- Phàm tình đổi lại Thánh tình,
576. Tự mình sửa lấy lòng mình hơn ai.
Chớ ỷ lại kẻ ngoài cứu vớt,
Phải tự mình tìm cách thoát ly;
Thật tâm tự độ mình đi,
Tự nhiên có Phật hộ trì khỏi lo.
Không tự độ muốn cho Phật độ,
Khác nào như đất bỏ không trồng;
Ví dù mưa xuống ngập đồng,
584. Trái bông cũng chớ có hồng sanh ra.
Biết tự trị tất là tự độ,
Làm lành còn dữ bỏ không làm;
Dù cho lòng rất muốn ham,
Nếu là việc quấy cũng cam nhin chừa.
Muốn thì cứ làm bừa không xét,
Trong mười điều hồng bát chín điều;
Muốn điều lành chẳng bấy nhiêu,
592. Muốn điều hung dữ lại nhiều gấp mười.
Cho nên mỗi một lời muốn nói,
Hoặc trước khi muốn khởi việc làm;
Phải cần hỏi lại lương tâm,
Xét coi việc có lỗi lầm hay không.
Gặp việc khó thấy lòng bối rối,
Riêng mình không hiểu nổi giả chơn;
Nên tìm hỏi bực hiền hơn,
600. Chớ nên nhắm mắt đưa chơn đi càn.
Lỗi với người khó toan chuộc tội,
Lỗi với mình sửa cải dễ đâu;
Lỗi thân thân chịu dãi dầu,
Lỗi lòng lòng chịu âu sầu mê man.
Thân lao khổ bất an lòng dạ,
Lòng âu sầu thân thể mòn hao;

799

20 *Đường Giải Thoát*

- Không âu sầu chẳng khổ lao,
608. Lòng đừng để một phút nào rời thân.
Phải tu luyện tinh thần sáng suốt,
Cần dưỡng nuôi hạnh đức đủ đầy;
Cây cong uốn mãi cũng ngay,
Người hư mấy cố sửa hoài cũng nên.
Học hỏi vốn là nền trí thức,
Sách kinh là cái nút tâm linh;
Cần học hỏi, đọc sách kinh,
616. Giúp cho sức hiểu của mình rộng ra.
Lành kém trí như nhà thiếu cửa,
Hiền mà ngu như ngựa cái mù;
Hiền minh chớ để hiền ngu,
Lành thì lành trí chớ tu sông lành.
Tu có hành giá danh châu báu,
Tu không hành tiếng nhạt đá chai;
Tu hành cần được cả hai,
624. Trong hai thiếu một chẳng xài vào đâu.
Chớ học nói ít câu Hán tự,
Tự cho mình hay chữ là lắm;
Chữ đâu nghĩa đó cho thâm,
Chữ không hiểu nghĩa như cầm khác nào.
Đức không tài như dầu thiếu lửa,
Tài thiếu đức như ngựa không cương;
Đức tài có đủ hai phương,
632. Lửa dầu gồm đủ, ngựa cương sẵn sàng.
Đạo có hạnh mới rằng học đạo,
Tu không hiền ai bảo là tu;
Cửa thiền nay quá mờ lu,
Do người giả đạo dối tu phần nhiều.
Đạo không hạnh là tiêu diệt đạo,
Tu làm hung là đảo ngược tu;

800

Thanh Sĩ 21

- Mù còn có thể hết mù,
640. Tội lường gạt Phật để dầu gì tiêu.
Tội vô ý còn nhiều chỗ thứ,
Tội cố tình luật xử không tha;
Nếu tu không được thì ra,
Chớ mưu lấy đạo làm nhà buôn dân.
Tạo ngu đại hưởng phần ngu đại,
Làm ác gian lãnh cái ác gian;
Chạy Trời sao khỏi nắng chan,
648. Hại người mù tất phải mang kiếp mù.
Thù người bị người thù khó trốn,
Tổn hại người người tổn hại mình;
Nhân nào quả nấy công minh,
Người trong hạ giới chớ khinh lười Trời.
Con ơi! Phật lập lời nói trước,
Đời hạ ngươn vô phước thì nhiều;
Nghiệp mê không những khó tiêu,
656. Họa sâu trái lại dễ chiêu vào mình.
Việc trả báo rất nhanh khó tưởng,
Sớm gây thì chiều hưởng không lâu;
Thần minh tuy chẳng thấy đâu,
Nhưng mà mọi việc đều râu Ngọc Hoàng.
Tội đền tội bạc vàng khó chuộc,
Phước thì là gặp phước khỏi lo;
Công bằng Ngọc Đế cân cho,
664. Mây lông không lọt chớ lo sai lầm.
Vừa mới nghĩ trong tâm chưa lộ,
Nhưng Thần minh đã rõ dữ lành;
Sức Thần hiểu biết rất nhanh,
Phàm gian chớ có vọng sanh điều tà.
Điều tà mặc dù là chỉ nghĩ,
Song cũng làm tâm trí lu mờ;

22 *Đường Giải Thoát*

- Khởi ra ý xấu ban sơ,
672. Diệt liền chớ để dây dưa lâu ngày.
 Ý nghĩ xấu kéo dài bao độ,
 Hành động tà càng lộ bấy nhiêu;
 Hiểu rồi cương quyết trừ tiêu,
 Chớ nên tha thứ nuông chiều vọng tâm.
 Vọng tâm nếu chẳng làm yên lặng,
 Ví dù ngồi bên cạnh Phật Đà;
 Cũng không hề được thấy ra,
680. Bị tâm vọng nó làm lòa mắt đi.
 Tâm vọng rất làm nguy hạnh đức,
 Người tu hành chưa dứt vọng tâm;
 N như ôm rắn độc mà nằm,
 Thân kia không biết họa lâm lúc nào.
 Tâm vọng dứt mới vào cõi Phật,
 Vọng tâm còn khó nhập Niết Bàn;
 Vọng tâm là gốc mê man,
688. Chúng sanh vì nó sáu đàng chuyển luân.
 Lúc niệm Phật tâm thần xao xuyến,
 Khi tham thiền lười biếng mỗi mê;
 Thấy trong đầu óc nặng nề,
 Ấy là ma nghiệp vỗ về đầu tiên.
 Nếu ý niệm để nghiêng theo nó,
 Thì đạo tâm từ đó lần phai;
 Đến khi tới trước Phật đài,
696. Mà tâm vẫn loạn là ngày nguy cơ.
 Phật không thể chỉ thờ lấy vị,
 Thờ Phật là biểu thị lòng tin;
 Lòng tin càng được chặt gìn,
 Càng cao đức hạnh càng bình định tâm.
 Không thờ Phật mà thâm tin tưởng,
 Hơn thờ mà bỏ luống không tin;

802

Thanh Sĩ 23

- Có tin mới biết sửa mình,
704. Không tin đâu bỏ hành trình xấu xa.
Tin là mẹ đẻ ra ngôi Phật,
Tin là thuyền cứu vớt chúng sanh;
Có tin thì mới có thành,
Thiếu lòng tin tưởng tu hành sao nên.
Tin tưởng mạnh tất bền ý chí,
Ý chí bền thì vị quả nên;
Không tin thì chí không bền,
712. Không bền chí sẽ không nên đạo màu.
Việc càng khó càng sâu tin tưởng,
Tin tưởng sâu thì chướng ngại tiêu;
Tin là thứ phép cao siêu,
Sẽ làm như ý sẽ tiêu ma tà.
Tin tưởng Phật thì là gặp Phật,
Tin tưởng ma thì gặp quỷ ma;
Chữ tin đối với người ta,
720. Rất nên quan trọng lựa mà tin theo.
Tin tưởng vốn là điều cần thiết,
Nhưng phải nên suy xét kỹ càng;
Chánh đường khi thấy rõ ràng,
Chùng ni sẽ đặt lòng vàng tin theo.
Tin dễ dãi thường gieo ân hận,
Tin bướng càn làm lẫn phần nhiều;
Không tin thì đạo không siêu,
728. Dễ tin quá cũng chẳng tiêu nghiệp trần.
Dễ tin tất tâm thần dễ động,
Dễ động tâm dễ móng sự trần;
Sự trần dấy được tâm thần,
Khác nào như bị thọt chân vào còng.
Sức tự chủ đã không còn nữa,
Quyền hành do sáu đũa giặc trần;

24 *Đường Giải Thoát*

- Tha hồ thỏa mãn nhục thân,
736. Tâm hồn cứ thế mê dần đi thôi!
Mạng sống chỉ là mồi thị dục,
Tâm hồn thì lệ thuộc xác thân;
Loay quay ở giữa ngục trần,
Lúc nào cũng sợ tử thần đến kêu.
Giàu cũng sợ mà nghèo cũng sợ,
Chủ cũng lo mà tớ cũng lo;
Những người chức trọng giàu to,
744. Vấn đề chết chóc sợ lo hơn nghèo.
Nhiều ham muốn thì đeo nhiều khổ,
Vọng tưởng luôn đâu có yên lòng;
Kẻ thì tổn của người công,
Kẻ dùng tài sức người dùng tâm tư.
Lo đến chết không như ý được,
Hết muốn này đến lượt muốn kia;
Mồ hôi nước mắt đầm đìa,
752. Mà lòng ham muốn nọ kia chưa vơi.
Kẻ được sớm thì trưa lại chết,
Người chiều nên bỗng mất sớm đi;
Lúc còn trẻ lại ngu si,
Chừng thông minh được là khi đã già.
Nhơn loại chẳng ai mà thuận cảnh,
Chúng sanh không ai rảnh trong lòng;
Thế mà chẳng việc nào xong,
760. Chết rồi mà vẫn còn lòng nuôi theo.
Bởi tiếc nuôi giàu nghèo thương ghét,
Bởi tạo ra các nghiệp tiền trần;
Nên sau khi đã bỏ thân,
Đi theo nghiệp ấy chuyển luân lại liền.
Nghiệp lôi cuốn như ghiền bịnh rượu,
Khi thèm không ai rủ cũng đi;

Thanh Sĩ 25

- Hôm qua say ngủ li bì,
768. Bữa nay say nữa để gì bỏ say.
 Nghệp thế phải đầu thai cõi thế,
 Mén trần thì sanh để nơi trần;
 Quả sanh vì bởi có nhân,
 Nếu nhân không có quả sanh bao giờ.
 Trước cũng bởi vì nợ bợn thế,
 Nay mới rơi trong bể hồng trần;
 Hiện thời nếu chẳng tu thân,
776. Sau này khó tránh khỏi phân đầu thai.
 Tùy theo nghiệp mỏng dày đã tạo,
 Mà trí ngu bần phú khác nhau;
 Nhưng dù khôn dại nghèo giàu,
 Vẫn già vẫn chết vẫn đau khổ đời.
 Những cái khổ hồi thời quá khứ,
 Người đã quên thành thử không ghê;
 Thật ra là một tràng mê,
784. Từ hồi vô thi kéo lê đến giờ.
 Biết bao kiếp lên bờ xuống nước,
 Khi thăng Tiên khi rớt lại phàm;
 Lúc người lúc thú lam nham,
 Kể sao hết cuộc thăng trầm tiền thân.
 Khi thì phú khi bần tột hạng,
 Lúc ấm no lúc chẳng áo cơm;
 Khi ngồi gạch khi lá rơm,
792. Lúc thì quan tướng lúc làm tù nơn.
 Kiếp thì bị treo thân lủng lẳng,
 Kiếp thì ngồi chông cẳng ra oai;
 Kiếp thì chết chẳng chôn thân,
 Kiếp thì tống táng chật ngoài chật trong.
 Khi thì xác trôi sông chập chã,
 Khi thì thân tan rã giữa đồng;

805

26 Đường Giải Thoát

- Kể sao hết chuyện nảo nòng,
800. Cửa tiền kiếp khách trần hồng đã mang.
Kiếp làm gái chịu đàng để chữa,
Kiếp làm trai con vợ đùm đê;
Khi thì trọn kiếp phu thê,
Khi thì bướm chán ong chê giữa chùng.
Có khi bị cùi phụng xụi bại,
Có khi thì điên dại mù câm;
Sống không nhà cửa ăn nằm,
808. Lang thang đàng phố xin ăn qua ngày.
Có kiếp bị bọn trai lừa gạt,
Có kiếp thì bị thác vì tình;
Kiếp thì làm đĩ bán mình,
Kiếp thì cô quạnh trong tình cấm cung.
Khi thì được anh hùng vang vọi,
Khi thì mang lấy tội phản thân;
Lúc thì quý tợ vàng cân,
816. Khi thì rẻ nát còn hơn con giòi.
Kiếp thì được người coi Vua chúa,
Kiếp thì ra thân đũa ăn mày;
Mới cười kể khóc chua cay,
Cứ như thế đó đổi thay không ngừng.
Như lời đã vừa phân đoạn trước,
Giàu nghèo do tội phước mỏng dày;
Không cần phải hỏi nơi ai,
824. Tự mình suy cũng hiểu ngay thế nào.
Kiếp trước mở hồ bao bố thí,
Nên kiếp này địa vị giàu sang;
Kiếp này bôn sấn tham gian,
Kiếp sao đói khó nghèo nàn tả toi.
Nghịch dâm đặng sanh nơi dĩ điểm,
Nghịch rượu chè sanh chôn tửu lâu;

806

Thanh Sĩ 27

- Nói sơ kể chẳng hết đâu,
832. Nghiệp đâu sanh đó khó hầu đi sai.
Mới kiếp trước ghét cay ghét đắng,
Kể kiếp sau làm bạn làm chồng;
Luân hồi lộn bậy cõi hồng,
Khi cha khi mẹ khi chồng khi con.
Mới đời trước đánh đòn đũa ở,
Kể đời sau làm tứ bị đòn;
Chết rồi nhưng nghiệp vẫn còn,
840. Mạnh thì nở trước yếu tồn lại sau.
Cuộc luân chuyển chùng nào mới hết,
Nếu chúng sanh còn kết dây oan;
Ở trong ba cõi sáu đàng,
Như là giữa bãi chiến tràng khác chi.
Người biết giúp người thì ít có,
Người hại người thì số vô biên;
Tranh hơn ở kiếp hiện tiền,
848. Quên rằng tội ác còn truyền hậu lai.
Danh không chánh chỉ gây hậu họa,
Lợi bất nhân hưởng chẳng lâu dài;
Vui nay để chịu khổ mai,
Mà không nghĩ đến đời nay nhiều người.
Nay đắc thế chê cười hèn yếu,
Mai thất thời phải chịu cười chê;
Đời thường nay tướng mai hề,
856. Chớ nên hiệp đáp nhún trề một ai.
Lúc mạnh khá nhớ ngày yếu dở,
Khi giàu đừng quên thuở bần cùng.
Ở ăn giữ mực trung dung,
Sống không kể oán chết không người hờn.
Kẻ đã hiểu đâu chơn đâu nguy,
Khá khuyên người chớ mị chớ không;

807

28 *Đường Giải Thoát*

- Chưa làm chỉ tính trong lòng,
864. Cũng là ảnh hưởng chớ hòng tính gian.
Thường nghĩ tốt có Thần phúc hộ,
Hay tưởng xằng bị họa Thần theo;
Họa Thần theo tất nạn eo,
Được thần phúc hộ thì tiêu tai nàn.
Lòng dạ ác có màn tối phủ,
Tâm tánh lành có lưới sáng bao;
Mắt thần khi ngó nhìn vào,
872. Tức thời biết rõ người nào hiền hung.
Màn tối phủ ma nung quỷ giục,
Lưới sáng bao Thần chúc Phật ban;
Quỷ ma nung giục thì tàn,
Phật Thần ban chúc thì an lạc đời.
Lòng lành dữ lộ nơi nhơn tướng,
Khách nữ nam đừng tưởng nằm yên;
Trong tâm vừa muốn mưa phiền,
880. Thì là ngoài mặt cũng liền kéo mây.
Phàm thấy sắc tướng ngoài còn biết,
Thánh xem còn thấu triệt đáy lòng;
Tâm không mà chẳng phải không,
Mười phương chư Phật đều trông thấy rành.
Tâm đổi dạng khi lành khi dữ,
Tâm biến thành lúc thú lúc người;
Ấy là tâm vọng của đời,
888. Nó thường theo cảnh mà đời đời luôn.
Tâm vọng ấy nếu còn vọng mãi,
Thì chúng sanh còn phải chuyên luân;
Vọng tâm nếu được lặng ngưng,
Phàm nhân trở lại Thánh nhân tức thời.
Gốc tâm vọng do nơi cảm nhiễm,
Thói quen ưa đã chiếm trong lòng;

808

Thanh Sĩ 29

- Lúc nào cũng muốn cũng mong,
896. Trong tâm đâu có vắng không lúc nào.
Thường vì quá ước ao thèm khát,
Nhiều khi gây thành giấc chiêm bao;
Lỗi lầm lúc thức phạm vào,
Đến khi ngủ cũng chiêm bao lỗi lầm.
Khi người để vọng tâm chi phối,
Thì tinh thần mệt mỏi tối đen;
Chỉ làm theo cái thói quen,
904. Xấu xa cũng mặc đê hèn cũng thây.
Thói quen khiến thường hay vọng tưởng,
Chưa vừa lòng vẫn muốn chưa thôi;
Thêm đòi nhiều thứ cuốn lôi,
Càng làm ý muốn con người nhiều thêm.
Việc phước đức không thèm muốn đến,
Sự tà gian cứ mền theo luôn;
Xấu xa chẳng biết hổ buồn,
912. Biết bao kẻ bị điên cuồng lợi danh.
Thấy sắc đẹp động tình muốn lấy,
Nghe lợi to mong chạy đến giành;
Của ai thấy cũng mong manh,
Đến như của mẹ cha mình còn tham.
Cậy quyền thế lấy ngang lăm kẻ,
Dùng trí khôn chia xẻ nhiều người;
Muốn cho lấy được không thôi,
920. Dù ai oán ghét chê cười cũng trợ.
Biết rằng quấy không chừa chẳng bỏ,
Hiểu là sai cứ mó vẫn đeo;
Cố tình tội lỗi rắc gieo,
Lòng tham muốn lấy hiểm nghèo vô biên.
Lời lành có người khuyên không nhớ,
Việc dữ không ai trở chẳng quên;

809

30 *Đường Giải Thoát*

- Thói quen từ trước nổi lên,
928. Thường nghiêng theo dữ ít nghiêng theo lành.
Sự cảm nhiệm kết thành nhiều kiếp,
Cho nên khi gặp dịp nở liền;
Nghề nào kiếp trước đã chuyên,
Kiếp này nghề ấy người liền hiểu ngay.
Luân hồi có khi dài khi ngắn,
Có khi vừa chết đặng ít ngày;
Thì liền bị dặt đầu thai,
936. Làm người trở lại nhớ ngay kiếp người.
Nếu bị nghiệp sanh nơi cầm thú,
Sống theo loài rùng rú ngu đần;
Sau dù trở lại nhân thân,
Để quên tánh thú nhiều hơn tánh người.
Những tập quán hồi thời quá khứ,
Nếu như không cơ hội chạm va;
Thì là khó nổi nhớ ra,
944. Thói quen nằm mãi trong nhà nghiệp duyên.
Nếu ma quỷ sanh lên nhân loại,
Để cảm theo cái thói quỷ ma;
Chánh đường nếu chẳng xông ra,
Thì là dễ bị đường tà cuốn lôi.
Đã sanh được làm người rất quý,
Thường được nghe dạy chỉ tu hiền;
Gần đường về Phật về Tiên,
952. Không tu sau khó trở lên làm người.
Để sanh lạc vào nơi cầm thú,
Không được nghe khuyên nhủ lời lành;
Thì không được biết tu hành,
Tất còn chịu kiếp tử sanh lâu dài.
Nạn ấy lớn hơn tai nạn khác,
Cũng là điều hình phạt tối cao;

Thanh Sĩ 31

- Đề cho cửa thú lọt vào,
960. Giác mê dài biết ngày nào tỉnh ra.
Giới ma quỷ cũng là đại nạn,
Kiếp sống như là rỗng là mây;
Tiêu tan chẳng có hẹn ngày,
Thường cam đói khát giận gầy trong lòng.
Tánh oán ghét đã xông cực độ,
Nên thường gây đau khổ cho người;
Không kiêng Phật chẳng kể Trời,
968. Khiến cho nghiệp ác càng bồi thêm cao.
Xưa kia có một trào Vua nọ,
Có một ông quan võ bất lương;
Mỗi lần đi đến thôn hương,
Bắt dân làng phải nộp lương nộp tiền.
Bò heo có phải khiêng đến nạp,
Có gái xinh phải dặt tới hầu;
Bắt dân làm việc ngựa trâu,
976. Lóp thì bị giết bị tù thảm thương.
Gặp già cả không nhường không kẻ,
Thấy tăng-sư chẳng lễ chẳng chào;
Rất là ngạo mạn tự cao,
Không tin quả báo chẳng nao tuần hườn.
Một hôm nọ sau cơn yến tiệc,
Bỗng nhiên ông thổ huyết chết đi;
Sanh làm ngựa quý tức thì,
984. Mặt mày xấu xí dị kỳ hình dung.
Cổ quá nhỏ vật không nuốt chạy,
Bụng thì to bằng cái bụng trâu;
Ngày đêm đói khát buồn rầu,
Vất vợ chẳng có chỗ nào ẩn thân.
Cơm vừa dứt tới mồm thành lửa,
Nước ngậm vào miệng hóa dầu sôi;

32 *Đường Giải Thoát*

- Làm cho phỏng lưởi cháy môi,
992. Chịu điều đau nhức tanh hôi suốt đời.
 Trả quả lúc làm người tiền kiếp,
 Nhưng thường không được biết tỉnh ra;
 Ôm lòng oán hận sâu xa,
 Càng làm cho kiếp quỷ ma kéo dài.
 Con ơi! Lấy truyện này để biết,
 Những hành tung tiền kiếp mất đâu;
 Làm cho thiên hạ đau sầu,
1000. Là gây hậu quả độc sâu cho mình.
 Quan ấy lúc sanh bình oai khí,
 Khi thác rồi làm quỷ đói đau;
 Người đời thử nghĩ thế nào,
 Có nên ham thứ hùng hào ấy không?
 Chỉ một lúc thỏa lòng ham hố,
 Mà để cho đau khổ muôn đời;
 Là điều nên nhịn con ơi!
1008. Ăn quen khó nhịn, nhịn thời cũng quen.
 Có quả báo nên khuyên hướng thiện,
 Không đáo đầu ai khuyên trừ tà;
 Chết rồi tội mới thấy ra,
 Chừng ni có hối cũng là muộn thay!
 Chỉ sơ lược một vài nhân quả,
 Cho người đời nhớ có trả vay;
 Để mà uốn nắn cho ngay,
1016. Ngõ hầu tránh cái hậu lai bất lành.
 Phải sáng suốt cứu mình thoát khổ,
 Đừng ngu mê Tông Tô lây sâu;
 Nếu mình tu đắc đạo mau,
 Tổ Tiên cha mẹ cũng chào Như Lai.
 Trời một mặt sáng đầy thiên hạ,
 Cầu một cây đưa cả muôn người;

Thanh Sĩ 33

Tu là việc lớn con ơi!

1024. Cứu cha mẹ được, độ người cũng xong.

Trái ngon hạ đã hồng sắp rụng,
Mau chọn nơi gieo giống trường sanh;
Mê đời cận bã hôi tanh,

Hại mình thì có, cứu mình thì không.

Đời chém giết vì lòng ghen ghét,
Đời lưu manh vì việc tham lam;
Có rồi mà vẫn còn ham,

1032. Ham tài ham sắc ham làm công danh.

Thấy người được còn mình không được,
Xô đẩy nhau bắt chước cho hơn;
Thường tranh cạnh việc bất nhơn,

Là đời hiện tại gọi tân phong trào.

Quá vật chất quơ quào bắt kẻ,
Quá xa hoa tội lệ không kiên;
Đua nhau cướp lợi tranh quyền,

1040. Ấy là thế giới kim tiền ngày nay.

Con cái chẳng đoái hoài cha mẹ,
Vợ chồng không gìn lẽ ái ân;
Bội thầy phản bạn lừa dân,

Cảnh này đã diễn xa gần thiếu chi.

Chẳng đạo lý hơn gì chuối háp,
Không luân thường nào khác heo tơ;
Chuối không ruột chẳng ai nhờ,

1048. Heo lo ăn ngủ để chờ phân thây.

Đạo lý chẳng khác cây thước mộc,
Luân thường như là chốt với đinh;

Thước không nhà khó ráp thành,

Chốt đinh nếu thiếu thì hình rã mau.

Đạo lý trọng thể nào đủ biết,
Luân thường là cần thiết dường bao;

34 *Đường Giải Thoát*

- Ở đời bất luận người nào,
1056. Nên gìn đạo lý, nên trau luân thường.
Người hơn vật biết đường đạo lý,
Người giá cao nhờ nghĩ luân thường;
Dù cho thông thái phú cường,
Nếu không đạo lý luân thường đáng khinh.
Kẻ chỉ biết lo mình vinh hạnh,
Mặc cho ai sống cảnh khốn nàn;
Người đừng tưởng thế là ngoan,
1064. Gặp khi tối lửa tắt đèn kêu ai.
Giữa nhơn loại có dây quan hệ,
Việc lớn cho đến bé nhờ nhau;
Trong đời bất cứ hạng nào,
Tự mình cung cấp không sao hoàn toàn.
Ngay như cái thân đang sống đó,
Được sanh ra nhờ có mẹ cha;
Những điều phụ thuộc khác ra,
1072. Là nhờ tất cả người ta giúp vào.
Ơn cha mẹ làm sao chẳng nhớ,
Ơn mọi người há nữa đành quên;
Dù sao cũng rón đáp đền,
Mới không hổ phận sanh lên làm người.
Được lành chớ khinh cười kẻ rách,
Được sang đừng kiêu cách người hèn;
Không nên phân biệt lạ quen,
1080. Thấy ai mắc nạn nên chen giúp giùm.
Mình được sống thì cùng người sống,
Mình được vui giúp chúng đồng vui;
Ở ăn mật thiết với người.
thơ tho ấy còn mùi nào hơn.
Cuộc sống của thế trần hiện tại,
Cũng cần nên sửa cải như trên;

Thanh Sĩ 35

- Giàu nghèo nâng đỡ nhau lên,
1088. Bỏ đi cái lối sống riêng cho mình.
Ai cũng biết mở tình rộng rãi,
Nạn dân nghèo sẽ giải quyết xong;
Những điều cướp của lường công,
Không còn nghe thấy ở trong xóm làng.
Tình bác ái người càng biết rộng,
Cảnh thái bình càng chóng hiện ra;
Nếu tình bác ái còn xa,
1096. Thái bình cảnh ấy cũng là còn lâu.
Những gì chúng đang sầu khổ nhứt,
Không nói ra cũng được biết rành;
Thiếu no ấm thiếu hòa bình,
Là điều thế giới hiện tình thiết tha.
Kẻ thiện chí nhìn qua thế sự,
Không khỏi lòng tư lự đau buồn;
Dân sanh rồi tự chỉ cuồn,
1104. Chưa xong nhơn họa, kể đường thiên tai.
Mới lụt bão chỗ này chưa dứt,
Kể xảy ra động đất chỗ kia;
Đói đau chết chóc chia lìa,
Nhơn-sanh đang lúc dầm đìa thiên tai.
Nạn Trời khắp đông tây gieo rắc,
Thêm nạn người Nam Bắc hoành hành;
Chỗ này chưa dứt chiến tranh,
1112. Kể nghe chỗ nọ khởi hành binh đao.
Thảm với khổ kể sao cho hết,
Sống khó khăn còn chết dễ dàng;
Nhìn vào khắp cảnh nhơn gian,
Lao đao chẳng khác như thòàn gập giông.
Nếu kẻ có tâm lòng bi mẫn,
Không khỏi lo cầu khẩn hòa bình;

36 *Đường Giải Thoát*

- Thương người như thể thương mình,
1120. Không hề muốn việc đao binh khôn nản.
 Hoa thế giới sắp tàn mai một,
 Bướm ong còn chầm đốt mỗi ngày;
 Giết nhau nếu chẳng dừng tay,
Sẽ làm mạng sống nhơn loài ngắn thêm.
 Nên tha-thứ chớ hềm thù nữa,
 Hãy nhất tâm đừng ở hai lòng;
 Giúp người, người sẽ trả công,
1128. Hại nhơn, nhơn hại chớ hòng hại ai.
 Sự báo ứng đời nay rất chóng,
 Quả đã gieo sắp rụng tới nơi;
 Trốn người chớ khó trốn Trời.
Chết thì chịu chớ phạm nơi tội tình.
 Con ơi! Cảnh bình minh thấy được,
 Phải trải qua một cuộc tối đen;
 Ngủ quen còn thức không quen,
1136. Hồn đi theo lớp tối đen nhiều người.
 Kẻ tỉnh được gặp trời sáng tỏ,
 Người mê luôn theo lộ âm cung;
 Thử ra mới biết hiền hung,
Không đem chọn lọc Tiên Rồng như nhau.
 Chưa gặp lửa vàng thau một sắc,
 Đốt ra rồi hai chất khác nhau;
 Vàng thì trước cũng như sau,
1144. Còn thau thì lại sắc màu đổi luôn.
 Khi thanh lắm người thương kẻ mến,
 Lúc suy không ai đến ai thăm;
 Dễ dàng thay đổi lương tâm,
Nhìn vào thế thái ngán ngàm lòng son.
 Lúc mới mẻ thì còn hăm hở,
 Khi cũ càng chẳng ngó ngang vào;

Thanh Sĩ 37

- Lòng người phai lạt rất mau,
1152. Tu hành như thế chùng nào cho nên.
Cần phải biết ơn đền nghĩa trả,
Cần phải gìn chí cả lòng son;
Nguyện tu thì phải tu tròn,
Mặc dù sống chết mắt còn chẳng nao.
Đạo cao có chí cao tương xứng,
Như buồm to gió lớn thổi xuôi;
Đường về mau chóng đến nơi,
1160. Móng tay chưa nhọc là ngòi Tây Phương.
Gặp đạo cả can trường nhỏ hẹp,
Như ruộng to lúa lép đem gieo;
Nhọc công nghèo vẫn còn nghèo,
Tu như thế rất khó siêu Phật đài.
Ngọc nếu chẳng giồi mài không sáng,
Tu nếu không cố gắng chẳng thành;
Trong tâm khi được trọn lành,
1168. Hốt nhiên trí huệ nơi mình hiện ra.
Một khi thấy trứng gà khảy mỏ,
Chẳng bao lâu sẽ nở gà con;
Mẹ gà phải ấp cho tròn,
Trứng kia bỏ lạnh gà con chết liền.
Tăng chúng phải tham thiền đúng cách,
Làm sao cho thống nhất tinh thần;
Mất tai mũi miệng ý thân,
1176. Đem về một chỗ thật chân như lòng.
Làm thế chẳng phải trong chốc lát,
Mà phải gìn cho được luôn luôn;
Đến khi như nước trên nguồn,
Chảy luôn không dứt là đường đạo minh.
Con ơi ! Nhớ chặt gìn lẽ ấy,
Chẳng bao lâu sẽ thấy hiệu năng;

38 *Đường Giải Thoát*

- Nếu còn nghĩ quấy tưởng xằng,
1184. Chắp tay ngồi mãi không ăn thua gì.
Việc thành đạo không kỳ mau chậm,
Mà do lòng động tịnh khiến ra;
Động còn thì đạo còn xa,
Tịnh càng sớm được đạo nhà sớm thông.
Động còn bởi còn lòng cảm nhiễm,
Về sự tu còn kém quyết tâm;
Ma đòi chúng dễ đến xâm,
1192. Có hơi đường mật ruồi lẳng mới bu.
Thiếu cương quyết khó tu đến chốn,
Hay động tâm dễ cuốn theo đòi;
Phải như hoa nở giữa Trời,
Gió qua cũng mặc cọp ngồi cũng thây.
Manh mối vốn là đây rán nắm,
Tuy nói làm lòng chẳng xuyên xao;
Minh minh bạch bạch ào ào,
1200. Soi đòi mà chẳng tổn hao vì đòi.
Lúc nào cũng như Trời lớn rộng,
Khấp thế gian đâu cũng trùm bao;
Nhưng không vướng mắc vật nào,
Cổ kim thường tại một màu không không.
Con ơi! Đạo tìm trong não trí,
Chớ kiếm ngoài chơn lý khó thông;
Phật ma đều vốn tại lòng,
1208. Đừng làm tướng ở bao đồng xa xôi.
Nay không gặp thì mới sẽ gặp,
Cố tìm cho thấy mặt mới thôi;
Tâm trung nếu chẳng đổi dời,
Lửa từ trong cái bụi nhụi cháy ra.
Đạo diệu chẳng ở xa chớ ngại,
Thật quày đầu sẽ thấy bên chân;

Thanh Sĩ 39

- Bước đi tới, một bước dừng,
1216. Bước cho mòn gót chẳng từng tới đâu.
Tự mình phải xét câu thiện ác,
Việc nên hư cân nhắc cho rành;
Nếu là những việc bất lành,
Thà đành chịu chết không đành làm theo.
Không sợ việc đói nghèo rách rưới,
Không sợ điều mất lợi mất danh;
Mà là sợ nghiệp bất lành,
1224. Được lòng như thế tu hành rất mau.
Con ơi! Biết nói sao cạn lẽ,
Ở thế gian bày vẽ lắm trò;
Cách này kiêu nọ hay ho,
Phần nhiều cạm bẫy phải dò mà đi.
Tội thường thấy phước thì ít gặp,
Thiện hiềm hoi còn ác dầy đây;
Lãng tâm chỉ một phút giây,
1232. Đủ làm tội lỗi lưu đày chung thân.
Mới học đạo bước chân chưa vững,
Thì phải cần nắm cứng luật nghi;
Nói làm bất cứ chuyện gì,
Cũng cần lấy thước đạo nghi ra đo.
Lấy chơn lý làm cơ bản chính,
Để biện phân lo tính không lầm;
Việc còn mờ ám trong tâm,
1240. Chớ nên nói bướng đừng đem làm càn.
Nếu không biết thừa rằng không biết,
Còn biết thì cứ việc nói ra;
Nói năng chơn chất thật thà,
Ấy là bản tánh của nhà chơn tu.
Tuyệt đối chẳng chấp câu nơn ngã,
Sự biệt phân cao hạ cũng không;

40 *Đường Giải Thoát*

- Với ai cũng đối một lòng,
1248. Khổ thì cứu giúp vui đồng sót chia.
Lòng tự ái thật lia bỏ hẳn,
Ai hiểu làm giận máng không buồn;
Lúc nào cũng nhã nhận luôn,
Nhìn đời bằng mắt yêu thương nhân từ.
Con ơi phải xử cư như thế,
Mới đúng theo kinh kệ truyền khai;
Đọc suông chữ nghĩa bề ngoài,
1256. Hạnh tu không giữ như loài sáo kêu.
Kinh kệ chỉ là nêu đường sá,
Đọc xong rồi phải khá mau đi;
Hiểu thông mà cứ ngò lì,
Kệ kinh không thể thay đi cho mình.
Pháp tu có hàng nghìn muôn cách,
Chung qui là giải thoát mà thôi;
Đi thuyền đi bộ tùy người,
1264. Miễn về đến chỗ được rồi ở con!
Xét theo đó chiều lòn độ chúng,
Đền hạ ngươn sắp lụn nay mai;
Đạo mâu cần phải rộng khai,
Để cho đời bớt nạn tai kinh hôn.
Còn nhiều cuộc đất còn chìm sụp,
Kế lăm hòn đảo trút đổ tan;
Lửa từ dưới biển cháy lan,
1272. Còn thêm lửa núi khổ nàn nào hơn.
Bịnh ầu tả xa gần lung lạc,
Bịnh trái ban hình phạt đó đây;
Tai nạn khắp cả đông tây,
Ấy là định mạng nhân loài từ lâu.
Đời cặn bã thăm sâu lắm chuyện,
Kiếp điêu tàn biến chuyển nhiều điều;

Thanh Sĩ 41

- Người càng giác ngộ bấy nhiêu,
1280. Càng đau xót cảnh bèo thế gian.
 Chỗ này mới vừa an ninh được,
 Kể chỗ kia nổi cuộc rối loạn;
 Dân thường sống cảnh lầm than,
 Nhìn đời lòng bất chứa chan giọt sầu.
 Nếu người chẳng đồng cầu đạo đức,
 Nỗi khổ kia còn chất chồng thêm;
 Trong lòng dân chúng không êm,
1288. Thì làn sóng khổ còn thêm trong đời.
 Một người quấy xui mười kẻ quấy,
 Lỡ một lần dễ xảy hai lần;
 Trước khi làm nhớ cân phân,
 Tránh lây hại chúng tránh phần lỗi sau.
 Người phải biết gìn câu liêm sỉ,
 Người đừng quên giá trị con người;
 Phải gìn tư cách tốt tươi,
1296. Giàu nghèo gì cũng giữ đời sạch trong.
 Cần xây dựng chớ hòng phá hoại,
 Rán tạo nên xã hội ấm no;
 Bỏ đi cái lối ngao cò,
 Toàn dân nhất trí hẹn hò bình thanh.
 Già trẻ được kết thành một khối,
 Xóm làng đồng chung lối từ hòa;
 Tất nhiên thịnh nước an nhà,
1304. Ngủ không đóng cửa cũng là không lo.
 Ấy là việc đáng cho giục thúc,
 Dù Thần Tiên cũng chúc thành công;
 Người nên cởi mở tấm lòng,
 Xây nên hạnh phúc đại đồng mau lên.
 Con cũng chớ nên quên việc ấy,
 Cùng người trong tứ hải nắm tay;

42 *Đường Giải Thoát*

- Phá tan xiềng xích nhơn loài,
1312. Tâm hồn sáng suốt xác thân no lành.
Cố xây dựng trường thành đạo đức,
Cố kêu lên ngọn đuốc từ bi;
Cho ai cũng biết đạo nghi,
Để không còn muốn sự chi hung sùng.
Sống an lạc người không tội lỗi,
Thác siêu thăng thế giới Phật Đà;
Là nhờ đạo đức khiến ra,
1320. Rất mong sanh chúng Ta Bà làm theo.
Trễ một phút khôn nghèo một phút,
Bóng âm dương vùn vụt bay qua;
Nạn tai chết chóc xảy ra,
Trong lòng hoảng hốt khó mà nhớ tu.
Phật đã biết rõ câu sanh tử,
Phật đã tường tận sự luân hồi;
Cho nên Phật nói cạn lời,
1328. Người nên xét kỹ để hồi hướng tâm.
Không tin Phật chừng lâm họa khổ,
Bùng tỉnh ra đã bỏ xác rồi;
Kế liền bị nghiệp cuốn lôi,
Để đâu nhớ được tiền đời ra sao.
Xưa có một người giàu tột bực,
Nhưng trong lòng sâu một nhỏ nhoi;
Của mình một điều không lòi,
1336. Của người chút đỉnh cũng moi móc về.
Bắt tôi tớ nặng nề công việc,
Nhưng lương tiền keo kiệt không cho;
Tiền bao nhiêu cũng bỏ kho,
Ai nghèo mặc kệ không lo giúp giùm.
Người giàu ấy lâm chung sau đó,
Liên đầu thai làm chó trong nhà;

Thanh Sĩ 43

- Thấy ai đến cũng sửa la,
1344. Ngày đêm thường sợ người ta lấy đồ.
Lúc nào cũng ăn dơ ở bản,
Thường bị người đánh mắng không yên;
Khi đau chẳng có thuốc men,
Đến chùng chết chẳng ai thềm cất chôn.
Thế mà vẫn chưa xong hết nghiệp,
Còn sanh lên chịu kiếp bần cùng;
Làm thân nô lệ tứ tung,
1352. Cơm không no bụng áo không mặc lành.
Bị nghèo khổ hoành hành đời sống,
Khiến cho lòng oán hận đủ điều;
Sanh ra trộm cướp xảo diệu,
Làm cho nghiệp tội thêm nhiều hơn lên.
Nghiệp trước hiện đang đền chưa hết,
Đã gây thêm khổ nghiệp đời sau;
Nối liền như xích buộc vào,
1360. Luân hồi sanh tử tiếp nhau không ngừng.
Con ơi ! Bắt dừng đừng chãng nghĩ,
Thấy người rồi tự nghĩ đến thân;
Nếu không sớm dứt hồng trần,
E không tránh khỏi chuyển luân như người.
Đã nhiều kiếp vào đời ra thế,
Biết bao lần nay chế mai tang;
Vẫn còn lưu lại thế gian,
1368. Nghiệp xưa đâu phải nhẹ nhàng ở con!
Khuyên thiện tín gìn tròn mỗi đạo,
Để kỳ này trực đáu Tây Phương;
Không còn trở lại trần dương,
Chịu đường sanh tử sáu đường mê si.
Lời Phật dạy chạm ghi trong dạ,
Tự rèn lòng cho mở tánh linh;

44 *Đường Giải Thoát*

- Đề cho rộng biết rộng nhìn,
1376. Đâu tà đâu chánh phân minh rõ ràng.
Trong người có hào quang sáng rực,
Bị mê si che khuất từ lâu;
Tinh thần cần phải nhiếp thâu,
Mê si hết được ánh mâu sáng ra.
Ngồi chú niệm Di Đà Phật Tổ,
Không riêng cầu Tịnh độ siêu sinh;
Mà còn cầu Phật giúp mình,
1384. Ngọn đèn thần tuệ sớm minh trong lòng.
Ngày sáu khắc cũng không quên Phật,
Đêm năm canh thường nhắc Di Đà;
Phật trong lòng chẳng rời xa,
Có ngày Phật đến giúp ta vừa lòng.
Phải thành khẩn từ trong tim não,
Chớ lương khương lỡ đạo lỡ đời;
Tu thì tu phải đến nơi,
1392. Nguyện thì nguyện được như lời mới ưng.
Mèo rình chuột ngó trên không nháy,
Người bắn cung nhắm cái hồng tim;
Nhớ rằng trong lúc ngưỡng chiêm,
Bao nhiêu ý niệm phải im một chiều.
Cứ như thế mà đeo đuổi mãi,
Từ rặng non hiện thấy thái dương;
Hốt nhiên sáng cả lối đường,
1400. Trên cảnh chim líu, bên vườn hoa khai.
Được diện mục bỗng lai chơn tánh,
Như ngủ mê vừa tỉnh thức ra;
Nhận đâu thật cảnh thật nhà,
Khác hơn cảnh mộng thấy qua vừa rồi.
Khát gặp nước lòng người hơn hờ,
Đói được cơm dạ kẻ hân hoan;

Thanh Sĩ 45

- Muốn tu có Phật dẫn đường,
1408. Lại càng quý giá muôn ngàn ở con!
Dịp hiếm có rán bòn công đức,
Gặp đạo màu gắng sức tu theo;
Nghèo tiền đạo hạnh chớ nghèo,
Sẽ làm cho kiếp bọt bèo đăng Tiên.
Bao nhiêu nghiệp tiền khiên cố trả,
Mặc dù cho nhồi quả cách nào;
Vẫn vui lòng chịu không nao,
1416. Chỉ tu một kiếp bước vào đài sen.
Gió nhiều ngọn khó nhen được lửa,
Vọng lắm điều khó mở được tâm;
Lâu nay trong chốn thiền lâm,
Tu nhiều thành ít bởi tâm vọng nhiều.
Bị thị dục réo kêu chẳng chặt,
Thêm ngoại trần gheo chọc liên miên;
Để làm tâm trí ngã nghiêng,
1424. Người tu cần giữ chủ quyền trong tâm.
Cõi dục giới đã lâm vào đây,
Lòng dục thường động dậy nhiều hơn;
Tâm không làm chủ lấy thân,
Thường hay phạm tội tà dâm dễ dàng.
Lấy tâm chánh dẫn đường đời sống,
Theo luật kinh sử dụng việc làm;
Người nào cảnh nấy được kham,
1432. Đạo làm sao trái, đời làm sao hư.
Học tánh Phật an cư lạc nghiệp,
Theo tâm phạm hoại kiếp khổ thân;
Phạm là ngụy Phật là chân,
Người nên học Phật, chớ nên học phạm.
Từ Bi đối Bắc Nam vẫn một,
Bác ái không phân biệt màu da;

46 *Đường Giải Thoát*

- Xem nhau như thể một nhà,
1440. Khổ là lo cứu, vui là lo chia.
Lúc nào cũng tràn trề tha thứ,
Dùng từ ngôn dạy chỉ lẫn nhau;
Mặt mày vui vẻ một màu,
Mật đường khó sánh ngọt ngào lời phân.
Thấy đau ốm ân cần thăm hỏi,
Thấy nạn tai phẫn khởi giúp giùm;
Ở ăn có thi có chung,
1448. Ân tình xử vẹn, hiếu trung làm tròn.
Cha mẹ hiếu thì con cháu thảo,
Quan thanh liêm dân hảo hiền hòa;
Quan quyền với kẻ mẹ cha,
Há không thận trọng việc nhà việc dân.
Trước nên nhớ tu thân vẹn vẽ,
Sau sẽ ra xử lễ với người;
Mọi bề sẽ được tốt tươi,
1456. Việc nhà việc nước việc người đều xong.
Nếu ai cũng dẹp lòng ích kỷ,
Hành động chi cũng nghĩ đến người;
Thì đâu đến nỗi hại đời,
Và mình cũng chẳng phạm nơi tội tình.
Cao quý ấy phải nhìn nhận đến,
Lợi ích này phải tiến hành mau;
Đòi người bớt nỗi khổ đau,
1464. Gian phi giám được hùng hào bớt đi.
Hãy cố gắng duy trì mỹ tục,
Nên đồng tâm hội phục thuần phong;
Khắp nơi chợ búa ruộng đồng,
Gái trai cùng biết sống trong cương thường.
Nền giáo dục cần trương mở rộng,
Sự học hành áp dụng toàn dân;

Thanh Sĩ 47

- Thị thành cho đến thôn lân,
1472. Mọi người kiến thức mở mang đồng đều.
Kẻ hữu trách cần nêu gương tốt,
Dân nên theo luật pháp ở ăn;
Cả hai vật chất tinh thần,
Người trong xã hội cũng cần đổi trao.
Bề gia giáo người nào cũng có,
Về nhân tình chẳng kẻ nào quên;
Con người giá trị cao lên,
1480. Ít còn thấy hồng hư nền lý luân.
Các việc ấy người cần cải thiện,
Để bớt đi những chuyện ươn hèn;
Tốt lành phải rán đua chen,
Đáng làm chẳng đợi ai khen mới làm.
Chòm xóm phải thường đàm đạo lý,
Bà con cần dẫn chỉ đường lành;
Ấy là thường thức nhơn sanh,
1488. Người đời cần phải thật hành chớ quên.
Con ơi! Máy việc trên vừa kể,
Ai cũng là có thể làm theo;
Không phân giới hạn giàu nghèo,
Mong sao già trẻ nhớ đeo trong lòng.
Nếu để mắt nhìn trong xã hội,
Kẻ yêu dân chẳng khỏi não nùng;
Tinh thần quần chúng rối tung,
1496. Mạnh ai nấy sống không chung tâm hồn.
Nếu kêu gọi hương thôn nhất trí,
Mau chỉnh tu đạo lý con người;
Trau dồi đời sống tốt tươi,
Người nào cũng biết thương người như thân.
Việc chẳng khó chỉ cần nỗ lực,
Mỗi người nên mỗi sức góp vào;

48 *Đường Giải Thoát*

- Sự chi cũng sẽ làm mau,
1504. Vì dù muốn phá núi cao cho bằng.
Nên đoàn kết dù rằng rất khó,
Chớ bỏ qua vì nó thiết cần;
Muốn gìn giữ được thôn lân,
Phải nhờ lực lượng nhân dân hiệp vào.
Người dù mạnh đến đâu đi nữa,
Không được lòng ủng hộ của dân;
Khác nào chiếc ghế lỏng chân,
1512. Có ngày sụp đổ chớ không lâu dài.
Ai chớ có ý tài ý sức,
Người cần nên có đức khiêm cung;
Đến khi gặp việc bí cùng,
Sẽ là có kẻ khác giùm giúp cho.
Biết nhường nhịn thơn tho biết mấy,
Thói ngỗ ngang ai thấy chẳng buồn;
Cây cong uốn mãi cũng sông,
1520. Hung hăng cố sửa cải luôn sẽ hiền.
Con ơi! Rán tùy duyên quá độ,
Dùng tiện nghi khuyên đồ bá gia;
Đạo mâu cứ phổ truyền ra,
Mười người tu được đôi ba cũng mừng.
Từ đạo Phật trùng hưng trở lại,
Nhiều tăng sư đã phải hy sinh;
Phật trăm ma quỷ gấp nghìn,
1528. Lắm điều khảo đảo tâm tình người tu.
Chướng ngại vật mặc dù đầy dẫy,
Không thể làm bại hoại từ tâm;
Nguyện ngăn lập biển luân trầm,
Khổ là thường sự đâu làm lạ chi.
Đã nổi gót từ bi Đức Phật,
Màng kê chi xác chất khổ đau;

Thanh Sĩ 49

- Đập tan cánh cửa trần lao,
1536. Là điều mong ước đã bao thuở rồi.
 Nếu còn có một người nào khổ,
 Còn ra tay cứu độ đến cùng;
 Đã nguyện từ cái tâm trung,
Con nên nhớ đến chớ lòng lãng quên.
 Lời con thệ động trên Kim Lô,
 Chư Phật đều nghe rõ từ lời;
 Đừng quên nguyện ấy con ơi,
1544. Xông pha cứu vớt khách đời đang mê.
 Làn sóng khổ tràn trề khắp chốn,
 Người đang say cảnh mộng còn nhiều;
 Giác mơ kia phải làm tiêu,
Cho người mê ấy thấy điều thật ra.
 Phận sự đó của nhà Phật tử,
 Phải hiến thân vào sự cứu đời;
 Mỗi lần cảm hóa một người,
1552. Bao nhiêu giọt máu mồ hôi đổ vào.
 Hắn con đã trước sau hiểu rõ,
 Chẳng còn nao chuyện khổ đến mình;
 Tình yêu khắp cả chúng-sinh,
Phật đà hiểu rõ hằng nghìn kiếp xưa.
 Thuyền bát nhã vẫn đưa đón mãi,
 Miễn khách trần khổ hải được qua;
 Quản chi nắng táp mưa sa,
1560. Từ bi tình ấy đậm đà ở con.
 Tuy đã biết đường còn gai góc,
 Vẫn không ngừng bước trước gian nguy;
 Đại hùng đại lực đại bi,
Kẻ chon Phật tử thường ghi trong lòng.
 Tâm hồn sánh hư không chẳng kém,
 Tình yêu dân non biển khó so;

50 *Đường Giải Thoát*

- Phật cùng con đã hẹn hò,
1568. Vào sanh ra tử vẫn lo cứu đời.
 Thời ngươn hạ non dòi biển đời,
 Buổi tận đời người đổi vật thay;
 Nhiều người không cánh mà bay,
 Lành còn dữ mất là ngày này đây.
 Phong Thần hội đông tây đại chiến,
 Long Hoa trường lựa tuyển nhân từ;
 Bây giờ ai cũng xưng sư,
1576. Chừng ni đâu thật đâu hư sẽ tương.
 Con ơi rán vạch đường xa rộng,
 Đưa hiền nhân khỏi công hùm beo;
 Quản chi những lúc nguy nghèo,
 Bảng vàng chiếm được sáo treo đầy nhà.
 Việc gần chẳng phải là xa xác,
 Chuông từ mau đánh thức chúng sanh;
 Mau lo lánh dữ làm lành,
1584. Chớ nên mê lợi mê danh mê tình.
 Tuy Phật có muôn nghìn phép lạ.
 Không thể nào cứu gã hai lòng;
 Chớ nên nay bươi mai bòng,
 Phải gìn tuyết sạch giá trong tâm hồn.
 Thấy xa rộng cần khôn vũ trụ,
 Nhưng máy trời bao phủ không ly;
 Nhân nào quả nấy đúng y,
1592. Người trong hạ giới chớ khi mà lằm.
 Nam nữ hãy hồi tâm hướng thiện,
 Trẻ già nên tu luyện sớm chiều;
 Bao nhiêu nghiệp chướng trừ tiêu,
 Đường về Cực Lạc dắt dìu nhau đi;
 Bỏ tất cả những gì bất chánh,
 Quyết làm cho thấy cảnh diêu mâu.

Thanh Sĩ 51

- Vẫn vui vào chốn biển sâu,
1600. Miễn là mò được ngọc châu đem về.
Cha là tướng con hề rất then,
Không được rờng cũng rán kỳ lân;
Xưa trần nay cũng còn trần,
Há không tui hổ với Thần Phật sao?
Phật thương chúng khác nào con đồ,
Mất lúc nào cũng ngó đến luôn;
Cố làm cho hết khổ buồn,
1608. Chúng sanh bỏ Phật tìm đường khác đi!
Ma phiền não thâm thì đòi bữa,
Quy vô thường dòm ngó mỗi ngày;
Quanh mình thù địch bao vây,
Thế mà chưa tỉnh giấc say hồng trần.
Diêm Vương đã nhiều lần cảnh cáo,
Giảng kinh luôn chỉ bảo không ngừng;
Nhưng mà sanh chúng chẳng cần,
1616. Cho nên thường bị Tử Thần hành hung.
Phật trông thấy thêm lòng thương xót,
Đời hạ ngục nhiều cách hóa thân;
Đốc lòng cứu độ chúng dân,
Đưa qua khỏi bên mê tân thâm sâu.
Các Bồ Tát cũng đâu ngơi nghĩ,
Khắp đó đây hiển thị đạo màu;
Dùng nhiều phương tiện khác nhau,
1624. Dạy cho bá tánh những câu bí huyền.
Chúng sanh quá mỏng duyên với Phật,
Nên cửa thiên cứ bước dang ra;
Thiên đường lộ ấy càng xa,
Còn đàng địa ngục ngày qua thêm gần.
Mên thân chẳng làm thân trường cửu,
Vì thân mà hôn ngũ vạn niên;

52 *Đường Giải Thoát*

- Thường cam chịu kiếp đảo điên,
1632. Thế mà cũng vẫn còn ghiền trần gian.
Nay cửa Phật mở toang ra cả,
Tiếng chuông lành giục già hằng ngày;
Dù người có lăm mê say,
Cũng bừng tỉnh đến học bài quy y.
Thời mạt pháp là kỳ đại xá,
Luật tu hành chẳng khó như xưa;
Tại gia niệm Phật sớm trưa,
1640. Cũng là được Phật đến đưa đón về.
Người sẽ có Liên Huê đỡ gót,
Lại còn thêm lộng phép che thân;
Lần này là dịp thoát trần,
Không tu thì chẳng còn lần nào tu.
Sớm giải kiếp phàm phu nhục xác,
Sớm được thân Bồ Tát an nhàn;
Muốn tu có Phật dẫn đường,
1648. Như qua sông được có thuyền kẻ bên.
Con ơi nhớ đem truyền lời ấy,
Cho người đời xét lại thử nào;
Tu hành là việc quý cao,
Chớ nên ngờ vực hãy mau tu hành.
Tam-quì phải tâm thành cung kính,
Ngũ giới nên nghiêm chỉnh phụng hành;
Thường lo niệm Phật làm lành,
1656. Buổi đầu cố gắng giữ gìn bấy nhiêu.
Kinh kệ đọc được nhiều rộng lý,
Mau định tâm thì trí mau khai;
Lòng nên xét đến thường ngày,
Nếu như phạm lỗi sẽ hay biết liền.
Nên nghe những lời khuyên bạn tốt,
Thấy việc lành nên học làm theo;

Thanh Sĩ 53

- Con đường giải thoát cứ leo,
1664. Mặc tình gai góc hùm beo của đời.
Không để phút nào lơï đạo hạnh,
Cố tìm cho thấy tánh chơn như;
Phá cho tan lớp huyễn hư,
Chùng nào nghe tiếng Phật ừ mới thôi.
Đạo chẳng ở đầu môi chót lưỡi,
Đạo tại tâm cố bới cho ra;
Thiện nam tín nữ gần xa,
1672. Trong tâm có Phật rán mà tìm xem.
Trí phân tán cố đem kết lại,
Chủ tâm đừng để mãi phóng tâm;
Loạn tâm thì việc dễ làm,
Định tâm thì việc dễ tầm hiểu ra.
Bị trói buộc dù là việc nhỏ,
Không thể cho thông thả hoàn toàn;
Trong lòng còn chút đeo mang,
1680. Thì còn chướng ngại trên đàng siêu sanh.
Con ơi! Phải bình thanh tâm trí,
Như nước trong lóng kỹ mười lần;
Ai lay động cũng trong ngần,
Tức nhiên thấy mặt chủ nhân tại lòng.
Chỉ có thể chớ không chi lạ,
Thật ra đâu nhọc nhã công lao;
Quên đi chạy kiếm hơ hào,
1688. Cửa nằm trong túi chớ nào đi đâu.
Con ơi lẽ diệu mầu rán nắm,
Gặp mối thì rối rắm gỡ ra;
Có trông sẽ có nở hoa,
Vọng tâm hết được thì là huệ khai.
Kỳ xả tội là ngày mở rộng,
Bất luận ai tu cũng đắc thành;

54 *Đường Giải Thoát*

- Không thành tại chẳng trọn lành,
1696. Chớ không tại Phật chẳng linh đời này.
Mau tu chớ nên gây thêm tội,
Rớt xuống rồi khó lội cho qua;
Nếu không bị sáu nó tha,
Thì là cạp bắt khó mà toàn thân.
Nói sự thật không bày dối mị,
Tin hay không tự ý chúng sanh;
Mạnh ai nấy tự tung hoành,
1704. Mạng người như thể chỉ mảnh treo chuông.
Trước mặt chẳng còn đường đi tới,
Sau lưng đầy lang sói chận ngăn;
Thân không khỏi lũ ruồi lẳng,
Ấy là đời kẻ hung hăng hiện thời.
Chùng thọ nạn tin Trời có mắt,
Bình thường xem mặt đất không ai;
Lúc nào cũng muốn dương oai,
1712. Người như thế ấy đời nay rất nhiều.
Nếu chẳng sớm học điều lương thiện,
Dễ gây ra những chuyện âu sầu;
Riêng mình hại chẳng nói đâu,
Còn làm người khác chịu sầu khổ chung.
Phải kiếm cách mở vòng giải thoát,
Cả miếng ăn tấm mặc thường ngày;
Cho đời sống bớt đọa đày,
1720. Giúp cho tâm trí thanh thai phần nào.
Kẻ mẫn thế lòng đau hay chẳng?
Người ưu đời có dẫn đo không?
Nhìn vào cảnh sống phần đông,
Kẻ dư bá bội người không một tiền.
Nhà hữu trách ngôi yên sao nở,
Nên tìm phương để gỡ rối dân;

Thanh Sĩ 55

- Làm cho mực sống bình phân,
1728. Có nhà cửa ở, cơm ăn, áo lành;
Việc ấy đáng thật hành mau chóng,
Giải quyết xong đời sống nghèo nàn;
Tinh thần dân được mở mang,
Hành vi đê tiện ngày càng bớt đi.
Dân đang muốn những gì trước hết,
Là tự do là việc sống còn;
Ai người yêu mến nước non,
1736. Giúp dân xong được là tròn quốc gia.
Nên để mắt nhìn xa một chút,
Nếu dân nghèo thì nước yếu đi;
Ấy là một sự hiểm nguy,
Cần mau giải nạn hàn vi dân tình.
Bỏ cái tánh lo mình béo bở,
Nỡ vất khô máu mỡ đồng bào;
Phải lo giúp đỡ lẫn nhau,
1744. Chớ thừa nước đục thả câu hại người;
Tất cả việc tốt tươi nhân đạo,
Không riêng người tôn giáo lo làm;
Mà ai cũng phải gìn kham,
Để cho nhân phẩm người làm thêm cao.
Con ơi! Kể đến bao giờ hết,
Những việc đang cần thiết hằng ngày.
Tinh thần vật chất cả hai,
1752. Nhu cầu thường thức hiện nay của người.
Quá đòi hỏi khiến đời tranh cạnh,
Quá thiếu thì sanh tánh bất lương;
Giữ cho cảnh sống bình thường,
Là điều tốt nhất trên đường sanh nhai.
Mỗi người phải góp tay nhau lại,
Tán trợ nhau những cái nhu cầu;

56 *Đường Giải Thoát*

- Chớ nên chia áo rẽ bầu,
1760. Phải thương nhau thể một đầu cha sanh.
Người phải để mắt nhìn loại mối,
Sức nhỏ mà đập nổi gò to;
Là nhờ nó biết chung lo,
Một con không thể xây gò mối cao.
Sức người mạnh gấp bao con mối,
Nếu đồng tâm kết lại thành đoàn;
Ruộng đồng sẽ chẳng bỏ hoang,
1768. Cảnh tình đói rách lang thang không còn.
Khi có việc quan hôn tang tế,
Lúc ốm đau sanh đẻ bất kỳ;
Sẵn lòng giúp chẳng nệ chi,
Người nào cũng thể còn gì quý hơn.
Tạo không khí thôn lân hòa nhã,
Tô điểm nên văn hóa tốt lành;
Ấy là hương vị nhơn sanh,
1776. Mọi người cần phải đặt mình hướng theo.
Nghèo bạc tiền chớ nghèo nhân cách,
Hùm để da người thác để danh;
Thà nghèo được tiếng thơm lành,
Hơn giàu lưu lại ô danh muôn đời.
Biết so sánh những lời trên ấy,
Nghèo đến đâu chẳng lấy của người;
Phải chăng là việc tốt tươi,
1784. Mình không phạm lỗi và người đâu khinh.
Mấy việc ấy đình ninh chớ bỏ,
Mặc dù là rất khó thật hành;
Con ơi răn gọi nhơn sanh,
Thương nhau chớ có nữ đành hại nhau.
Người đã bước chân vào cửa Phật,
Hoặc giả là có đọc giảng kinh;

Thanh Sĩ 57

- Giống lành xưa đã phát sinh,
1792. Cũng nên tiếp tục tu hành chớ buông.
Số nonh loại hằng muôn triệu ức,
Nhưng được nghe kinh Phật ít người;
Không duyên khó gặp con ơi!
Gặp rồi lại bỏ là đời quá mê.
Kinh kệ vốn là chìa khóa ngục,
Chúng sanh là kẻ nhốt trong tù;
Xem kinh mà chẳng chịu tu,
1800. Như chìa khóa có mà tù không ra.
Trai lạt mặc dù là khó nuốt,
Giới răn tuy là việc khó gìn;
Đó là phương pháp vãng sinh,
Nên gìn giữ trọn chớ quên ngày nào.
Trai giới ấy hàng rào ngăn tội,
Người tu hành cần phải giữ mình;
Chừng nào toàn giác toàn minh,
1808. Tự nhiên trai giới trong mình có luôn.
Đạo chớ tưởng là đường dễ gặp,
Kinh khởi tâm muốn đọc khó thay;
Có người đọc sách liền tay,
Nhưng không hề đọc một bài kệ kinh.
Kinh kệ thấy lòng mình muốn đọc,
Đã có duyên với Phật xưa rồi;
Dịp này nếu để cho trôi,
1816. Sẽ là khó kiếm việc hồi thiện tâm.
Trước dù đã có làm tội lỗi,
Nay thật lòng cải hối ăn năn;
Tội kia liền được tiêu tan,
Như là rừng củi lửa xăng châm vào.
Việc thành đạt lâu mau tại chí,
Cương quyết hay là chỉ lưng chừng;

58 *Đường Giải Thoát*

- Dù không tu ở tiền thân,
1824. Mà nay cương quyết tu cần cũng nên.
Người năm trước đất quên không cấy,
Nhưng năm nay ruộng lại mở to;
Tất là được lúa đầy kho,
Kẻ làm năm trước đem so kém gì.
Lấy đây để xét suy tất biết,
Người tu đừng phân biệt trước sau;
Tu lâu mà chẳng chùi lau,
1832. Đâu bằng kẻ mới bước vào siêng năng.
Thỏ tự ý mau chân nằm ngủ,
Đâu bằng rùa lụ khụ bò đi;
Niệm lìa chỉ được một thì,
Thua người mỗi bữa nhớ trì ít câu.
Sự bền chí là đầu câu chuyện,
Không nhẫn kiên tu luyện khó thành;
Có hành hay chẳng chịu hành,
1840. Chớ đừng chấp lấy cái danh bề ngoài.
Cố đi mãi đường dài rút ngắn,
Còn nghỉ luôn lộ cận hóa xa;
Nên hư bởi tại mình ra,
Chớ nên đổ lỗi rằng là tại ai.
Phải biết nhận điều này làm trước,
Để tăng cao thêm sức tự tin;
Tự mình lo cứu độ mình,
1848. Đừng lòng nhu nhược cứ xin nơi người.
Muốn giải thoát được nơi khổ hải,
Cần hy sinh nhiều cái khó làm;
Nếu mình không tự lo kham,
Bước đường giải thoát lam nham bắt thành.
Mình biết rõ lòng mình hơn hết,
Vọng còn sanh hay diệt mình tương;

Thanh Sĩ 59

- Án tòa trong bụng tự trương,
1856. Tự mình trừng trị bất lương lòng mình.
 Nếu được có tự tin đầy đủ,
 Thêm vào lòng tự chủ hoàn toàn.
 Lòng mình mình tự trị an,
 Khỏi đưa đến kẻ thế-gian trị mình;
 Lúc nào cũng công minh trong dạ,
 Xử mình không một lẽ vị tư;
 Bao nhiêu tật xấu thói hư,
1864. Sẽ lần tiêu tán cũng như bọt bèo.
 Niệm Phật tức mau siêu cõi Phật,
 Tham thiền thì chắc được nhập thiền;
 Muốn chi cũng được thỏa nguyện,
 Là nhờ tự trị công miêng trong lòng.
 Đức tính ấy gìn xong mỗi bữa,
 Cõi hồng trần có thở thoát ly;
 Tu hành khỏi tốn công chi,
1872. Đạo màu chỉ một khắc kỳ thành công.
 Vạn sự được hay không tại chí,
 Khi tìm ra chơn lý được rồi;
 Quyết làm cho được mới thôi,
 Dù cho lở đất long Trời chớ nao.
 Con ơi! Chớ lảng xao bốn phận,
 Vết chông gai đưa dẫn người đời;
 Muốn người tu đến chốn nơi,
1880. Tìm phương nhắc rõ những lời Phật trao.
 Tuy biển khổ ào ào sóng dậy,
 Bát nhã thoàn cứ chạy sấn lên;
 Đưa người bến giác kê bên,
 Để xa mũi đạn lẫn tên tử thần.
 Con còn nhớ tiền thân nhiều lúc,
 Trên đường dài nhường nước nhường cơm;

60 *Đường Giải Thoát*

- Lại còn nương nệm nương rơm,
1888. Nương luôn cả ngựa đỡ chơn cho người.
Yêu hơn loại từ đòi thượng cổ,
Giúp chúng sanh từ thuở xưa lâu;
Chớ nào phải mới đây đâu,
Từ bi tình ấy càng sâu chẳng mòn.
Nếu sanh chúng vẫn còn nạn ách,
Thì còn ra mượn xác phàm trần;
Xông pha giữa bên mê tân,
1896. Để mà cứu thế đang cơn nguy nạn.
Cây thiền trượng đánh tan quái ngại,
Nước ma ha rửa bụi hồng trần;
Thế gian ai cũng Phật Thân,
Đất Ta bà hóa vàng ròng như xưa;
Cửa Phật nhớ sớm trưa mở rộng,
Chuông lành đừng quên động ngày đêm.
Cho tình bác ái tăng thêm,
1904. Cho lòng thù ghét dịu mềm lại đi.
Hại nhau đến chung qui chết cả,
Giúp nhau thì lưỡng ngã đồng sinh;
Nếu người thật sự thông minh,
Sẽ là chọn cái hòa bình làm hơn.
Tan tành chỉ một cơn giận dữ,
Nếu người không khéo xử cho hòa;
Chẳng lo gần cũng lo xa,
1912. Để cho trứng mỏng khỏi va vào tường.
Đồng kêu gọi tình thương hơn loại,
Dẹp bỏ đi cái lối phân li;
Nhiều nơi máu chảy đầm đìa,
Cũng vì hẹp lượng và chia rẽ lòng.
Mạng sống tợ chuông đồng chỉ mảnh,
Vui ít hơn là cảnh khổ buồn;

Thanh Sĩ 61

- Là đời của khách hạ ngươn,
1920. Há không tìm cách bảo tồn lấy nhau.
Giải thoát kiếp trần lao là một,
Giải thoát đời áp bức là hai;
Chẳng lo xong mấy lẽ này,
Nhơn sanh không thể hưởng ngày tự do.
Việc ấy phải làm cho thành tựu,
Mới là xong nhiệm vụ con người;
Khóc than đổi lại vui cười,
1928. Lòng muôn người chỉ hướng nơi hòa bình.
Ai cũng muốn đồng tình chia sẻ,
Không ai mong dựa hốt của ai;
Coi nhau như thể chơn tay,
Bắc Nam no ấm, Đông Tây an nhàn.
Tội đã chẳng đeo mang trong dạ,
Đường siêu thăng hồi hải băng qua;
Mau như áo mặc cởi ra,
1936. Chúng sanh giờ trước Phật Đà giờ sau.
Người đời bị kiếng màu che mắt,
Không nhận ra được sắc trời trong;
Thường làm vật có nói không,
Kiếng màu vừa lộ vừa trông rõ liền.
Phật sẵn có nơi miền hạ giới,
Quày đầu thì đã tới bên chân;
Tại mình nửa bước nửa dừng,
1944. Mới là có chuyện Phật gần hóa xa.
Con ơi! Đã nhắc qua lắm đoạn,
Siêu đọa do mình chẳng do ai;
Muốn cho gặp Phật Như Lai,
Giữa mình cùng Phật chớ hai tấm lòng.
Phật đang ngó mình không nháy mắt,
Mình cũng nhìn Đức Phật trần trần;

62 *Đường Giải Thoát*

- Hai đảng hòa một tinh thần,
1952. Tức mình với Phật được gần nhau luôn.
Đề ngoại vật làm cuồng tâm trí,
Trước Phật mà lòng nghĩ nơi đâu;
Dù ngồi cho đến bao lâu,
Cũng không thể thấy Phật đầu hào quang.
Muốn được thấy mình vàng hực hỡ,
Khi tham thiền đừng có phóng tâm;
Trong lòng càng lặng càng thâm,
1960. Minh vàng càng thấy lần lần hiện ra.
Các ma nghiệp dang xa bốn thể,
Các nhiễm ô sạch sẽ trong lòng;
Bỗng nhiên thấy nhẹ như không,
Cõi nào muốn đến tùy lòng tự do.
Con ơi! Nhớ nhắc cho người biết,
Rán tu như các việc kẻ trên;
Tây Phương Cực Lạc được lên,
1968. Sẽ cùng chư Phật ngồi trên Liên Đài.
Minh được vượt ra ngoài sanh tử,
Thì mẹ cha cũng khỏi luân hồi;
Muốn đền chữ hiếu cho rồi,
Tu cho thành đạo cứu đời mẹ cha.
Dù mỗi mệt cũng là gắng gỏi,
Gặp khó khăn cũng chớ nản lòng;
Quyết tâm bồi đức lập công,
1976. Đường về Tịnh độ lòng không đổi dời.
Đạo thường gặp người đời khiêu nử,
Làm lành hay gặp dữ đối đầu;
Gốc kiên nhẫn nếu không sâu,
Gió đời thổi ngã bất câu lúc nào.
Lòng mộ đạo mặc dầu đã có,
Không kiên tâm thì khó thành công;

Thanh Sĩ 63

- Kiên ngoài còn phải kiên trong,
1984. Mới là chinh phục được lòng trần gian.
Đường đi tới Tây phang rất khó,
Nhiều yêu tình đón ngõ ngăn đàng;
Muốn làm chúng nó chạy tan,
Có lòng Bồ Tát có gan anh hùng.
Thắng trần tục thung dung muôn thuở,
Thua phạm tình khổ sở vô biên;
Cho nên những kẻ tu hiền,
1992. Không nên nhu nhược phải nên cang cường.
Đời dù có mật đường cách mấy,
Cũng nhẫn nhiên chớ dấy tay vào;
Đừng chịu theo tánh khát khao,
Thì là mới khỏi rơi vào lưới chông.
Con còn nhớ một ông Sư nọ,
Từ sau khi rời bỏ thế nhi;
Xuất gia đầu Phật quy y,
2000. Suốt đời trai lạt trụ trì thiền môn.
Được lối xóm tiếng đồn sư thiện,
Ông cũng lo tu luyện hằng ngày;
Một hôm thời tiết đổi thay,
Ông liền phát bệnh mấy ngày nằm luôn.
Ông lại thấy hơi buồn trong dạ,
Miệng thèm ăn thịt cá vô cùng;
Làm cho rạo rục trong lòng,
2008. Đêm không ngủ được suốt trong mấy ngày.
Kẻ lối xóm vãng lai thăm viếng,
Ông liền đem kể chuyện ấy ra;
Một người trong số đàn na,
Làm thỉnh lén trở về nhà trước đi.
Liên hôm nọ thừa khi vắng khách,
Người ấy mang một xách đồ ăn;

64 *Đường Giải Thoát*

- Nào là chả gói gà măng,
2016. Nào là thịt nướng cá chung nục nóng.
 Khiến ông bắt thêm lòng thèm khát,
 Đồng thời người ấy đốt lên thêm,
 Rằng là: “Trong lúc ban đêm,
 Không ai hay biết chớ hèm ngại chi.
 Sư cứ việc ăn đi chắc mạnh,
 Nếu không dùng bịnh chẳng lành đâu”.
- Ông còn ngần ngại hồi lâu,
2024. Sau rồi Ông lại gặt đầu liền ăn.
 Trai lạt mấy mươi năm gìn giữ,
 Chỉ một con thách thử tan lành;
 Bịnh Ông không những chẳng lành.
 Ít hôm sau đó bịnh tình nặng hơn.
 Kể Ông thấy tâm thần tán loạn;
 Niệm Di Đà cũng chẳng nhớ rành;
 Hôn mê cho đến bỏ mình,
2032. Đầu thai trở lại gia đình hàng heo.
 Từ nhỏ đến lớn theo nghề ấy,
 Lành xưa không nhớ lại chút nào;
 Cứ gây tội lỗi chuyền lao,
 Bị gây oan-nghiệt dẫn đầu thai luôn.
 Chịu lắm kiếp vào cuồng ra đại,
 Gặp nhiều đời chết hãỉ sống kinh;
 Càng ngày mờ ám chơn linh,
2040. Lòng không còn biết tưởng tin đạo mâu.
 Con ơi chớ quên câu chuyện ấy,
 Tu gần thành mà hoại có thường;
 Nhà sư ấy miệng rau tương,
 Nhưng trong lòng vẫn còn vương mùi trần.
 Mùi trần ấy chỉ dẫn chỉ nhần,
 Nhưng ông không diệt hẳn nó đi;

Thanh Sĩ 65

- Nên khi xác yếu thần suy,
2048. Lòng còn thèm muốn những gì hiện ra.
Trong lúc ấy thắng qua nó được,
Tất nhiên là Phật rước đi ngay;
Còn nghe theo nó khiến sai,
Thì đành chịu kiếp đọa đày khó ra.
Trai lạt chẳng phải là ngoài miệng,
Phải lạt trai cho đến trong lòng;
Tu đâu phải lạt trai không,
2056. Mà còn giới luật và lòng từ bi.
Tất cả những hành vi đạo đức,
Từ đáy lòng thành thật làm ra;
Dù nơi không có người ta,
Cũng không để thói vạy tà phát sanh.
Cuối cùng cũng trọn lành trọn sáng,
Gần lâm chung chẳng tán loạn tâm;
Di Đà vẫn nhớ niệm thầm,
2064. Linh hồn không bị dẫn lầm đường đi.
Lành mạnh cũng như khi bệnh hoạn,
Bình tĩnh không hốt hoảng tinh thần;
Từ trong tâm đến ngoài thân,
Việc nào cũng được xét phân rõ ràng.
Nếu tất cả trong hàng thiện tín,
Giữ được lòng bình tĩnh như trên;
Cõi nào mình muốn siêu lên,
2072. Tức là sẽ được toại nguyện chẳng không.
Tuy dễ được mà không phải dễ,
Vì phần đông những kẻ lâm chung;
Thường hay mê sáng trong lòng,
Ít ai tỉnh đến khi hồn lìa thân.
Biết sắp chết tâm trần chưa bỏ,
Vừa tiếc thương vừa sợ hoảng lên;

66 *Đường Giải Thoát*

- Càng thêm buộc cái oan khiên,
2080. Nên càng sớm trở lại miền trần gian.
Gần dứt thở vững vàng trong trí,
Giữ sạch không nhớ nghĩ sự đời;
Chỉ còn lòng nhớ Phật thôi,
Tức thời có Phật đến nơi rước về.
Lòng đại độ tràn trề khắp chốn,
Sức thần thông rộng lớn vô biên;
Chúng sanh vừa dứt phát nguyên,
2088. Thì là có Phật đến liền rất nhanh.
Trong nháy mắt siêu sanh Tịnh Độ,
Khỏi phải cần hành khổ dụng công;
Ấy là giữ sạch bụi hồng,
Trước giây phút trút linh hồn ra đi.
Phát tâm Phật thì qui cõi Phật,
Phát tâm phàm thì rớt cõi phàm;
Phật phàm do chỗ phát tâm,
2096. Tâm nào cõi nấy không lầm một ai.
Chúng sanh muốn sớm ngày giải thoát,
Thì phải nên sớm phát Phật tâm;
Trông lâu thì rễ ăn thâm,
Đời dù lay lắt khó làm tróc nghiêng.
Biết lo trước là yên vững nhưt,
Để muộn rồi chạy chọt uống công;
Trong khi muốn lợi qua sông,
2104. Những đồ mang gánh lòng thòng bỏ đi.
Cõi tạm lại gặp kỳ tận thế,
Càng làm cho tàn phé mau hơn;
Người đời nếu chẳng tu nhơn,
Sẽ chôn theo cuộc tẩy trần nay mai.
Chúng sanh khó tránh ngày đại biến,
Trời đất không khỏi chuyện đổi dời;

Thanh Sĩ 67

- Muôn năm sụp đổ nhứt thời,
2112. Giấc mê chưa tỉnh là người vô duyên.
Đời nếu được bình yên thật sự,
Ai cũng đều hưởng thọ trường sanh;
Trọn vui trọn sáng trọn lành,
Phật đâu gọi việc tu hành làm chi.
Đời lại chẳng có gì thật cả,
Xác thân còn tan rã bùn lầy;
Huống chi các việc bên ngoài,
2120. Cũng là giả nốt có ai giữ còn.
Tuổi sống cứ ngày mòn lụn mãi,
Còn ốm đau tai hại nọ kia;
Ghét, thương, được, mất, hợp, lia,
Khổ cho đến chết chưa hề xong chi.
Thế mà chẳng mấy khi nghĩ tới,
Còn tạo ra nhiều nỗi khổ thêm;
Trên đời rồi mãi không êm,
2128. Giữa người thường có thù hềm nhau luôn.
Khiến cho kiếp vô thường càng khổ,
Cũng làm cho mạng số ngắn thêm;
Hết ngày rồi lại kế đêm,
Sống chờ quỷ sứ đến thêm bắt đi.
Bị hành hạ còn gì hơn nữa,
Chịu đọa đày không số đo lường;
Thế mà nghiệp ác còn vương,
2136. Bao giờ ra khỏi con đường trầm luân.
Cõi Phật chẳng tử thần léo hánh,
Thật hoàn toàn một cảnh an vui;
Sao người chẳng chịu đến lui,
Cứ đeo cỡi tạm đầy mùi khổ lao.
Lo giải thoát cho mau kéo trễ,
Chậm ngày nào uổng phé ngày ni;

68 *Đường Giải Thoát*

- Ngày giờ qua nó mất đi,
2144. Tuổi không chờ đợi chờ trì hoãn tâm.
Giải thoát kiếp trước phàm sớm được,
Sớm khỏi vòng trói buộc hồng trần;
Hoàn toàn Vô quái ngại thân,
Muốn đi tự tại, muốn dừng tự do.
Hết bị việc đói no làm rộn,
Không còn lo ăn bận gây phiền;
Vô thường chúng quỷ đều kiêng,
2152. Vô cùng khoái lạc, vô biên thọ trường.
Việc trước hết là đường giải thoát,
Giải thoát xong phàm xác nhẹ nhàng;
Mặc dù ở cõi thế gian,
Mà không bị sự buộc ràng trần ai.
Dù quả đất đổi thay cách mấy,
Mình cũng không động đây chút nào;
Hoàn toàn vượt khỏi trần lao,
2160. Nhiệm mầu trên sức hùng hào thế gian.
Chúng sanh cũng nên sang cảnh ấy,
Để tự mình chủ lấy đời mình;
Lúc nào cũng được quang minh,
Không còn bị lớp trần tình phủ che.
Tiếng phàm tục tai nghe không nhiễm,
Sắc hồng trần không chiếm được lòng;
Đi đâu cũng được thông dong,
2168. Ở đâu cũng được tùy lòng tự do.
Chúng sanh hãy toan lo mau chóng,
Mới kịp kỳ thế mỏng đời tàn;
Đừng chờ đến tiếng nổ vang,
Mới lo tránh né muộn màng lấm thây.
Kể sao hết đắng cay sự thế,
Nay thân yêu mai kẻ ghét chê;

Thanh Sĩ 69

- Một bầu ác khí nặng nề,
2176. Cửa đời vật chất đang mê trong lòng.
Con ơi để mắt trông thì biết,
Cõi thế gian giả thiết ngàn nào;
Thiệt là chỉ ở sắc màu,
Còn trong cốt tủy thì nào thiệt chi.
Thân đã giả còn chi là thiệt,
Tâm không thành mọi việc bất thành;
Giả tâm rồi lại giả danh,
2184. Cả hai đều giả tan tành rất mau.
Toàn là cảnh chiêm bao mơ mộng,
Người vẫn cho cảnh sống bình thường;
Kể sao hết việc đáng thương,
Của người say gục trong trường lợi danh.
Chưa phá được vách thành mê hoặc,
Tất còn mang khổ ách thế gian;
Bị giây oan nghiệp buộc ràng,
2192. Thì là thế giới thanh nhàn còn xa.
Chúng-sanh cứ dần dà chưa quyết,
Không khỏi làm uổng mất một đời;
Lần này nếu để cho rơi,
Chìm luôn chớ khó mong trời đầu lên.
Kỳ thi chót muốn nên phải gắng,
Chuyến đò chiều không xuống huốt đi;
Chúng sanh ái ngại những gì,
2200. Lời khuyên của Phật vẫn vi chưa làm?
Tuy thế giới bao hàm rộng rãi,
Vẫn nằm trong cái máy thiên cơ;
Chuyến lay trong một phút giờ,
Chúng sanh như cá đem hơ trên lò.
Tai trời đã khiến cho vụn khổ,
Ách nước thêm họa có kém chi;

70 *Đường Giải Thoát*

- Bên nào cũng đủ cánh vi,
2208. Một cơn cắn mổ còn gì lá lông.
 Làm chết dễ khó mong làm sống,
 Nếu còn mang cái đồng thịt phạm;
 Đừng vì cung phụng lòng tham,
 Gây ra những cảnh khốn nàn cho ai.
 Sanh mạng của muôn loài nên trọng,
 Người sống như mình sống khác chi;
 Cùng nhau chia sót an nguy,
2216. Không vì một lý do gì hại nhau.
 Giải thoát cảnh khổ lao trước hết,
 Giải thoát thân sống chết buộc ràng;
 Tạo ra Cực Lạc thế gian,
 Cho ai cũng có sen vàng đỡ chân.
 Việc ấy rất nên cần lo liệu,
 Hơn xô nhau ra chịu khổ hình;
 Phật là tất cả chúng sinh,
2224. Chúng sinh có sức tạo bình hay nguy.
 Muôn làm Phật có chi là khó,
 Bỏ tánh phạm tức trở nên ngay;
 Trên đời bất luận là ai,
 Tu hành chẳng lựa có tài hay không.
 Chúng sanh cũng nên đồng ra sức,
 Xây dựng lên cõi Phật tại trần;
 Hòa bình hạnh phúc trường xuân,
2232. Mọi người sáng suốt hiền nhân một chiều.
 Há bao nữ tìm điều giết hại,
 Khiến đời thành cái bãi tha ma;
 Đâu bằng cùng biết thứ tha,
 Tạo nên không khí ôn hòa vui tươi.
 Việc báu quý con ơi đã rõ,
 Nhớ đem khuyên khắp cả Tây Đông;

Thanh Sĩ 71

- Biết thân cá chậu chim lồng,
2240. Mau lo giải thoát cho xong cảnh trần.
Chớ đợi lúc sóng thần nổi dậy,
Mới ra tay quất cạy không rồi;
Nên lo tránh trước người ơi!
Thời nay dễ chết hơn thời xưa kia.
Bỏ được tánh phân chia sát hại,
Bỏ được lòng ngược đãi thù hằn;
Người nào cũng được hiền năng,
2248. Cõi đời tươi sáng như trăng trong trời.
Đường đạo đức một lời thệ hải,
Chữ từ bi trọn chí sơn minh;
Lời khuyên của Phật đồng gìn,
Tiêu tan cảnh tượng hãi kinh trong đời.
Lòng người tịnh tức thời thế tịnh,
Lòng người an thì cảnh đời an;
Đền như địa ngục thiên đàng,
2256. Cũng do lòng ở thế gian tạo thành.
Há không chọn đường lành để bước,
Tạo dữ chi cho kiếp đọa đày;
Mê man hồn phách xác thây,
Lúc nào cũng ở trong tay tử thần.
Lời chót hết Phật cần nhắc lại,
Cảnh hồng trần sớm giải thoát ra;
Chớ nên chênh mảng dần dà,
2264. Sẽ không kịp hội Long Hoa kỳ này.
Lời vừa dứt hương bay ngào ngạt,
Mình nhẹ bụng như trút hơi nào;
Cảm ơn Đức Phật dường bao,
Khiến lòng đây bắt nghẹn ngào nhỏ sa.
Mượn bút mực kể ra từ đoạn,
Cho gần xa hiểu đặng lời vàng;

72 *Đường Giải Thoát*

Ngõ hầu tỉnh giấc mê man,
2272. Chạy ra khỏi cái nhà đang cháy bùng.
Có đọc đến xin đừng bỏ lãng,
Hãy xét suy mỗi đoạn trong này;
Rán tìm cho được mối dây,
2276. Để mà cởi mở kiếp này cho ra.

Viết xong tại Đông Kinh

THẦN CƠ THẬT LUẬN

- Từ xa bỗng có luồng gió nhẹ,
Nghe toàn thân mát mẻ vô cùng;
Tự thấy mình mở hoát hung trung,
Liên có vị Pháp Long bước đến.
Phòng vắng lặng không hương không nến,
Chỉ lấy lòng tiếp kiến với lòng;
Dùng nhiệt tâm thay nén hương nồng,
Đem thành ý thế chung nước lũ.
Lòng vui vẻ bút không thể tả,
10. Rồi cùng nhau hỷ hạ tách chơn;
Trong khắc kỳ đến chốn Kim Sơn,
Cúi đầu trước Thế Tôn bái tạ;
Nhờ ân đức từ bi hỷ xả,
Dạy pháp màu cảm hóa chúng sanh,
Bớt khổ sầu thế giới cạnh tranh,
Cho thiên hạ thái bình an lạc.
Phật như đã rõ lòng khao khát,
Liên nói cho bí pháp diệu huyền;
Rằng hôm nay vì mở phước điền,
20. Mới gọi khách hữu duyên lai đáo.
Chúng sanh vẫn sống trong mộng ảo,
Kiếp người đời như thảo thượng sương;
Sự nhân từ ít kẻ chủ trương,
Việc bạo ác nhiều phường cổ võ.
Mạng đã ngắn càng làm thêm nhỏ,
Sự mê lầm còn có chi hơn;
Người đã không còn bị nghiệp dươn,
Rất thương kẻ đang cơn lịu địu.
Cái chết vốn là nơi kết liễu,

853

2 *Thần Cơ Thật Luận*

30. Khách trần gian chung chịu như nhau;
Sanh ra thì có tử theo sau,
Không thể trốn nơi nào cho khỏi.
Sanh từ bởi nơi tiền nghiệp gọi,
Người còn gây còn phải trả đền;
Giống đã gieo người dẫu có quên,
Đúng ngày tháng mọc lên nhưt định.
Trước không chịu để lòng lo tính,
Sau muốn ngăn dừng cũng không xong;
Nghiệp đến rồi dầu bậc Tiên ông,
40. Cũng phải chịu chớ không tránh khỏi.
Như lời Phật đã vừa mới nói,
Giống đã gieo không gọi cũng lên;
Nghiệp tạo rồi tuy đã bỏ quên,
Đúng giờ khắc tự nhiên nó đến.
Nghiệp lực rất mạnh vô bờ bến,
Ngàn muôn năm cũng chẳng mất đâu;
Giống nghiệp càng chằm gốc rễ sâu,
Càng nảy nở dài lâu khó nhỏ.
Nghiệp càng lắm càng nhiều đau khổ,
50. Vay cho nhiều phải trả lời nhiều;
Nợ hồng trần chẳng lúc nào tiêu,
Dây oan trái cứ đeo buộc mãi.
Năm tháng vắn vít trong khổ hải,
Kiếp đời lăn lộn mãi sông mê;
Đường Tây Phương bật lối trở về,
Nẻo địa ngục vào ra mòn gót.
Chịu hành phạt đã không còn sót;
Cửa luân hồi chưa vượt khỏi qua;
Nghiệp trần còn đành phải sanh ra;
60. Mang lấy kiếp gọi là sanh vật.
Lo thân sống nào ăn, ở, mặc;

854

Thanh Sĩ 3

- Nào lợi danh nào vật dục tình;
Rồi sanh lòng bảo thủ lấy mình;
Việc chi cũng muốn trên hơn cả.
Tánh ích kỷ sanh ra nhưn ngã,
Khiến cho người nổi dạ cạnh tranh;
Thấy ai hơn có ý ghét ganh,
Thấy ai kém sanh tình húng hiếp.
Hổ tham chẳng bao giờ phủ líp;
70. Tánh tham danh, tham sắc, tham tài,
Ba điều tham thiên hạ đang say,
Đa số khách trần ai đều bị.
Nếu chẳng dứt được lòng ích kỷ,
Thì chúng tham khó trị cho lành;
Hễ tham danh thì khổ vì danh;
Chữ danh nó gần bên tài sắc;
Danh có được sắc tài liền bắt,
Tài được rồi danh sắc nối theo;
Sắc có thì danh lợi nó đeo,
80. Danh, tài, sắc, ba điều dính líu.
Vướng một cái cả ba cái níu,
Ngã bên nào cũng chịu khổ sầu;
Vượt ra ngoài có mấy ai đâu,
Rơi vào đó biết bao nhiêu kẻ.
Đạo cốt nhục nữ đành chia rẽ,
Tình đồng bào râu xé nát tan;
Cũng vì danh, vì sắc, vì vàng,
Làm cho kẻ tham gian tối mắt.
Mê danh lợi lắm người phản tặc,
90. Đắm sắc tài nhiều bực vong ân;
Biết bao điều thăm sát bất nhân,
Vì tài hoặc vì danh vì sắc.
Nếu việc lớn nước nhà sanh giặc,

855

4 *Thần Cơ Thật Luận*

- Còn nhỏ thì thù ghét chòm giềng;
Khấp hoàn cầu thiên hạ đảo điên,
Vì tài vì sắc vì danh lợi cả.
Tánh ích kỷ với lòng nhờn ngã,
Muru lợi danh muru cả sắc tài;
Người giết người chẳng biết góm tay,
100. Bạn phản bạn quên ngày hậu nhật;
Trai bất nghĩa gái không hạnh đức,
Chồng bạc tình, vợ thất tiết trinh,
Trò phản thầy, tớ hại chủ mình,
Cũng vì sắc tài danh phận lớn.
Mình sung sướng mặc người đau đớn,
Thấy của ai cũng muốn lăm le;
Lời nói lành chẳng để tai nghe,
Thấy việc phải không hề bắt chước.
Vì ích kỷ chẳng vui làm phước,
110. Vì ngã nhờn muốn được phần mình.
Tạo muôn ngàn tội ác tài đình,
Cũng vì lợi vì danh vì sắc.
Người đối xử với người khe khắc,
Người nhẫn tâm lừa gạt lẫn nhau.
Chẳng phải vì ích kỷ hay sao?
Quyền lợi đụng chạm nhau do đó.
Muốn danh vọng muốn nên giàu có,
Muốn cao sang muốn vợ con xinh,
Muốn cho ai cũng phải phục mình,
120. Muốn mình sống mặc tình ai chết.
Càng muốn mãi muốn hoài không hết,
Các việc do lòng ích kỷ sanh.
Giữa loài người đủ mặt cạnh tranh,
Vì muốn lợi cho mình làm trước.
Mình muốn được thì người muốn được,

Thanh Sĩ 5

- Mới gây ra có cuộc đấu tranh.
Kẻ được thì đủ cách giữ canh,
Người bị mất cố tình lấy lại.
Kẻ nay thắng kẻ mai lại bại,
130. Người bại nay nhưng lại thắng mai.
Thua trần thân được cũng trầy mài,
Xét cho kỹ có ai sung sướng.
Chi tạo lấy thêm nhiều nghiệp chướng,
Làm cho đời khổ lớn ra thêm.
Danh lợi mua bằng cách thù hèm,
Thà không có còn êm hơn có.
Vì sự sống việc chi cũng mó,
Ấy làm to nào có khôn ngoan.
Lợi cho mình mà hại hơn gian,
140. Cái lợi ấy chỉ làm tuyệt lộ.
Nghĩ đến chuyện đấu tranh lưỡng hồ,
Tất không vui làm khổ cho ai.
Nếu để lòng nghĩ đến ngày mai,
Sẽ không thể nhúng tay việc ác.
Luật nhân quả thẳng tay trừng phạt,
Vô luận ai tạo tác bất lương.
Muốn thì làm chẳng chịu suy lường,
Dễ đưa tới con đường tội lỗi.
Biển sâu rớt luống công bơi lội,
150. Tội ác lâm khó nổi gỡ ra.
Vui nhứt thời để khổ lâu xa,
Sự vui ấy chỉ là thuốc độc.
Chúng sanh biết bao điều thảm khóc,
Vì ham vui trong chốc lát sanh.
Cần nghĩ suy rồi sẽ thi hành,
Tránh bã lợi mờ danh câu như.
Hành thiện sự hay là ác sự,

6 *Thần Cơ Thật Luận*

- Là nguyên nhân vui khổ trong đời.
Mặc dù là một việc nói chơi,
160. Cũng ảnh hưởng cho người sâu sắc.
Việc thường bữa nhớ nên dè dặt,
Nói hay làm cân nhắc cho mình.
Đừng để cho thị dục lừa mình,
Cũng tránh thứ cảm tình dụ dỗ.
Thấy vui phải nhớ ngay việc khổ,
Biết thương thân phải độ lấy thân.
Đem lợi danh cung phụng xác trần,
Chỉ là việc nuôi ong tay áo.
Danh mà chẳng danh là chánh đạo,
170. Lợi mà không lợi háo mới chơn.
Xác phạm phu mà dạ Thánh Nhơn,
Ở trong tục nhưng lòng tại ngoại.
Tánh ác lấy lòng từ đổi lại,
Tình yêu riêng đem cái yêu chung.
Thà đói nghèo việc quấy bắt tùng,
Cam rách lạnh chớ không lừa đảo.
Không những đối người nhà ngay thảo,
Đối với ai cũng hảo tâm lòng.
Người lạ quen đều xử chí công,
180. Biết tha thứ hơn lòng cố chấp.
Các việc ấy chú tâm rèn tập,
Lợi danh đâu dẫn dắt đường tà.
Đừng quên rằng giúp đỡ người ta,
Tức là việc giúp cho mình đấy.
Của người khác mà mình cướp lấy,
Chính là mình phá hoại của mình.
Sách có câu: “Trời rộng thình thình”
Mà chẳng lọt mảy lông” khá nhớ.
Tuồng ích kỷ ruộng vườn rộng mở,

Thanh Sĩ 7

190. Có ngờ đâu thêm nợ lâu đời.
Bữa nay cười để chịu khóc mơi,
Đa số kẻ sống đời như thế.
Tham danh lợi lỗi làm bất kể,
Mê sắc tài tội lệ chẳng màng.
Ấy phần đông của kẻ thế gian,
Chịu thống khổ nguyên nhân vì đó.
Thân tứ đại cuối cùng phải bỏ,
Tạo tác chi việc khổ vào mình.
Sống nhút thời để khổ hằng nghìn,
200. Là việc của chúng sanh thường tạo.
Nuôi thân sống bằng vô nhân đạo,
Thân sống kia trên giáo trên gương.
Đâu an toàn, đâu được quý thơm,
Mà lắm kẻ to mồm khoe sất.
Đời đã thấy sớm còn tối mất,
Càng bắt lương càng chuốc họa sàu.
Tưởng rằng thừa nước đục thả câu,
Chẳng dè có kẻ sau đến thợp.
Thấy nước chớ tưởng là dễ hớp,
210. Lợi nằm ngay trước mắt khó ăn.
Lòng dục nên tìm cách cản ngăn,
Chớ ham việc lợi danh mang họa.
Bụng khi đói ngậm mồi khó nhả,
Nghèo gặp tiền chẳng mó dễ chi.
Cá mắc câu cũng bởi thế ni,
Người phạm tội cũng vì lẽ ấy.
Khi thèm khát nhìn đi ít thấy,
Lúc say mê dừng lại mấy ai.
Phần đông theo sở dục hằng ngày,
220. Muốn chi cứ làm ngay chẳng xét.
Biết chúng ghét vẫn làm cho ghét,

8 *Thần Cơ Thật Luận*

- Không cần ngày mai một ra sao.
Để cho lòng tham dục túng thao,
Hiện thời có biết bao nhiêu kẻ.
Có vợ chính muốn thêm hầu lẽ,
Được tình nhân muốn bẻ thêm duyên.
Thấy lòng người không lúc nào yên,
Sự ham muốn lưu chuyền như vượn.
Chữ tài sắc lòng hằng mơ tưởng,
230. Việc lợi danh mở miệng nói luôn.
Nợ hồng trần chẳng lúc nào sông,
Tâm trí mãi điên cuồng danh lợi.
Xong tội nợ tội kia liền tới,
Hết tù này kẻ đổi lao kia.
Tự khóa thân rồi tự liệng chìa,
Cứ như thế kéo lê kiếp sống.
Đời này chẳng làm nên trò trống,
Kế đời sau cũng hỏng hư luôn.
Đã trải qua số kiếp dư muôn,
240. Nào khác giống dã tràng xe cát.
Tưởng là giấu được điều tội ác,
Đâu ngờ gây nên kiếp trầm luân.
Lo thân mà trái lại hại thân,
Chỉ một khổ làm thêm mười khổ.
Bị mọi cảnh trần gian cám dỗ,
Làm mê tâm của kẻ tham lam.
Gần xuống mồ lòng vẫn còn ham,
Đeo danh lợi như sam khó gỡ.
Cũng vì thế mà không hết nợ,
250. Vừa chết xong liền trở lên ngay.
Vay đâu thì trả đó không sai,
Kể sao hết hình hài quả báo.
Vui hoặc khổ đều do nghiệp tạo,

860

Thanh Sĩ 9

- Giàu hay nghèo chớ bảo không căn.
Hễ trồng tre thì có lên măng,
Làm ác tất phải mang quả ác.
Chớ coi nhẹ những điều tạo tác,
Phải quan tâm đến các hành vi.
Vì rằng trong hành động chi chi,
260. Chung cuộc sẽ hồi qui lại hết.
Việc chi dầu lấm lòng mê mết,
Cũng cần nên nhiều ít xét suy.
Tránh đừng cho tai họa hồi qui,
Ấy là việc thường khi tác dụng.
Phải rõ rệt chớ nên áp ứng,
Dù việc chi chạm đụng bất ngờ.
Người thường hay vì tánh u ơ,
Bị ngoại cảnh làm cho sa ngã.
Tạo cộng nghiệp tức mang cộng quả,
270. Sự đồng tâm chớ khá coi thường.
Chỉ gạt đầu cũng đủ tai ương,
Đâu đợi đứng chủ trương mới tội.
Lấy đạo lý ra làm nguồn cội,
Để đo lường việc lỗi hay không.
Bất luận là kẻ dốt hay thông,
Khi nhắm mắt cũng đồng thấy tối.
Không lấy đạo để làm đường lối,
Rất khó lòng biện nổi giả chơn.
Say mê rồi dù bậc Thánh Nhơn,
280. Cũng tầm tối không hơn phạm tục.
Chẳng lấy trí gạn trong lóng đục,
Đâu bằng người thất học biết suy.
Khi tai nghe mắt thấy những gì,
Chớ tin bướng phải tri thiện ác.
Chỉ một phút để cho sai lạc,

10 *Thân Cơ Thật Luận*

- Suốt cả đời chưa chắc hồi xong.
Mắt với tai là cửa của lòng,
Việc tài sắc lợi danh theo đó.
Tâm xao động thường do mắt ngó,
290. Chí lung lay thường ở tai nghe.
Các việc đời lui tới vẫn ve,
Khiến tâm chí người ta xiêu ngã.
Chưa cầm chắc được trong lòng dạ,
Cửa mắt tai chớ khá hớ hình.
Coi như là có kẻ trộm rình,
Trong nhà phải thức canh nghiêm nhặt,
Nếu sơ ý bị phùng đao tặc,
Lên vào trong vết sạch của tiền.
Mắt của tiền chỉ bị truân chuyên,
300. Mắt thiện tánh đảo điên đời kiếp.
Bị làm lạc rơi vào ác nghiệp,
Còn việc chi khủng khiếp ai bằng.
Buổi ly loạn càng lắm khó khăn,
Sự tội lỗi đón ngăn đầy ngõ.
Nào quyền thế rủ ren to nhỏ,
Nào công danh cám dỗ đó đây.
Chỉ dạy cho lời phải ít ai,
Độc xúi việc quấy thì lắm kẻ.
Nói đạo đức nhiều người bác bẻ,
310. Làm hung sùng lắm kẻ chạy theo.
Chôn thiên môn thường thấy vắng teo,
Nơi tửu lạc thì bèo thiên hạ.
Khỏi sắc thì bị tài xô ngã,
Khỏi tài thì sắc ghé lời đi.
Giữa chợ đời không thiếu món gì,
Khách trần ít kẻ đi qua lọt.
Ruồi lẳng chết vì là háo ngọt,

Thanh Sĩ 11

- Người lụy thân vì thích sắc tài.
Lúc nguy nàn trong sạch mấy ai,
320. Thừa sự biến dờ tay nhiều kẻ.
Đời có biết bao người cậy khỏe,
Dùng đủ phương hiếp kẻ yếu hèn.
Tham của tiền đổi dạ bạc đen,
Hiện lan khắp ở trên dương thế.
Càng giặc giã đời càng kinh tế,
Đạo càng suy người tệ càng nhiều.
Vì lợi quyền dân nhuộm máu điều,
Tranh địa vị nước nghèo xơ xác.
Thành công được là nhờ hợp tác,
330. Thất bại do phụ bạc dân tâm.
Quá tham thì không khỏi bị thâm,
Đừng tưởng một mình ăn trọn gói.
Người dù có tài lương lẹ giỏi,
Cũng không sao chạy khỏi lưới trời.
Có thể mình giấu được người đời,
Nhưng mình chẳng giấu nơi mình được.
Một mình biết đủ làm tội phước,
Khỏi cần người biết được hay không.
Ốt nhai thì mình bị cay nồng,
340. Người khác biết hay không cũng vậy.
Nhân quả cũng giống như chuyện ấy,
Thường phạt không sai chạy tí nào.
Trả nhãn tiền hay trả mai sau,
Đến chậm hoặc đến mau không mất.
Loạn đời chẳng bao giờ loạn luật,
Chớ thừa cơ làm việc ác gian.
Lợi bất minh lợi ấy mau tàn,
Danh phi nghĩa danh không lâu lặc.
Việc đã thấy làng khang trước mắt,

12 *Thân Cơ Thật Luận*

350. Sử sách còn ghi chép đầy đây,
Có từ xưa không phải mới đây,
Kẻ làm ác chẳng chầy thì kíp,
Nghệp đến sắc tài không thể tiếp,
Họa lai danh lợi hết phò trì.
Tạo cho nhiều đến phút lâm nguy,
Chỉ có một mình đi gánh chịu.
Thế mà chẳng mấy người xét hiểu.
Nghệp bắt lành cứ triệu mãi ra,
Khiến cuộc đời không dứt oan gia,
360. Làm cho kiếp thêm ra tội báo.
Bị các việc hồng trần lừa đảo,
Biết mà không chịu tháo lui ra;
Trái lại còn thêm việc mê sa,
Ngày mai một người ta bắt kê.
Sức danh lợi cuốn lôi như thế,
Ma sắc tài dụ dỗ đường ni,
Kẻ lòng còn lắm việc mê si,
Lại càng khó thoát ly cho khỏi.
Mê thì lắm dù là học giỏi,
370. Nhiễm thì hư chớ nói tài cao.
Gặp việc không chịu để trí vào,
Đường tội lỗi thế nào cũng vấp.
Do hoàn cảnh hoặc do giai cấp,
Tạo lỗi lầm nhiều cách khác nhau.
Nhưng cũng là một thứ trần lao,
Đều thọ khổ như nhau tất cả.
Người giống nhau ở lòng nhân ngã,
Người giống nhau ở dạ vị tư.
Lo bảo tồn thể chất huyễn hư,
380. Đem hết cả tâm tư tranh đấu.
Vì nhân ngã lỗi lầm tạo cấu,

Thanh Sĩ 13

- Vì vị tư như xấu gây nên.
Gieo càng nhiều càng mọc đầy lên,
Nợ cứ thế phải đền trả mãi.
Bảo thân lại thân không tồn tại,
Chỉ mang đời chết đại sống mê.
Nhìn kỹ ra là thứ trò hề,
Mọi hình thức đều là giả dối.
Chừng biết được đi xa quá đổi,
390. Không quyết tâm khó nổi quày về.
Vùng dậy lên đánh phá giấc mê,
Để thưởng thức Bò đê thật cảnh.
Tìm cho thấy được nơi bồn tánh,
Tìm lộn về được cảnh chơn như,
Tìm cho ra thân bất hoại hư,
Đó là việc của người tỉnh ngộ.
Nếu không tách khỏi vòng mê lộ,
Chẳng bao giờ được chỗ an nhiên.
Đó là điều chư Phật thường khuyên,
400. Khắp sanh chúng ở miền hạ giới.
Nay gọi khách hữu duyên bước tới,
Cũng để mà nhắc lại chuyện xưa.
Hầu tùy nghi giáo độ cho vừa,
Giúp sanh chúng khỏi cơ thống khổ.
Ma tài sắc mặc dầu cám dỗ,
Mồi lợi danh dầu có nhử câu,
Nhờ thâm nhuần chơn lý rộng sâu,
Không bị chúng lừa vào lưới nghiệp.
Nếu chậm trễ gặp nhiều khủng khiếp,
410. Nào bệnh nào già chết bao vây,
Làm tinh thần bối rối cuốn quây
Khó tìm lối vượt ngoài sáu lộ.
Chúng sanh cũng nên mau tỉnh ngộ,

865

14 *Thân Cơ Thật Luận*

- Sớm thoát ra khỏi chỗ mê sâu.
Chịu luân trầm cũng đã quá lâu,
Đâu còn thiếu mà hầu luyện tiếc.
Mê danh lợi bị danh lợi giết,
Mến sắc tài bị diệt mạng căn.
Không giúp cho mình được siêu thăng,
420. Sao điều ấy chúng sanh không xét.
Từ bi thấy lòng như lửa thét,
Giảng dạy cho người biết cội nguồn,
Đề trị cho hết chúng mê cuồng,
Hầu cứu vớt linh hồn thoát khổ.
Nước đã ngập lần lần đến cổ,
Gặp thuyền không chịu vớ là nguy.
Lòng còn đầy những sự mê si,
Nghe lời Phật không qui là khổ.
Không hữu duyên lời lành khó ngộ,
430. Ngộ được là vì có duyên xưa.
Nếu quyết tu theo chẳng cù cưa,
Nhứt định sẽ đến bờ giải thoát.
Nếu trì hoãn lòng không định đoạt,
Ngày trôi qua đến hết số căn,
Tất sẽ không thể kịp ăn năn,
Ấy là một việc làm đáng tiếc.
Hễ có sanh tất là có diệt,
Từ ngàn xưa đã biết rõ rồi.
Tại sao còn để tánh lôi thôi,
440. Không gấp rút tìm nơi bắt diệt.
Danh lợi chẳng dài lâu chớ tiếc,
Sắc tài không chơn thiệt đừng mê.
Quyết tìm phương Cực Lạc trở về,
Giữ sạch cả việc mê trần tục.
Mưa nắng biết tìm nơi trốn đực,

Thanh Sĩ 15

- Đường tử sanh phải dứt khỏi đi.
Biết mà còn ngồi đó chịu lì,
Thật là quá mê si đến đỗi.
Thân dơ dáy biết lo tẩm gội,
450. Lòng bợn nhơ thì phải bỏ đi.
Việc xấu xa còn tiếc làm gì,
Chúng sanh cũng cần tri hiểu đến.
Vật dù đã có nhiều cạnh kén,
Cổ giữa bào cũng bén tron ra.
Mặc dù người phạm tội thậm đa,
Biết hối cải thì là hết được.
Chẳng làm việc gian hùng bạo ngược,
Cũng vẫn nuôi sống được như thường.
Tại sao làm những việc bất lương,
460. Cho chúng ghét cho vương tội khổ?
Sống trong cảnh thân yêu ủng hộ,
Hơn sống trong tật đố thù hèm.
Bá tánh cần sống cách thuận êm,
Đâu sanh chuyện đảo điên rối rắm.
Danh lợi dữ hay lành hãy ngẫm,
Sắc tài nên hay chẳng khá suy.
Lựa con đường chơn chánh mà đi,
Đó là những hành vi thường nhứt.
Cách ăn ở phải theo chừng mực,
470. Việc nói làm liệu sức nhắc cân.
Tránh những điều ích kỷ tổn nhân,
Đó là việc đang cần tiến mạnh.
Sự hòa hảo vàng mười khó sánh,
Việc nghĩa-nhân bạc nén khôn bì.
Gặp phải hồi nước loạn dân nguy,
Các việc ấy cần thi nhau lập.
Thuyền bè hữu dụng khi lụt ngập,

16 *Thân Cơ Thật Luận*

- Đạo nghĩa cần thiết lúc ly loạn.
Kẻ hữu quyền đừng có ngó ngang,
480. Nên lấy đó trấn an dân chúng.
Đời gặp phải những hồi kinh khủng,
Chớ thừa cơ lợi dụng nọ kia.
Hãy mở lòng com áo sót chia,
Tâm hồn ấy chợ quê nên có.
Kẻ mắc nạn mình ngồi đấy ngó,
Mình lâm tai người có giúp đâu.
Khá để lòng xét rõ cạn sâu,
Lo tương trợ lẫn nhau lúc khổ.
Thấy dốt nát thì lo dạy dỗ,
490. Thấy nghèo nàn thì đỡ nâng cho.
Phúc lợi cho nhơn loại biết lo,
Vàng bạc khó đem so tình ấy.
Đã là người biết phân phải quấy,
Khá chọn đường nhân ái mà đi.
Lợi danh mà bất nghĩa ham chi,
Vì nó chỉ làm nguy với tội.
Được thỏa mãn chỉ là một đổi,
Nhưng sau rồi chịu hối suốt đời.
Có phải là bị lỗ hơn lời,
500. Người há chẳng lựa nơi vinh diệ.
Thiếu tiền bạc còn nhiều cách liệ,
Thiếu nhơn tình khó níu vào đâu.
Bá tánh cần lấy nghĩa làm đầu,
Khi hữu sự khỏi âu đơn độc.
Dù không phải là cùng thân tộc,
Ở biết điều sẽ được người ưa.
Gặp những khi ương yếu nắng mưa,
Không gọi cũng có người đến giúp.
Đời có mắt xem mình từ chút,

Thanh Sĩ 17

510. Trong người khen còn đục người chê.
Miệng thế gian phê phán khắp khe,
Cách ăn ở nên dè dặt đến;
Ở lương thiện tự nhiên người mến,
Khỏi phải cần rù quên ép nài.
Việc làm lành đâu lựa có tài,
Mà bất cứ là ai cũng được.
Nghèo giàu vẫn làm nên việc phước,
Lượng khác nhưng giá được bằng nhau.
Nghèo một xu giàu đáng mười hào,
520. Vật tuy ít tâm nào phải ít.
Xưa có kẻ thí chẵn cũ rách,
Được trở nên công đức vô biên.
Phật cho mời đến trước Phật tiền,
Vừa điếm đạo vừa khen vô tận.
Chỉ có một mảnh chăn để bạn,
Nhưng vui lòng đem cúng sư tăng.
Giá trị châu ngọc khó sánh bằng,
Ít người được từ tâm như thế.
Chúng sanh lấy đó làm tỉ lệ.
530. Trong nhà tu đến kẻ ngoài đời,
Khi muốn đem thí của thí lời,
Phải thành thật từ nơi tâm nõi.
Giúp đỡ cho người do lòng thảo,
Chớ không do lòng háo lợi danh.
Và cũng không mong biết ơn mình,
Lòng thảo ấy giống tình của Phật.
Cho thấy mất nhưng đâu có mất,
Giữ tướng còn nhưng thật không còn.
Của tuy mòn phước đức chẳng mòn,
540. Sự còn mất do lòng chọn lựa.
Việc tốt xấu tự mình sửa chữa,

18 *Thân Cơ Thật Luận*

- Phước đức là cái cửa giải oan.
Nợ hồng trần muốn được rảnh rang,
Người nên sớm mở toan cửa ấy.
Phải lo tính trước khi sóng dậy,
Nổi gió rồi quát cạy sao xong.
Biết rằng khi chết nắm tay không,
Chớ tạo nghiệp ác trong lẽ sống.
Tạo nghiệp ác dù dày hay mỏng
550. Cũng phải đền chảng trốn khỏi đầu.
Nghiệp mỏng thì bị nhẹ thăm sâu,
Nghiệp dày phải chịu đau khổ nặng.
Chúng sanh nhớ thật tâm tránh hẳn,
Đừng khinh thường nhàm lẫn nhỏ nhen.
Tập cho lòng sợ lỗi được quen,
Lần lượt sẽ trở nên hoàn thiện.
Thuốc thường hút lâu thành ra nghiện,
Tội hay làm sẽ biến thói quen.
Việc nhơn từ lòng cố đua chen,
560. Tánh hung ác đâu len vào được.
Suốt đời vẫn lo làm việc phước,
Một lòng nguyện giải thoát hồng trần;
Tất không còn bị nghiệp chuyển luân,
Đời sau hết chịu cơn sanh tử.
Còn sống chết vì còn nghiệp dữ,
Hết luân hồi vì đã trọn lành.
Cõi ta bà tất cả chúng sanh,
Chớ để dạ mong manh việc ác.
Một lần lọt vào đường sống thác,
570. Dễ bị đời dẫn dắt trăm lần.
Há không lo dừng lại bước chân
Cho khỏi kiếp trầm luân khổ hải.
Rừng mê rất có nhiều chạm bẫy,

870

Thanh Sĩ 19

- Không chạy ra tát phải máng vào.
Khi bị rồi khó nổi bôn đào,
Thân ấy sẽ ra sao thử nghĩ?
Tuồng đời rất có nhiều đôi mị,
Nhiều muốn ham nhiều bị gạt lừa.
Bã lợi danh chớ có mển ưa,
580. Sự tài sắc đừng mơ mộng đến.
Tránh khỏi các việc đời rù quên,
Mới mong ra khỏi bến mê tân.
Nếu còn chịu thị dục nơi thân,
Thì còn bị nhiều cơn chìm nổi.
Còn mê tất nhiên còn tằm tối,
Rán làm cho hết thói say mê.
Cõi siêu sanh thấy lối trở về,
Được khoái lạc còn chi sánh kịp.
Còn mê tất là còn tạo nghiệp,
590. Nghiệp còn thì còn kiếp luân hồi.
Mê là nguồn gốc tạo ra đời,
Khi đời hết vì người mê hết.
Bởi mê thấy vật chi cũng mê,
Thân chết nhưng không chết nghiệp mê.
Mê đâu thì sanh đó không xê,
Luân hồi bởi tại mê mà có.
Điều ấy chúng sanh nên nhớ rõ,
Búng gốc mê cho nó hết sanh;
Tất không còn bị nghiệp hoành hành,
600. Chùng đó mới trở thành tự tại.
Lầm lạc biết quay đầu trở lại,
Cổ đi dẫu xa mấy cũng gần.
Đem phàm thân đổi lấy Phật thân;
Vạn sự ở tinh thần cương quyết.
Lo liệu trước khi đời tận diệt;

871

20 *Thân Cơ Thật Luận*

- Gần lâm chung hối tiếc đã rồi.
Việc đáng thôi phải nhứt quyết thôi,
Thì mới trở thành người siêu thoát.
Cõi thế gian là nơi tội ác,
610. Kém thiện tâm khó vượt cho qua.
Có tinh thần như Phật Thích Ca,
Mới có thể lia xa tục lụy.
Muốn thành Phật mà không đại chí,
Khó thắng qua lũ quỷ trong đời.
Đứa này kêu kẻ đứa nọ mời,
Đã làm biết bao người sa ngã.
Kẻ dục vọng còn nằm trong dạ,
Chưa hoàn toàn phóng xả khỏi tâm.
Mặc dù là ngồi giữa thiền lâm,
620. Chưa chắc khỏi đời làm cho hoại.
Tâm trần tục không còn một mảy,
Dù ở nơi đường cái chợ đông,
Cũng như ngồi ở chỗ vắng không,
Vẫn giữ được cõi lòng thanh tịnh.
Thật tâm định lúc nào cũng định,
Trước Phật như trước cảnh người đời.
Vẫn bình tâm chẳng sợ đổi dời,
Người tu phải xong nơi định ấy.
Định không có huệ không thể thấy;
630. Huệ không thì khó giải nghiệp mê.
Muốn định thì phải tỉnh mọi bề,
Tâm thật tỉnh là kẻ định huệ.
Định huệ vốn hoàn toàn liên hệ,
Như đèn dầu không thể tách đôi.
Định được rồi thì huệ đến nơi,
Huệ có bởi định rồi mới có.
Định huệ đủ tâm thân sáng tỏ,

Thanh Sĩ 21

- Như giấc mê được mở mắt ra.
Cảnh mộng và cảnh thật khác xa,
640. Mê thấy khác tỉnh ra thấy khác.
Chưa định huệ như mù đi lạc,
Định huệ như sáng mắt đúng đường.
Kẻ hoàn toàn không biết hướng phương,
Người thật rất thông đường đi tới.
Không biết hướng thành ra bối rối,
Hiểu rành đường nên mới thung dung.
Không thấy nên vấp ngã lung tung,
Được thấy rõ thì không đụng chạm.
Bởi không thấy mới gây khô thảm,
650. Nhờ thấy nên chẳng bám nợ đời.
Thật khác nhau một vực một trời,
Người tu phải đặt nơi định huệ.
Thành lòng phát những lời đại thệ,
Thệ độ vô số kẻ chúng sinh;
Thệ trừ xong phiền não nơi mình;
Thệ học hết pháp lành của Phật;
Thệ thành Phật cao siêu tốt bậc,
Ngày đêm luôn gắng sức tu hành.
Những lời thệ ấy phải đạt thành,
660. Dù phải chịu muôn nghìn đau khổ.
Không thành được tự mình khó độ,
Thì còn mong cứu khổ được ai.
Tập cho mình bơi lội thật hay,
Mới có thể vớt người chìm đắm.
Ngày đêm phải tự mình suy gẫm,
Ngăn gió trần cho lặng sóng tâm.
Sóng tâm còn, còn thấy lạc lằm,
Trời tròn lại thấy nhãn xẹo xẹo.
Sóng thì đục vật không lộ rõ,

22 *Thân Cơ Thật Luận*

670. Lặng thì trong chiếu tỏ thiên hình.
Sớm làm cho tâm được thanh bình,
Là sớm được đạt thành trí huệ.
Trí huệ có tất xong đại thế,
Không sợ làm cho kẻ khác lằm.
Chẳng khác nào đi khoảng tối tăm,
Trong tay sẵn có cầm ngọn đuốc,
Sẽ giúp cho kẻ an tâm được,
Mà chính mình cũng bước vững vàng.
Đuốc làm cho mình thấy rõ ràng,
680. Trí huệ giúp người tan mê muội.
Được có của nhờ lo cặm cùi,
Đắc đạo màu nhờ gội trần tâm.
Quyết tu hành tất đạt huyền thâm,
Chớ ngờ Phật xa xăm khó gặp.
Nếu chịu khó ngày đêm tu tập,
Sớm muợn gì cũng đắc đạo màu.
Vạn sự do chí quyết làm đầu,
Chí đã quyết thế nào cũng được.
Đừng hèn yếu trước điều trái ngược,
690. Chớ rụt rè trong cuộc gian nguy.
Phải kiên trinh phải đủ gan lì,
Thắng chướng ngại thắng khi thử thách.
Dẹp ích kỷ dẹp lòng kiêu cách,
Dẹp tham lam, dẹp nét dâm ô,
Dẹp gian phi dẹp tánh hàm hồ,
Thói ganh ghét cũng lo dẹp quét.
Dẹp chửi mắng dẹp lời láo khoét,
Dẹp thù thù, dẹp hết ác ngôn,
Dẹp gắt gay, dẹp tánh tự tôn,
700. Dẹp trộm cướp dẹp luôn sát hại,
Dẹp giận dữ dẹp lòng ngu đại,

874

Thanh Sĩ 23

- Thường gìn cho quảng đại tấm lòng.
Kẻ tại gia cần phải lo xong,
Khi giao tiếp ở trong xã hội,
Cùng kẻ khác hằng ngày đáp đối,
Việc nọ kia trao đổi rất thường.
Nhưng sự nào nên thắng nên nhường,
Cần phải biết tận tường mọi việc.
Vừa là giữ cho mình tinh khiết,
710. Vừa giúp cho đời biết sạch nhơ.
Tránh không cho danh lợi làm mờ,
Ngăn tài sắc gạt lừa tội lỗi.
Lấy giới luật ra làm ranh lối,
Gìn bước chân cho khỏi phạm qua.
Lúc khó khăn nhớ niệm Di Đà,
Lấy bốn nguyện ra mà nhịn chịu.
Buổi đầu cố nhiên còn vướng víu,
Nhưng sau rồi sẽ kéo suông ra.
Trong khi còn là Sĩ Đạt Ta,
720. Với khi Phật Thích Ca có khác.
Mặc dù chỉ là cùng một xác,
Nhưng khi mê khi giác khác nhau.
Lúc còn mê mờ mịt lao xao,
Khi đã giác lầu lầu trong sáng.
Mê với giác nói hai hình dạng,
Nhưng cũng từ một bản tâm sanh.
Vạn sự do tâm ấy tạo thành,
Thấy tâm được là rành vạn sự.
Do tâm khởi ra điều hung dữ,
730. Cũng tâm sanh ra sự hiền lành.
Việc lớn lao bằng núi bằng thành,
Đền nhỏ nhít như kim như chỉ,
Tất cả cũng do tâm suy nghĩ,

875

24 *Thân Cơ Thật Luận*

- Rồi tạo ra các sự nọ kia.
Thấy được tâm như khóa gặp chìa,
Mở ra hết những gì trong ấy.
Các vọng tưởng dù là che đậy,
Cũng rán tìm cho thấy bản tâm.
Tâm thấy là thấy Phật giáng lâm,
740. Tâm không thấy Phật làm sao thấy?
Tâm muốn thấy chớ tầm trên giấy,
Phải tìm trong lòng mới thấy ra.
Vọng tâm như mây khói phong ba,
Chơn tâm tợ bao la vũ trụ.
Lấy chơn tâm để mà làm chủ,
Chớ nhận lầm cái thứ vọng tâm.
Vọng tâm mà tưởng thật là lầm,
Kẻ tu niệm phải cần định rõ.
Chơn tâm rộng lớn và sáng tỏ
750. Vọng tâm thì hẹp nhỏ lu mờ,
Chơn tâm thì phẳng lặng như tờ,
Vọng tâm rồi dường tơ vò cuộn;
Chơn tâm chẳng vật nào lôi cuốn,
Vọng tâm thì bị vướng lung tung.
Chơn tâm thì như khoảng không trung,
Trùm vạn vật nhưng không một vật.
Vọng tâm cứ đổi thay không dứt,
Nhưng chơn tâm chẳng chút đổi dời.
N hư không như ánh mặt trời,
760. Xưa cũng thế nay thời cũng thế.
Vạn sự lấy tâm làm cội rễ,
Bỏ tâm là sự thế không thành,
Muốn đạt nơi bất diệt bất sanh,
Phải trở lại bản tâm thường trụ.
Nhớ lấy cái chơn tâm làm chủ,

Thanh Sĩ 25

- Sẽ không làm các thứ vọng trần.
Chủ được tâm thì đạo được gần,
Không làm chủ được tâm xa đạo.
Khấp thiện tín khá suy chu đáo,
770. Chủ được tâm cho đạo sớm khai.
Đạo khai rồi cùng Phật đồng vai,
Hoàn toàn vượt khỏi ngoài sanh tử.
Lúc nào cũng an nhiên vô sự
Tự do không còn thứ buộc ràng.
Cõi vô sanh hoặc cõi Niết bàn,
Chính là cõi của tâm vi diệu.
Kẻ học Phật phải cần tìm hiểu,
Đề tu cho biết nẻo mà về.
Đã tu mà không thoát cõi mê,
780. Thường vì bởi lối ra chẳng biết.
Thiếu tin tưởng sẽ không nên việc,
Thiếu lòng thành thì Phật khó trông.
Việc tu hành muốn được thành công,
Phải đầy đủ tấm lòng tin tưởng.
Thường bị cảnh chung quanh ảnh hưởng,
Vì thiếu lòng tin tưởng mà ra.
Nếu có lòng tin tưởng sâu xa,
Tất không bị người ta cám dỗ.
Tin tưởng có cõi vui Tịnh Độ,
790. Tin tưởng mình có thể sanh qua.
Tin tưởng xưa Phật cũng người ta,
Thì mình cũng sẽ là như Phật.
Lời Phật nói không hề sai thất,
Nếu làm y như Phật đã làm.
Tin tưởng sao làm vậy cho kham,
Không thể để ai làm thối chí.
Nhứt định sẽ vẹn tròn đạo lý,

877

26 *Thân Cơ Thật Luận*

- Được thành công như ý đã nguyên.
Tin tưởng là sức mạnh vô biên,
800. Được thành Phật thành Tiên nhờ nó.
Tin tưởng ấy trong lòng được có,
Thì sự tu đâu bỏ nửa đường.
Khuyên nhủ trong bá tánh thập phương,
Tu phải có chủ trương mới được.
Tin làm phước thì là được phước,
Làm ác thì gặp ác không sai.
Tin rằng mình nghiệp dữ chẳng gây,
Nhứt định chẳng đầu thai cõi khổ.
Việc trần chẳng để lòng ham hố,
810. Chấn chắc không bị trở lại trần.
Lòng hằng mong cõi Phật được gần,
Thế nào cũng sanh lên cõi Phật.
Luật nhân quả chẳng bao giờ trật,
Gieo giống nào thì mọc cây ni.
Trồng từ bi có trái từ bi,
Gieo bạo ác lên cây bạo ác.
Việc lành dữ của mình tạo tác,
Sau này mình hưởng hết không sai.
Cõi Ta bà bất luận gái trai,
820. Tin như thế hết ai phạm tội.
Nói cải hối lòng không thật hối,
Nói tin không tuyệt đối tưởng tin.
Gặp khi đời thử quá sức mình,
Thường sa ngã không kinh chống nổi.
Vì lẽ ấy khi người cải hối,
Phải thành tâm chớ dối trong lòng.
Những điều mình chưa gọi rửa xong,
Tự hồ thẹn dù không ai biết.
Được vậy mới trở nên thanh khiết,

878

Thanh Sĩ 27

830. Tội lỗi không còn việc tái lai.
Trước kia dù nhiều sự lầm sai,
Nay sửa được ra người tốt đẹp.
Thật hỡi cái chớ không nói mép,
Thì ai tu cũng chắc được thành.
Đã quy y mà chẳng chịu hành,
Nên rất ít người thành chánh quả.
Lỗi tại kẻ lòng còn dối giả,
Chớ Phật truyền đạo cả không làm.
Khá dễ lòng tin tưởng cho thâm,
840. Trọn đời cố gắng làm theo đúng.
Thời tiết tốt mùa màng được trúng,
Tu gặp đường đạo chánh mau nên.
Quá mê đời việc đạo bỏ quên,
Tai hại nặng còn hơn nhà cháy.
Bị nhà cháy còn mong cất lại,
Mất đạo rồi khó lấy đâu ra.
Bị cháy nhà chỉ khổ đôi ba,
Mất đạo khổ sanh ra vô số.
Bị nhà cháy một thời nghèo khổ,
850. Mất đạo rồi muôn thuở sầu đau.
Nếu có người hỏi tại làm sao,
Đạo Phật được quý cao như vậy.
Trả lời rằng: Đạo qua khổ hải,
Còn đời thì chìm mãi sông mê.
Đạo gặp rồi mà lại bỏ bê,
Thì kiếp khổ nặng nề thêm nữa.
Đạo giúp chúng qua cơn khói lửa,
Biết thương yêu giúp đỡ lẫn nhau.
Không làm cho ai chịu khổ đau,
860. Hết còn thấy người nào ích kỷ.
Ai cũng biết ở theo đạo lý,

879

28 *Thân Cơ Thật Luận*

- Ai cũng đều xử trí công minh.
Giúp cho nhơn loại được hòa bình,
Đời sống được trở nên hạnh phúc.
Về vật chất không còn thiếu hụt,
Về tinh thần luôn được sạch trong.
Cõi thế gian đổi lại Tiên Bồng;
Người tội lỗi không trông thấy nữa.
Đời chẳng khác nào như nhà lửa,
870. Đạo như là nước chữa cho tiêu.
Thiếu nước thì nhà sẽ bị thiêu,
Vật trong ấy đều tiêu tro cả.
Đạo cao quý thật là vô giá,
Không thể nào mô tả cho cùng.
Đời muốn ra khỏi cảnh lao lung,
Nhứt định phải cần dùng đến đạo.
Cột kèo thiếu thì nhà xệ xạo,
Đạo đức không đời bạo ngược luôn.
Đạo giúp cho đời rồi được suông,
880. Sống không tội thác nương cõi Phật.
Người đời được trở nên thành thật,
Nhờ gìn câu đạo đức phần nhiều.
Nếu đồng theo đạo đức một chiều,
Đời người biết bao nhiêu tốt đẹp.
Nhà lao tự nhiên là phải dẹp,
Tòa án không còn lập ra chi,
Khỏi phải cần canh giữ làm gì,
Cũng chẳng sợ ai đi lấy phá.
Người nào cũng đàng hoàng phong nhã,
890. Nêu cao nền văn hóa con người;
Ai cũng đều ăn nói vui tươi,
Không còn kẻ mở lời thô lỗ;
Trong đồng bái đến ngoài thành phố,

880

Thanh Sĩ 29

- Không còn nghe thấy kẻ gian manh.
Ở chỗ nào cũng được an lành,
Đạo đức dẫn nhơn sanh đến đó.
Cảnh sống ấy nếu chưa được có,
Thì đời chưa tiến-bộ chút nào.
Chỉ tiến về phương diện hùng hào,
900. Chưa tiến một bước nào lương thiện.
Tiến bộ đó chỉ làm nguy biến,
Càng tiến nhiều càng khiến khổ lung.
Tình trạng trên thế giới rối tung,
Cũng vì tiến bộ không phải chỗ.
Mạnh hiếp yếu cho là tiến bộ,
Giàu hiếp nghèo gọi đó văn minh.
Tiến bộ như thế sẽ chiến tranh,
Văn minh kiêu đó sanh đổ máu.
Thật tiến bộ không còn hung bạo,
910. Thật văn minh xây tạo hòa bình.
Lấy trí suy cho rõ sự tình,
Đời chưa thật văn minh tiến bộ.
Về vật chất thi đua rần rộ,
Còn tinh thần chẳng có mở mang.
Thấy nhân tình quá đổi khô khan,
Lo cho kẻ thế gian bất ổn.
Quá tài sắc thành ra hỗn độn,
Quá lợi danh làm rộn lòng người.
Thảm khốc nhiều chớ ít vui cười,
920. Là cảnh sống của người hiện tại.
Người chỉ có khác nhau thời đại,
Cũng một tuồng ân ái như xưa.
Cảnh hồng trần dù lắm mền ư,
Rốt cuộc cũng chỉ đưa đến mộ.
Ăn của thổ thì huờn lại thổ,

30 *Thân Cơ Thật Luận*

- Xác phàm nhơn có số định rồi.
Tạo cho nhiều cũng chỉ thế thôi,
Thân khi mất sự đời cũng mất.
Thật nào khác chiêm bao một giấc,
930. Tiêu tan không sự vật nào còn.
Kể ra nào vợ đẹp hầu non,
Nào cát tía lâu son lộng lẫy,
Nào xe cộ tàu bè bóng bẩy,
Nào bạc vàng của cải dư muôn,
Dứt thở rồi vạn sự đều buông,
Sự vật bỏ còn thân cũng rã;
Cõi tạm giả xác thân cũng giả,
Đến cuối cùng đều hóa ra không;
Muru mọo gì cũng chỉ luống công,
940. Càng thêm tội chớ không tồn tại.
Tội càng lắm càng làm ngu dại,
Sự khổ đau càng phải chịu nhiều.
Kiếp luân hồi nối mãi không tiêu,
Đường sống chết cứ theo chẳng cuối.
Đó không phải tại nơi may rủi,
Mà tại người tự trói buộc vào.
Bởi say mê nơi cõi trần lao,
Phải vào đó không sao chạy khỏi.
Phật xưa đã nhiều lần kêu gọi,
950. Lòng say mê buộc trói chúng sanh.
Chuyên luân trong sáu nẻo bất lành,
Chịu thống khổ tự mình không biết.
Say mê ấy sớm lo trừ tiệt,
Thì chuyên luân cũng diệt liền theo.
Khổ sáu đường sẽ chẳng còn đeo,
Thần chết hết đuổi theo bắt bớ.
Cũng hết bị ai theo đòi nợ,

Thanh Sĩ 31

- Chẳng còn mang cái sợ trong lòng.
Đứng ngoài vòng thành, trụ, hoại, không,
960. Được bất diệt bất sanh như Phật.
Làm chủ tất cả trong vạn vật,
Được bản thân chơn thật bất hư.
Cõi Niết Bàn tịch tịnh thường cư,
Thường an lạc thường như ý nguyện.
Khác hơn cõi Ta Bà xao xuyên,
Cõi Niết Bàn yên lặng vô cùng,
Được tới đây mới thật thung dung,
Người sống mãi chớ không ai chết.
Không già yếu ốm đau mỗi mết,
970. Được hoàn toàn sáng suốt phi thường.
Trí phàm không có thể đo lường,
Cảnh màu nhiệm vô biên vô tận.
Chúng sanh nếu tu hành tinh tấn,
Đều được đi tới cảnh Niết Bàn.
Quyết lòng tu sẽ được bước sang,
Còn lần lựa nghi nan khó tới.
Ngày tháng cứ trôi qua không đợi,
Gần lâm chung mới hối muộn màng,
Sớm tu thì sớm hết khổ nản,
980. Sớm tới cõi Niết Bàn tịch tịnh.
Việc trần thế chớ nên bận rịn,
Hãy nhứt tâm tu tĩnh thường ngày.
Rán làm cho thấy tánh bản lai,
Các vọng tưởng trần ai mới hết.
Khi tịnh niệm lòng còn mỗi mết,
Thì là chưa mở được huệ tâm.
Sự thấy nghe chậm chạp sai lầm,
Các phiền não mọc mầm không nghi.
Khá phân tích nơi lòng cho kỹ,

32 *Thân Cơ Thật Luận*

990. Đừng để làm nhận quỉ là con.
Thật tâm chơn thanh tịnh vẹn toàn,
Còn tâm vọng thì chung bất nhưt.
Tâm chơn mới là tâm chư Phật,
Tâm vọng là tâm các Ma Vương.
Tâm chơn thì đến cõi Tây Phương,
Còn tâm vọng lạc đường Địa ngục.
Tâm chơn dầu phong ba chẳng đục,
Tâm vọng vừa mới lắc nổi bùn.
Thật tâm chơn sáng sủa vô cùng,
1000. Còn tâm vọng mông lung bất tận.
Nhờ sáng sủa nên không lầm lẫn,
Vì mông lung nên lộn sai đường.
Vọng với chơn phải xét tận tường,
Tìm lấy cái tâm chơn làm chủ.
Tâm chơn tất là tâm thường trụ,
Tâm vọng là tâm đủ thứ sanh.
Tâm chơn là tâm được trọn lành,
Còn tâm vọng hay sanh niệm dữ.
Lành mới thật là hành Phật sự,
1010. Dữ thì là đồng thứ nghiệp ma.
Khởi tâm lành thì phước sanh ra,
Khởi tâm dữ thì là họa tới.
Tâm chơn tất việc lành thường khởi,
Tâm vọng thì việc dữ thường sanh.
Tự xét tâm khởi dữ hay lành,
Tất biết rõ tâm chơn hay vọng.
Việc trần tục khiến cho tâm động,
Dữ thì nhiều lành chẳng bao nhiêu.
Vừa móng tâm thì phải trừ tiêu,
1020. Chớ để phạm rồi sau mới hối.
Biết chừa bỏ từ trong vọng khởi,

Thanh Sĩ 33

- Thì hành vi tội lỗi không sanh;
Tức nhiên là người được trọn lành,
Tâm vọng ấy trở thành chơn được.
Biển trần khổ sóng đùa xuôi ngược,
Phải quyết tâm xông lướt cho qua.
Phá vòng vây của lũ yêu ma,
Để gặp mặt Di Đà, Phật Tổ.
Thăng qua được tình đời cám dỗ,
1030. Thật là điều kham khổ vô cùng.
Kẻ tu hành thiếu chí đại hùng,
Thì không thể thành công đắc quả.
Lòng tin tưởng cứng như sắt đá,
Không bao giờ tan rã yếu mềm.
Hành đạo mau bất luận ngày đêm,
Sóng lòng sẽ làm êm lặng được.
Biết bao vị thánh hiền thuở trước,
Buổi ban sơ bị trượt liên miên.
Nhưng trượt rồi cố đứng dậy liền,
1040. Do nơi đó được nên đạo cả.
Nay nếu có người tu bị ngã,
Hãy mau chơn bươn bả đứng lên.
Tuy hư mà cố sửa thì nên,
Như nhiều bậc Thánh Hiền thuở trước.
Làm tội được thì làm phước được,
Đều do lòng cương quyết của mình.
Tội phước gì cũng tự tâm sinh,
Chớ rằng việc làm lành thì khó.
Tánh ích kỷ nếu người chịu bỏ,
1050. Việc lành chi cũng có thể làm.
Người đời thường vì bởi riêng tham,
Nên không chịu ra làm việc phước.
Có nhiều kẻ hại dân hại nước,

34 *Thân Cơ Thật Luận*

- Giặt đầu này lấy cướp chỗ kia,
Mặc tội tình mặc miệng đời bia,
Phần lớn cũng là do ích kỷ.
Càng ích kỷ càng không đạo lý,
Chỉ lo thân chẳng nghĩ đến ai.
Của mình thì nắm chặt trong tay,
1060. Của người muốn vắt chài ra nước.
Nghe thấy kẻ thiếu sau hụt trước,
Mà vẫn không động chút lòng thương.
Trái lại còn kiếm cách gạt lường,
Ấy là cũng vì lòng ích kỷ.
Nếu muốn được tròn câu đạo lý,
Phải dẹp lòng ích kỷ cho xong;
Thì từ bi bác ái đại đồng,
Người mới có thể mong thực hiện.
Dù người có ra công tu luyện,
1070. Mỗi ngày lo tụng niệm ba thời.
Mà tánh tình ích kỷ không rời,
Thì cũng khó về nơi Cực Lạc.
Tánh ích kỷ dẫn đầu tham ác,
Thường làm cho thân thuộc phân ly;
Tớ bất trung con lười đạo nghi,
Bạn phản bạn cũng vì ích kỷ.
Còn có biết bao trò quỷ mị,
Cũng do lòng ích kỷ gây ra.
Làm cho người quên việc xấu xa,
1080. Bị ô nhục cũng là ích kỷ.
Lấy nhân quả để mà suy nghĩ,
Thấy rằng lòng ích kỷ đáng kinh;
Hiện tại làm cô độc đời mình,
Sau còn phải trở lên theo cửa.
Đời nọ qua, đời kia tới nữa,

Thanh Sĩ 35

- Làm mọi cho tiền của mỗi đời.
Không kiếp nào lòng được thanh thoi,
Tánh ích kỷ làm người ràng buộc.
Dịp giải thoát nhiều lần bỏ huýt,
1090. Cũng là do lòng ích kỷ sanh.
Cứ bo bo tài sắc lợi danh,
Cho đến lúc tử thân đến đất.
Tánh ích kỷ làm mù tai mắt,
Làm bướng càng chắt ngắt tội sâu.
Hưởng một thời nào có được lâu,
Mà mưu việc tội sâu tợ biển.
Của thế gian tâm trần quá nghiệm,
Nên quên suy đến chuyện ngày mai.
Biết họa tai mà vẫn vui say,
1100. Cho đến phút thở dài chưa hối.
Từ vô thi tới nay vẫn tội,
Đã làm cho quen lối hồng trần.
Rất ít người đủ sức trở chân,
Phản đông cứ đi luôn đường khổ.
Dù rằng các Phật từng dạy dỗ,
Kẻ tin theo thì có mấy người.
Còn phản đông chẳng chịu nghe lời,
Nên cảnh khổ trên đời càng lắm.
Nay cuộc thế như thuyền chở khẳm,
1110. Nổi gió giông bị đắm dễ dàng.
Không nghe lời của Phật khuyên can,
Việc trần cứ đeo mang lụy kiếp.
Tánh ích kỷ biết bao khủng khiếp,
Đã kể trên nên xét tận cùng.
Muốn không còn sanh cõi lao lung,
Phải dẹp nó chớ lòng ôm ấp.
Việc phước đức hãy nên làm gấp,

36 *Thân Cơ Thật Luận*

- Đường chơn tu luyện tập ân cần.
Sự nhọc nhằn chớ quản ngại thân,
1120. Thì nhứt định biển trần tát cạn.
Lòng tu sớm chiều không để lãng,
Phật Tây Phương sẽ giáng đầu giường.
Lời cao siêu Phật pháp tỏ tường,
Tự nhiên mở rộng đường Cực Lạc.
Muốn hiện tại trở nên Bồ Tát,
Lời trên đây chạm khắc vào lòng.
Các nhiệm ô gọi rửa sạch không,
Chỉ còn nguyện đầy lòng cứu độ.
Gặp những kẻ lâm vòng đau khổ,
1130. Dùng tiện nghi cứu độ cho an.
Vạch rõ đường đi đến Tây Phang,
Để cho khách thế gian tìm đến.
Nếu có kẻ việc trần quá mên,
Chẳng những không nghe đến lời khuyên.
Trái lại còn nhạo báng khùng điên,
Cũng không bỏ cứ khuyên nhủ mãi.
Vớ ai cũng từ bi quảng đại,
Tìm cách khuyên trở lại đường lành.
Dù cho thân phải chịu hy sinh,
1140. Cũng vui vẻ hiển mình cứu thế.
Đạp gai góc sỏi sành bất kể,
Miễn lấp xong được bể khổ đời.
Khiến cho ai cũng được thanh thoi,
Không còn kẻ sống đời lao lý.
Hoàn toàn dứt sạch lòng ích kỷ,
Chỉ nhứt tâm lo nghĩ cứu dân.
Vẫn sẵn sàng vì đạo hiển thân,
Đó mới thật tinh thần Phật giáo.
Lúc nào cũng thật hành chánh đạo,

Thanh Sĩ 37

1150. Treo cao gương hòa hảo cho đời.
 Khiến thiện nam tín nữ khắp nơi,
 Soi theo đó để hồi tỉnh lại.
 Truyền bá mạnh mẽ tình bác ái,
 Quyết làm cho thế giới hòa bình,
 Không còn nghe tiếng động đao binh,
 Khắp nhân loại hiền lành như một.
 Đời nơ xấu đổi ra đời tốt,
 Làm cho người ngu dốt được thông.
 Việc từ bi chẳng phải nói không,
1160. Mà là phải thật hành rõ rệt.
 Vì việc lớn của đời sống chết,
 Vì việc lo giải thoát hồng trần,
 Nên cố truyền Phật pháp xa gần,
 Để cho khắp nhân dân tỉnh ngộ.
 Chơn Phật tử đầy lòng hóa độ,
 Chẳng hề nao gian khổ đời mình;
 Lòng từ bi cùng Phật một tình,
 Vì sanh chúng hy sinh tất cả.
 Đời với đạo đâu là thật giả,
1170. Tại sao cần hỏi quá tu hành.
 Giải thích cho người được biết rành,
 Hầu có đủ lòng tin đạo lý.
 Kêu gọi mãi chẳng bao giờ nghỉ,
 Để cho người chăm chỉ tu hiền;
 Ở tại gia như ở chùa chiền,
 Được nhứt trí cần chuyên đạo đức.
 Cùng nhau biết đồng tâm hiệp lực,
 Kẻ thì cày người cuốc nuôi nhau.
 Làm cho đời sống bớt khổ lao,
1180. Là công việc người tu phải nghĩ.
 Cố gắng dẹp được lòng ích kỷ,

38 *Thân Cơ Thật Luận*

- Tình nghĩa xong đạo lý cũng xong,
Hợp nhau làm chi cũng thành công,
Sự chia rẽ cũng không sanh được.
Làm phước chẳng tự cho rằng phước,
Giúp người không nghĩ giúp là công.
Người đền ơn đáp nghĩa chẳng mong,
Là nhờ dứt sạch lòng ích kỷ.
Cần là giúp chớ ơn chẳng nghĩ,
1190. Thiếu là đem bố thí rồi thôi.
Nhu thế là mới thật thương người,
Tâm ấy mới giống nơi tâm Phật.
Tâm Phật vốn là tâm chơn thật,
Thật từ bi thật bác ái tâm.
Vớt chúng sanh khỏi biển luân trầm,
Sự ân ích không cần ai đáp.
Mẹ thấy con bịnh tình nguy cấp,
Lòng thương lo đến mắt ngủ ăn,
Lo thuốc men cơm áo lãng xăng,
1200. Muốn con mạnh chớ ân dẫu kẻ.
Phật đối với chúng sanh cũng thế,
Thương chúng sanh như mẹ thương con,
Cứu độ cho thống khổ không còn,
Ngoài ra chẳng còn mong chi khác.
Độ đời đến đổi quên khổ xác,
Lòng từ-bi không thước nào đo.
Lo chúng sanh chớ chẳng riêng lo,
Tánh ích kỷ thật là hết cả.
Mỗi đạo Phật trở nên rời rã,
1210. Cửa thiên môn vắng kẻ vắng lai,
Cũng vì lòng của khách mặng chay,
Quá giả dối, quá đầy ích kỷ,
Lời Phật pháp hoàn toàn chơn lý,

Thanh Sĩ 39

- Người lại thêm nhun nhị cho hư,
Dắt nhau đi trái ngược lòng từ,
Làm cho kẻ ngoài đời chán ngán.
Cần phải sửa lại cho chánh đáng,
Chớ nên đem treo bảng lừa đời.
Phật dạy sao thì phải y lời,
1220. Mới không thẹn là người học đạo.
Phật vì thấy chúng sanh khổ não,
Mới đem truyền chánh đạo cứu an,
Đâu phải vì muốn lập giàu sang.
Người chớ lấy đạo làm lợi khí.
Những kẻ tu còn lòng ích kỷ,
Chán đời lo ản sĩ tu thân.
Không để lòng lo việc cứu dân,
Tu như thế cũng không thật đúng.
Huống chi hạng chỉ lo lợi dụng,
1230. Lại càng không thể nhận là tu.
Sở dĩ nên Phật giáo mờ lu,
Là do những kẻ tu dối ấy.
Khắp thế giới chùa chiền đầy dẫy,
Thật tu hành có mấy người đâu;
Làm cảnh chùa mất nghĩa cao sâu,
Thành ra chỗ để cầu tài lợi.
Sai lầm ấy nhiều người biết tới,
Vẫn để nguyên không đổi sửa ra,
Khiến cho nguồn chân lý sâu xa,
1240. Lần lần biến thành ra mê tín.
Phải hợp lại để mà chấn chỉnh,
Cho cảnh chùa giống cảnh Tây phương,
Để người đời lấy đó làm gương,
Bỏ hung ác theo đường lương thiện.
Ở chùa phải lo bề tu luyện,

40 *Thân Cơ Thật Luận*

- Đã xuất gia chớ luyến hồng trần.
Ăn của dân phải cứu độ dân,
Mới là đúng tinh thần nhà Phật.
Đã vào đó phải cho thành thật,
1250. Đúng đắn nhà đạo đức tu hành;
Mặc thế gian danh lợi cạnh tranh,
Lòng mình chẳng còn ganh việc thế;
Cố tịnh niệm cho khai trí huệ,
Đem lời kinh tiếng kệ khuyên đời;
Dùng từ ngôn cảm hóa khắp nơi,
Như vậy mới thật người Phật tử.
Khi ngoài thế thì làm hung dữ,
Đã vào chùa thì phải hiền lành.
Chùa chiền là nơi để tu hành,
1260. Đâu phải chỗ để dành làm dữ.
Đã được tiếng là nhà Phật tử,
Thì phải làm các sự từ bi;
Cách ở ăn theo đúng luật nghi,
Mới khỏi tiếng xâm xì nhạo báng.
Đời có đủ thiên hình vạn trạng,
Để làm cho mù quáng sai lầm,
Nhà tu hành cần phải trì tâm,
Thì mới khỏi bị làm sa ngã.
Các tập nhiễm từ lâu trong dạ,
1270. Nếu người chưa phóng xả hoàn toàn,
Dù trải qua đến mấy thời gian,
Có dịp nó cũng hoàn trở lại.
Lần sau sẽ phạm nhiều gấp mấy,
Hơn lần đầu đã phải phạm vào.
Cho nên lòng ô nhiễm trần lao,
Trừ sạch chớ mảy nào để sót.
Ruồi lẳng nó hay ưa đồ ngọt,

Thanh Sĩ 41

- Lòng người thường mến việc trần duyên.
Người tu không đủ sức nhẫn kiên,
1280. Thì sẽ bị đảo điên tâm chí.
Gặp thử thách nếu không suy nghĩ,
Thì mười người sẽ bị hết mười;
Suy nghĩ là ngọn đuốc của người,
Tiên Phật cũng nhờ nơi suy nghĩ.
Người mà được biết điều liêm sỉ,
Ấy là do suy nghĩ phần nhiều.
Nếu tiến thêm một bước cao siêu,
Tất nhiên được trọn điều từ thiện.
Dựa chơn lý để mà suy biện,
1290. Người chớ nên nghĩ chuyện hoang đường,
Mới khỏi điều mình lịch chề lươn.
Chơn lý vốn là gương đối chiếu.
Sự tà chánh khi mình chưa hiểu,
Thường làm cho lẹo nhẹo trong tâm.
Nếu muốn cho khỏi sự sai lầm,
Lấy chơn lý ra phân thì đúng.
Năm chơn lý thì không lúng túng,
Chẳng bị ai lợi dụng đường tà,
Và mình không thể dối người ta.
1300. Được siêu thoát cũng là nhờ đó.
Đường chơn lý nếu người hiểu rõ,
Thì không còn tin bạ làm càng.
Việc của mình hay của thế gian,
Đều căn cứ ở trên sự thật.
Đúng sự thật chẳng bao giờ mất,
Nó xưa nay vẫn một mà thôi.
Đem nó ra giải quyết sự đời,
Đâu đó sẽ đến nơi viên mãn.
Lấy sự thật ra làm căn bản,

42 *Thân Cơ Thật Luận*

1310. Thì đạo đời xử đoán công minh.
Không bị điều tà kiến làm chình,
Nó giúp kẻ tu hành chín chắn.
Vạn vật dưới bóng trời mọc lặn,
Có vật nào mà đặng thật đâu.
Bị tiêu mòn hoặc sớm hoặc lâu,
Không có một vật nào tồn tại.
Phải tìm chỗ trường sanh bất hoại,
Chớ ngồi đây chịu mãi tử sanh.
Kiếp người đầy giả dối hôi tanh,
1320. Xem như thật mà không phải thật.
Xác thân của người còn phải mất,
Thì trong đời có vật nào còn.
Biết vật chi rồi cũng tiêu mòn,
Cứ đeo đắm là không sáng suốt.
Nên mở hết sự đời trôi buộc,
Để làm cho rảnh kiếp vô thường.
Sống lâu dài như Phật Tây Phương,
Thân ấy mới là thân chơn thật.
Thân hiện tại có ngày phải mất,
1330. Bởi nó là giả chất cấu thành.
Đâu bằng thân sen báu thai sanh,
Vô số kiếp thơm lành bèn bỉ.
Như các Phật xưa nay đã chỉ,
Trong giả thân có cái chơn thân.
Chúng sanh nên định tĩnh tâm thần,
Sẽ tìm thấy chơn thân ấy được.
Trong chất ướt tất nhiên có nước,
Trong cành cây có chất bông hoa.
Trong giả thân của kiếp người ta,
1340. Có thân thật rán mà tìm lấy.
Bỏ thân giả, thật thân khó thấy,

Thanh Sĩ 43

- Phật khi xưa cũng phải dùng thân.
Thân ví như thuyền để làm chân,
Đưa sanh chúng qua sông mê khổ.
Nơi bến giác khi thuyền đã đỗ,
Người bước lên thuyền bỏ lại sông.
Nếu người còn đang ở giữa dòng,
Bỏ thuyền tất là không tới bến.
Dùng thân chớ lòng không chấp mền,
1350. Nếu mền thân, mền đến sự đời.
Sẽ làm cho các nghiệp không rời,
Tất phải bị luân hồi để trả.
Nếu thế chẳng bao giờ thông thả,
Cứ đầu thai chịu quả khổ luôn.
Nên việc đời muốn được gỡ suông,
Thân chớ mền nên dùng cho khéo.
Khéo dùng thân để mà mở nẻo,
Đưa hồn về đến cõi Niết Bàn,
Và lo toan cứu giúp nhơn gian,
1360. Sớm khỏi cảnh lâm than đói khổ.
Cứu được kẻ dù thân phải bỏ,
Cũng vui lòng chẳng có ngại ngần.
Không lúc nào chẳng nghĩ đến dân,
Đó mới thật tâm hồn Phật giáo.
Kẻ khổ nào như mình khổ nào,
Hết lòng đem cơm áo giúp cho.
Thấy mắc nạn lòng biết thương lo,
Lương tâm của người tu phải thế.
Cảnh lao khổ có vô số kể,
1370. Phải có lòng cứu tế vô biên,
Thì mới mong độ khách trần duyên,
Qua khỏi cảnh đảo điên tai khổ.
Muốn thật hiện được lòng đại độ,

44 *Thân Cơ Thật Luận*

- Trước nhứt là phải bỏ tiểu tâm.
Kế đó là phải độ lượng thâm,
Mới áp dụng từ tâm đúng chỗ.
Lúc làm gỗ cho đời chạm trổ,
Lúc thì làm búa bổ vào tường.
Khi nhu hòa khi phải cang cường,
1380. Cần phải biết tùy phương hóa độ.
Hoặc dùng khổ cứu người nghèo khổ,
Hoặc dùng sang để độ giàu sang.
Hoặc dùng dân để tỉnh thức quan,
Hoặc dùng lấy quan quyền tế thế.
Cứu được kẻ nào đâu phải dễ,
Thiếu hy sinh không thể giúp đời.
Lại phải còn tùy cảnh tùy thời,
Đặt phương tiện đến nơi đến chỗ.
Người đang khát đem dầu mà đổ,
1390. Thì chỉ làm cho họ bất bình.
Cách khuyên tu không hợp cảnh tình,
Sẽ khiến kẻ không tin tưởng đến.
Muốn độ chúng không làm chúng mến,
Tất họ không vui đến qui y.
Cần phải làm cho chúng kính vì,
Thì họ mới chịu theo qui Phật.
Gặp những kẻ chưa thông đường đất,
Trong lòng còn ngờ vực dầy đầy,
Khó làm cho họ tỉnh phút giây,
1400. Mà cần phải nhiều ngày khuyên nhủ.
Có lắm kẻ quá mê giấc ngủ,
Tiếng trời gầm chưa đủ giật mình.
Đối với người say đắm phàm tình,
Nghe vài bận kệ kinh khó tỉnh.
Phải tha thứ phải đầy nhẫn nhịn,

Thanh Sĩ 45

- Phải bền lòng phải tính dẻo dai,
Kêu gọi hoài dù kẻ mấy say,
Chắc chắn sẽ có ngày tỉnh được.
Lời Phật pháp như là mưa nước,
1410. Tâm trần mê nào khác lửa đồng.
Mưa nhiều thì lửa tắt chẳng không,
Chớ thấy lửa minh mông mà chán.
Lời Phật pháp là lời chánh đáng,
Tâm trần mê là chẳng thật tâm.
Chánh đáng thì sẽ thắng sai lầm,
Lời Phật sẽ thức tâm mê được.
Lấy gươm trí ra mà xông lứt,
Cứu người trong trận giặc mê si,
Để hoàn thành chí nguyện từ bi
1420. Như là Phật Mâu Ni thuở trước.
Đời như cá ao gần cạn nước,
Hiện thời không phải lúc chần chờ.
Nên tùy phương giục thúc từ giờ,
Kéo không kịp thời cơ biến chuyển.
Nào nội biến nào là ngoại biến,
Kẻ thì lên người xuống lãng xăng.
Lắm đổi thay lắm sự khó khăn,
Người xúm trói nhau hơn là mở.
Tai trời đã không phương cạy gỡ,
1430. Thêm nhơn tai nhiều chỗ gây ra.
Cõi hồng trần là bãi tha ma,
Cứ chôn xác người ta không ngớt.
Sự hung ác của người nếu bớt,
Thì nạn tai tất được giảm đi.
Các sầu ưu khổ ách chi chi,
Hầu hết tại người qui tập nó.
Xưa nay vẫn cứ như thế đó,

46 *Thân Cơ Thật Luận*

- Tự người làm đau khổ cho người.
Có nhiều người biết rõ mười mười,
1440. Lòng cũng vẫn đua bơi việc ác.
Làm dữ chẳng những thân hình phạt,
Mà linh hồn cũng lạc luân thêm.
Người chết rồi đâu phải là êm,
Còn tiếp tục chịu thêm đau khổ.
Lăn lộn mãi ở trong mê lộ,
Phải gánh mang vô số cực hình.
Bao nhiêu điều tội ác của mình,
Nó đều biến ra thành địa ngục.
Nào là chảo dầu sôi ùn ục,
1450. Nào là giòi lúc nhúc thay cơm
Nào là rừng đau kiếm lơm chơm.
Nào là núi lửa phùng phùng cháy;
Ác thú có biết bao nhiêu loại,
Yêu tinh không còn thiếu mặt nào;
Đít bàn chông đầu chấu máu đào,
Đủ thứ quỷ đầu trâu mặt ngựa:
Con thì vác búa to ra bửa,
Con thì mang gậy chia ra đâm,
Con thì đem dao lớn đến băm,
1460. Con thì cố xé làm hai thối,
Con móc mắt con lo cắt lưỡi,
Con rút gân con thẻo lột da.
Cảnh hãi hùng không chỗ hở ra,
Còn nhiều nữa khó mà kể hết.
Khổ khi sống khổ sau khi chết,
Khổ hồn linh khổ xác thân trần,
Chúng sanh luôn chịu khổ không ngừng,
Cũng vì bởi nguyên nhân tội ác.
Nếu không sớm mở đường giải thoát,

Thanh Sĩ 47

1470. Quĩ vô thường đến dất hết mong.
Chỗn ngục hình bị ném vào trong,
Chùng đó dẫu hối không thể kịp.
Hiện thời rần chừa xong ác nghiệp,
Việc thiện lương nên tiếp tục làm.
Dù khó khăn cũng rần gìn kham,
Mỗi đạo pháp cứ phăng đi tới.
Rèn lòng chớ để cho phạm giới,
Kiểm điem từ lời nói việc làm,
Những điều còn ô trực tục phạm,
1480. Thì nhứt quyết trì tâm sửa chữa.
Lo đạo đức như lo cơm bữa,
Nhớ Phật như mẹ nhớ con cung.
Tất nhiên không còn tạo nghiệp trần,
Cảnh Phật sẽ đặt chơn vào đợc.
Từ làm tội đời ra làm phước,
Chỉ cách nhau ở chỗ quyết tâm.
Đâu phải là cách trở xa xãm,
Mà sanh chúng bảo rằng khó đời.
Việc làm phước hay là làm tội,
1490. Đều tại mình không phải tại ai.
Nếu muốn tu thì cứ tu ngay,
Chớ đừng có đợi mai đợi một.
Lòng cương quyết dù ai muốn cột,
Cũng không làm sao buộc đợc mình.
Nếu người tu có đủ đức tin,
Sẽ thắng đợc cảnh tình trắc trở.
Lòng tin tưởng vốn là cơ sở,
Tin tưởng càng mạnh mẽ chừng nào,
Mục đích càng sẽ đợc tới mau,
1500. Không ai có thể nào xô ngã.
Tin tưởng mạnh đạo mau đắc quả,

48 *Thân Cơ Thật Luận*

- Đạo có tin mới có thể tu;
Tu không tin thì đạo mờ lu;
Đạo tin mạnh lỗi nào cũng bỏ.
Tin biết xét là tin sáng tỏ,
Tin không suy tin đó tối tăm.
Tin tưởng là căn bản đành rằng,
Không suy xét tin càng nguy hiểm.
Vì đạo chánh thì là rất hiếm,
1510. Còn đạo tà khỏi kiếm cũng ra.
Nếu tin cần dễ lạc đường ma,
Rất khó được sang qua cõi Phật.
Phải suy xét cho tường sự thật,
Thật chơn tu thật đức từ bi.
Thật là đường giải thoát mê ly,
Chùng ấy sẽ qui y tin tưởng.
Thấy linh nghiệm rồi tin cần bướng,
Thấy hay ho rồi muốn theo đi,
Chánh hay tà không chịu xét suy,
1520. Tin như thế làm nguy hại kiếp.
Lọt vào lưới mới quày sao kịp,
Mắc bẫy rồi muốn dứt sao ra.
Để lòng tin lầm lạc đường tà,
Hồi tỉnh được thật là rất khó.
Nên cần phải nhắc cho lớn nhỏ,
Đôi sự chi cũng chớ tin cần.
Phải dò sau xét trước đàng hoàng,
Thật chánh đáng rồi tin mới vững.
Bị lầm lạc chỉ trong một bận,
1530. Đủ làm cho thân phận đảo điên.
Làm của tiền có thể tạo nên,
Còn làm mạng không phương lấy lại.
Tin đúng chỗ phước lưu vạn đại,

900

Thanh Sĩ 49

- Tin sai đường di hại thiên niên.
Sự tin là quan trọng vô biên,
Phải dè dặt chớ nên tin bướng.
Sống gần kẻ có nhiều tin tưởng,
Rất dễ gây ảnh hưởng đến mình.
Nếu mình không suy xét cho mình,
1540. Thì sẽ bị cảm tình lôi cuốn.
Ví như rượu mình không hề uống,
Nhưng gặp người đem đến mời luôn,
Khó làm cho người nhịn miệng sưng,
Mười người bị uống luôn hết chín.
Vì lẽ đó cần nên bình tĩnh,
Chớ để cho nhẹ tính điều nào.
Mỗi người thường tin tưởng khác nhau,
Thấy người bước bước theo không được.
Tin lầm ít khi nào được phước,
1550. Mà thường hay bị chuốc tội thêm.
Gặp thời kỳ đạo mọc như nôm,
Trong sanh chúng lầm tin rất dễ.
Tin lầm đến phạm vào luật lê, u
Tin lầm gây trái lẽ công minh,
Tin lầm làm đảo ngược kệ kinh,
Tin lầm tội mà tin rằng phước,
Tin lầm khiến tan nhà mất nước,
Tin lầm làm kẻ khóc người than,
Tin lầm gây thống khổ họ hàng,
1560. Tin lầm khiến tiêu tan sự nghiệp,
Tin lầm dẫn đến nơi lừa bịp,
Tin lầm gây ra việc sát nhơn,
Tin lầm đành lấy oán trả ơn,
Tin lầm mắng thánh thần không nề,
Tin lầm khiến làm điều tội tệ,

901

50 *Thân Cơ Thật Luận*

- Tin làm đi bác bỏ Phật ngôn,
Tin làm mình đại tướng là khôn,
Tin làm mới tự tôn tự đại,
Tin làm chỉ có đời hiện tại,
1570. Tin làm không ai thấy việc mình,
Tin làm tin hoặc kẻ truyền tin,
Tin làm có hằng nghìn muôn chuyện,
Tin ở sách hoặc tin ở miệng,
Hoặc là tin ở chuyện mắt trông,
Hoặc tự suy rồi tự tin lòng,
Có nhiều cách tin không kể xiết;
Tin làm việc hoặc tin đúng việc,
Là vấn đề quan thiết vô cùng.
Sự vui tươi hay việc hãi hùng,
1580. Điều quan hệ với lòng tin ấy.
Sống chết cũng liên quan vào đấy,
Vinh nhục đều bởi tại nó ra.
Từ xưa nay trong cõi người ta,
Việc thành bại đều do tin tưởng.
Nếu tin đúng thì thành hình tượng,
Bằng tin sai thì uổng công phu.
Lên Thiên Đường hay xuống ngục tù,
Do tin đúng hay là không đúng.
Nào Thánh chiến vô cùng kinh khủng,
1590. Nào Đấng tranh chân động đất trời,
Đã diễn ra khắp chốn cùng nơi,
Đều do ở lòng người tin tưởng.
Tin gây chiến là tin hẹp lượng,
Tin gây hòa là rộng sự tin.
Tin cách nào cứu được sanh linh,
N như thế mới là tin chánh đáng.
Truyền đạo pháp có nhiều hình dạng,

Thanh Sĩ 51

- Nhưng không ngoài căn bản cứu đời.
Đạo pháp nào dạy việc hại người,
1600. Nhứt định chẳng đứng nơi chánh pháp.
Đã thấy rõ là không phù hạp,
Dù cho ai có ép không tin.
Đủ tinh thần làm chủ lấy mình,
Thì những sự lầm tin sẽ khỏi.
Việc chưa biết thì cần phải hỏi,
Điều còn nghi cứ bới cho ra.
Chớ ậm ừ nửa Phật nửa ma,
Đến rốt cuộc chẳng ra gì cả.
Càng gạn hỏi càng rành thật giả,
1610. Có nghi nan mới có đi sâu.
Nghi mới tìm thấy rõ đuôi đầu,
Hỏi mới biết lý mâu ráo rốt.
Đốt không hỏi bao lâu cũng đốt,
Nghi không tìm đến chết chưa thông.
Thật chánh tông hay thứ tà tông,
Cố gạn hỏi thì không lầm lạc.
Việc chi cũng phải cho đích xác,
Chớ nên tin một cách mù mờ,
Mặc dù là những việc thiên cơ,
1620. Nhưng cũng phải tin cho hữu lý.
Con người có kho tàng suy nghĩ,
Cứ dùng luôn không thể nào cùng.
Các bí huyền trong khoảng không trung,
Nó có sức phá tung ra được.
Giống người chẳng phải là nhu nhược,
Mà giống người tốt bậc cang cường.
Nếu để tâm khảo cứu suy lường,
Có sức mở được đường Trời đất.
Người có thể đi Tây phương Phật,

52 *Thân Cơ Thật Luận*

1630. Người cũng đi địa-ngục dễ dàng.
Giống người là ở giữa chùng thang
Muốn đi xuống đi lên được cả.
Trí huệ của người là chìa khóa,
Có khả năng mở cả máy trời.
Nó sẵn nằm trong óc của người,
Người nào cũng tự moi ra được.
Người mà được hoàn toàn hạnh phúc,
Người mà chung hưởng cuộc an vui,
Cũng là nhờ trí huệ của người,
1640. Biết phát triển nhằm nơi đứng chôn.
Trí của Phật làm dài kiếp số,
Trí của phàm làm thọ mạng teo.
Nên chọn đường Phật trí mà theo,
Tránh khỏi nạn hiểm nghèo đưa lại.
Trí Phật rộng trùm bao sơn hải,
Trí phàm khoanh trong đây hẹp hòi.
Phật ban vui cứu khổ cho đời,
Phàm chỉ tạo cho người khốn khổ.
Trí Phật muốn hòa bình khắp chỗ,
1650. Trí phàm lo gây gổ đó đây.
Trí Phật không phân biệt Đông Tây,
Muốn đâu cũng kết dây thân ái.
Trí của Phật ở ăn quảng đại,
Có tình yêu hơn loại đại đồng.
Muốn mình cùng kẻ khác dung thông,
Hoàn toàn dứt sạch lòng ích kỷ.
Với bạn tác trọn tình hữu nghị,
Với đồng bào thành ý yêu thương.
Giá trị mình với kẻ tương đương,
1660. Lúc nào cũng chủ trương bình đẳng.
Xét xử rất công bằng ngay thẳng,

904

Thanh Sĩ 53

- Đối với ai cũng chẳng vị tư.
Lòng trọng tôn luật pháp là sư,
Lấy đạo đức làm cơ tiến hóa.
Giữ hành động ngôn từ cao nhã,
Không để cho sa đọa tâm hồn.
Tự làm cho phát triển trí khôn,
Nhưng vẫn giữ khiêm cung tánh nét.
Vì chánh nghĩa coi thường cái chết,
1670. Vì phước chung bỏ hết lợi riêng.
Trọng nghĩa nhân hơn trọng bạc tiền,
Đặt công lý lên trên tình cảm.
Vẽ mặt vẫn vui tươi điềm đạm,
Cử chỉ luôn đoan chánh nhẹ nhàng.
Từ đáy lòng thành thật nghiêm trang,
Chớ chẳng phải sửa sang ngoài mặt.
Hứa với ai thì là giữ chắc;
Những lời thô tiếng ác không dùng,
Thường dùng lời đối đáp ung dung,
1680. Bảo vẹn một lòng trung đạo lý.
Đó là đại khái đường Phật trí,
Nói sao cùng hương vị thơm tho.
Thật hòa bình hạnh phúc ấm no,
Thật tốt đẹp thật là sáng suốt,
Thật cởi mở chớ không trói buộc,
Thật làm cho hết cuộc trầm luân,
Thật hoàn toàn khác trí phàm nhân,
Trí Phật vốn toàn chơn toàn thiện.
Thật chơn lý chớ không nguy biện,
1690. Thật thoát ly các chuyện phàm trần,
Thật hoàn toàn tế thế độ dân,
Thật chẳng chút nào cần danh vọng.
Lo giúp kẻ được vui được sống,

905

54 *Thân Cơ Thật Luận*

- Chẳng cần ai ca tụng đến mình.
Thật là đầy đức độ anh minh.
Trí phàm khó thể kinh chống kịp.
Làm vui sống làm cho rảnh kiếp,
Đó là điều trí Phật thường hành.
Cõi Ta-bà tất cả chúng sanh,
1700. Cái trí Phật của mình rán kiếm.
Lúc đi đứng nằm ngồi suy nghiêm,
Tìm cho ra cái điểm linh quang.
Thấy được rồi quán liễu như gian,
Cũng như Phật hồi ngàn xưa vậy.
Bị vô minh còn nhiều che đậy,
Làm cho người không thấy bản tâm,
Mới có nhiều hành động sai lầm,
Do nơi các dục trần khêu gợi.
Vật ưa thích thì liền rớt tới,
1710. Không chịu suy có tội hay chẳng.
Có nhiều khi biết tội làm càng,
Vì dục vọng không dẫn nén được.
Bị đời kéo đi xuôi một nước,
Ít có ai đi ngược dòng đời.
Biết bữa nay sung sướng ăn chơi,
Chớ không biết ngày mai khổ não.
Bị vô minh làm người khờ khạo,
Hồng trần là giả tạo cứ mê.
Cõi Lạc-Bang muốn thấy đường về,
1720. Vô minh ấy phải lo vén mở.
Được nhìn thấu không còn cản trở,
Mới biết là Tây lộ bên chân,
Mà bấy lâu cứ nói mẹo dần,
Chẳng ngờ nó sẵn gần sau ót.
Túi không đầy mình châu chẳng lọt.

Thanh Sĩ 55

- Phút bỗng nhiên được móc lấy ra;
Xưa nay lo thèm của người ta,
Bây giờ mới biết nhà mình có.
Lời của Phật càng thêm nhận rõ,
1730. Phật tại tâm nào có xa xôi.
Không nên tìm chút lưỡi đầu môi.
Mà là phải tìm nơi tâm khảm.
Bị vô minh khiến lòng mờ ám,
Hết vô minh tất sáng tỏ ra.
Hãy định thân xét rõ lòng ta,
Vô minh diệt các tà niệm diệt.
Tà niệm diệt tất vô minh diệt,
Hết vô minh cũng hết niệm tà.
Kẻ tu hành phải nhận định ra,
1740. Lòng chớ để các tà niệm khởi.
Mỗi khi chúng nó vừa mang tới,
Thì chặn ngay chớ đợi đi sâu.
Hơi khó khăn ở buổi ban đầu,
Lần hồi tất dễ thân chúng được.
Phải cứng cỏi chớ lòng nhu nhược,
Thấy sai thì cương quyết trừ ngay.
Muôn cho rành việc đúng hay sai,
Hãy đo xét bằng cây thước luật.
Mười việc trúng hết mười không trật;
1750. Như là anh thợ mộc cắt nhà,
Lấy mực xong rồi đục cắt ra,
Khi ráp lại thì là vừa vặn.
Phải nhứt quyết chớ nên dùn thẳng,
Y hành lời Phật dạy thì xong.
Rán tu cho đắc quả thành công,
Mới chẳng uổng đèn chong hương đốt.
Ngục trần thế rán lo mở chốt,

56 *Thân Cơ Thật Luận*

- Ra ngoài xem gió mát trăng thanh,
Khác hơn mùi lao ngục hôi tanh,
1760. Cửa cái kiếp phù sanh tạm giả.
Được giải thoát mới là thông thả,
Còn trầm luân đâu có sướng vui.
Nếu kỳ này chẳng chịu rút lui,
Thì còn bị lãng ruồi đục khoét.
Bền mê khổ nếu không bị kẹt,
Phải mau chơn xuống chiếc thuyền từ.
Quyết xả thân học đạo Chơn Như
Thì khỏi được kiếp người đau khổ.
Tu hành phải làm cho tỏ ngộ,
1770. Mới là trông thấy rõ nhiệm màu.
Phật xuất gia vì bởi nơi đâu,
Vì tỏ ngộ mà cầu học đạo.
Trong các giới tín đồ Phật giáo,
Nên nhớ rằng chữ đạo là đường.
Tỏ ngộ là được thấy hướng phương,
Không còn bị lạc đường mê nữa.
Chính mình đã ngục trần khỏi cửa,
Còn đủ năng lực độ chúng sanh.
Thế mới là đúng nghĩa tu hành.
1780. Không tỏ ngộ đâu thành chữ đạo.
Mới phút trước còn trong mộng ảo,
Kế phút sau đã đáo Tây phương.
Trí phàm hơn không thể đo lường,
Trong khi được khai đường tỏ ngộ.
Ví như kẻ đã mù từ nhỏ.
Có một hôm bỗng tỏ sáng ra,
Thấy hoàn toàn hai cảnh khác xa,
Vui mừng ấy kể ra sao hết.
Bao nhiêu cái nặng nề mỗi mết,

Thanh Sĩ 57

1790. Bỗng nhiên trong nháy mắt tiêu tan.
Tự thấy lòng trong suốt minh quang,
Tự thấy xác nhẹ nhàng phớt phờ.
Ấy đại khái trong khi tỏ ngộ,
Không thể đem mô tả bằng lời,
Sự nhiệm-mâu huyền-bí tuyệt vời,
Ngoài người tỏ ngộ thời khó thấu.
Chim khôn lựa cây lành mà đậu,
Người tu tìm chánh đạo mà thờ.
Đừng học theo những thứ bá vợ,
1800. Mới có thể gặp cơ tỏ ngộ.
Đời mạt pháp quỷ ma rần rộ,
Tìm Phật Tiên đâu có dễ dàng.
Người muốn tu thì phải kiên gan,
Chịu khó lọc thau vàng cho kỹ.
Tìm cho gặp thật chơn đạo lý,
Thì ngày kia mới phỉ lòng mình.
Nếu để lầm lạc thứ tà tình,
Chung cuộc sẽ làm mình thọ hại.
Tu được mở mang là tu phải,
1810. Tu trở nên ngu dại tu lầm.
Tà đạo làm sanh chúng mê tâm,
Người theo nó dễ làm cuồng tín.
Trong bá tánh phải nên bình tĩnh,
Kiếm tìm nơi đạo chánh mà nương.
Sẵn kệ kinh Thầy Tổ chỉ đường,
Cứ theo đó chủ trương không lạc.
Cũng không sợ bị ai lừa gạt,
Rất an tâm lo việc tu hành.
Đủ phương chăm để trở nên lành,
1820. Sẵn giới luật giúp mình trọn tốt.
Đời nguon hạ có nhiều gió trốt,

58 *Thân Cơ Thật Luận*

- Đạo phải xây kèo cột vững vàng.
Bằng không thì phải bị đổ ngang,
Chớ khó giữ cho an toàn được.
Có nhiều cảnh long trời vỡ nước,
Làm cho người hiền đức ngửa nghiêng.
Không lúc nào ngót việc truân chuyên,
Tu mà thiếu nhẫn kiên thì ngã.
Sức kiên nhẫn vững như núi đá,
1830. Lòng từ bi rộng tợ biển to.
Không thể làm cho biển cạn khô,
Cũng không thể làm cho núi ngã.
Được như vậy mới nên đạo cả,
Chẳng sợ khi nhồi quả nặng nề.
Chúng sanh đang lạc giữa rừng mê,
Thiếu gươm trí khó ra cho khỏi,
Phải có đủ tinh thần cứng cõi,
Mới giữ cho mình khỏi kinh hồn
Ở trong khi địa ám thiên hôn,
1840. Và trước cảnh thú hùm gầm thét.
Ngồi tại gốc Bồ Đề nghiệm xét,
Gặp rất nhiều yêu nghiệt thử lòng,
Nếu để cho tâm chí long đong,
Thì đâu được thành công đắc quả.
Lòng chẳng động trước tuồng lợi lả,
Lòng坦然 nhiên trước kẻ dữ dằn,
Lòng đại hùng đại lực vô ngần,
Sức yêu quái không ngăn cản nổi.
Đạo mẫu nhiệm được tìm thấy mới,
1850. Đã lưu danh dưới cội bồ đề.
Thuyết pháp mẫu cứu chúng sanh mê,
Nền Phật giáo lập ra từ đây.
Nếu kể lại từ thời đại ấy,

Thanh Sĩ 59

- Cho đến nay đã mấy ngàn năm.
Có biết bao người đã phát tâm,
Nghe theo Phật tu hành đắc đạo.
Trong các giới tín đồ Phật giáo,
Soi gương xưa hành đạo thì nên.
Thật tâm tu và thật chí bền,
1860. Là hai việc phải nên gồm có.
Thật bền chí mới theo tột chỗ,
Thật tâm tu mới bỏ sự trần.
Muốn trở nên ngôi vị Phật Thân,
Mấy việc ấy phải cần chặm dạ.
Xưa nay đã nhiều người đắc quả,
Nhờ thật tu và có chí bền.
Người đời nay muốn được lập nên,
Thì cần phải theo nền móng ấy.
Đời mạt hạ nhiều người phá khuấy,
1870. Tu mà không nhẫn nại khó thành.
Thật tâm tu thì mới thật hành,
Thật hành được mới thành Phật được.
Cứ tiếc của mà mong có phước,
Phước làm sao có được cho mình.
Không chịu tu mà muốn được linh,
Linh không thể nào sinh ra được.
Cho nên muốn cho mình có phước,
Bồ thí đi chớ tiếc đồng tiền.
Còn muốn cho mình được linh thiêng,
1880. Thì là phải tu hiền đúng đắn.
Thú vật biết tu còn linh đặng,
Người thật tu chắc chắn nhiệm màu.
Phải dày công tu luyện cho lâu,
Chớ lòng muốn cho mau không được.
Sáu tu phải nằm lâu dưới nước,

60 *Thân Cơ Thật Luận*

- Mới thành rồng bay vượt lên mây.
Người tu thì nhịn việc trần ai,
Mới thành Phật ra ngoài sanh tử.
Cọp dữ lúc tu thì hết dữ,
1890. Người hung khi tu phải bỏ hung.
Đã tu mà còn tánh hung sùng,
Sánh với loại thú hùm còn kém.
Gánh trần tục hãy mau quăng ném,
Đề rảnh tay gói ghém sự tu.
Nào vừa hương bát nước công phu,
Nào tịnh niệm A Di Đà Phật,
Các ô nhiễm tâm vô nhứt vật,
Chỉ một lòng phước đức vun bồi.
Nơi liên hoa cứu phẩm chưa ngồi,
1900. Thì nhứt định chưa thôi niệm Phật.
Lượn sóng khổ tuy là cao ngất,
Thuyền đạo tâm quyết lướt cho qua.
Thường hành câu Bồ tát ma ha,
Cố trì pháp tâm vô quái ngại,
Lòng cứu độ vô cùng quảng đại,
Sức tu hành mạnh mẽ vô biên.
Tuy sống trong thế giới ngửa nghiêng
Nhưng lòng chẳng đảo điên một mảy.
Thấy những kẻ mong lòng giết hại,
1910. Cố tìm phương hòa giải cho an.
Lăn lộn trong cảnh sống nhân gian,
Tùy tiện cứu người đang say đắm.
Lòng chẳng quảng chi thân bùn lấm,
Giống từ bi đem rắm khắp nơi,
Cho ngọn đèn Phật giáo sáng ngời,
Cho nhân loại bớt nơi đau khổ.
Tu thì phải ra tay tế độ,

912

Thanh Sĩ 61

- Chớ tu ngồi bó rọ một nơi,
Thì sự tu mới ích cho đời.
1920. Như vậy mới đúng lời Phật dạy.
Tu độc thiện kỳ thân là sái,
Tu chấp nê tự ái là lầm.
Tu phải cần rộng bủa từ tâm,
Chữ tu mới không làm hẹp nghĩa.
Tu còn sợ người đời xoi xĩa,
Thì khó lòng trau trĩa sự tu.
Ví dù người có bảo rằng ngu,
Thì cũng chớ chút nào để ý.
Luôn nêu sáng gương nhà đạo sĩ,
1930. Đánh thức lòng của kẻ ngạo đời.
Hiện phong trào vật chất thanh thời,
Không siêu việt hơn người khó thắng.
Người tu phải được như sen trắng,
Mọc trong bùn mà chẳng hôi bùn.
Tìm cách gằn gủi kẻ dữ hung,
Để cứu độ mà không sợ nhiễm.
Có như vậy mới chơn hạnh kiễm,
Và cũng không hổ tiếng người tu.
Sở dĩ nên đạo pháp mờ lu,
1940. Bồi tăng chúng quá tu tiêu cực,
Của bá tánh thập phương thọ thực,
Chỉ tụng kinh niệm Phật hơ hà.
Không ra tay cứu độ bá gia,
Và cũng chẳng truyền ra kinh Phật.
Cứ lo việc chùa to xây cất,
Cạnh tranh nhau thâu thập cho nhiều.
Rồi ngồi yên một chỗ ăn tiêu,
Mặc thế sự chịu nhiều đau khổ.
Sự vô ích từ lâu đã lộ,

62 *Thân Cơ Thật Luận*

1950. Mắt người đời thấy quá chán chường.
Sanh ra lòng ngờ vực mọi đường,
Khiến cho họ xa lìa Phật đạo.
Còn những kẻ không ưa tôn giáo,
Lấy cớ này đả đảo nhà tu,
Lên án là lợi dụng tiền xu,
Cho tôn giáo làm ngu dân chúng.
Bị những kẻ tu hành không đúng,
Làm mất lòng tin tưởng gần xa,
Nơi chùa chiền vắng kẻ vào ra,
1960. Kinh kệ cũng ít nhà đọc tới.
Cũng vì những tăng đồ phá giới,
Cũng vì người giả dối tu hành,
Mượn màu thiên lợi dụng nhơn sanh,
Lấy chuông mõ dễ dành thiên hạ.
Vì một số người tu dối giả,
Mà làm cho tất cả hiểu lầm.
Nay tăng ni trong chốn thiên lâm,
Phải nỗ lực để làm chính lại.
Chùa thay mặt Tây phương thế giới,
1970. Không phải nơi thương mãi hương đăng.
Người vào đây thì phải chơn tăng,
Mới khỏi tiếng thế gian khinh bỉ.
Từ lâu đã nhiều người làm nghĩ,
Cho hạng tu là kẻ trốn đời.
Phải làm sao đĩnh chính cho người,
Nhận hiểu nghĩa tu là cứu thế.
Chịu khổ hạnh để khai trí huệ,
Cứu chúng sanh khỏi bể mê sâu,
Tạo hòa bình thế giới năm châu,
1980. Gây hạnh phúc địa cầu nhơn loại.
Tu mở lối nhơn sanh tồn tại,

Thanh Sĩ 63

- Tu phá tan ngu đại người đời,
Tu làm cho bá tánh thành thời,
Tu để chấm dứt ngôi chinh chiến.
Tu để được tinh thần phát triển,
Tu làm cho đồng hương ấm no,
Tu để làm đời sống thơn tho,
Tu là bởi thương lo người thế,
Tu để cải sửa đời tòi tệ,
1990. Tu để đem lại lẽ công bình,
Tu làm cho đời có nhơn tình,
Tu cho khắp chúng sinh bình đẳng.
Bốn phận của người tu rất nặng,
Không phải tu treo cẳng nằm yên.
Chữ tu còn có nghĩa thiêng liêng,
Đưa sanh chúng về miền Cực Lạc.
Thật là được hoàn toàn giải thoát
Không còn đeo cái chết vào mình,
Thật an vui và thật trường sinh,
2000. Cùng chư Phật ngồi trên sen báu.
Sự tu của người trong Phật giáo,
Đại khái như mọi lẽ nói trên.
Lòng từ bi rộng lớn mông mênh,
Không như nghĩa chúng sanh tướng hẹp.
Việc đạo lý là điều tốt đẹp,
Đạo lý là ngọn đuốc của đời.
Từ ngàn xưa cho đến hiện thời,
Đời không thể đi rời đạo lý.
Rời đạo lý là đời bất trị,
2010. Nhà loạn luân nước bị khốn nàn.
Đời nào tôn đạo lý thì an,
Đời nào bỏ đạo tràng thì biến.
Đạo lợi ích cho đời đủ chuyện,

915

64 *Thân Cơ Thật Luận*

- Vật chất cho chí đến tinh thần.
Làm thiện nhân đến cả chơn nhân
Thật cao quý không còn chỗ sánh.
Người hiểu đạo nên khuyên bá tánh
Rán giữ gìn đạo hạnh làm đầu,
Thật hành theo ý nghĩa rộng sâu
2020. Chớ đừng có chấp câu hẹp lượng.
Tu tâm chớ có nên tu tướng,
Tu phải hành đừng tưởng tượng không.
Các dục trần chùng được dẹp xong,
Phật tử ở trong lòng xuất hiện.
Mâu nhiệm thay khi tâm đã hiển,
Được nhớ ra hết chuyện ngàn xưa.
Biết lòng người và biết thiên cơ,
Biết việc tới việc qua cũng biết.
Sáu căn diệt sáu trần cũng diệt,
2030. Đủ sáu thông đạo khắp Ta Bà.
Chèo con thuyền đại độ xông pha,
Đưa sanh chúng sang qua bi nạn.
Mâu nhiệm thay khi tâm bừng sáng!
Như mặt trời phá cảnh tối đen,
Những việc chưa từng có biết quen,
Tự nhiên được hiểu rành tất cả.
Diêm chúa phải triệu hồi sứ giả,
Thiên Thân thì đem lễ cúng dường;
Đủ sức đi giáo độ mười phương,
2040. Đủ phương tiện chỉ đường sanh chúng,
Được vô lậu thần thông diệu dụng,
Cho nên không còn chuyện sai lầm.
Mâu nhiệm thay khi tỏ ngộ tâm,
Thấy rõ cái xác phàm như áo,
Lành thì mặc rách thì phải tháo,

Thanh Sĩ 65

- Không sợ lo không có tiếc than.
Chỉ bỏ thân tạm giả trần gian,
Chớ thân tướng Kim Cang còn mãi.
Thân ấy mới là thân tồn tại,
2050. Đó mới là chính cái thân mình.
Còn cái thân khi chết thì sinh,
Nó là bóng của thân chơn thật.
Bóng thì mất nhưng thân không mất,
Thế cho nên chẳng chút lo rầu.
Mượn giả thân để lập đạo màu,
Xong rồi trả cho đâu ra đó.
Thân là bè trước sau phải bỏ,
Đề lên bờ hầu có qui hương.
Bè rã tan người chẳng tổn thương,
2060. Vì vậy rất coi thường cái chết.
Mâu nhiệm thay khi tâm vọng hết!
Sóng lặng yên mặt nước trắng ngà,
Trên trời xanh vạn tượng sum la,
Đều được hiện rõ ra không sót.
Tự cảm thấy vô cùng khoái huợt,
Lòng lâng lâng chỉ một niềm vui,
Chữ ma ha bát nhã nặc mùi,
Xác cõi tục hồn ngồi cảnh Phật.
Nhìn thấy chúng sanh trên quả đất,
2070. Đang quay cuồng theo vật dục tâm.
Mạnh yên thân còn yếu đập bầm,
Vì sự sống cạnh tranh không ngớt.
Mọi nỗi khổ vẫn chưa thấy bớt,
Sanh rồi già rồi chết nối liền.
Còn bệnh kia tật nọ liên miên,
Đủ cách chết kẻ không hết được.
Chết vì bệnh chết vì bạo ngược,

66 *Thân Cơ Thật Luận*

- Chết thiên tai hoặc chết nhơn tai.
Dù rằng người đủ sức đủ tài,
2080. Cũng không trốn khỏi ngày chết đến.
Thế mà cỡi tục trần cứ mền,
Tạo tác thêm nhiều chuyện bất lành.
Đề lưu chuyện mãi nghiệp tử sanh
Và cuộc sống hiện tình thêm khổ.
Không cứu được mẹ cha tông tổ,
Lại còn làm xấu hổ gia môn,
Hại đời mình còn hại nhi tôn,
Thật là một người không hiểu nghĩa.
Nên phản tỉnh đạo mầu trau trả,
2090. Cứu độ mình và cả tông môn,
Truyền nghiệp lành cho đám nhi tôn,
Noi theo đó lánh thân khỏi tục.
Mình lục đục cháu con lục đục,
Khiến cả dòng họ mất cơ duyên.
Bật lối đường đi đến Phật Tiên,
Muôn kiếp vẫn còn nguyên tại thế.
Khổ này qua khổ kia liền kế,
Lặn hụp trong sâu bể không ngừng.
Càng ngày càng u ám tinh thần,
2100. Không còn sức quày chân trở lại.
Khi có cuộc tang điền thương hải,
Các nạn tai đổ giải trên mình,
Thân sống cam trôi nổi linh đình,
Linh hồn cũng gập ghình mây gió.
Sống hay chết vẫn nằm trong rọ,
Bị nghiệp mê lối cổ đi luôn.
Mang lấy thân sống đại chết cuồng,
Chịu đựng kiếp vào trần ra khổ.
Lặn lộn cảnh sớm khai chiêu đồ,

Thanh Sĩ 67

2110. Mang mền đời nay để mai chôn.
Lo miếng cơm chạy chọt bồn chồn,
Vì manh vải cúi lòn bận rộn,
Lúc nào cũng lo như bị nhện.
Sống trong đời hỗn độn đua chen,
Chỉ làm cho tâm trí tối đen
Chung cuộc vẫn đem chôn xuống đất.
Có cảnh Phật còn hoài không mất,
Mà không tìm qua được cho an.
Ấy là điều cần phải tiếc than,
2120. Cho lòng của thế gian mê muội.
Nên xét kỹ để lo cải hối,
Đuôi theo cho kịp chuỗi ngày qua.
Mượn thuyền từ vượt cảnh phong ba,
Để kịp hội Long Hoa kỳ tới.
Trong thiện tín nữ nam các giới,
Rán tu cho Phật hội tên đề,
Nếu không ngồi chín phẩm Liên huê,
Cũng rán được dựa kê Thánh vị.
Thân tử đệ được tròn đạo lý,
2130. Phận Tổ Thầy cũng phỉ lòng nguyên.
Là những lời của Phật muốn truyền,
Xin nhờ khách hữu duyên nhắc lại.
Đây liền cúi đầu vâng lời dạy,
Mượn bút nghiên kể lại như trên.
Mong người đời chịu khó đọc lên,
Rồi suy nghiệm hư nên tường tận.
Lo tu niệm một lòng tinh tấn,
Cho tâm hồn được sáng suốt ra.
Cõi Di Đà được biết lối qua,
2140. Đường giải thoát thấy ra tỏ rõ.
Về Tịnh độ cho thân hết khổ,

68 *Thân Cơ Thật Luận*

- Lên Niết Bàn hầu có an cư.
Được kim thân bất hoại bất hư,
Được bốn tánh chơn như thường trụ.
Được tự tại tự do tự chủ,
Được khỏi vòng sanh tử luân hồi,
Được ngồi trên sen báu vui tươi.
Được thông lã đất trời vạn vật.
Được còn mãi chớ không hề mất.
2150. Ấy là điều đây rất ước mong.
Xin thiện nam tín nữ đại đồng,
2152. Rán tu được thành công đắc quả.

Viết xong tại Đông Kinh

CON THUYỀN ĐẠI ĐẠO

- Vùng trăng khi khuyết khi tròn,
Chợ nay tan vắng mai còn họp đông.
Qua cơn bão táp gió đông,
Con thuyền Đại Đạo xuôi giòng lướt đi.
Sóng nhồi mặc sóng quản chi,
Quyết cảm vững lái đề đi lộn về.
Dù cho xa cách Sở Tề,
Tình yêu cố quốc không hề lãng phai.
Nhiều đêm tay trán thờ dài,
10. Mượn nơi giấc mộng hồn bay về nhà.
Thường khi trông thấy mẹ già,
Canh chày thao thức vì là nhớ con.
Tuổi cao có vẻ gầy mòn,
Nhưng lòng thương trẻ vẫn còn như xưa.
Khất khe máy tạo xa đưa,
Con nơi đất khách mẹ chờ trời Nam.
Đền ơn sanh dưỡng chưa kham,
Lòng còn cắn rứt không làm sao vui.
Cánh buồm khi gặp gió xuôi,
20. Bay về gặp mẹ mới nguôi trong lòng.
Dem câu Phật giáo đại đồng,
Để thay chữ hiếu hiện trong buổi này.
Cúi xin mẹ nhận nơi đây,
Thứ cho con trẻ những ngày đi xa.
Tạm ngưng chữ hiếu nơi nhà,
Để lo hiếu khắp người ta hoàn cầu.

2 Con Thuyền Đại Đạo

- Hiếu nhà hứa chẳng mất đâu,
Nếu bề hiếu đạo hoàn cầu làm xong.
Cúi xin mẹ hãy vui lòng,
30. Hiếu con cho khắp đại đồng như sinh.
Đem câu thế giới hòa bình,
Để thay cho việc hiếu tình cá nhân.
Nếu hòa bình khắp xa gần,
Hiếu nhà tất cũng lây phần an vui.
Mẹ nên thương khắp mọi người,
Còn lòng thương trẻ nên người ít nhiều.
Tinh thần Phật giáo cao siêu,
Luôn luôn mở rộng tình yêu như loài.
Xa nhau việc đáng buồn thay !
40. Nhưng mùi đạo pháp được bay khắp cùng.
Việc tu truyền bá tứ tung,
Mở đường như loại sống chung hòa bình.
Gọi kêu thế giới đồng tình,
Đứng lên ngăn các chiến tranh trong đời.
Làm cho yên tịnh khắp nơi,
Ấy là bổn phận của người biết tu.
Ngôi sao như loại mờ lu,
Bởi mây nguyên tử cứ bu kéo vào.
Tâm hồn đạo đức càng cao,
50. Càng lo thế giới làm sao cho hòa.
Làm cho thiên hạ gần xa,
Người thương người mới gọi là người tu.
Lòng người tu thể trắng thu,
Làm cho sáng mắt hoàn cầu như gian.
Chữ tu nếu được tràn lan,
Thì là chiến họa lại càng bớt đi.
Tinh thần bác ái từ bi,
Hòa bình hạnh phúc không chi sánh bằng.

Thanh Sĩ 3

- Đao binh nhứt thiết cắm ngăn,
60. Là điều Phật giáo thường hằng chủ trương.
Mẹ già chắc cũng tán dương,
Làm người thì phải biết thương loài người.
Xét suy cho cạn sự đời,
Tu là hạnh phúc của người trần gian.
Dù cho tốt bực giàu sang,
Chữ tu không biết như toàn nước vô.
Lấy gian hùng tạo cơ đồ,
Đâu bằng lấy đức Nam mô xây thành.
Của người lấy sức ra tranh,
70. Được nay nhưng khó giữ gìn đến mai.
Mình có tay người có tay,
Thắng thì cũng xẻ mặt mày chớ không.
Sức không thể thắng được lòng,
Lòng không thắng được chớ hòng bình an.
Người đời nay rất khôn ngoan,
Biết thêm đạo đức như vàng khảm châu.
Thông minh mà thiếu đạo màu,
Uổng thay như cái đèn dầu không tim.
Hoàn cầu đang lúc trọng nghiêm,
80. Nhà tu bó gối ngồi im sao đành.
Đã là người biết tu hành,
Cố nhiên là phải giàu tình thương yêu.
Thấy đời khổ ách còn nhiều,
Ra tay cứu vớt là điều Phật khuyên.
Từ xưa các bực Thánh hiền,
Đã làm như thế không riêng đời này.
Cúi xin mẹ nhận nơi đây,
Là điều con trẻ đang gậy máy chèo.
Từ bi gương ấy quyết theo,
90. Dù cho lao lý khó nghèo cũng cam,

4 Con Thuyền Đại Đạo

- Mẹ già nơi chôn trời Nam,
Kiếp này con trẻ đành cam lỗi niêm.
Nhơn sanh đang lúc đắm chìm,
Con thuyền Đại đạo lo tìm vớt lên.
Tuy là mặt biển mông mênh,
Nhưng mà không thể lạc quên đường về,
Thế nào bốn giác cũng kê,
Mặc dù sóng gió bốn bề ngược xuôi.
Sóng trần không thể đánh lui,
100. Là nhờ bốn phép tùy thời Phật ban.
Đời như cây gỗ rừng hoang.
Pháp mầu như thợ sửa sang thành hình.
Éo le cuộc thế mặc tình,
Cứu đời dù khổ lòng mình vẫn vui.
Biết rằng sóng gió chưa xuôi,
Nhưng vì phước huệ cho người phải đi.
Bình đời đang lúc cấp nguy,
Nếu không trị gấp còn gì mạng căn.
Chưa nguy thì kiếm cách ngăn,
110. Đã nguy thì cứu cho an như thường.
Yêu dân thì phải lo lường,
Ấy là bốn phận trên đường tu thân.
Đạo khai vì khắp muôn dân,
Chớ không vì độ riêng thân của mình.
Điều này nếu được trọn tin,
Thì lòng độ thế với mình không xa.
Trong tâm của Phật Thích Ca,
Thấy mình với mọi người là một thôi.
Lo cho mình khỏi luân hồi,
120. Đồng thời cũng độ cho người siêu thăng.
Đạo mầu như thể ánh trăng,
Sáng cho tất cả đâu ngăn riêng mình.

Thanh Sĩ 5

- Tuy bầu trời rộng thình thình,
Nhưng mà cái ánh quang minh kém gì.
Đã nguyên học đạo từ bi,
Độ đời là việc không khi nào ngừng.
Nhứt là trong lúc nạn dân,
Việc đi cứu giúp càng cần nhiều hơn.
Người càng mộ đạo tu chơn,
130. Lòng càng cảm động trước cơn khổ đời.
Mẹ già ở chốn phương Trời,
Điều này chắc đã hiểu rồi phải chăng?
Qui Phật qui Pháp qui Tăng,
Tam qui ngũ giới lòng hằng nhớ ghi.
Noi theo dấu Phật mà đi,
Dựa theo pháp Phật mà tri khỏi làm.
Tu mà giới luật không cầm,
Như cầu muốn bắt thiếu mầm khó nên.
Thang từ một nấc leo lên,
140. Đạo từ ngũ giới làm nền nhập môn.
Giới răn càng biết trọng tôn,
Những điều tội lỗi càng không phạm vào.
Nhà tu cần phải kêu gào,
Qui y nhớ liệu cách nào cho y.
Xưa kia Phật đã làm gì,
Bây giờ mình cũng phải tùy làm theo.
Đâu đành buộc đôi quăng neo.
Con thuyền Đại đạo phải chèo khắp nơi.
Nếu không cứu được người đời,
150. Từ bi nguyện ấy chưa nguôi trong lòng.
Không phân Nam Bắc Tây Đông,
Nơi nào cũng quyết đặng xông dất diu.
Việc không nhắm mắt đánh liều,
Mà là ý định làm theo lòng từ.

6 Con Thuyền Đại Đạo

- Tâm không thiên chấp vị tư,
Thương yêu tất cả loài người như nhau.
Dem câu bình đẳng gieo vào,
Phá tan cố chấp sắc màu trắng đen.
Giàu sang hay kẻ nghèo hèn,
160. Cũng là người cả nên xem cho đồng.
Chớ nên lấy có dốt thông,
Bể bai làm mất lẽ công con người.
Kẻ sanh ra dưới gấm Trời,
Cũng đồng số phận luân hồi như nhau.
Như là quyền thuộc khác nào,
Thương nhau thì được hại nhau sao đành.
Không ai được hưởng trường sanh,
Giúp nhau được sống yên lành tốt hơn.
Ban bằng chiến lũy ngã nhơn,
170. Cho người người được sống gần gũi nhau.
Người ta suốt kiếp khổ đau,
Đâu còn thiếu sót phải đào tạo thêm.
Giúp nhau cho được sống êm,
Chớ làm nhau chịu sống thêm khổ nần.
Hòa nhau cát cũng hóa vàng,
Nghịch nhau vàng cũng nát tan thành bùn.
Hòa nhau cùng được thung dung,
Nghịch nhau cùng đến đường cùng mà thôi.
Làm lành cũng sống được rồi,
180. Đâu cần làm dữ mới nuôi được mình.
Sống cho đúng lẽ công bình,
Của người chớ có sanh tình lấy ngang.
Đồng tâm diệt bạo trừ gian,
Để cho hết cảnh ức oan trong đời.
Cùng làm nghề nghiệp tốt tươi,
Để cho đời sống con người quý cao.

Thanh Sĩ 7

- Thấy hư thì bỏ chừa mau,
Những điều từ thiện đua nhau lo làm.
Một người việc lớn không kham,
190. Nhiều tay hợp lại để làm thì xong.
Cùng chung nam bắc một lòng,
Cõi trần muốn đổi Tiên Bồng khó chi.
Rủ nhau làm việc từ bi,
Bao nhiêu cảnh tượng thảm nguy mất lần.
Nếu ai cũng được hiền nhân,
Hòa bình trở lại không cần phải kêu.
Người coi người rẻ như rêu,
Là vì người quá thiếu điều từ bi.
Nếu người lòng có đạo nghi,
200. Sẽ không làm những sự gì hại ai.
Giúp người thì rất sẵn tay,
Hại người thì chối từ ngay không làm.
Đâu chờ những việc siêu phàm,
Người thường cũng có thể làm từ bi.
Để tâm chịu khó xét suy,
Đạo mầu có nghĩa huyền vi vô cùng.
Biết đem lý đạo mà dùng,
Bao nhiêu sâu khổ phá tung không còn.
Đạo mầu nếu giữ cho tròn,
210. Việc nhà việc nước đâu còn trái ngang.
Sự tu quý báu hơn vàng,
Cứu đời vượt khỏi muôn ngàn khổ lao.
Bạc vàng sẽ bị tiêu hao,
Tu hành được phước chẳng bao giờ mòn.
Đức tuy không thấy mà còn,
Tài tuy thấy đó mà mòn không hay.
Đức thì được hưởng lâu dài,
Tài thì chỉ được hưởng xài ngắn mau.

8 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Người tu việc đức phải trau,
220. Bằng câu niệm Phật bằng bao việc lành.
Tu làm lợi ích nhơn sanh,
Chớ không tu lối ngòi khoan tay chờ.
Tu cần trừ tánh lu mờ,
Mới là giúp kẻ khác nhờ sự tu.
Phật thì muốn phá lớp ngu,
Nên truyền dạy các pháp tu cho người.
Tu là giác ngộ sự đời,
Chớ không mê muội như hồi chưa tu.
Tánh ngu như thể kẻ thù,
230. Không trừ được nó sự tu không thành.
Tuy là người rất hiền lành,
Nếu không tu cũng khó minh mẫn lòng.
Có tu thì trí mới thông,
Ở đời các việc đục trong biết rành.
Muốn thông nên mới tu hành,
Nào ai lại muốn tu thành dốt ngu.
Tu thông đúng nghĩa chữ tu,
Tu ngu là trái đạo mầu Thích Ca.
Tu thông mới thấy đường ra,
240. Tu ngu luống cuống như gà ban đêm.
Tu mà để bị ngu thêm,
Đó là tại nhận hiểu lầm nghĩa tu.
Chưa tu thì tối như mù,
Tu rồi phải sáng như người thấy ra.
Chưa tu thì Phật cách xa,
Tu rồi phải được Di Đà gần bên.
Chưa tu như thể kên kên,
Tu rồi thì phải như chim phụng hoàng.
Chưa tu còn thói bạo tàn,
250. Tu rồi phải trở nên hàng hiền nhơn.

Thanh Sĩ 9

- Chưa tu hay tánh giận hờn,
Tu rồi thì phải khoan nhơn trong lòng.
Chưa tu như thể muối mòng,
Tu rồi thì phải như tầm nhả tơ.
Chưa tu oán chạ thù nhơ,
Tu rồi thì phải như là Quan Công.
Chưa tu còn quá hẹp lòng,
Tu rồi thì phải rộng trong tánh tình.
Chưa tu cư xử bất minh,
260. Tu rồi thì phải công bình ở ăn.
Chưa tu phạm lỗi thường hằng,
Tu rồi thì phải hiền năng vuông tròn.
Chưa tu đấng tợ bòn hòn,
Tu rồi thì phải ngọt ngon như đường.
Chưa tu cậy thể hùng cường,
Tu rồi thì phải biết đường khiêm cung.
Chưa tu như nọc rắn hung,
Tu rồi như nước miếng ròng trên mây.
Chưa tu nghiệp ác thường gây,
270. Tu rồi thì phải chứa đầy thiện nhân.
Chưa tu lời phải bất cần,
Tu rồi lẽ chánh vui mừng để nghe.
Chưa tu còn tánh khát khe,
Tu rồi lòng phải đổi ra dễ dàng.
Chưa tu thường tánh hoang mang,
Tu rồi lòng phải vững vàng luôn luôn.
Chưa tu dữ tợ cầu cuồng,
Tu rồi thì phải hiền dường kỳ lân.
Chưa tu chỉ nghĩ riêng thân,
280. Tu rồi phải nghĩ đến dân khắp cùng.
Chưa tu như cá trong thùng,
Tu rồi như thể chim hồng bay cao.

10 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu như mặt nước xao,
Tu rồi như tuyết bỏ vào hồ châu.
Chưa tu còn loạn trong đầu,
Tu rồi trí não như bầu trời thanh.
Chưa tu mười dũ một lành,
Tu rồi dũ phải đổi thành hiền lương.
Chưa tu hôi tợ cá uơn,
290. Tu rồi như thể hoa hương thơm tho.
Chưa tu tánh nét quanh co,
Tu rồi lòng dạ phải cho thẳng bằng.
Chưa tu bạ nói bạ ăn.
Tu rồi thì phải nắp ngăn nói làm.
Chưa tu mỗi việc mỗi tham,
Tu rồi thì chẳng còn ham sự đời.
Chưa tu thì lấy nặng lời,
Tu rồi thì phải giúp người nhẹ lo.
Chưa tu thì đóng cửa kho,
300. Tu rồi phải bố thí cho kẻ nghèo.
Chưa tu việc quấy còn đeo,
Tu rồi việc phải làm theo mỗi ngày.
Chưa tu khinh nghĩa trọng tài,
Tu rồi trọng nghĩa không hay trọng tiền.
Chưa tu chưa rõ tục tiên,
Tu rồi phải biết đâu thiên đâu không.
Chưa tu còn ở hai lòng,
Tu rồi thì phải thỉ chung một tình.
Chưa tu hung dữ như tinh,
310. Tu rồi như Phật hiền lành hơn ai.
Chưa tu lời hẹn còn sai,
Tu rồi việc hứa với ai giữ tròn.
Chưa tu việc phước không tròn,
Tu rồi phước chẳng để mòn cứ thêm.

930

Thanh Sĩ 11

- Chưa tu lòng chẳng hề êm,
Tu rồi tâm trí ngày đêm tịnh bình.
Chưa tu đức hạnh không gìn,
Tu rồi phải giữ tánh tình đoan trang.
Chưa tu còn thói dọc ngang,
320. Tu rồi giữ cách ở ăn kính nhường.
Chưa tu rồi việc cang thường,
Tu rồi sắp đặt gia đường qui mô.
Chưa tu ăn nói hồ đồ,
Tu rồi lời lẽ phải cho đàng hoàng.
Chưa tu khói lạnh trên bàn,
Tu rồi thì phải đèn nhang cho thường.
Chưa tu phai lạc tổ đường,
Tu rồi việc mẹ cha thường chăm nom.
Chưa tu con cháu không dòm,
330. Tu rồi phải dạy tử tôn hiền lành.
Chưa tu danh lợi còn tranh,
Tu rồi coi việc lợi danh như thường.
Chưa tu còn tứ đồ tường,
Tu rồi thì phải một đường Tây qui.
Chưa tu còn thói vô nghi,
Tu rồi đã thọ ân chi phải đền.
Chưa tu tánh nhẫn hay quên,
Tu rồi việc đáng nhin liền nhớ ngay.
Chưa tu vật dục dễ sai,
340. Tu rồi thì hiếu khó lay chuyển lòng.
Chưa tu thấy nặng như đồng,
Tu rồi thấy nhẹ lông hồng còn thua.
Chưa tu còn tánh a dua,
Tu rồi thì chẳng nịnh lừa một ai.
Chưa tu như kẻ tù đày,
Tu rồi như kẻ đứng ngoài tự do.

12 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu sanh tử không lo,
Tu rồi sanh tử không cho đâm chồi
Chưa tu biển khổ còn trôi,
350. Tu rồi thì phải lên ngôi tòa sen.
Chưa tu nhiều sự ó hoen,
Tu rồi các việc hư hèn bỏ đi.
Chưa tu kiến nghĩa bất vi,
Tu rồi thấy kẻ lâm nguy giúp liền.
Chưa tu lơ việc xóm riềng,
Tu rồi thì nhớ kết liên xa gần.
Chưa tu chỉ nghĩ riêng thân,
Tu rồi phải biết nhắc cân đến người.
Chưa tu ai quấy thì cười,
360. Tu rồi chỉ dạy cho người chẳng khinh.
Chưa tu gắt gỏng tánh tình,
Tu rồi thì phải lòng mình mở ra.
Chưa tu còn móng việc tà,
Tu rồi phải được bình hòa trong tâm.
Chưa tu còn phạm tà dâm,
Tu rồi thì chẳng để lâm dục tình.
Chưa tu ma quỷ còn tin,
Tu rồi chỉ một lộ trình Phật gia.
Chưa tu không niệm Di Đà,
370. Tu rồi thì phải thường là Nam mô.
Chưa tu còn tưởng mơ hồ,
Tu rồi mỗi niệm phải cho rõ ràng.
Chưa tu ngơ việc Tây phang,
Tu rồi bí nạn mong sang mỗi ngày.
Chưa tu còn bận trần ai,
Tu rồi phải gỡ rảnh tay việc đời.
Chưa tu đạo đức còn lời,
Tu rồi đạo đức lo mơi lo chiêu,

Thanh Sĩ 13

- Chưa tu đầy tánh ngạo kiêu,
380. Tu rồi chỉ biết thương yêu một tình.
Chưa tu chỉ biết cho mình,
Tu rồi phải biết nhơn sinh khắp cùng.
Chưa tu cậy lấy sức hùng,
Tu rồi không lấy binh nhung làm cường.
Chưa tu ăn nói không nhường,
Tu rồi thì phải hiền lương ngôn từ.
Chưa tu mộng tưởng hồ tư,
Tu rồi lấy nghĩa chơn như làm nền.
Chưa tu ân nghĩa hay quên,
390. Tu rồi ân nghĩa đáp đền vẹn thân.
Chưa tu còn tánh ngã nhân,
Tu rồi nhân ngã biệt phân không còn.
Chưa tu còn nói dở ngon,
Tu rồi chỉ dụng no lòng để tu.
Chưa tu ai dụng là thù,
Tu rồi phải bỏ chấp câu trong lòng.
Chưa tu phải quấy không thông,
Tu rồi thì việc vạy cong phải rành.
Chưa tu chưa biết trọc thanh.
400. Tu rồi thì phải hiểu rành tục tiên.
Chưa tu xiêu vẹo như ghiền,
Tu rồi thì phải hết điên đảo lòng.
Chưa tu bị vật làm ngông,
Tu rồi còn để mê lòng sao nên.
Chưa tu chưa biết đường lên,
Tu rồi phải rón vượt trên lối phàm.
Chưa tu đời đạo lam nham,
Tu rồi đời đạo phải kham mọi bề.
Chưa tu chưa biết giác mê,
410. Tu rồi mê giác nhứt tề phải thông,
933

14 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu để tối trong lòng,
Tu rồi phải bật đèn hồng tại tim.
Chưa tu Bát nhã chưa tìm,
Tu rồi Đại đạo phải xem cho tường.
Chưa tu như thể mù sương,
Tu rồi như ánh thái dương chiếu vào.
Chưa tu chưa rõ vàng thau,
Tu rồi phải biết đường nào siêu thăng.
Chưa tu để lạc bốn căn,
420. Tu rồi bốn căn phải phăng trở về.
Chưa tu thần trí liệt tê,
Tu rồi thần trí kinh nghệ quật cường.
Chưa tu còn để oan ương,
Tu rồi cực lực mở đường quang minh.
Chưa tu ma quỷ còn khinh,
Tu rồi làm các yêu tinh gục đầu.
Chưa tu giải thoát không cầu,
Tu rồi giải thoát là đầu ý mong.
Chưa tu tạp niệm trong lòng,
430. Tu rồi thì phải dung thông tinh thần.
Chưa tu nhắm mắt đưa chân,
Tu rồi thì phải định phân mới làm.
Chưa tu trăm việc đều phạm,
Tu rồi trăm việc đổi làm thánh nhơn.
Chưa tu tâm chí dễ khờn,
Tu rồi tâm chí keo sơn một màu.
Chưa tu không xét trước sau,
Tu rồi sau trước đón rào kỹ cang.
Chưa tu đủ thứ tham gian,
440. Tu rồi thì chẳng còn màng lợi danh.
Chưa tu chưa biết tử sanh,
Tu rồi sanh tử cố tình vượt qua.

934

Thanh Sĩ 15

- Chưa tu không sợ ái hà,
Tu rồi sợ nó hơn là dịch ôn.
Chưa tu thì lắm tự tôn,
Tu rồi thì chẳng khoe khôn một lời.
Chưa tu không sợ luật Trời,
Tu rồi nhân quả chẳng hồi nào quên.
Chưa tu làm kẻ khóc rên,
450. Tu rồi chẳng để ai nên nổi sầu.
Chưa tu tình nghĩa không sâu,
Tu rồi tình nghĩa một bầu trời cao.
Chưa tu còn ý gạt nhau,
Tu rồi chẳng một chút nào giả tâm.
Chưa tu còn để người làm,
Tu rồi nghe kẻ mê tâm giúp ngay.
Chưa tu còn nói đấng cay,
Tu rồi lời lẽ thẳng ngay ngọt ngào.
Chưa tu còn nói hỗn hào,
460. Tu rồi mở miệng đầy màu lễ nghi.
Chưa tu còn việc gian phi,
Tu rồi chẳng một hành vi vạy tà.
Chưa tu xài phí xa hoa,
Tu rồi tiết kiệm để mà cho dân.
Chưa tu còn tánh hận sân,
Tu rồi chẳng muốn oán hờn một ai.
Chưa tu chưa biết tội đày,
Tu rồi thấy kiếp trần ai là tù.
Chưa tu chưa biết mình mù,
470. Tu rồi mới biết mộng sâu là đây.
Chưa tu thấy đất trời quay,
Tu rồi mới biết mình say thấy lằm.
Chưa tu tưởng Phật xa xăm,
Tu rồi thấy Phật tại tâm của mình.

16 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu thiếu tánh kiên trinh,
Tu rồi mới thấy lòng mình dẻo dai.
Chưa tu chưa biết mình sai,
Tu rồi mới thấy xưa nay mình lầm.
Chưa tu chưa thấy huyền thâm,
480. Tu rồi mới rõ thiên lâm diệu mầu.
Chưa tu như cá mắc câu,
Tu rồi như thỏ rừng sâu cộp về.
Chưa tu chơn lý bỏ bê,
Tu rồi chơn lý là quê hương mình.
Chưa tu luật đạo không gìn,
Tu rồi luật đạo khắc in trong lòng.
Chưa tu còn tưởng bao đồng,
Tu rồi thống nhứt cõi lòng một nơi.
Chưa tu mê mẩn trần đời,
490. Tu rồi cõi tục lòng rời sạch không.
Chưa tu phí xác phí công,
Tu rồi mượn kiếp trần hồng đi lên.
Chưa tu ngày tháng bỏ quên,
Tu rồi ngày tháng nhớ nên lo lường.
Chưa tu bóng ác xem thường,
Tu rồi thấy nó biết lường số căn.
Chưa tu tánh xấu không dẫn,
Tu rồi ý quấy biết ngăn biết chừa.
Chưa tu còn nói thiếu thừa,
500. Tu rồi nhứt định phải chừa sàm ngôn.
Chưa tu còn tánh bồn chôn.
Tu rồi thì phải hạnh ngôn dung hòa.
Chưa tu còn lộn Phật ma,
Tu rồi minh việc chánh tà không sai.
Chưa tu chẳng sợ Diêm đài,
Tu rồi ngán việc đầu thai vô cùng.

Thanh Sĩ 17

- Chưa tu có đạo không dùng,
Tu rồi lấy đạo để cung cho đời.
Chưa tu lo việc lỗ lòi,
510. Tu rồi lo việc độ người trăm thặng.
Chưa tu việc tội càng tăng,
Tu rồi việc phước phải năng lo làm.
Chưa tu danh lợi còn tham,
Tu rồi chỉ một lòng ham bỏ đề.
Chưa tu đời dễ làm mê,
Tu rồi chẳng để ai bê đổ lòng.
Chưa tu Phật lộ chưa thông,
Tu rồi giác ngộ trong lòng bàn tay.
Chưa tu tâm địa không cày,
520. Tu rồi tâm địa thảng ngày bón gieo.
Chưa tu ruộng phước leo heo,
Tu rồi ruộng phước dồi dào trái bông.
Chưa tu khô héo trong lòng,
Tu rồi tươi tỉnh từ trong chí ngoài.
Chưa tu chim thiếu cánh bay,
Tu rồi rồng được thêm mây phủ vào.
Chưa tu cao thấp nghèo giàu,
Tu rồi bình đẳng với nhau một niềm.
Chưa tu còn chịu ngồi im,
530. Tu rồi Nam Bắc kiếm tìm chúng sanh.
Chưa tu quên kiếp mỏng manh,
Tu rồi thấy kiếp phù sanh vô thường.
Chưa tu gây việc chiến trường,
Tu rồi không ngót chủ trương hòa bình.
Chưa tu còn muốn sát sinh,
Tu rồi bỏ hết tánh tình hại nhơn.
Chưa tu còn kể công ơn,
Tu rồi cứu giúp không cần đền chi.

937

18 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu việc phải bỏ đi,
540. Tu rồi việc phải nhớ ghi để làm.
Chưa tu nghe đạo không ham,
Tu rồi nghe đạo như sam không rời.
Chưa tu lo việc ăn chơi,
Tu rồi lo việc đời đời tốt ra.
Chưa tu chỉ biết nô nê,
Tu rồi thì phải hiểu ra thật nhiều.
Chưa tu trí huệ mòn tiêu,
Tu rồi trí huệ phải siêu hơn người.
Chưa tu không biết hổ người,
550. Tu rồi biết thẹn khi người mình sai.
Chưa tu còn phó rủi may,
Tu rồi họa phúc tự tay mình cầm.
Chưa tu để mất đạo tâm,
Tu rồi tìm cách gieo mầm từ bi.
Chưa tu khổ chúng lơ đi,
Tu rồi thấy khổ chúng thì động tâm.
Chưa tu thấy của muốn xâm,
Tu rồi thấy của bỏ nằm cũng ngơ.
Chưa tu để nước nguy cơ,
560. Tu rồi lo gỡ mối tơ dân tình.
Chưa tu sợ khổ cho mình,
Tu rồi sẵn dạ hy sinh cho đời.
Chưa tu dân ý để rơi,
Tu rồi dân ý khắp nơi buộc vào.
Chưa tu còn xé xâu nhau,
Tu rồi tránh việc cò ngao tranh giành.
Chưa tu bỏ việc nhơn sanh,
Tu rồi dân chúng rách lành biết lo.
Chưa tu lo một mình no,
570. Tu rồi lo mọi người cho ấm lòng.

938

Thanh Sĩ 19

- Chưa tu bỏ phế ruộng đồng,
Tu rồi giục thúc người trồng lúa khoai.
Chưa tu cảnh sống biệt sai,
Tu rồi cảnh sống muốn ai cũng bằng.
Chưa tu còn muốn riêng ăn,
Tu rồi hột muối cũng còn chia đôi.
Chưa tu xã hội bỏ trôi,
Tu rồi xã hội tài bồi phồn vinh.
Chưa tu tưởng đạo làm thình,
580. Tu rồi mới biết đạo hành động luôn.
Chưa tu cho đạo mê cuồng,
Tu rồi biết đạo tỉnh tuồng dường bao.
Chưa tu biết một đồng bào,
Tu rồi biết đến năm châu nhơn loài.
Chưa tu tưởng một mình tài,
Tu rồi biết kẻ cũng hay như mình.
Chưa tu thấy yếu không binh,
Tu rồi thấy yếu động tình chớ che.
Chưa tu lấy mạnh hâm he,
590. Tu rồi lấy mạnh ra che chở người.
Chưa tu việc nghĩa còn lười,
Tu rồi việc nghĩa không rời lòng lo.
Chưa tu thấy đạo không to,
Tu rồi thấy đạo lớn đo không cùng.
Chưa tu mình lỗi tự dung,
Tu rồi mình lỗi tự trừng trị ngay.
Chưa tu phản tỉnh ít thay,
Tu rồi phản tỉnh mỗi ngày không quên.
Chưa tu ít xét hư nên,
600. Tu rồi tội phước đặt trên tấm lòng.
Chưa tu còn dạ bươi bông,
Tu rồi sống chết một lòng sắt đing.

939

20 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu ít đọc kệ kinh,
Tu rồi kinh kệ cố tình xem luôn.
Chưa tu uống nước quên nguồn,
Tu rồi ăn trái nhớ ơn người trồng.
Chưa tu tự ái đầy lòng,
Tu rồi lấy lẽ chánh công làm đầu.
Chưa tu hay tánh buồn rầu,
610. Tu rồi thường tập lúc nào cũng vui.
Chưa tu như lửa còn vùi,
Tu rồi như nước ngọt bụi trong tâm.
Chưa tu tức giận dễ lâm,
Tu rồi tức giận khó chắm đốt lòng.
Chưa tu ít tánh cần phòng,
Tu rồi dè dặt trong lòng nhớ luôn.
Chưa tu như cọp sổ chuồng.
Tu rồi lấy trí làm cương ngựa lòng.
Chưa tu ít giữ gia phong,
620. Tu rồi chẳng để lỗi trong luân thường.
Chưa tu ít biết kính nhường,
Tu rồi lễ phép luôn luôn giữ gìn.
Chưa tu còn thiếu tự tin,
Tu rồi biết lấy sức mình làm nên.
Chưa tu nhờn đạo còn quên,
Tu rồi nhờn đạo lo đèn đáp xong.
Chưa tu không sửa trau lòng,
Tu rồi lo điếm tô trong tánh tình.
Chưa tu hèn yếu lòng mình,
630. Tu rồi cứng cõi trước tình cảnh nguy.
Chưa tu còn sợ hàn vi,
Tu rồi chỉ sợ đạo nghi dở dang.
Chưa tu thấy khó thì than,
Tu rồi thấy khó cố tràn lướt qua.

940

Thanh Sĩ 21

- Chưa tu lo hẹp trong nhà,
Tu rồi biết nghĩ rộng xa đến ngoài,
Chưa tu ít giúp đỡ ai,
Tu rồi thì chẳng hờ tay giúp giùm.
Chưa tu nợ thế lùm tum,
640. Tu rồi lo gỡ cho xong nghiệp đời.
Chưa tu còn thích ăn chơi,
Tu rồi chỉ muốn cứu đời trăm luân.
Chưa tu quyền luyện hồng trần,
Tu rồi cõi thế khi cần bỏ ngay.
Chưa tu chỉ biết đời nay,
Tu rồi biết đến lâu dài đời sau.
Chưa tu không thấy trần lao,
Tu rồi thấy rõ chiêm bao cảnh phàm.
Chưa tu riêng lợi thì ham,
650. Tu rồi riêng lợi không làm chi vui.
Chưa tu đạo chẳng biết mùi,
Tu rồi mùi đạo vô hồi thơm tho.
Chưa tu không biết đường dò,
Tu rồi thấy kệ kinh cho bến bờ.
Chưa tu kinh nghĩa còn mờ,
Tu rồi kinh nghĩa hiểu ra tinh tường.
Chưa tu dễ bước lạc đường,
Tu rồi đạo khắp mười phương không lầm.
Chưa tu sống cảnh mê tâm,
660. Tu rồi sống cảnh giác thâm hữu tình.
Chưa tu chưa thấy Phật linh,
Tu rồi mới thấy Phật minh vô cùng.
Chưa tu hành thiện ngại ngục,
Tu rồi hành thiện vô cùng nhiệt tâm.
Chưa tu giống Phật không ngâm,
Tu rồi giống Phật cố làm cho lên.

22 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu hiểu đạo còn quên,
Tu rồi hiểu đạo ngày đêm nhớ hoài.
Chưa tu chưa thấy lạc loài,
670. Tu rồi thấy rõ kiếp đây lẽ loi.
Chưa tu đời khổ ít soi,
Tu rồi thấy khổ mỗi người chịu riêng.
Chưa tu tạo khổ lưu niên,
Tu rồi biết đoạn nghiệp duyên sau này.
Chưa tu gây nợ không hay,
Tu rồi nợ thế chưa gây biết rồi.
Chưa tu giống ác đâm chồi,
Tu rồi giống ác lần hồi tiêu đi.
Chưa tu ác khí phủ vi,
680. Tu rồi ác khí tẩu phi không còn.
Chưa tu tội lớn phước mòn,
Tu rồi phước lớn tội thon nhỏ lần.
Chưa tu như vật thiêu thân,
Tu rồi như phụng chín từng mây cao.
Chưa tu thường rước họa vào,
Tu rồi thì biết đón rào nạn tai.
Chưa tu sống đọa chết đầy,
Tu rồi sống ở thác quày về ngôi.
Chưa tu bị nghiệp cuốn lôi,
690. Tu rồi nghiệp chẳng còn nơi bám vào.
Chưa tu vào khổ ra đau,
Tu rồi đau khổ ra vào sạch không.
Chưa tu không chủ được lòng,
Tu rồi tự chủ ở trong tâm hồn.
Chưa tu thân trí ám hôn,
Tu rồi thì phải trí thân quang minh.
Chưa tu còn nhẹ lòng tin,
Tu rồi bình tĩnh phân minh rõ ràng.

942

Thanh Sĩ 23

- Chưa tu mây vọng chưa tan,
700. Tu rồi phải lột sạch màn vô minh.
Chưa tu chưa thấy lòng mình,
Tu rồi thấy rõ dạng hình của tâm.
Chưa tu bốn vách còn nằm,
Tu rồi bốn vách nhảy phăng ra ngoài.
Chưa tu dễ loạn mắt tai,
Tu rồi tai mắt khó lay chuyển lòng.
Chưa tu như thể bướm ong,
Tu rồi như thể gió đông trên cành.
Chưa tu vật cảm tình sanh,
710. Tu rồi vật cảm trí minh chánh tà.
Chưa tu Phật vắng trong nhà,
Tu rồi Phật chẳng đi xa ngày nào.
Chưa tu vật dục khát khao,
Tu rồi vật dục không nao núng lòng.
Chưa tu như trứng bỏ không,
Tu rồi như trứng nằm trong mẹ gà.
Chưa tu người hóa ra ma,
Tu rồi người đổi thành ra Phật Thần.
Chưa tu xác tục hồn trần,
720. Tu rồi xác tục hồn Thần Phật Tiên.
Chưa tu bị khóa còn xiềng,
Tu rồi mở khóa có thuyền chở đi.
Chưa tu cái buộc cái trì,
Tu rồi lòng chẳng sự chi buộc ràng.
Chưa tu hành động hoang mang,
Tu rồi hành động có đàng lối đi.
Chưa tu hoàn cảnh chỉ huy,
Tu rồi hoàn cảnh khó di chuyển mình.
Chưa tu vì nặng phàm tình,
730. Tu rồi thấy kiếp phù sinh ra gì.

943

24 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu vì quá mê si,
Tu rồi thấy chẳng vật chi bận lòng.
Chưa tu vì mến bạc đồng,
Tu rồi thấy bạc nó không cứu mình.
Chưa tu chỉ biết hữu hình,
Tu rồi biết đến vô sinh cõi ngoài.
Chưa tu chờ chết quý lai,
Tu rồi chờ mãi kiếp đày Phật qui.
Chưa tu nguồn cội quên đi,
740. Tu rồi nguồn cội biết tri lỗi về.
Chưa tu lạc vạn đường mê,
Tu rồi thấy rõ kiếng quê khứ hồi.
Chưa tu như cá mê môi,
Tu rồi như thể trắng trôi trên giòng.
Chưa tu đời chẳng hề xong,
Tu rồi đời chẳng đèo bông sự chi.
Chưa tu đành chịu rã thi,
Tu rồi thi rã nhưng kỳ thật không.
Chưa tu thật tướng khó trông,
750. Tu rồi thật tướng nhìn thông tận nguồn.
Chưa tu khi chết rồi cuồng,
Tu rồi khi chết tỉnh tuồng như không.
Chưa tu chết chẳng thỏa lòng,
Tu rồi chết được yên trong tâm hồn.
Chưa tu chịu mãi vong tồn,
Tu rồi ra được ngoài vòng tử sanh.
Chưa tu chưa khỏi sàu thành,
Tu rồi vĩnh cửu nương mình Lạc bang.
Chưa tu hết hiệp rồi tan,
760. Tu rồi tan hiệp thế gian không còn.
Chưa tu huệ mạng lần mòn,
Tu rồi huệ mạng vương tròn hiển khai.

944

Thanh Sĩ 25

- Chưa tu nợ khổ kéo dài,
Tu rồi nợ khổ một ngày ngắn đi.
Chưa tu đọa kiếp trường kỳ,
Tu rồi kiếp đọa mãn đi không còn.
Chưa tu tông tổ héo don,
Tu rồi tông tổ cũng đồng siêu thăng.
Chưa tu lũy thế sâu tầng,
770. Tu rồi lũy thế như đăng đốt chuyền.
Chưa tu chẳng tự độ yên,
Tu rồi sẽ được thừa duyên cứu người.
Chưa tu thân rã hồn rời,
Tu rồi thân rã hồn ngồi tòa sen.
Chưa tu thân chiếu tối đen,
Tu rồi thân chiếu hơn đèn sáng trung.
Chưa tu ma quỷ còn gần,
Tu rồi ma quỷ hoảng thân chạy xa.
Chưa tu xa Phật gần ma,
780. Tu rồi gần Phật xa tà ma đi.
Chưa tu chưa rõ huyền vi,
Tu rồi diệu pháp Mâu ni thâm nhuần.
Chưa tu tai mắt như vừng,
Tu rồi thông việc chưa từng được thông.
Chưa tu còn tiểu ti lòng,
Tu rồi mở chí đại đồng từ bi.
Chưa tu kinh kệ bất tri,
Tu rồi kinh kệ khắc ghi trong lòng.
Chưa tu nay bươi mai bông,
790. Tu rồi như thể bá tòng luôn xanh.
Chưa tu không thiết sự lành,
Tu rồi sự thiện chặt gìn trong tâm.
Chưa tu giống thiện chưa ngâm,
Tu rồi giống thiện nảy mầm lớn lên.

945

26 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu việc Phật thường quên,
Tu rồi việc Phật luôn bên đáy lòng.
Chưa tu quên kiếp trần hồng,
Tu rồi nhớ kiếp tạm không lâu bền.
Chưa tu sanh tử bỏ quên,
800. Tu rồi sanh tử là tên đứng đầu.
Chưa tu bỉ ngạn rút cầu,
Tu rồi bỉ ngạn cố bầu cho gầu.
Chưa tu chỉ biết giả thân,
Tu rồi lấy giả độ chân đời mình.
Chưa tu tưởng Phật xa nghìn,
Tu rồi thấy Phật với mình không xa.
Chưa tu tự độ chưa qua,
Tu rồi tự độ, độ tha đầy lòng.
Chưa tu ma Phật không thông,
810. Tu rồi ma Phật được trông thấy rành.
Chưa tu không thấy khổ sanh,
Tu rồi sanh khổ thấy rành từng li.
Chưa tu chưa thấy mê si,
Tu rồi thấy rõ những gì vô minh.
Chưa tu quên mở tâm linh,
Tu rồi lo mở tánh mình không quên.
Chưa tu tâm niệm bấp bênh,
Tu rồi tâm niệm như trên thạch bàn.
Chưa tu buộc nợ làn khang,
820. Tu rồi nợ gỡ không toan buộc vào.
Chưa tu còn tánh hùnh hào,
Tu rồi chỉ một lòng giàu từ bi.
Chưa tu nhân quả còn nghi,
Tu rồi nhân quả biết tri ba đời.
Chưa tu tưởng kiếp thành thời,
Tu rồi thấy rõ kiếp đời lao lung.

Thanh Sĩ 27

- Chưa tu để khổ đến cùng,
Tu rồi cố sức vẫy vùng cho ra.
Chưa tu không thấy mình già,
830. Tu rồi thấy kiếp như hoa phải tàn.
Chưa tu không thấy tuần hoàn,
Tu rồi thấy rõ nghiệp oan xây vằn.
Chưa tu tưởng chẳng mất thân,
Tu rồi thấy rõ cái cân thiên đĩnh.
Chưa tu còn dối lòng mình,
Tu rồi mình chẳng để sinh dối lòng.
Chưa tu trời rộng thấy không,
Tu rồi trời rộng thấy đông Thánh Thần.
Chưa tu thân chỉ thấy thân,
840. Tu rồi thân thấy có chơn linh hồn.
Chưa tu chưa rõ vong tồn,
Tu rồi biết chết nhưng hồn không tiêu.
Chưa tu chẳng thiết cầu siêu,
Tu rồi cần độ cho tiêu nghiệp đầy.
Chưa tu chẳng thấy đầu thai,
Tu rồi thấy việc sanh lai hồng trần.
Chưa tu cứ để chết dần,
Tu rồi lấy chết đổi thân sống còn.
Chưa tu vào cú ra lòn,
850. Tu rồi lánh kiếp vô thường khiến sai.
Chưa tu ăn một trả hai,
Tu rồi thì chẳng còn vay một điều.
Chưa tu nhiều việc làm liều,
Tu rồi thiện ác bao nhiêu định rành.
Chưa tu khi kẻ tu hành,
Tu rồi thấy kẻ làm lành kính yêu.
Chưa tu ý quấy hay chiều,
Tu rồi ý quấy một điều không theo.

947

28 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu dữ tợn hùm beo,
860. Tu rồi hiền tợ tượng treo Phật bàn.
Chưa tu không giúp thế gian,
Tu rồi tìm cách mở đàng độ dân.
Chưa tu còn tánh phàm trần,
Tu rồi như tánh Phật Thần từ bi.
Chưa tu mặc kệ ai nguy,
Tu rồi thấy kẻ khổ thì giúp ngay.
Chưa tu vật chất khiến sai,
Tu rồi vật chất không lay được lòng.
Chưa tu còn nhiễm hơi đồng,
870. Tu rồi bạc khó xui lòng bất minh.
Chưa tu hiểu sát đây tình,
Tu rồi tập tánh hiểu sinh một niềm.
Chưa tu Tịnh độ không tìm,
Tu rồi Tịnh độ ngày đêm cầu về.
Chưa tu trần tục còn mê,
Tu rồi trần tục không hề say sưa.
Chưa tu mỗi việc mỗi ưa,
Tu rồi biết nhịn biết chừa muốn ham.
Chưa tu đầy dẫy tánh tham,
880. Tu rồi tham tánh đổi làm thí tâm.
Chưa tu huệ mạng tiêu trầm,
Tu rồi huệ mạng cố làm sáng lên.
Chưa tu còn ngã một bên,
Tu rồi đứng thẳng ngay trên đại đồng.
Chưa tu hoang phé cõi lòng,
Tu rồi lòng có chủ ông tại nhà.
Chưa tu như bệnh trầm kha,
Tu rồi như có ma ha cam lồ.
Chưa tu còn lạc tam đồ,
890. Tu rồi phải vượt khỏi cơ luân hồi.
948

Thanh Sĩ 29

- Chưa tu chìm nổi không thôi,
Tu rồi thì kiếp lung vơi chẳng còn.
Chưa tu nghiệp tội khó mòn,
Tu rồi nghiệp tội như hòn sương mai.
Chưa tu tâm khó thể khai,
Tu rồi như rút then gài nơi tâm.
Chưa tu đạo chẳng lo tâm,
Tu rồi đi đứng ngòai năm đều tu.
Chưa tu quên phá trí ngu,
900. Tu rồi cố vệt mây mù trong tâm.
Chưa tu chỉ thấy hương trầm,
Tu rồi hương khói thấy tâm ẩn vào.
Chưa tu lòng chẳng quý bao,
Tu rồi lòng thấy giá cao vô cùng.
Chưa tu xử thế lạnh lùng,
Tu rồi xử thế mặn nồng kính yêu.
Chưa tu còn tách tự kiêu,
Tu rồi càng phải biết điều tự khiêm.
Chưa tu kim cổ ít tìm,
910. Tu rồi lấy việc cổ kim soi mình.
Chưa tu suy nhược ý tình,
Tu rồi tình ý sắc đing cang cường.
Chưa tu ít chịu suy lường,
Tu rồi thường xét mọi đường thật hư.
Chưa tu biết quấy không trừ,
Tu rồi biết quấy tự cư xử liền.
Chưa tu đời dễ làm ghiền,
Tu rồi không để đời khiên dẫn lòng.
Chưa tu nhor nhớp chạp chông,
920. Tu rồi thì phải lóng trong tâm hồn.
Chưa tu như lúc huỳnh hôn,
Tu rồi như thể trời cơn minh bình.

949

30 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu mình chẳng hiểu mình,
Tu rồi mình hiểu rõ tình mình hơn.
Chưa tu còn tiếng ác nhọn,
Tu rồi phải đổi danh thơm sĩ hiền.
Chưa tu tâm niệm đảo điên,
Tu rồi tâm niệm bình yên vững vàng.
Chưa tu ăn nói bướng càng,
930. Tu rồi ăn nói đàng hoàng phân minh.
Chưa tu còn kém đức tin,
Tu rồi tâm đức kiên trinh đủ đầy.
Chưa tu muốn một mình hay,
Tu rồi muốn khắp người tài như nhau.
Chưa tu phân biệt nghèo giàu,
Tu rồi bàn phú như nhau đồng quyền.
Chưa tu luật kém hơn tiên,
Tu rồi tiên phải tùng quyền luật nghi.
Chưa tu bỏn phận trốn đi,
940. Tu rồi bỏn phận biết tri để làm.
Chưa tu phạm cứ để phạm,
Tu rồi phạm cố đổi làm Thánh Tiên.
Chưa tu thấy sống tư riêng,
Tu rồi thấy sống quan liên với người.
Chưa tu xã hội bỏ rơi,
Tu rồi xã hội loài người biết lo.
Chưa tu mặc kẻ đói no,
Tu rồi no đói biết lo cho người.
Chưa tu việc nghĩa biếng lười,
950. Tu rồi việc nghĩa vui tươi lo làm.
Chưa tu còn nói bắc nam,
Tu rồi nam bắc chỉ là một thôi.
Chưa tu non nước bỏ trôi,
Tu rồi non nước tài bồi cho hưng.

950

Thanh Sĩ 31

- Chưa tu trước nghĩ cho thân,
Tu rồi trước nghĩ cho dân phần nhiều.
Chưa tu lễ nghĩa bỏ liều,
Tu rồi lễ nghĩa sớm chiều giới trau.
Chưa tu còn tiếng hỗn hào,
960. Tu rồi ai cũng ngọt ngào dạ thưa.
Chưa tu còn cảnh gạt lừa,
Tu rồi ai cũng bán mua chơn thành.
Chưa tu bè phái ghét ganh,
Tu rồi bè phái không sanh ghen hờn.
Chưa tu tình nghĩa phai lờn,
Tu rồi tình nghĩa keo sơn một niêm.
Chưa tu khổ chúng để im,
Tu rồi khổ chúng cố tìm cứu ra.
Chưa tu háo chiến hơn hòa,
970. Tu rồi hòa ái hơn là chiến tranh.
Chưa tu bỏ việc nhơn sanh,
Tu rồi tạo việc âm lành cho dân.
Chưa tu trí đức không cần,
Tu rồi trí đức thập phần quan tâm.
Chưa tu còn nạn lấn xâm,
Tu rồi xâm lấn cố làm cho tiêu.
Chưa tu nhơn loại kém yêu,
Tu rồi nhơn loại nâng niu tận tình.
Chưa tu còn muốn đao binh,
980. Tu rồi không muốn cảnh tình can qua.
Chưa tu thấy chết lơ là,
Tu rồi thấy chết xót xa đời người.
Chưa tu tạo khóc hơn cười,
Tu rồi thường muốn cho người đều vui.
Chưa tu tưởng đạo đi lùi,
Tu rồi thấy đạo bảo người tiến xa.

951

32 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu tưởng đạo quên ma,
Tu rồi thấy đạo vạch ra Phật đài.
Chưa tu đạo chẳng đoái hoài,
990. Tu rồi thấy đạo mở khai đường về.
Chưa tu cho đạo là mê,
Tu rồi thấy đạo là quê cảnh mình.
Chưa tu lời Phật không tin,
Tu rồi lời Phật đem in trong lòng.
Chưa tu tưởng đạo là nông,
Tu rồi thấy đạo khai thông tâm hồn.
Chưa tu tưởng đạo cuồng ngôn,
Tu rồi thấy đạo là chơn pháp mầu.
Chưa tu đạo chẳng tâm cầu,
1000. Tu rồi thấy đạo cao sâu đáng tìm.
Chưa tu tưởng đạo lim dim,
Tu rồi thấy đạo oai nghiêm nhãn thần.
Chưa tu tưởng đạo làm bản,
Tu rồi thấy đạo giúp dân phú cường.
Chưa tu rời rạt thôn hương,
Tu rồi làng xóm tình thương đậm đà.
Chưa tu chỉ hiểu riêng ta,
Tu rồi được hiểu rộng ra muôn người.
Chưa tu ít biết hổ ngươi,
1010. Tu rồi mình biết chê cười mình hư.
Chưa tu lòng tợ cầu trư,
Tu rồi lòng đổi ra như tiên rồng.
Chưa tu Trời Phật tưởng không,
Tu rồi Trời Phật thấy trong tâm người.
Chưa tu nghe đạo thì cười,
Tu rồi nghe đạo nhận lời cao siêu.
Chưa tu lòng tợ lửa thiêu,
Tu rồi lòng thấy như chiều gió qua.

952

Thanh Sĩ 33

- Chưa tu người thấy người, ta,
1020. Tu rồi người thấy Phật ma khác lòng.
Chưa tu người chết tưởng không,
Tu rồi người chết thấy tròng kiếp sau.
Chưa tu như cá trong ao,
Tu rồi như cá mình lau suốt thân.
Chưa tu ở mãi cõi trần,
Tu rồi như định gởi thân Phật đài.
Chưa tu thân chết vắng lai,
Tu rồi thân chết chạy dài một khi.
Chưa tu vô đạo vô nghi,
1030. Tu rồi hữu đạo hữu tri nghĩa tình.
Chưa tu lòng thật xa mình,
Tu rồi mình được biết tin nơi lòng.
Chưa tu mây án bóng hồng,
Tu rồi thấy tận đáy lòng Hằng Nga.
Chưa tu thấy Phật ở xa,
Tu rồi thấy Phật hiện ra bên mình .
Chưa tu Phật cách muôn nghìn,
Tu rồi Phật trước tâm tình một ly.
Chưa tu lối quỷ thường đi,
1040. Tu rồi đường Phật tập qui một lòng.
Chưa tu Phật có tướng không,
Tu rồi thấy Phật đầy trong hoàn cầu.
Chưa tu không thấy đạo mầu,
Tu rồi thấy đạo cao sâu diệu huyền.
Chưa tu khô hạn tâm điền,
Tu rồi tâm địa trở nên tươi nhuận.
Chưa tu quen lạ còn phân,
Tu rồi quen lạ muốn thân một niềm.
Chưa tu ai giỏi thì dìm,
1050. Tu rồi ai giỏi thì tìm học theo.

953

34 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu còn ý nại xeo,
Tu rồi trách nhiệm biết đeo trong lòng.
Chưa tu nhất trước lễ công,
Tu rồi công nghĩa lòng không rụt rè.
Chưa tu thấy yếu hiếp đê,
Tu rồi thấy yếu thì che chở dùm.
Chưa tu còn muốn trắng cùm,
Tu rồi không muốn việc công trói ai.
Chưa tu đem kẻ đọa đày,
1060. Tu rồi không muốn cho ai cực hình
Chưa tu giải khổ riêng mình,
Tu rồi giải khổ nhân sinh khắp cùng.
Chưa tu mặc kệ ai hung,
Tu rồi chẳng muốn người lung lạc người.
Chưa tu học kẻ sợ cười,
Tu rồi vui học những người mình thua.
Chưa tu còn chịu nịnh lừa,
Tu rồi không muốn a dua người nào.
Chưa tu ít tánh hiệp hào,
1070. Tu rồi hào hiệp dồi dào trong tâm.
Chưa tu lời phải giả câm,
Tu rồi lời phải thì hăm nói lên.
Chưa tu lễ phải bỏ quên,
Tu rồi lễ phải cố bênh đến cùng.
Chưa tu ý chí bần dưng,
Tu rồi ý chí nấu nung sẵn sàng.
Chưa tu chỉ biết họ hàng,
Tu rồi biết đến xóm làng gần xa.
Chưa tu chỉ biết có ta,
1080. Tu rồi biết có quốc gia đồng bào.
Chưa tu chỉ muốn mình giàu,
Tu rồi lòng muốn người nào cũng sang.

954

Thanh Sĩ 35

- Chưa tu đối xử ngỗ ngang,
Tu rồi đối xử biết đàng nghĩa nhân.
Chưa tu quên hạnh phúc dân,
Tu rồi hạnh phúc chư nhân biết gìn.
Chưa tu thời thế mặc tình,
Tu rồi thời thế thấy mình phải lo.
Chưa tu chỉ để mình no,
1090. Tu rồi biết giúp người cho ấm lòng.
Chưa tu còn thiếu tâm đồng,
Tu rồi nam bắc một lòng thương yêu.
Chưa tu đồng bái đìu hìu,
Tu rồi đồng bái phì nhiêu hoa màu.
Chưa tu ít giúp người nào,
Tu rồi biết giúp đỡ nhau mọi điều.
Chưa tu no sớm đói chiều,
Tu rồi hai bữa chia đều nhau no.
Chưa tu chỉ một mình lo,
1100. Tu rồi được kẻ lo cho với mình.
Chưa tu sau trước vắng tanh,
Tu rồi sau trước có anh em nhiều.
Chưa tu tưởng đạo buồn hìu,
Tu rồi thấy đạo lắm điều vui tươi.
Chưa tu bè bạn thiếu người,
Tu rồi bè bạn khắp trời có đông.
Chưa tu sống giữa gai chông,
Tu rồi sống giữa tấm lòng người ta.
Chưa tu việc ít hiểu ra,
1110. Tu rồi việc được gần xa chỉ giùm.
Chưa tu cảnh sống tối um,
Tu rồi cảnh sống vô cùng sáng choang.
Chưa tu quấy thiếu người can,
Tu rồi quấy có người ngăn cản giùm.

955

36 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu như thể bụi lùm,
Tu rồi như thể kiếng trong chậu vàng.
Chưa tu sống chết riêng toan,
Tu rồi sống chết xóm làng chung lo.
Chưa tu không biết lối dò,
1120. Tu rồi có kẻ vạch cho bước đường.
Chưa tu gấu ó thôn hương,
Tu rồi làng xóm biết nhường nhịn nhau.
Chưa tu quen biết ít chào,
Tu rồi quen biết gặp nhau hỏi liền.
Chưa tu thường nói vô duyên,
Tu rồi câu chuyện hàn huyên cũng đậm.
Chưa tu tiết tháo không cầm,
Tu rồi tiết tháo biết làm quý cao.
Chưa tu tưởng đạo làm màu,
1130. Tu rồi thấy đạo thật trau trong ngoài.
Chưa tu tưởng đạo sơ sài,
Tu rồi thấy đạo giồi mài công phu.
Chưa tu chưa rõ nghĩa tu,
Tu rồi thấy đạo cao sâu phi thường.
Chưa tu thì hãy tu bươn,
Tu rồi sẽ thấy rõ đường chơn tu.
Chưa tu kinh nghĩa thấy lu,
Tu rồi kinh nghĩa mỗi câu là đèn.
Chưa tu thấy đá sỏi đen,
1140. Tu rồi đá sỏi biết nhen lửa hồng.
Chưa tu phó mặc núi sông,
Tu rồi quyết lập Tiên bồng thế gian.
Chưa tu tưởng đạo mơ màng,
Tu rồi thấy đạo hoàn toàn có căn.
Chưa tu nên sớm ăn năn,
Tu rồi thấy đạo vô ngần thiêng liêng.

Thanh Sĩ 37

- Chưa tu chưa rõ tục tiên,
Tu rồi phạm thánh hai miền thấy ra.
Chưa tu sợ việc bỏ nhà,
1150. Tu rồi thấy đạo tại gia cũng thành.
Chưa tu hãy rón tu hành,
Tu rồi sẽ thấy đạo lành rất thiêng.
Chưa tu chưa rõ bí huyền,
Tu rồi thấy sự chứng miêng Phật Trời.
Chưa tu tưởng đạo như đời,
Tu rồi thấy đạo khác người đời mê.
Chưa tu tu kéo trễ bê,
Tu rồi thấy rõ sự mê qua rồi.
Chưa tu thì rón tỉnh hồi,
1160. Tu rồi thấy rõ con người nên tu.
Chưa tu còn muốn ngao du,
Tu rồi muốn giải mộng sâu thế gian.
Chưa tu không thấy khổ nạn,
Tu rồi thấy rõ gian nan người đời.
Chưa tu thường phó cơ trời,
Tu rồi họa phước tự nơi mình cầm.
Chưa tu ít chủ lấy tâm,
Tu rồi tâm hạnh được làm chủ luôn.
Chưa tu vui chính là buồn,
1170. Tu rồi buồn chính là nguồn an vui.
Chưa tu lửa dục còn thui,
Tu rồi lửa dục hết vùi trong tâm.
Chưa tu làm chẳng biết làm,
Tu rồi làm mới khởi tâm biết liền.
Chưa tu chỉ biết nhãn tiên,
Tu rồi biết việc oan khiên ba đời.
Chưa tu mưu việc nhứt thời,
Tu rồi mưu việc lâu đời trường miên.

38 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu tục tưởng là tiên,
1180. Tu rồi lấy tục đổi duyên Phật Trời.
Chưa tu chưa thấy mỏng đời,
Tu rồi thấy rõ kiếp người mòn hao.
Chưa tu còn mền trần lao,
Tu rồi chỉ muốn tẩu đào khỏi mê.
Chưa tu cảnh cũ quên về,
Tu rồi cảnh cũ lo bề hồi qui.
Chưa tu vì chẳng xét suy,
Tu rồi vì bởi chịu tri cội nguồn.
Chưa tu bị vật làm cuồng,
1190. Tu rồi lấy vật làm đường tiện nghi.
Chưa tu cõi tục còn y,
Tu rồi cõi tục biến đi có ngày .
Chưa tu mê khổ kéo dài,
Tu rồi mê khổ kiếp này rửa tiêu.
Chưa tu chớ có nói liều,
Tu rồi thấy rõ những điều đáng tin.
Chưa tu cũng rán sửa mình,
Tu rồi thì phải nhớ gìn đường tu.
Chưa tu cũng phải trượng phu,
1200. Tu rồi càng ở đúng câu thánh hiền.
Chưa tu việc quấy rán kiêng,
Tu rồi việc quấy cố nhiên không làm.
Chưa tu rán bớt tham lam,
Tu rồi phạm tánh muốn ham phải chừa.
Chưa tu cũng chớ gạt lừa,
Tu rồi lừa gạt phải ngừa bỏ xong.
Chưa tu cũng nhớ dẫn lòng,
Tu rồi hẳn nhục càng không nên rời.
Chưa tu cũng chớ ngạo đời,
1210. Tu rồi càng đối với người khiêm cung.

Thanh Sĩ 39

- Chưa tu cũng ở hiếu trung,
Tu rồi trung hiếu càng nung trong lòng.
Chưa tu rán giữ gia phong,
Tu rồi càng phải vẹn trong luân thường.
Chưa tu cũng rán thiện lương,
Tu rồi lương thiện phải trương xa gần.
Chưa tu cũng giữ đạo nhân,
Tu rồi nhân đạo phải cần treo gương.
Chưa tu cũng chớ bạo cường,
1220. Tu rồi cường bạo là đường cấm ngăn.
Chưa tu tánh nóng nên dần,
Tu rồi càng phải chận ngăn lửa lòng .
Chưa tu cũng ở chánh công,
Tu rồi công chánh càng không thể rời.
Chưa tu cũng phải giữ lời,
Tu rồi hứa hẹn với người không sai.
Chưa tu cũng chớ hại ai,
Tu rồi càng chẳng gây tai họa người.
Chưa tu cũng biết hổ người,
1230. Tu rồi càng thẹn thua nơi mình làm.
Chưa tu cũng nhớ xét tâm,
Tu rồi trong dạ thường tâm kiếm luôn.
Chưa tu cũng chớ quên nguồn,
Tu rồi uống nước càng thương người đào.
Chưa tu rán nhớ đồng bào,
Tu rồi nòi giống càng giàu lòng thương.
Chưa tu đừng bỏ thôn hương,
Tu rồi làng xóm càng thương nhau nhiều.
Chưa tu cũng ở biết điều,
1240. Tu rồi nhân cách phải nhiều hơn xưa.
Chưa tu cũng chớ thiếu thừa,
Tu rồi lời nói càng lừa lọc hơn.

40 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu cũng rán thi ơn,
Tu rồi việc nghĩa càng cần hy sanh.
Chưa tu thì cũng phải lành,
Tu rồi lành sự càng bành trướng ra.
Chưa tu cũng ở cho hòa,
Tu rồi hòa với muôn nhà cần lo.
Chưa tu cũng chớ bo bo,
1250. Tu rồi càng phải ở cho rộng lòng.
Chưa tu rán chí đại đồng,
Tu rồi chí cả càng trồng gieo xa.
Chưa tu rán mở trí ra,
Tu rồi trí thức phải là khai thông.
Chưa tu cũng rán sạch trong,
Tu rồi trong sạch nơi lòng càng thêm.
Chưa tu cũng phải dịu mềm,
Tu rồi ngôn ngữ càng thêm ngọt ngào.
Chưa tu cũng chớ hỗn hào,
1260. Tu rồi càng chẳng cầu cào ngoắt ngang.
Chưa tu rán bỏ dối gian,
Tu rồi gian dối lại càng tránh xa.
Chưa tu phải biết người, ta,
Tu rồi mình với người là thường cân.
Chưa tu phải quấy nên phân,
Tu rồi phải quấy càng cần xét suy.
Chưa tu cũng giữ lễ nghi,
Tu rồi lễ nghĩa càng ghi trong lòng.
Chưa tu nhớ gạn đục trong,
1270. Tu rồi trong đục càng không để lằm.
Chưa tu cũng rán bình tâm,
Tu rồi tâm giữ hằng năm luôn bình.
Chưa tu cũng chớ bạ tin,
Tu rồi tin tưởng càng gìn giữ hơn.

Thanh Sĩ 41

- Chưa tu ơn phải nhớ ơn,
Tu rồi ơn dẫu chết thân cũng đền.
Chưa tu cũng rán tiến lên,
Tu rồi càng tiến kịp tên thánh hiền.
Chưa tu hút xách chớ ghiền,
1280. Tu rồi hút xách cố nhiên phải trừ.
Chưa tu việc xấu cũng từ,
Tu rồi việc xấu càng trừ sạch không.
Chưa tu ngoài rán tu trong,
Tu rồi càng phải lo xong trong ngoài.
Chưa tu rán ở thẳng ngay,
Tu rồi ngay thẳng sanh nhai một đường.
Chưa tu công lý phải tường,
Tu rồi công lý càng nường không rời.
Chưa tu cũng khéo xử đời,
1290. Tu rồi đời đạo đôi nơi phải rành.
Chưa tu chớ ghét tu hành,
Tu rồi thấy kẻ hiền lành càng thương.
Chưa tu chớ nhạo rau tương,
Tu rồi chay lạt lòng thường kính yêu.
Chưa tu lời quấy chớ chiều,
Tu rồi lời quấy không điều nào nghe.
Chưa tu chớ học ngón lòn,
Tu rồi càng tránh hẳn phe bịp đời.
Chưa tu cũng rán thức thời,
1300. Tu rồi thời cuộc trong đời phải thông.
Chưa tu chớ ở hai lòng,
Tu rồi càng giữ thủ chung một niềm.
Chưa tu chớ để đắm chìm,
Tu rồi chìm đắm lo tìm vớt ra.
Chưa tu chớ hẹp lòng ta,
Tu rồi tâm đức vị tha càng nhiều.

42 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu nhân loại nên yêu,
Tu rồi cần phải nâng niu loài người.
Chưa tu cũng phải vui tươi,
1310. Tu rồi càng phải nói cười có duyên.
Chưa tu rán tập bút nghiên,
Tu rồi chữ nghĩa càng chuyên học hành.
Chưa tu ăn nói cho thanh,
Tu rồi đối đáp càng rành từng câu.
Chưa tu rán học cho sâu,
Tu rồi càng phải rộng bầu kinh luân.
Chưa tu chớ bỏ lòng dân,
Tu rồi ý kẻ xa gần không quên.
Chưa tu tu được thì nên,
1320. Tu rồi cương quyết tiến lên thì thành.
Chưa tu tưởng đạo khó hành,
Tu rồi thấy đạo hoại thành do tâm.
Chưa tu ra mặt tu thâm,
Tu rồi đi đứng ngồi nằm đều tu.
Chưa tu Phật rán tu Nhu,
Tu rồi Tam giáo gồm thu một đường.
Chưa tu cũng rán trợ tương,
Tu rồi tương trợ mọi phương cho người.
Chưa tu thấy nghĩa chớ lười,
1330. Tu rồi thấy nghĩa rất vui lòng làm.
Chưa tu gia đạo rán kham,
Tu rồi gia đạo thiên lam tu gồm.
Chưa tu cũng giữ cho thơm,
Tu rồi chớ thẹn sen đơm trên bùn.
Chưa tu khuyên phải nên tưng,
Tu rồi khuyên phải vô cùng biết ân.
Chưa tu cũng rán xử thân,
Tu rồi mình tự xử hơn để người.

Thanh Sĩ 43

- Chưa tu cũng tính xong đời,
1340. Tu rồi càng xử phạt người tròn vuông.
Chưa tu cũng phải tỉnh tuồng,
Tu rồi càng chẳng để cuồng loạn tâm.
Chưa tu nhớ tránh lỗi lầm,
Tu rồi lầm lỗi càng làm cho tiêu.
Chưa tu làm cũng lựa điều,
Tu rồi càng chọn việc theo chánh đường.
Chưa tu nhớ tránh họa ương,
Tu rồi những việc bất tường không gây.
Chưa tu nên sợ trả vay,
1350. Tu rồi vay trả thường hay răn lòng.
Chưa tu nhân quả răn thông,
Tu rồi nhân quả lòng không thể rời.
Chưa tu cũng kính Phật Trời,
Tu rồi Trời Phật trọn đời tin theo.
Chưa tu chớ tánh hùm beo,
Tu rồi lòng dạ quỷ yêu phải trừ.
Chưa tu răn bỏ thói hư,
Tu rồi tật xấu trong người chừa ngay.
Chưa tu cũng phải nhơn tay,
1360. Tu rồi càng chẳng gắt gay với người.
Chưa tu cũng răn giúp đời,
Tu rồi lòng cứu độ người càng tăng.
Chưa tu cũng khá ăn năn,
Tu rồi lỗi phạm liền răn sửa lòng.
Chưa tu cũng nhớ tổ tông,
Tu rồi tông tổ hằng mong vẹn đền.
Chưa tu bỏn phạt đừng quên,
Tu rồi bỏn phạt phải nên hoàn thành.
Chưa tu cũng trọng giá danh,
1370. Tu rồi danh giá cao thanh càng gìn.

963

44 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu chớ lả lơ tình,
Tu rồi đức hạnh càng gìn sạch trong.
Chưa tu cũng chớ bươi bòng,
Tu rồi bỏ thói hai lòng ở ăn.
Chưa tu tánh ác phải răn,
Tu rồi tánh ác cố phăng tận nguồn.
Chưa tu rán chớ hẹn suông,
Tu rồi thì phải luôn luôn thật hành.
Chưa tu rán tập tánh lành,
1380. Tu rồi tánh thiện kết thành ngày đêm.
Chưa tu lỗi bớt đừng thêm,
Tu rồi lỗi chẳng để nên trong lòng.
Chưa tu chớ thói muối mòng,
Tu rồi cần phải mở lòng tầm tợ.
Chưa tu cũng chớ bợn nhờn.
Tu rồi đời sống càng cho thơm lành
Chưa tu nghèo cũng cho thanh,
Tu rồi nghèo chịu không sanh lòng tà.
Chưa tu cũng phải thật thà,
1390. Tu rồi chơn chất vốn là bản căn.
Chưa tu cũng chớ tham ăn,
Tu rồi có của lo làm phước duyên.
Chưa tu rán thuận xóm riêng,
Tu rồi cần phải kết liên trong làng.
Chưa tu cũng giúp nghèo nàn,
Tu rồi nghèo khổ lòng càng đỡ nâng.
Chưa tu cũng ở có nhân,
Tu rồi càng lấy đức ân sống đời.
Chưa tu chớ trái đạo người,
1400. Tu rồi công việc ở đời phải minh.
Chưa tu cũng biết nhục vinh,
Tu rồi vinh nhục hơn tình thường nhân.

Thanh Sĩ 45

- Chưa tu cũng phải yêu dân,
Tu rồi yêu chúng dân hơn yêu mình.
Chưa tu cũng phải rộng tình,
Tu rồi càng mở vô nghìn khoan dung.
Chưa tu cũng phải hiếu trung,
Tu rồi trung hiếu phụng cung hơn người.
Chưa tu chớ để đời cười,
1410. Tu rồi càng tốt cho người soi gương.
Chưa tu cũng kính Phật đường,
Tu rồi càng phải trùng dương pháp mẫu.
Chưa tu đạo lý khá cầu,
Tu rồi đạo lý lúc nào cũng theo.
Chưa tu chánh nghĩa rán đeo,
Tu rồi chánh nghĩa càng gieo sâu dày.
Chưa tu cũng giúp nhơn loài,
Tu rồi càng phải đoái hoài chúng sanh.
Chưa tu cũng giữ giá danh,
1420. Tu rồi chẳng để hôi tanh đời mình.
Chưa tu cương kỷ cũng gìn,
Tu rồi càng trọng gia đình phong nghi.
Chưa tu cũng niệm A Di,
Tu rồi càng phải thường ghi Phật Đà.
Chưa tu cũng giúp người ta,
Tu rồi càng độ gần xa khốn nàn.
Chưa tu cũng chọn ngay đàng,
Tu rồi càng phải mở mang nẻo lành.
Chưa tu cũng giữ tín thành
1430. Tu rồi càng phải ngôn hành nhưt chơn.
Chưa tu nhơn cũng biết nhơn,
Tu rồi nhơn phải càng hơn nhơn thường.
Chưa tu tà chánh phải tường,
Tu rồi tà chánh càng lường biết xa.

965

46 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu cũng xét Phật ma,
Tu rồi càng biết rộng ra thẳng trầm.
Chưa tu đường chánh cũng tầm,
Tu rồi đường chánh càng thâm cội nguồn.
Chưa tu nhờn nghĩa đừng buông,
1440. Tu rồi nhờn nghĩa càng thương khắp cùng.
Chưa tu việc nghĩa phải hùng,
Tu rồi việc nghĩa càng cung phụng nhiều.
Chưa tu ác họa đừng chiêu,
Tu rồi ác họa không gieo cho đời.
Chưa tu cũng phải thức thời,
Tu rồi càng tỉnh sự đời nhiều hơn.
Chưa tu tu gấp kịp cơn,
Tu rồi càng chẳng để cơn huốt dò.
Chưa tu đường đạo rán dò,
1450. Tu rồi càng mở thêm to Phật đàn.
Chưa tu chớ quá mê mang,
Tu rồi càng phải đánh tan mộng trần.
Chưa tu cũng rán định thân,
Tu rồi càng phải minh phân tâm hồn.
Chưa tu ác chớ tích tồn,
Tu rồi tiêu giống ác chôn ba đời.
Chưa tu Phật rán tu người,
Tu rồi người Phật đồng thời song tu.
Chưa tu rán phá trí ngu,
1460. Tu rồi càng phải trí mâu khai thông.
Chưa tu rán ở sạch trong,
Tu rồi càng chẳng để lòng bợn nhờn.
Chưa tu rán đọc giảng cơ,
Tu rồi cơ giảng không giờ nào quên.
Chưa tu cũng rán siêu lên,
Tu rồi càng bước tột trên Niết Bàn..

Thanh Sĩ 47

- Chưa tu cũng nhớ họ hàng,
Tu rồi thân tộc gia đàng độ xong.
Chưa tu việc đạo rán thông,
1470. Tu rồi việc đạo ngoài trong phải rành.
Chưa tu cũng rán làm lành,
Tu rồi thiện sự thường hành ngày đêm.
Chưa tu tội giảm chớ thêm,
Tu rồi càng chẳng nên đem tội vào.
Chưa tu thì rán tu mau,
Tu rồi tu tới cho cao đạo trường.
Chưa tu khá chọn chánh đường,
Tu rồi chớ để lạc phường yêu ma.
Chưa tu rán niệm Di Đà,
1480. Tu rồi lục tự không xa trong lòng.
Chưa tu cũng nể Thiên Công,
Tu rồi nhân quả càng không xem thường.
Chưa tu khá rõ sáu đường,
Tu rồi càng tránh mối giường trầm luân.
Chưa tu rán tránh ác nhân,
Tu rồi nghiệp dữ càng dừng bước xa.
Chưa tu cũng kiếm lối ra,
Tu rồi rán mở đường qua Phật đài.
Chưa tu rán biết trần ai,
1490. Tu rồi phải rõ nghiệp đầy phạm gian.
Chưa tu nợ báo chớ mang,
Tu rồi chớ để buộc ràng oan gia.
Chưa tu đời phải xét ra,
Tu rồi càng thấy nghe xa thế tình.
Chưa tu cũng rán sửa mình,
Tu rồi càng phải giữ gìn thân tâm.
Chưa tu giống thiện rán giâm,
Tu rồi giống thiện quyết làm lên cây.

48 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Chưa tu tu gấp kiếp này,
1500. Tu rồi chẳng muốn kéo dài đời sau.
Chưa tu, tu kéo mòn hao,
Tu rồi thì rán làm sao sớm thành.
Chưa tu, tu kéo tan tành,
Tu rồi biết kiếp chỉ mảnh càng lo.
Chưa tu tìm kẻ chỉ cho,
Tu rồi biết lối rán dò đi theo.
Chưa tu việc thiện rán đeo,
Tu rồi gương thiện phải treo cho đời.
Chưa tu, tu tất kịp người,
1510. Tu rồi tu kịp cổ thời chơn nhơn.
Chưa tu rán xử vẹn thân,
Tu rồi thì phải tứ ân lo đền.
Chưa tu, tu được ắt nên,
Tu rồi thì rán tiến lên mỗi ngày.
Chưa tu khó tránh nghiệp đày,
Tu rồi cố gắng sau này thung dung.
Chưa tu, tu chớ ngại ngừng,
Tu rồi tu đến cuối cùng mới thôi.
Biển trần kiếp tạm nổi trôi,
1520. Không tu khổ mãi chẳng đời nào yên.
Sanh ra trong cõi trần duyên,
Người nào cũng bị nã phiền chẳng không.
Không ai trăm việc vừa lòng,
Mà ai cũng có nã nông nọ kia.
Dục tâm óc ách như đĩa,
Đem thân ra để làm bia đạn trần.
Biết rằng rớt cuộc bỏ thân,
Nhưng mà các dục vọng trần không buông.
Quên rằng tài vật dư muôn,
1530. Bỏ thân tài vật bỏ luôn đâu còn.

968

Thanh Sĩ 49

- Chết thân tan rã lần mòn,
Nhưng bao tội lỗi hồn còn đeo mang.
Xác tan nhưng tội không tan,
Đầu thai trở lại thế gian trả đền.
Vì mê nên kiếp trước quên,
Hay đâu ăn trước nay đền trả sau.
Trả đền hoặc chậm hoặc mau,
Đã vay không một người nào trốn qua.
Chúng sanh nơi cõi Ta Bà,
1540. Sao không nghĩ tới để mà tu thân.
Nếu không trốn khỏi tử thân,
Dù đeo đấm cuộc hồng trần luống công.
Cuối cùng cũng phải tay không,
Đâu bằng tu niệm để hồng siêu sanh.
Đem lòng tham muốn lợi danh,
Đổi ra lòng muốn tu hành quý hơn.
Lợi danh sẽ mất theo thân,
Tu hành sẽ cứu hồn thăng Phật đài.
Càng nhiều tham vọng trần ai,
1550. Càng làm cho kiếp đọa đày đầy thôi.
Hồng trần là cõi bạc vôi,
Nó không chung thỉ với người nào đâu.
Càng theo nó lại càng sâu,
Chúng sanh vì nó bị đầu thai luôn.
Những điều sâu khổ ngàn muôn,
Mỗi người đều mỗi quay cuồng khác nhau.
Người không ai giống ai nào,
Chung qui cũng một đường vào mồ ma.
Ấy là định mạng người ta,
1560. Cuối cùng ai cũng phải là thế ư !
Há không cầu đạo Chơn như,
Để mưu giải thoát kiếp người trần gian.

50 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Dứt xong ba nẻo sáu đàng,
Quý hơn cái chiếc ngai vàng trần ai.
Ngai vàng khó giữ lâu dài,
Tòa sen Cực lạc ngồi hoài tự do.
Tu hành cần phải sớm lo,
Tử sanh là việc lớn to của người.
Nan tri sống chết nay mới,
1570. Mau tu kéo chẳng kịp Trời kêu tên.
Ta-bà thế giới rộng thênh,
Xưa nay thân chết không quên người nào.
Kiếp này không sớm tẩu đào,
Cõi trần còn phải chui vào chết thêm.
Trước khi chết có đâu êm,
Bao nhiêu đau khổ đổ trên đời mình.
Nào danh nào lợi nào tình,
Mất thì thương tiếc, được gìn hết hơi.
Lo cho đến chết mất đời,
1580. Người nào cũng thiếu không người nào xong.
Dù là kẻ dốt hay thông,
Vẫn làm tội mọi không công cho đời.
Đề tâm suy xét tốt nơi,
Thấy rằng cái kiếp con người dôi ma.
Người thương mấy cũng phải xa,
Vật ưa thích mấy cũng là bỏ đi.
Chạy Trời không khỏi tử qui,
Trăm mưu ngàn kế làm gì bố ai.
Đâu bằng niệm Phật ăn chay,
1590. Cầu về Cực Lạc hết ngày trầm luân.
Sanh tiền làm phước làm nhân,
Tất nhiên tử hậu quả trần hết đeo.
Giống lành hôm sớm lo gieo,
Thì là hoa phước được treo đầy nhà.

Thanh Sĩ 51

- Nhớ câu nhứt cú Di Đà.
Tâm vô biệt niệm tất là qui Tây.
Tuy còn ở chốn trần ai,
Nhưng trên cửu phẩm liên đài có tên.
Mãn phần thì được bước lên,
1600. Đồng hàng chư Phật lâu bền an vui.
Khắp nơi sen báu nức mùi,
Thân sen cho đến chỗ ngồi cũng sen.
Hào quang thay thế trăng đèn,
Thần thông thay thế tàu thuyền ngựa xe.
Pháp mầu khi muốn được nghe,
Vật chi khi muốn thì là có ngay.
Không già không chết không phai,
Không người đau khổ, không ai luân hồi.
Không làm sao tả hết lời,
1610. Những điều mầu nhiệm ở nơi cõi này.
Cho nên các Phật xưa nay,
Thường khuyên bá tánh Liên-đài cầu sanh.
Pháp cao người khó nổi hành,
Thì là niệm Phật làm lành cũng nên.
Không cần phải niệm to lên,
Niệm thâm trong dạ đừng quên cũng thành.
Trong tâm khởi một niệm sanh,
Mười phương chư Phật nghe rành như vang.
Chớ nghi Phật ở Tây phang,
1620. Không nghe thấu tiếng vái van trong lòng.
Phật nào cũng có lục thông,
Ngồi xa vẫn biết rõ lòng chúng sanh.
Lo mình niệm Phật không rành,
Đừng lo Phật ở xa mình không hay.
Nhứt tâm cầu đạo Như Lai,
Phật trong được rõ Phật ngoài đều thông.

52 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Nam mô sáu chữ thành lòng,
Có ngày sẽ được sáu thông tại trần.
Dù là kẻ phú hay bần,
1630. Đều tu niệm được không phân nghèo giàu.
Nhứt tâm niệm Phật thì mau,
Phóng tâm miệng Phật thế nào cũng lâu.
Mau lâu chẳng tại Phật đâu,
Mà là tại kẻ thật cầu hay không.
Thật cầu thì Phật mau trông,
Giả cầu thì Phật khó mong thấy liền.
Thế gian dụng bạc làm duyên,
Phật Trời dụng tâm lòng thiêng làm căn.
Lòng thiêng nếu để nứt răn,
1640. Thì là không thể bước sang Phật đài.
Nhằm kỳ mạt pháp thời nay,
Niệm Di Đà Phật đủ khai tâm thân,
Ngày đêm niệm Phật chí cần,
Đồng thời bố đức thi ân mau thành.
Tu cho tất cả nhơn sanh,
Tốt hơn là việc một mình riêng tu.
Tỏ rồi diu dắt kẻ lu,
Mình tu rán độ người tu như mình.
Độ từ trong chôn gia đình,
1650. Độ ra làng nước dân tình khắp nơi.
Phật không riêng độ một người,
Mà là độ hết bầu trời chúng sanh.
Soi theo gương Phật mà hành,
Thì là sẽ được trọn tình từ bi.
Giàu sang hoặc kẻ hàn vi,
Cũng đều có thể tùy nghi độ đời.
Độ công, độ của, độ lời,
Có nhiều cách độ người đời tinh tâm.

972

Thanh Sĩ 53

- Tại lòng từ mẫn chưa thâm,
1660. Chớ nào tại thiếu phương châm độ đời.
Nhiều khi chỉ một nụ cười,
Đủ làm cảm hóa cho người hồi tâm.
Lấy tâm cương quyết làm mầm,
Tất là xây dựng được thành từ bi.
Tự mình phá sạch lòng nghi,
Mới là độ chúng bước đi tốt đường.
Đạo cao ma khảo là thường,
Chớ nên lấy đó làm buồn chán tâm.
Vỏ dầy thì phải lâu ngâm,
1670. Ánh Trời càng mạnh bóng nằm càng xa.
Nhớ câu thiếu Phật đa ma,
Kẻ tu hành bị người ta phá nhiều.
Nếu không chịu đựng búa rìu,
Gỗ ra mặt gỗ long triều đầu nên.
Đạo đời nếu chẳng chí bền,
Việc chi cũng hỏng chẳng nên bao giờ.
Trách mình chớ trách thiên cơ,
Trăng lên không đổi tại giờ mình sai.
Mở bùng đôi mắt chớ lay,
1680. Tất nhiên sẽ được thấy ngay cung thiềm.
Bánh xe tạo hóa không im,
Đổi thay thế sự cổ kim chẳng ngừng.
Dù cho người có bảo dừng,
Mặt trời lặn mọc vẫn tuần tự luôn.
Lo mình bán lộ tay buông,
Chớ lo chị nguyệt quăng thương nửa chừng.
Sự tu ai có bảo dừng,
Cũng lo tu mãi không ngừng ắt nên.
Kiên tâm là trước chớ quên,
1690. Phật xưa nhờ có chí bền thành công.

973

54 *Con Thuyền Đại Đạo*

Tu hành được chứng hay không,
Đều do nhiều ít trong lòng tưởng tin.

Những điều Phật nói trong kinh,
Là điều Phật đã thật hành rồi ư.

Đã hằng có triệu ức người,
Làm theo lời Phật dứt đời phàm phu.

Ngàn xưa đã có dạy tu,
Chớ nào phải mới bày đâu bây giờ.

Nếu tu chớ có nghi ngờ,

1700. Tu là hết khổ chân chờ còn mê.

Dù cho phú quý vinh huê,
Cuối cùng cũng bỏ khó nê theo mình.

Đâu bằng niệm Phật trì kinh,
Chết rồi niệm ấy được ninh theo hồn.

Vinh huê phú quý bất tồn,
A Di Đà Phật được còn vĩnh niên.

Thôn quê cho đến thị thiêng,
Thiện nam tín nữ khá nguyện tu thân.

Tu không những lợi tinh thân,

1710. Mà bề vật chất bớt phần cạnh tranh.

Của người chẳng những không ganh,
Lại còn tự lấy của mình thí ra.

Đồng tu đời sống cùng hòa,
Khổ là cùng chịu vui là cùng chia.

Tánh lành cũng biết trau tria,
Tất không có cảnh đằm đìa máu rơi.

Xét suy cho cạn sự đời,

Không chi quý giá bằng người chơn tu.

Chẳng hay gây oán kết thù,

1720. Chỉ lo làm việc đại từ đại bi.

Nước nguy lo giải cứu nguy,

Dân nghèo tìm cách thoát ly cảnh nghèo.

Thanh Sĩ 55

- Lợi danh lòng chẳng mền đeo,
Về bề đạo nghĩa quyết theo một lòng.
Giúp người chẳng chút nệ công,
Làm ơn cho kẻ dạ không mong đền.
Từ bi một mực tiến tên,
Phá tan đau khổ khắp trên trần đời.
Tu là lo cứu độ người,
1730. Phật đâu có bảo tu ngồi tụng suông.
Tu là ban rải tình thương,
Khác hơn các việc bán buôn chợ đời.
Bất kỳ đâu hễ có người,
Chữ tu đều được đề dòi đến trao.
Độ dân không luận sắc màu,
Cũng như nhật nguyệt chỗ nào cũng soi.
Đề tâm xét kỹ mà coi,
Đạo là để cứu người đời phải chẳng?
Phải nên đối đãi công bằng,
1740. Chớ phân giai cấp đừng rằng trắng đen.
Từ bi bất chấp lạ quen,
Thấy cần nên độ thì liền độ ngay.
Từ bi rộng độ muôn loài,
Ấy là bản nguyện của người chơn tu.
Cửa thiên nay bị mờ lu,
Tại vì người hiểu nghĩa tu hẹp hòi.
Kệ kinh thử đọc lại coi,
Phật xưa chẳng dạy bảo người ngã nhân.
Thương người như thể thương thân,
1750. Ban vui cứu khổ là chân đạo mâu.
Dem câu nhân quả đáo đầu,
Khuyên người chớ tạo khổ sàu cho ai.
Việc mình làm ở ngày nay,
Mai sau nó sẽ hườn lai cho mình.

975

56 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Khó mong tròn luật Thiên đình,
Thế gian nên tạo nghiệp lành tốt hơn.
Việc làm nào của thế nhơn,
Cũng đều có cặp mắt Thần ngó coi.
Trong lòng người mới nghĩ thôi,
1760. Tai thần nghe rõ như trời sấm vang.
Người dù lấy núi chận ngang,
Mắt thần cũng thấy rõ ràng như không.
Làm ra hoặc tính trong lòng,
Việc nào cũng có Thánh Thần xét soi.
Trước khi làm hãy nghĩ coi,
Tội hay là phước để rồi làm sau.
Lời ra khó hốt lại nào,
Phạm rồi muốn gỡ dễ dầu gì ư.
Hư rồi dễ bị thêm hư,
1770. Lỗi rồi dễ khiến cho người lỗi thêm.
Cho nên từ cổ chí kim,
Quấy rồi hối được thử tìm mấy ai.
Biết ngăn ngừa ít phạm sai,
Muốn làm chẳng nghĩ tât hay lỗi lầm.
Một lần để kiếp luân trầm,
Có khi chịu đến muôn năm chưa rồi.
Lỡ đi đâu phải dễ bồi,
Bị giòng nước cuốn thêm trôi là thường.
Cho nên mỗi việc phải lường,
1780. Tránh cho mình khỏi thêm đường mê ly.
Tu hành phải giữ luật nghi,
Nam mô thì phải từ bi trong lòng.
Qui y thì phải y tông,
Tụng kinh thì phải rền lòng như kinh.
Tu thì lời Phật phải tin,
Sửa cho hơn trước khi mình chưa tu.

Thanh Sĩ 57

- Tại mình đạo hạnh còn lu,
Chớ không tại Phật chẳng thấu nhận mình.
Nên trau sửa lại tánh tình,
1790. Đúng như lời Phật tất mình được thấu.
Chơn tu Phật chẳng bỏ đâu,
Dù người đó ở bất câu chỗ nào.
Ngọc tâm sáng chậm hay mau,
Đều do tại sức chùi lau của mình.
Tội hay phước cũng tự tình,
Phật ma đều cũng tùy mình lựa ra.
Được chưa tự hỏi lòng ta,
Tất nhiên biết rõ hơn là hỏi ai.
Luật kinh có sẵn trong tay,
1800. Đo ra thì biết đúng sai thế nào.
Biển tâm còn sóng ba đào,
Thì là chưa thấy được màu minh châu.
Di Đà từ khởi niệm đầu,
Đến khi niệm chót nhiếp thấu một lòng.
Bao nhiêu tạp niệm đều không,
A Di Đà Phật ngưỡng mong một niệm.
Trong tâm khởi phải giữ gìn,
Mà bao vọng tưởng không xen lẫn vào.
Ngày đêm bất luận lúc nào,
1810. Lòng luôn niệm Phật thao thao như nguồn.
Tuy là ở tại trần dương,
Như ngôi nơi cõi Tây Phương khác gì.
Tinh thần khi được thống qui,
Tức là tự biết những gì siêu nhiên.
Dù cho pháp Tịnh hay Thiên,
Đều cần tâm niệm thống nguyên làm đầu.
Nếu tâm không được nhiếp thấu,
Thì không thể niệm trọn câu Di Đà.

58 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Niệm đầu thì Phật, đuôi ma,
1820. Đuôi ma đầu Phật loạn ra đủ hình.
Niệm như thế uổng công trình,
Sẽ không thể được kết tinh như lòng.
Như cây nay nhỏ mai trồng,
Thì không ra được trái bông mà dùng.
Muốn trong mà đổ thêm bùn,
Tất là nước chẳng thể trong bao giờ.
Phật minh tại chúng tâm mờ,
Tâm mờ phá được sờ sờ Phật minh.
Lấy đây xét lại tâm mình,
1830. Tu nên nhờ có lòng tin đủ đây.
Tin rằng có luật trả vay,
Thì ta không thể nào gây tội tình.
Tu mà lòng chẳng mạnh tin,
Tất là khó giữ cho mình sạch trong.
Tu càng tin mạnh nơi lòng,
Thì đường tu ấy mau xông đến cùng.
Người tu thì phải đại hùng,
Hiểm nguy chẳng sợ khôn cùng không nao.
Dù cho gặp cảnh trạng nào,
1840. Cũng không hề đổi thay màu từ bi.
Ví dù phải bỏ thân đi,
Sự tu cũng nguyện duy trì không buông.
Nghĩ rằng kiếp có dư muôn,
Dễ gì gặp kiếp biết phương tu hành.
Đây là cơ hội siêu sanh,
Nếu không nắm chặt thì mình chìm luôn.
Rời mà gặp mối gỡ suông,
Mê mà gặp được Phật đường tỉnh ra.
Cuộc đời càng thúc bên ta,
1850. Không tu thì khó giải qua khổ sầu.

978

Thanh Sĩ 59

- Tháng ngày chẳng đợi ai đâu,
Không tu đến lúc đáo đầu hết tu.
Người nên lấy sự hòa nhu,
Để cho đời bớt lo âu tai nạn.
Người đua nhau tạo ác gian,
Sẽ làm cuộc sống mau tàn ích chi.
Trên đời còn lắm hiểm nguy,
Vì lòng tranh chấp ngờ nghi còn nhiều.
Cá nhân, quyền lợi bấy nhiêu,
1860. Sẽ làm thế giới mai chiều ra sao?
Dẹp đi cái thuyết sắc màu,
Cùng nên kêu gọi thương nhau loài người.
Dù cho tiền bộ mấy mươi,
Con người là vẫn con người như nhau.
Chết rồi khó sống lại nào,
Phải nên tôn trọng cùng nhau giữ gìn.
Người nên kính chẳng nên khinh,
Mạng người chẳng phải tạo thành dễ đâu.
Chớ gây cho kẻ đau sầu,
1870. Nên làm cho khắp địa cầu cùng vui.
Kẻ nghèo không chỗ đút chui,
Cơm ăn không đủ áo toi không lành.
Bỏ qua hạng ấy sao đành,
Nên lo giúp họ được lành no thân.
Đói nghèo bịnh hoạn của dân,
Cần nên đối phó trước hơn việc nào.
Giúp cho đời sống như nhau,
Bớt đi được cảnh khổ đau bất bình.
Người không nên nghĩ riêng mình,
1880. Mà nên nghĩ đến chung quanh người đời.
Người càng địa vị hơn người,
Càng nên nghĩ rộng khắp nơi đồng bào.

60 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Dù người không ở đạo nào,
Làm người thì phải thương nhau là thường.
Huống chi đạo Phật biết nương,
Phải nên mở rộng tình thương xa gần.
Sự tu không những tinh thần,
Mà bề vật chất cũng cần giúp nhau.
Dù là chén cháo nắm rau,
1890. Giúp người buổi đói giá cao hơn vàng.
Thật tâm muốn giúp xóm làng,
Nói không đâu giá trị bằng làm ra.
Hãy nên biểu hiện lòng ta,
Bằng bao hành động lợi tha cho đời.
Chung lo khuyến khích mọi nơi,
Rán làm tốt đẹp như lời nói ra.
Từ gần chí những đến xa,
Khá thương nhau thể một nhà anh em.
Thấy người khổ chớ ngồi xem,
1900. Hãy nên thương xót đua chen giúp giùm.
An nguy cùng biết bọc đùm,
Tâm hồn ấy phải được trùm tứ phương.
Người nào cũng rộng tình thương,
Tất cùng đi một con đường Thích Ca.
Giúp nhau sống được an hòa,
Cùng lo tương trợ cùng tha lỗi lầm.
Của người không nỡ hại xâm,
Người nào cũng lấy lương tâm ở đời.
Cùng nhau đối xử như lời,
1910. Nhà nhà an lạc nơi nơi thái bình.
Thân không vướng mắc tội tình,
Hồn còn sẽ được siêu sinh Phật đài.
Dù cho tiêu kiếp trần ai.
Công tu sẽ được còn hoài không tiêu.

980

Thanh Sĩ 61

- Có tu thì mới được siêu,
Không tu thì khó thể tiêu tội trần.
Tử sanh khó độ xa gần,
Chẳng tu chừng gặp tử thân khó tu.
Tu cho giải kiếp phàm phu,
1920. Tu cho khỏi cảnh lao tù thể gian.
Tu cho khỏi giấc mê man,
Tu cho mình với người tan khối sầu.
Tu cho an lạc hoàn cầu,
Tu cho thế giới năm châu hòa bình.
Tu cho lợi ích nhơn sinh,
Tu cho ai cũng quang minh tâm hồn.
Tu cho đắc quả trường tồn,
Tu cho xác cũng như hồn đều chơn.
Tu cho hết khổ não trần,
1930. Tu cho bệnh lão tử thân không còn.
Không tu để kiếp lần mòn,
Vô thường đến bất không còn phương tu.
Ngọn đèn số mạng lần lu,
Thêm nhiều ngọn gió trần thu ngắn dần,
Thiền môn hãy sớm bước gần,
Để mà đổi lấy được thân cho an.
Đạo mầu khắp chốn kêu vang,
Mau tu chớ có nghi nan trong lòng.
Sớm tu sớm khỏi long đong,
1940. Trễ chơn thì sẽ khó trông qua bờ.
Phải nên nhớ lại căn cơ,
Chúng sanh ở đậu ăn nhờ trần gian.
Thuyền từ đã nguyện đưa sang,
Nếu không bước xuống khó toan trở về.
Người mau nhớ lại kiếng què,
Chớ nên quá đổi say mê hồng trần.

62 *Con Thuyền Đại Đạo*

Ở trần chỉ khổ não thân,
Đâu bằng về cõi Phật Thần thánh thoi.

Ở trần tuy nói ăn chơi,

1950. Trong ăn chơi đó bắt người lo âu.

Sướng vui trong khối buồn rầu,
Ấy là cảnh sống của hầu hết dân.

Khổ tâm hoặc giả khổ thân,
Không ai ở cõi hồng trần được vui.

Được vui nhờ đạo biết mùi,
Nhờ lòng cởi mở hết nơi buộc ràng.

Thế gian vượt khỏi thế gian,
Tứ sanh đổi lại Niết Bàn là vui.

Đã tu rán tiến chớ lùi,

1960. Bước chân vào đạo đi xuôi một đàng.

Lợi danh cám dỗ không màng,
Sắc tài cũng mặc đem đàng nọ kia.

Một lòng đạo hạnh trau tía,
Y theo lời Phật sớm khuya tu hành.

Đẹp xong lục tặc tam bành,
Tứ đề Bát chánh thật hành đúng theo.

Gương lành nhứt quyết đem treo,
Để cho kẻ quấy nhìn theo sửa mình.

Cố đem chơn lý ra trình,

1970. Phá tan những thuyết tà tinh mê hồn.

Kết liên cùng khắp hương thôn,
Phổ thông Phật Giáo cho phồn hưng thêm.

Một người thì sức yếu mềm,
Nhiều người hợp lại sức thêm mạnh giàu.

Biết lo đoàn kết với nhau,
Việc chi cũng sẽ đề cao dễ dàng.

Thương nhau thì mọi việc an,
Ghét nhau thì mọi việc càng thêm lo.

Thanh Sĩ 63

- Dù là tức giận mấy kho,
1980. Cũng nên mở lượng thứ cho nhau cùng.
Nghĩ vì việc lợi ích chung,
Thù riêng oán cũ trong lòng bỏ đi.
Đề cùng lo việc đạo nghi,
Những gì của nước, những gì của dân.
Đã mang lấy bốn trọng ân,
Nên lo đền đáp xử phân cho vừa.
Noi theo chí cả người xưa,
Bỏ đi những việc thích ưa thấp hèn.
Nhìn vào đại cuộc đua chen,
1990. Đề kêu ca đượ ngọn đèn sử xanh.
Tùy theo phương tiện mà hành,
Cho tròn đạo Phật cho rành đạo nhân.
Tùy người để đối cho cân,
Tùy theo hoàn cảnh để phân cho hòa.
Tu chùa hoặc kẻ tu nhà,
Con đường giải thoát phải là đi chung.
Kẻ thì săn sóc cội thung,
Người thì lo việc bón vun bờ đề.
Hiếu trung báo đáp vẹn bề,
2000. Sau cùng sẽ được trở về gặp nhau.
Người về tới chỗ chậm mau,
Là do ý chí thấp cao của người.
Quyết tâm thì đạo sớm rồi,
Lùng chùng thì suốt một đời không nên.
Nguyện tu thì chớ lãng quên,
Cố đeo cho đến khi nên như nguyện.
Ít người tu được cố kiên,
Nửa chừng bỏ Phật lãng chiêng thì nhiều.
Tại mình thiếu phước không siêu,
2010. Chớ đâu tại Phật không theo độ mình.
983

64 *Con Thuyền Đại Đạo*

Khuyên đừng để mất đức tin,
Hãy tu theo đúng kệ kinh sẽ tường.
Đạo cao pháp nhiệm khó lường,
Ngôn từ khó tả khi đường khai thông.
Rán lo bồi đức lập công,
Ngày đêm tịnh niệm cho lòng sáng ra.
Biết bao cảnh nghịch cảnh hòa,
Giàu lòng nhẫn nhục để mà lướt đi.
Kẻ thù hai mặt bao vi,
2020. Thù rình ngoại cảnh, thù đi trong lòng.
Một mình tả đột hữu xông,
Phải lòng bình tĩnh, phải lòng hùng anh.
Thù trong thành với ngoài thành,
Thù ngoài dễ giữ, khó gìn thù trong.
Ấy là sáu giặc tại lòng,
Nó thường quen thói tư thông sáu trần.
Người mà lụy kiếp khổ thân,
Cũng vì sáu giặc sáu trần gây nên.
Phải cần đề ý chớ quên,
2030. Nếu không thắng nó khó lên Phật đài.
Quyết tu chớ nệ vấn dài,
Chí công mài sắt có ngày nên kim.
Khó khăn trong lúc kiếm tìm,
Gặp rồi sẽ được bù đền công lao.
Xin đừng thấy khó mà nao,
Khó mà tu được mới cao đạo mầu.
Thích Ca xưa lắm dãi dầu,
Mới thành được Phật chớ đâu dễ gì.
Chớ buồn những lúc hiểm nguy,
2040. Cũng đừng phiền trách thời kỳ lâu xa.
Rán lo vun quén lòng ta,
Càng năng săn sóc càng ra bông nhiều.

984

Thanh Sĩ 65

Sự đời dù bận lắm điều,
Nhìn ra hai buổi mai chiều dung hương.
Thành lòng lễ bái Tây Phương.
Cầu xin đức Phật mở đường cứu dân.
 Khiến cho bá tánh xa gần,
Họa trời được khỏi, ách trần được tiêu.
 Hưởng đời thanh trị Thuần Nghiêu,
2050. Khấp trong thế giới hết điều làm than.
 Dân no ấm, nước bình an,
Đủ đầy vật chất mở mang tinh thần.
 Người nào cũng được hiền nhân,
Ở ăn chánh trực xử phân công bình.
 Mỗi người biết tự trị mình,
Không nghe tổ tụng chống kinh với nhau.
 Không phân giai cấp thấp cao,
Mỗi người đều quý trọng nhau như mình.
 Tuy là đời sống phong vinh,
2060. Nhưng không ai để cho mình đọa sa.
 Nghiệp phạm phải tạo thêm ra,
Cùng nhau mở lối đi qua Niết Bàn.
 Sống như đời của Tiên Bang,
Nhưng lòng không để buộc ràng sự chi.
 Đúng câu sanh ký tử qui,
Mạn phần cõi Phật liền đi trở về.
 Trần gian lòng chẳng đắm mê,
Nên không duyên có lộn về trần gian.
 Luôn luôn có Bát nhã toàn,
2070. Hạn kỳ khi mãn qui hoàn khó chi.
 Chân dừng hoặc giả chân đi,
Đều tùy duyên nở hoặc khi duyên tàn.
 Tử sanh tuy lắm rộn ràng,
Nhưng lòng được biết rõ đàng tới lui.

985

66 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Quyết tình cứu khổ ban vui,
Mặc dù kẻ ấy là người đông tây.
Con thuyền đại đạo, tay gậy,
Nguyện đem lũ khách đó đây qua bờ.
Mau đi chớ có ngồi chờ,
2080. Thuyền qua rồi muốn đưa nhờ muốn thay.
Sắp gần ác lặn tây đoài,
Bóng đen nuốt khắp trần ai không chừa.
Vậy người đã nghĩ đến chưa?
Trong đêm tối ấy gió mưa thế nào?
Khó ngăn được số Thiên Tào,
Gặp khi bất trắc đổ vào cho thân.
Không lo xa cũng lo gần,
Đừng chờ đến việc chân ngàn mới lo.
Chẳng trông thì chẳng trái cho,
2090. Không tu thì Phật không phò hộ đâu.
Nghiệp chi cũng phải đáo đầu,
Lành thì được phước, dữ đâu khỏi nần.
Dù là tướng tá vua quan,
Khó mong lấy sức thế gian chống trời.
Xưa nay thường kẻ ở đời,
Càng gian ngoan lắm càng đòi họa to.
Cho nên cần phải xét đo,
Ngõ hầu tránh tội ác cho đời mình.
Người tu càng phải giữ gìn,
2100. Tránh điều cố ý vô tình phạm sai.
Nếu không xong được bữa nay,
Cũng là cố gắng đến mai cho rồi.
Cát kia dễ lở còn bồi,
Tất nhiên người quyết chí thời sẽ nên.
Việc chi cũng ở chí bền,
Chí bền ấy vốn là nền thành công.

Thanh Sĩ 67

- Xin đừng cầu cạnh mênh mông,
Nên hư tự hỏi lấy lòng chắc hơn.
Phàm nhờn hoặc giả Thánh nhờn,
2110. Từ lòng bèn dẻo tiến thân của người.
Không nao núng chẳng biếng lười,
Tất là thành tựu như người ước ao.
Núi cao leo mãi hết cao,
Đường xa bước mãi thì nào còn xa.
Phật khuyên tuy khó làm ra.
Cố làm nay chẳng xong là mai xong.
Miễn là người được thành lòng,
Tất là những việc ước mong sẽ thành.
Muốn sao thì phải y hành,
2120. Không hành thì việc khó thành như tâm.
Tuy là đạo pháp cao thâm,
Lòng người cương quyết thì làm được ngay.
Kệ kinh đã có chỉ bày,
Không tu vì quá mê say tuồng đời.
Khá suy tội phước tội nơi,
Rán lo tu niệm ở người đời nay.
Cuộc đời nay đổi mai thay,
Không tu đến việc trở tay kịp nào.
Ngày Long Hoa Hội muốn vào,
2130. Không do cửa Phật làm sao nhập trường.
Rồng mây nuôn được danh dương,
Ít ra cũng vẹn ngũ thường tam cương.
Cứ lo hung ác bạo tàn,
Chỉ là thân ngắn thời gian sống còn.
Nếu mình ưa thích ngọt ngon,
Chớ nên đem đồ bòn hòn cho ai.
"Đời xưa trả báo còn chầy,
Đời nay trả báo một giây nhãn tiền".

68 *Con Thuyền Đại Đạo*

- Từ lâu lời ấy đã truyền,
2140. Người đời ăn ở thảo hiền tốt hơn.
 Ác nơn sẽ gặp ác nơn,
 Lại còn thêm có ác thần họa gieo.
 Làm hung như giỡn với beo,
 Như chơi với lửa như trèo lên chông.
 Ở đâu cũng chẳng an lòng,
 Lúc nào thì cũng phập phồng sợ lo.
 Tuy là mặc ấm ăn no,
 Nhưng không được tiếng thơm tho người đời.
 Mỗi người nguyên rủa một lời,
2150. Đủ làm kiếp sống toi bời ngựa nghiêng.
 Sống thời cũng chẳng sống yên,
 Chết thời cũng chẳng chết thiêng linh hồn.
 Ác nơn thì nghiệp ác tồn,
 Thác còn bị nghiệp dất hồn đọa sa.
 Sáu đường mê khổ vào ra,
 Hồng trần là cảnh thiết tha vô cùng.
 Chớ nên làm ác làm hung,
 Xin già trẻ rón thi chung làm hiền.
 Bao nhiêu lời lẽ đã khuyên,
2160. Nhận là chánh lý rón chuyên tu hành.
 Muốn đưa người đến cõi lành,
2162. *Con Thuyền Đại Đạo* sẵn dành nơi đây.

Viết xong tại Đông Kinh

988

BẢNG TRA CÚU ĐỀ MỤC
HIỂN ĐẠO, Tập II
(Trang-Quyển: câu)

A

A Di Đà Phật, t605 - VII:c1109
An lạc, t822 - X:c1317
Ác lai ác báo, t722 - IX:c556

B

Bạc tiền (luận), t796 -X:c485. . .
Bồ thí, t730 - IX:c807
Bồ tát, t712 - IX:c235; t738 - IX:c1068; t742 -IX:c1185
Bồn ân, t542 - VI:c764
Bồn lai, t783 - X:c90
Bồn nguyện, t875 - XI:c716

C

Chết (luận), t637 -VII:c2122. . .
Chạy lạt, t598 - VII:c882
Chấp, t613 - VII:c1357,c1370
Chơn lý, t626 - VII:c1758, c1786
Chơn tâm, t606 - VII:c1143; t876 - XI:c744
Chơn thân, t568 - VI:c1571; t894 - XI:c1334
Cõi Liên Huê, t725 - IX:c647
Cõi mê sâu, t724 - IX:c635
Cực Lạc, t545 - VI:c860; t794 - X: c416, c436, c443; t795 - X:c463

D

Di Đà, t977 - XII:c1803. . .
Dục tâm, t547 -VI: c920; t567 - VI:c1564; t568 - VI:c1567
Duyên, t572 - VII:c52
Duyên căn, t590 -VII:c608

Đ

Đài sen, t725 - IX: c662
Đại phú gia (truyện), t762. . . -IX: c1837. . .

989

- Đạo đời, t616 -VII: c1444
Định, t872 - XI: c629
Định tâm, t736 - IX: c999. . .
Độc thiện kỳ thân, t619 - VII: c1535; t913 - XI: c1921
Động tịnh, t818 - X: c1186
Đời/Đạo (luận), t748.- IX: c1375. . .
Đường Tăng, t522 - VI: c111
- G
- Giả/Chân, t760 - IX:c1770
Giác, t792 - X:c351
Giải thoát, t790 - X:c317; t820 - X:c1262; t838 -X:c1849; t841 - X:c1921; t848 - X:c2153; t850 - X:c2217; t851 - X:c2240
Gió trần sáu ngọn, t531 - VI:c400
Giới luật, t845 - X:c2056; t875 - XI:c713
Giới răn, t669 - VIII:c851
- H
- Hạ ngươn, t801 - X:c654
Hiếu, t522 - VI:c99
Hội Long Hoa, t654 - VIII:c367
Huệ, t872 - XI:c629, c630. . .
Huyền thân, t545 - VI:c847
- I
- Ích kỷ, t885 - XI:c1049
- K
- Kẻ thí chẵn (truyện), t869 - XI: c521. . .
Kệ kinh, t645 - VIII:c87
Khổ hạnh, t598 - VII:c881
Không tưởng, t610 - VII:c1269
Kiếp trả vay, t588 - VII:c568
Kim liên, t794 - X:c416
Kim Lộ, t829 - X:c1541
- L
- Liên đài, t793 - X:c388; t842- X:c1968
- 990

- Liên hoa cửu phẩm, t671 - VIII: c920; t673 – VIII:c979
 Long Hoa Hội, t851 - X:c2264
 Lòng tin, t802 - X:c698 . . .
 Luân hồi, t790 -X:c318; t810 - X: c933; t842 - X:c1970
 Luật nhân quả, t599 - VII:c897
 Luật nghi, t646 - VIII:c95; t819 - X:c1234
- M
- Ma nghiệp, t542 - VI:c752
 Ma vương, t792 - X:c370
 Mê, t871 - XI:c591. . .
 Mê/Giác, t875 - XI:c722. . .
 Mê trần, t724 - IX:c633; t725 - IX:c645
- N
- Ngã nhơn, t739 - IX: c1097, c1101
 Ngao cò, t721 - IX:c520; t723 - IX:c588
 Nghi, t903 - XI:c1611. . .
 Nghĩa, t755 - IX:c1603 . . .
 Nghiệp báo lâu đời, t596 - VII: c812
 Ngoại trần, t545 - VI:c848
 Ngô, t792 - X:c352
 Người giàu (truyện), t822 - X: c1333. . .
 Nhân ái, t722 - IX:c572
 Nhân quả, t724 - IX:c631; t878 - XI:c813
 Nhồi quả, t825 - X: c1414
 Như Lai, t707 - IX:c70; t708 - IX:c115
 Nhứt tâm, t792 - X:c374
 Niệm Di Đà, t649 - VIII:c203; t650 - VIII:c244; t658 - VIII:c479;
 t875 -XI:c715
 Niệm Phật, t792 - X:c373; t793 - X:c393; t832 - X:c1639, c1655
 Nợ xưa, t586 - VII:c487, c489
- O
- Ông quan võ (truyện), t811- X: c969. . .
 Ông Sư (truyện), t843 -X:c1997 . . .
- 991

P

Phạm giới, t899 - XI:c1477
Pháp Long, t853 - XI:c4
Phật duyên, t542 - VI:c752
Phật Linh San, t540 - VI:c699
Phật Thích Ca, t782 - X:c62; t792 - X:c369
Phổ Đà, t678 - VIII: c1147
Phước điền, t654 - VIII:c364

Q

Quan Âm, t541 - VI:c703

S

Sáu căn, t523 - VI:c128; t531 - VI:c387; t534 - VI:c491; t557 - VI:c1243;
t772 - IX:c2165
Sáu đàng, t523 - VI:c132
Sáu trần, t534 - VI:c492; t557 - VI: c1243
Sóng tâm, t531 - VI:c399
Sóng thần, t851 - X:c2241

T

Tại gia hành đạo, t729 - IX:c789
Tam qui ngũ giới, t741 - IX:c1159
Tam Tạng (tên), t534 - VI:c496
Tám điều răn, t563 - VI:c1423
Tâm, t523 - VI:c147, c148; t524 - VI:c163,c164; t875 - XI:c726
Tâm là Phật, t616 - VII:c1461
Tâm vô nhứt vật, t729 - IX:c784
Tẩy trần, t846 - X:c2108
Tề Thiên (tên), t534 - VI:c495
Tham (danh, tài, sắc), t855 - XI:c70. . .
Tham thiền, t817 - X:c1173
Thành khẩn, t824 - X:c1389
Thần thức, t735 - IX:c 982
Thệ, t873 - XI:c654. . .

Thích Ca (Phật), t706 - IX:c38; t712 - IX:c231
Thiền lâm, t598 - VII:c880
Thiền tăng, t520 - VI:c40
Thuyết sắc màu, t979 - XII:c1861
Thượng ngươn, t789 - X:c268
Tiếp Dẫn, t795 - X:c461
Tiền thân, t805 - X:c788 . . .
Tin lành, t901 - XI:c1553. . .
Tin tưởng, t877 - XI:c789. . . ; t899 - XI:c1501. . .
Tinh tấn, t741 - IX:c1152
Tịnh Độ, t842 - X:c1976; t846 - X:c2089
Tĩnh giác, t782 - X:c45
Tỏ ngộ, t908 - XI :c1772 . . .
Trí, t904 - XI:c1641. . .
Trí huệ, t874 - XI:c673. . .
Trốn nợ, t735 - IX:c967
Tu, t730 - IX:c801. . . ; t739 - IX:c1107. . . ; t742 - IX:c1191. . . ; t743 - IX:c1225. . . ; t744 - IX:c1249. . . ; t914 - XI:c1981. . .
Tu rồi / Chưa tu, t928 - XII:c243. . .
Tu hành, t800 - X:c623
Từ bi, t720 - IX:c491; t726 -IX:c671, c672; t730 - IX:c811; t731 - IX:c832;
t744 - IX:c1262, c1269; t754 - IX:c1568; t757 - IX:c1687; t793 - X:c406;
t845 - X:c2056
Tự ái, t820 - X:c1249
Tự giác giác tha, t603 - VII:c1047

V

Vọng tâm, t761 - IX:c1793; t768 - IX:c2040, c2041, c2044; t802 - X:677. . . ;
t808 - X:c889 . . . ; t876 -XI: c743. . .
Vọng trần, t792 - X:c359
